

CEMREYE HÜZÜN DÜŞTÜ

Hasret Birscl

Barış'a
Apansız gittin be gülüm... Yarım kaldı düşlerimiz.
Ve içimde her gün özlemimi büyütüyorum...

Niçin, başka güneş, başka toprak ararsın?
Yurdundan kaçmakla kendinden kaçır mısın?

Horatius

Bölüm (1)

Yıllardır hemen her gece aynı düşü görüyor, onulmaz bir korkunun pençesinde kıvranıyordu. Zaman zaman inliyor, göz kapaklarını biteviye kırıştırıp duruyordu.

Düşünde, baştanbaşa nergise kesmiş bir meydandaydı. Arılar, kelebekler belli belirsiz bir uğultuyla çiçekten çiçeğe konuyorlardı. Bir dağın yamacındaydı; bahar gelmiş, dağ, taş, kaya her şeye, her yere nergis kokusu sinmişti. Yüzünü sevgiyle yalayan ılık rüzgar bile nergis kokularıyla eser olmuştu. Sosin çiçeklerinin içindeydi annesi ile babası. Öylesine ayakta duruyorlardı. Annesinin elindeki kınanın kokusu, nergis kokusuna karışmıştı. Babası arkasını dönmüş, kayasıyla, toprağıyla grinin ve morun hakim olduğu dağa bakıyordu. Çorak kuru dağın yamaçları sel sularıyla aşınmış, bir yığın çukur oluşmuştu. Öyle çok toluk, tırşok, pırpar otu vardı ki etrafta. Cemo, hangisini toplayacağına karar veremiyordu. Annesine seslendi;

– Anaaaaa, anaaaa... Hangisini toplayayım?

Annesi duymuyordu. Yeniden seslendi:

– Anaaaaa...

Annesi yine duymadı.

– Babaaaaaa, babaaaaa... Hangi otu toplayayım?

Babası da duymuyordu. Annesine ve babasına doğru attığı her adımda biraz daha yakınlaşacağına, onlardan uzaklaşıyordu. Babası o çorak dağın yarıklarından birinin içine girip gözden kaybolmuş, annesi de birden ortadan yitip gitmişti.

Güller kadar kocaman açan nergisler boyunlarını bükmüşlerdi. Gördüğü ne

kadar çiçek varsa soluyordu. Arılar ve kelebekler de yoklardı artık. Aniden hoyrat bir rüzgar çıktı. Nergis kokusunun yerini insanı canından bezdiren bir koku aldı. Bu kokuyu tanıyordu. Nerden tanıdığını hatırlamıyordu, ama kokuyu tanıdığına çok emindi. İrkildi, korkudan sesi kısıldı. “Kan kokuyor” diye fısıldadı.

Ortalık zifiri bir karanlığa gömülmüştü. Artık ne çiçek vardı ne de yeşillik. Karanlığı aşıp kurtulmak için adımlarını hızlandırdı. Önünü görmeden yürüyordu. Ansızın dağın yamacındaki çukurlardan birinin içine sırt üstü düştü. Korkudan yüreği deli gibi çarpmaya, eli ayağı titremeye başladı. Çukurda, derin soluklar alıp veren insanların olduğunu hissediyor, ama onları göremiyordu. Uzandığı yerden ellerini ileriye doğru uzattı. Yavaş yavaş sağına, ardından soluna götürdü ellerini, kimseye dokunamadı. Halbuki soluk sesleri tam da yanı başından geliyordu. Karanlığa alışmaya başlayan gözlerini iyice açtı. Hiçbir şey yoktu, karanlıktan başka...

Genizden gelen solukların sıcaklığı ile teni kavruluyordu. Ekmek pişirdikleri zaman sacın altına tıktığı çalı çırpı nasıl alevleniyorsa, bedeni öyle alevlenmiş, kocaman ter damlacıkları göğsünün arasından, sırtından aşağılara akmaya başlamıştı. Birden nasırdan çatlamış iki el memelerini kavradı ve aynı anda bedenini onlarca el istila etti. Eller durmadan bedeninin orasında burasında dolaşıyor, bacaklarının arasına kayıyor, uyluklarında geziniyordu. Korkudan ağzının içinde keçeleşmiş dilini dişlerinin arasında ezdi. Kımıldamak istedi, ama bir türlü kımıldayamadı. Aslında kımıldamak istemiyordu. Tüylü, ıslak bir şeye dokunacağını sanıyor, korkusu daha bir artıyordu.

Aniden havada fırl fırl dönerek kendisine doğru gelen kocaman bir ağaç gövdesi gördü. Ağaç gövdesi yaklaştı. Cemo, iki eliyle başını tuttu ve sırt üstü sürünerek kaçmaya çalıştı. Eller bedeninde, uyluklarında dönüp dolaşıyor, hareket etmesini engelliyorlardı. Ağaç gövdesi yakınlığa, tam göbek deliğinin hizasında durdu. Çabucak şekil değiştirerek bir yarısı kadın, diğer yarısı erkek olan dört elli bir canavara dönüştü. Yüzünün bir yarısı erkek, diğer yarısı kadın olan canavar, rüzgarın uğultusu gibi derin nefesler alarak üzerine devrildi. Devrilmeden önce Cemo ile göz göze geldi. Canavarın bakışlarında bir an acıma hissetti ve sonsuz bir nefret. Bu bakışları tanıyordu Cemo. Kimdi bu? Bir yerde bu gözleri görmüştü, ama nerede?

Ağzı, göbek deliğinin tam üzerine kapanan canavar, annesinin memesini emen bir bebeğin oburluğu ile, Cemo’yu annesinden ayıran o çukuru emmeye başladı. İçinin boşaldığını hissediyordu. Canavar, göbek çukurunu emdikçe renk değiştiriyordu. Pembe oluyor, mavi oluyor, sarı oluyor ve sonunda geldiği

karanlığın rengine bürünüyordu. Ağzını kızın göbeğinden çekmeden, iğrenç kirli uzun tırnaklarının bulunduğu elleri ile Cemo'nun bacaklarını iki yana açtı. Sezgileri, canavarın az sonra yapacaklarına karşın, kendisini koruması gerektiğini söylüyordu. Ne yapacağını bilmiyor, fakat hissediyordu. Korunacak yeri iki bacağının arasındaydı. İki elini bacak arasına götürerek üst üste koydu, apış arasındaki üçgene bastırmaya başladı. Canavar hızla ellerini delip geçti, apış arasına girdi. Apış arasına girdiği anda, onun yine ağaç gövdesine dönüştüğünü gördü Cemo.

Canavarı gördüğü andan beri soluk alıp verdiğinin bilincinde değildi. Ellerini bacaklarının arasına uzattı. Korkarak apış arasında duran ağaç gövdesini tuttu. Ağaç gövdesini nasıl bu kadar kolay tuttuğuna şaşırdı. Küçülmüş, iki elinin arasına sığmıştı. Bacakları iki yana açıldı. Sırtını yerden kaldırdı, apış arasındaki et parçasına saplı ağaç gövdesine baktı. İki elinin arasında tuttuğu ağaç, baştan başa kana bulanmıştı. Dili tutulmuştu sanki. Bağırarak için ağzını açtı. Ne var ki, çığlık atamıyor, sadece ağzını açıp kapatıyordu. Belki de var gücüyle bağıırıyordu, ama sesini ne kendisi duyabiliyor ne de başkalarına duyurmayı başarabiliyordu...

“Canavarı iki elimle iyice içime itip yok etmeliyim, ondan kurtulmalıyım” diye düşündü. Arkasından hemen fikir değiştirdi. Doğum yapmakta olan bir kadın gibi ıkınarak onu dışarıya itmeye çalıştı. Bütün gücüyle ıkındı. Olmadı, başaramadı. Cemo ıkındıkça, canavar bir burgu gibi dönerek biraz daha içine giriyordu. Apışından kanlar akmaya başlamıştı. Bedeni suya dalıp çıkmış gibi ter içindeydi. Annesinin ağıt yakan sesini duyuyor, martı çığlıkları ağıta karışıyordu. Hiç martı görmemiş, sesini de duymamıştı. Biliyordu bunlar martılardı, uzakta; bilmediği bir yerde çığlık çığlığa bağıırıyorlardı.

Bir yerlerden güç almalıyım diye düşünerek, iki elini belinin arkasından yere dayadı. Elleri dayandığı yere batmaya başlayınca, zeminin toprak olmadığını anladı. Ardından bilekleri ve dirsekleri kayboldu. Sanki bedeni, bilinmez karanlıkta eriyordu, Apış arasındaki çift beden hâlâ oradaydı. Korkudan çıldıracak gibiydi. Aslında duyduğu korkunun ötesinde bir şeydi. Aklının onu terk edip gideceğini, dünyaya boş boş bakacağını sanıyordu.

Nasıl oluyor anlamıyordu; sanki rüyada değildi, uyanıktı. Delirmeyi gerçekten istiyordu. Bütün her yanını saran çaresizlik içindeyken, apış arasındaki başın yüreğine doğru ilerlediğini hissetmeye başladı.

“Yüreğimi almasına az kaldı. Tanrım, olamaz! Almamalı, delirmek istemiyorum. Ölmemeliyim.”

Bedeni bilinmez karanlığa hızla gömülmeye başladı. Bir yerlerde mum ışığına benzer, titrek zayıf bir ışığın olduğunu gördü. Daha doğrusu görmüyor, hissediyordu. Işık sanki ona gülümsüyordu. Depreme tutulmuş gibi sarsılarak, bilinmez karanlıkta yitip gitmek üzereyken, birden içinde bir yerde donup kalan sesine kavuştu. Çığlık atarak uyandı. Gözlerini açar açmaz, ellerini apış arasına götürdü. Apış arasının kuru olup olmadığından emin olmak için elini iç çamaşırının içine soktu, bacaklarını yokladı. Yerinde duruyorlardı. Çarşafı yokladı; üzerinde ne tek başlı ve iki gövdeli canavar ne de kan vardı. Rüyada çıldırıp kurtulmak istemesine rağmen, uyanırken korkuyordu; hem de çok fazla korkuyordu. Korkudan, korkmaktan, korkuyu her an duyumsamaktan nefret ediyordu.

Yıllardır aynı rüyayı görmeye dayanamıyordu artık. Bacakları sanki birer odun parçasıydı, onları hissedemiyordu. Zorlanarak, ayaklarını sürüyerek salona geçti, koltuğa oturdu. Gözlerinde anlaşılması zor duygu bulutlanmaları vardı. Elllerine baktı; havada tuttuğu ellerini koyacak yer bulamıyordu. Koltuktan kalkarak yere, sehpanın hemen yanına oturdu. Sırtı boşlukta kalmıştı. Dizlerini çenesine doğru çekti, elleriyle bacaklarını kucaklayıp başını dizlerinin üstüne koydu. Tıpkı annesinin sıcak sevgisine sığınan masum bir çocuk gibiydi. Bu sefer sığındığı annesi değil kendisiydi.

Yıllardır bu rüyalara, bu korkulara son vermek istiyordu. Aklına gelen tek çözüm intihardı, buna bir türlü cesaret edememişti. Yıllar önce yarım bıraktığı işi şimdi yapabilirdi. “Bitiyor, bu dünyayla bütün işim bitiyor” diye söylendi. Yüreği deli gibi çarpıyor, kaburgalarına vuruyor, ince askılı mavi geceliğinin altındaki iri memelerini titretiyordu. Gözlerinde gizemli bir parıltı vardı. İçinden gelen garip bir ateşle ürperiyor, yüzünü allar basıyordu. Bedeni onunla bütünleşmiş gibi, ani bir korkuyla ürperiyordu. Anında değişip derin bir acıya ve sevince benzer bir ferahlama ile sırtındaki bu ağır yükten kurtulma duygusuyla titriyordu. Aynı anda hem ağlayıp hem de sevinç çığlıklarıyla ortalığı birbirine katacak gibi oluyordu. Gözlerini salondaki halıya dikip, üzerinden uzun zaman geçmesine rağmen yüreğini kanatan bir anısına dalıp gitti...

Bölüm (2)

Üzerindeki üniformayı çıkartıp öfkeyle yere fırlattı. Uzun boyluydu. Geniş, kaslı omuzları ve yuvarlak denebilecek bir yüzü vardı. Yüzü, babasından çok annesine benziyordu. Kıvrıkcık siyah saçlar, geniş, çıkık bir alnın altında yosun yeşili gözler. Yüzünde irice duran bir burun, şehvetten ziyade hırsı belirten yumuşak, dolgun dudaklar. Onda, bir askerin ne sevinç, ne keder, ne korku ne de

umut ifade eden; hiçbir duygu ve düşünceyi ele vermeyen bir yüz vardı. Geriye hiçbir duygu kalmamacasına, tüm mimikleri bastırılmış ruhsuz bir yüz.

Sesi yumuşak, Türkçesi akıcıydı. Ancak çok sinirli olduğu zamanlarda dili Karadeniz aksanına kaçır ve bu ona sevimli bir hava verirdi. Bedeni sert ve dayanıklıydı. Sanki etten kemikten değil de bir robot gibi demir parçalarından yapılmıştı. Gözlerinin derinliğine bakmadan, sevgiye ait bir duygu yakalamak olanaksızdı.

Kadının ağıt sesini duymamak için, sonuna kadar açık olan pencereleri kapattı; yatağın karşısına gelip bir süre öylece ayakta bekledi. Kadının sesi pencereyi deliyor yüreğine bir kurşun gibi işliyordu.

“Oğlum, sen bir katilsin, anladın mı pis herif, sen bir katilsin!” Kendi kendisine defalarca söylendi. “Katil, katil!”

Gür sesiyle bağıyor, duvarları yumruklayarak “katil” diye tekrarlayıp duruyordu. Sanki karşısında biri vardı; kızdığı, öfkelenildiği, kendisi değildi. Karşısındaki katilin canını yakmak; ondan intikam almak isteğiyle defalarca duvarları yumrukladı, masayı devirdi, sandalyeyi alıp kırana kadar hırsıyla yere vurdu. Öfkesi dinmek bilmiyor, dur durak tanımıyordu. Kadının sesini duymaktansa o anda ölmeyi yeğledi...

Kadın hiç susmadan ağıtını sürdürüyor, hıçkırık ve ağlama sesleri ile kesilir gibi olan ağıda kaldığı yerden daha bir acılı, daha bir yüreklere işleyecek biçimde devam ediyordu. Duvarları yumruklamaktan elinin üstündeki deri sıyrılmış kanıyordu, hiç acı duymuyordu. Ona acı veren tek şey kadının ağıtıydı. Sonunda kendi kendisiyle yaptığı kavgadan yorgun düşüp kan ter içinde yere yığıldı. Başını iki elinin arasına alıp kulaklarını sıkıca bastırdı. Olmuyordu... Kadının sesinden ne yapsa, ne etse kurtulamıyordu. Ağlamaya başladı. Ağlamak, unuttuğu bir duyguydu. Ağlarken ağzında oluşan kekremsi tat, sanki zehre dönüşmüştü. Yıllar önce buraya, bu topraklara ilk geldiği zaman da yine böyle kendinden geçene kadar duvarları yumruklamıştı. Ne garipti ki o zaman da bir kızın ölümüne isyan etmişti.

Küme küme yıldızlar ve ay pırıl pırıl parlıyordu. Ay, böyle zamanlarda, askerin dostu gerillanın düşmanıydı. Pusuya yatan her askerin gözü kulağı tetikteydi. Dürbünü gözlerine yapıştırmış, en ufak bir görüntüyü, en ufak bir kıpırtıyı kaçırmamak için dikkatle geceyi tarıyordu. O gece ne olacağını kestirememenin ve ilk defa bir çatışmaya girecek olmanın heyecanından dürbünü gözlerine çok bastırıyordu. Birçok duyguyu aynı anda yaşıyordu. Yüzünün kasları korkuyla geriliyor; ardından kahraman bir asker, korkusuz bir erkek

olmanın övüncüne kapılıp kendi kendine gülümsüyor, “Vatana millete canım feda” diyerek bütün hücreleriyle dikkat kesiliyordu. Askerlerin kaç saniyede bir soluk alıp verdiklerini bile duyarak öfke ile geriliyor, bu solukları gelenlerin duymasından korkuyordu.

Bugüne kadar hep hedef tahtalarına ateş etmiş, birkaç kez de yaşlı köpeklerin kafalarına nişan alıp hedefi tam on ikiden vurmuştu. Bu kez karşısındakiler köpek değil, insandı. Onlar da ateş edecekti ve sonuçta vurulmak da vardı. Ölmek, hiç var olmamışsın gibi geride bir ceset bırakarak bu dünyadan çekip gitmek nasıl bir duyguydu acaba... Öbür dünya var mıydı? Ölüncce cennete mi gidecekti? Ya öldürmek, birinin canını almak nasıl bir duyguydu? Öldürdüğü insanlar cehenneme mi gideceklerdi?

Bir yığın duygu ve düşünceyle boğuşurken, aklına “Mehtaplı gecelerde hep seni andım...” diye uzayıp giden bir şarkının sözleri geldi. Yüzü keder ile gölgelendi. “Mehtaplı gecede ölümü arıyorum” diye düşündü. Dağdakilerin hiç kurtuluşu yoktu. Çok iyi bir yere mevzilenmişlerdi ve ay ışığında her yer adeta gündüz gibiydi. Onları keklik gibi avlayacaklardı. Elmacık kemiklerinin ve dürbünü tuttuğu elinin sızladığını, kolunun omzundan itibaren uyuştüğünü hissetti. Alnından yüzüne doğru kocaman bir ter damlası yuvarlandı. “Allah’a şükür ay var, yoksa önümüzden yılan gibi sessizce kayıp giderler de haberimiz bile olmaz” diye yanındaki subaya fısıldadı. Subay başıyla onayladı.

Coğrafyaya yabancıydı ve bu gece beklenen çatışma gerillalarla ilk karşılaşması olacaktı. Arkadaşları ve komutanlar burada olup bitenleri, dağdakilerle nasıl savaşılacığını öylesine detaylı anlatmışlardı ki; sanki daha önce çatışmaya girmiş, yıllarca bu topraklarda yaşamış hissine kapılmıştı. Ay konusunda da arkadaşları çok olay anlatmışlardı, bu yüzden de dikkatli davranıyordu. Zaman, dağın doruklarına asılı kalmış, akmak bilmiyordu. Sindikleri kayanın arkasında saatlerdir hiç kımıldamadan, neredeyse nefes almaktan korkar gibi göğüslerinin üzerine uzanmışlardı. Gözleri karşı tepede, kulakları sesteydi. Gündüz gelen istihbarat çok sağlamdı; gerillalar bu gece onların pusu attıkları yerden geçip gideceklerdi.

Pusudakilerin tümünün de sinirleri yay gibi gerilmiş, en ufak bir çıtırtıda irkilerek etraflarına bakınıyorlardı. Birden heyecandan kalbi duracak gibi oldu. Dürbünün camını eliyle sildi, bir daha bir daha baktı. Evet, geliyorlardı. Yanındakilere haber verdi. Herkes pür dikkat kesilmiş, gelen gurubun atış alanlarına girmesini beklemeye başlamıştı.

Tek sıra halinde, tempolu yürüyen guruptan çıt çıkmıyor, giderek onlara yaklaşıyorlardı. Sonunda gecenin sessizliğini bir çığlık gibi delen kurşunun sesi

duyuldu. İlk gelen gurup mu ateş açmıştı, yoksa kendisi mi “ateş açın” diye askerlere emir vermişti hatırlamıyordu, zaten kimse hatırlamıyordu. Bir can pazarı başlamıştı. Ya ölmek vardı ya da öldürmek! Silahlar durmadan ateş kusuyor, kurşunlar kayalara çarpıyor, taşları koparıyor, insan bedenine girip toprağı kanla suluyordu. Gelen silahlı gurup da kayaların ardına sığınmıştı. Karşılıklı küfürleştiler, birbirlerini tahrik etmeye çalıştılar, ama kimse kayaların ardından çıkmıyordu. Her iki taraf için de karşıda düşman vardı. Her iki taraf da düşman kurşunuyla ölmeden canını kurtarmanın peşindeydi.

Sabahın kızıllığı dağların üzerine düşüp, gün geceyi uğurlamaya hazırlanırken, kurşun sesleri giderek azalmaya başladı. Artık karşıdan da ateş edilmiyordu. Çok derinlerden gelen bir inilti duyulur gibi olduysa da bir iki dakika sonra o da kesildi.

Müjdat etrafına bakındı. Üç asker yerde cansız yatıyordu. Daha çatışma başlar başlamaz vurulmuş, hemen ölmüşlerdi. Diğer askerlerin gözleri pörtlemiş, korkuyla bakıyorlardı. Zayıatları bu kadardı, başka yaralanan da yoktu. Karşı taraftan ise çıt çıkmıyordu. Acaba hepsini öldürmüşler miydi? Bir tuzak olabilir düşüncesiyle kayanın ardından hemen çıkmayıp güneşin doğmasını beklediler. Dürbünle baktığında, boylu boyunca yerde yatan iki kişinin cesedini gördü. İcini bir sevinç dalgası sardı. Demek ki kayıp veren tek onlar değildi, dağdakilerden de ölen vardı.

Çıldırııcı sessizliğe ve sonu gelmez bekleyişe son verip çatışma alanında keşfe çıktılar. Dört erkek, bir de kadın kanlar içinde yerde yatıyordu. Ölüm korkusuyla insan kanının kokusu birbirine karışmıştı. Her cesedin yanına büyük bir dikkatle yaklaştılar. Sağ kalan kimse yoktu. Gözleri açık, ağzı hafifçe aralanmış; siyah saçından bir tutam alnına doğru düşmüş olan kadının başucunda durdu. Boyun damarlarında bir basıncın oluştuğunu, gözlerinin karardığını hissetti. Düpedüz ağlamak istiyor, garip bir şekilde acı çekiyordu. Kıyasıya çatıştığı, attığı her kurşunun hedefi bulup ölmesi için çaba sarf ettiği insanlardan birinin ayaklarının dibinde yatıyor olması icini acıtıyordu. Kadının açık gözlerinin içine iyice baktı. “Ölmeden önce son görmek istediğı neydi acaba?” diye düşündü. Aralık olan dudaklarının arasından dökülen son sözler acıya mı yoksa özleme mi dairdi? “Ne kadını be, bu gencecik bir kız. Vay bee, bir kadınla çatışacağımı hiç düşünmemiştim. Vay bee, vay bee!” İçinden bir ateş yükseldi, görünmez bir el gelip boğazını sıktı. Kadının gözleri yüreğinin derinliğine işliyordu. Kadın öylesine masum, öylesine korunmasız ve cansız önünde yatıyordu.

Çatışma anında korkudan gözleri yerinden fırlayan askerler, ölen

arkadaşlarının öfkesini cesetlerden çıkarmak istiyorlardı. Cesetleri sürükleyerek yan yana dizmeye başladılar. Bir asker geldi, kadının gece siyahı saçlarını eline doladı; diğer cesetlerin yanına sürükleyerek götürdü. Müjdat donup kalmış, öfkesinden çıldırmasına rağmen hiçbir şey söyleyemiyordu. Nasıl söyleyebilirdi ki, ölenler düşmanlarıydı. Üç arkadaşlarını yitirmişler ve namlunun ucunda can vermekten henüz kurtulmuşlardı. Peki, ama ölenler düşmansa, neden acı çekiyordu?

Bu kadar kana, ölüme ve acıya rağmen yaşam devam ediyordu. Sırt çantalarından, konservelerden oluşan yemeklerini çıkardılar ve az önce cesetlere dokunan elleri ile yediler. Cesetlerin başına yeniden gittiğinde, erkeklere acımadığını, ancak bu ölümler karşısında ne sevindiğini ne de üzüldüğünü fark etti. Erkeklerle eşit şartlara sahipti. Ne var ki ayaklarının dibindeki kadın, o gencecik körpe kız içini acıtıyordu. Hele o kadına saplanan kurşunları kendisinin sıkmış olabileceği düşüncesi, içinde tarifsiz bir boşluk oluşturuyordu. Bu kadar genç bir kız, eline ne diye silah alıp dağ bayır dolaşırdı ki. Kız kardeşi ile kıyaslama yapıyor, işin içinden çıkamıyordu. Yok yok, olacak iş değildi.

İlk aşklar, ilk acılar, ilk ölümler unutulmaz. Hemen ardından gelen benzer acılar, geçmişin tecrübesi ile daha olgun karşılanır, zaman içinde alışılır, giderek daha az acı verir. Bazen de acının ya da acımasızlığın çöplüğünde unutulur gider. O da bir genç kıza kurşun sıktığını unutacak, sonraki genç kızlar kadın olma özelliğini yitirip, karşısında sadece düşman sıfatıyla duracaklardı.

Girdiği ilk çatışmanın etkisinden günlerce kurtulamadı. Gözlerini nereye çevirse kadının gülümseyen masum yüzünü, siyah saçlarını, kımıltısız hüznü gözlerini görüyor; burnuna devamlı kan kokusu geliyordu. Çatışma anında karşılıklı küfürleşmişlerdi:

“Teslim olun sizi öldürmek istemiyoruz” diye çağrı yaptığında bir kadının geceyi delen sesi ona yanıt olmuştu:

“Bizi öldürmeye gelmediyseniz, buraya gül mü toplamaya geldiniz?”

Bu söz durmadan kulaklarında çınlıyor, sadece kendisiyle konuşuyor, rüyalarında o anı yeniden yaşıyordu. Evine çekip gitmek istiyordu. Kan kokusunun, silah seslerinin olmadığı, kadının yüzünü unutacağı, geceyi delen o sesi bir daha hiç duymayacağı bir yerlere gidip her şeyi, hatta kendisini bile unutmak arzusuna kapılıyordu. Ya hayalleri? Onca yıl boşuna mı okumuştı? Vatan ondan hizmet bekliyordu.

O zaman da, az evvel duvarı yumruklayıp yere yığıldığı bu evde oturuyordu. Yine böyle bir gecede kendisi ile baş başa kalmış, bir gece evvel

karanlığın içine çektiği, güneşin ise en ince detayına kadar gözler önüne serdiği çatışmadan arta kalan cansız bedenleri düşünüyordu. Burnuna gelen kan kokusu ve kadının gözlerinden kurtulmak için gözlerini kapattı, şarkı söyledi; küçük çocuklar gibi yüksek sesle sayı saymayı denedi. Olmadı, başaramıyordu unutmayı. Kan kokusu ve kadının gözleri onu bırakmıyor, üstüne üstüne geliyordu. Çıldırılmış gibi aniden yerinden kalktı, duvarın karşısına geçti ve hiç ses çıkarmadan yoruluncaya kadar duvarı yumruklayıp tekmeledi. Kanayan ellerini, kendi kanını kokladı. Burnuna gelen kan kokusuna, kendi kanının kokusu karışınca gözlerinde garip bir ifade oluştu. Kendisini yatağının üstüne atarak sabaha kadar ağladı.

Yıllar onu katılaştırmıştı. Bu anısını da belleğinden söküp attığını sanıyordu, ama başaramamıştı işte. Unuttuğunu sandığı o ilk çatışmanın anısı hortlamış, karşısına dikilmişti. Şimdi yeniden ağlıyordu... O günden sonra ilk kez ağlıyordu...

Kadının sesi onu büyülemişti. Bir türlü o sestten kurtulmayı başaramıyordu. Yerinden kalktı, ayakta sendeledi, cama yöneldi. Nasılsa kadının sesinden kurtulamıyordu. Pencereyi açtı, ayakları birbirine dolanarak yatağa kadar yürüdü, yığılırcasına kendini yatağın üstüne bıraktı. İki ayağı yataktan sarkmış şekilde uzanıp, gözlerini tavana dikti. Kadının ağıtına dikkat kesildi. Ne dediğini anlamıyordu. Bu kadar yıldır bu memleketteydi, bu topraklardaydı; bütün halk Kürtçe konuşuyordu ve o ne dediklerini hiç anlamıyordu. Bugüne kadar anlama gereği de duymamıştı. *Rojbaş (Günaydın!- İyi Günler!) heval (arkadaş) bir de *biji (yaşa)... Sadece bu üç kelime kalmıştı aklında.

Kadın acaba ağıtında neler söylüyordu? Kendini ağıtın sözlerine bıraktı. Kadın ağıt yaktıkça, o hiç anlamadan anlamlar çıkarmaya başlamıştı bile.

“Be hey zalim, be hey vicdansız! Kınalı kuzumu öldürdün. Sanır mısın ki sen kendini öldürmedin. Kızımın yaşama sevincini koparıp atarken, kendi yüreğini de koparıp atmadın mı? Yüreğin var mı senin? Be hey zalim, be hey vicdansız... Sen kızımı neden, neden kara topraklara gönderdin. Senin de bir anan yok mu, ceylan gözlü bacın yok mu? Seni ölüm korkusu mu bu hallere getirdi? Anan seni eline silah alsın, yüreğini karartasın diye mi doğurdu? Doğduğumuz toprağı, soluduğumuz havayı, kıl çadırılı yaylayı, dalında açan çiçeği, ana rahmine düşecek bebeği bize haram edesin diye mi doğurdu anan seni.

Be hey zalim, be hey vicdansız! Sen onu öldürürken, yüreğini de öldürmedin mi? Hele bir bak ettiğine; yangın yerine çevirdiğin yüreğime! Şimdi de sesimden kaçmaya çalışırsın. Dünya, dünya olalı böyle zulüm gördü mü?

Hangi kitapta yazmış senin ettiğin be hey zalim, be hey vicdansız? Benim sesimden kaçarsın, kaçarsın ama ananın rahmine bile dönsen kurtulamazsın! Gece düşüne girerim. İki dünyada da elim yakandadır. Kınalı kuzumun katilisin diye ağıt yakar söylerim. Kimin ettiği, kime kalmış? Sana da kalmayacak! Akrep olacaksın, çıyan olacaksın, kendi kendini sokacaksın.

Be hey vicdansız, be hey zalim, benden kaçarsın, ama kendinden kaçabilir misin? Gidecek yerin var mı? Yüreğini de öldürdün. Her gün, hücre hücre öldürdün, ona bile sığınamayacaksın. Be hey zalim, be hey vicdansız...”

Kadın saatlerce hiç susmadan ağıt yaktı, o da durmadan kendince yorumlar yaptı. Birden ağıt kesildi. Gecenin karanlığını yırtarcasına söylenen ağıtın kesilmesiyle gece sonsuz bir sessizliğe gömüldü. Ne köpek sesleri geliyordu, ne de bir ağacın hışırtısı. Bir sinek uça kanat sesi duyulacaktı. Yeri yerinden oynatacak bir sessizlik. Ne demişti arkadaşısı:

“Bu kadar insana, bu kadar kalabalığa rağmen bu memlekette ölümün şaşkınlığını yaşayan bir sessizlik hakimdir. Sanki Azrail eline siyah bir orak almış, herkes sıra ne zaman bana geliyor diye beklemekte. Bu sessizlik, bu şaşkınlık tehlikelidir. Buharını salmayı unuttuğun bir düdüklü tencereyi açmaya çalışırsan ne olur; tencere patlar, kapak direk yüzüne gelir, yüzün paramparça olur”

Arkadaşının sözünü hatırlayınca irkildi. Kadının sesi yeniden gelecek diye bir süre bekledi, sessizlik gittikçe büyüyor, ev daralıyor az sonra büyük bir gürültü ile duvarlar üzerine yıkılacak sanıyordu. “Düdüklü tencere patlarsa ne olur? Açanın yüzü paramparça olur. Ölümün sessizliği ve şaşkınlığı hakim. Bu tehlikelidir, hem de çok tehlikelidir.”

Yatakta daha fazla uzanamayacağını anlayıp kalktı, akşam eve geldiğinde yere fırlattığı üniformasını giydi. Sessizlik onu çıldırtacaktı. Bir ses duymalı, biriyle konuşmalıydı. Yalnızlık ve sessizlik kocaman bir canavar gibi ağzını açmış onu yutmak için karşısında yalanıp duruyordu. Uyuşmuş adımlarla evden çıktı, kapının önünde bir süre durup ağıt sesinin geldiği eve baktı. Gecenin karanlığını ve sessizliğini bozan solgun bir ışık camdan sızıyordu. Evde insan yaşadığına dair tek hayat belirtisi buydu. Hiçbir ses duyamıyordu. Bakışlarını evden zorla ayırdı, ayakları birbirine dolanarak yürümeye başladı. Sanki bütün şehir ölmüş, sokaklar ona ve onun yalnızlığına terk edilmişti.

Nereye gideceğini bilmeden öylesine yürüyordu. Ansızın olduğu yerde durup arkasına baktı; bir ayak sesi duyar gibi olmuştu. Biri onu takip mi ediyordu yoksa. Eli beline gitti, silah yerinde duruyordu. Silahın varlığını

duyumsamanın verdiği güvenle ii biraz rahatladı. Bir iki adım attı, arkasında yine ayak sesi duydu. Zınk diye durdu, korku ve alışkanlıkla eli hemen silahına kaydđ arkasına döndü. Kimseler yoktu. Sağını solunu dikkatli gözlerle taradı. Hayır, hiç kimseyi göremiyordu. Aklına yine arkadaşının “Ölümün şaşkınlığını yaşayan sessizlik hakim” sözü gelince adımlarını daha bir hızlandırdı. “Tabii ya, nasıl da düşünmedim!” Düşünemediği şeyi en ince detayı ile hatırlamasına yardımcı olacakmış gibi birkaç kez avucunun ii ile alnına vurdu.

“Benden birilerine söz etti. Bu kaltak kimseye anlatmadım diye yemin ediyordu ama söz etti ya da mektup bıraktı, her şeyi bir bir anlattı. Adamlar gelip kapıya dayanacak değillerdi ya; pusuya yattılar, evden çıkınca da beni takip ettiler.” Devamını düşünmek istemedi. Karanlığın içindeki en ufak kıpırtıyı bile görmeye çalışan gözlerle etrafına yeniden baktı ve yürüyüş temposunu arttırdı. Az sonra çatışmaya girecekmiş gibi heyecanlanmıştı...

“Arkamdalar. Herkes uykunun kollarındayken benim sokaklarda işim ne! Şimdi sessizce yaklaşıp ense köküne bir kurşun sıksalar kim görüp duyacak? Karanlıktan ve sokağın taşlarından başka kim şahitlik edecek?” Panikleyerek silahını karanlığa doğrulttu, parmağı tetikte evine doğru yürümeye başladı. Sokaklar güvenli değildi. Evinin dört duvarı onu koruyabilirdi. En azından geleni gideni görme şansı vardı. Karanlıktan her an biri çıkabilirdi. Birkaç adım attıktan sonra yeniden fikir değıştirdi. Sağına soluna baktı, sessizliğin içinde bir ses aradı. Uzaklarda bir yerlerde köpekler uluyordu. Birkaç adım ilerisinde bulunan ağacın dallarının arasında hafif hafif dolaşan rüzgar yaprakları hışırdatıyordu. Etrafta kimsenin olmadığına emin olunca, yeniden evinin ters yönünde yürümeye başladı. Eve gitmek iyi bir fikir değildi. Ya adamlar evdeyse, dönüşünü bekliyorlarsa diye korkuyordu.

Parmağı silahın tetiğinde, her an ateş etmeye hazır yürümeye devam etti. Korkusu biraz hafiflemiş, daha sakin düşünmeye başlamıştı. “Durup dururken nerden aklıma geldi ki. Bu kız mektup falan yazmamıştır... Yok, canım öyle şey yapmaz, beni tehlikeye atmayı asla istemez. Beni seviyordu... Beni seviyordu... Beni seviyordu... Peki, sen adi adam? Sen onu seviyor muydun? Söyle onu hiç sevdin mi? Ne istedin elin gariban kızından! Bana nasıl da inanmıştı.”

Ayakları onu alıp şehrin merkezinde bulunan büyük caminin önüne getirmişti. Neredeyse tanyeri ağaracaktı. Caminin kapısına baktı, kapı kilitliydi. Caminin bahçesinde bulunan çardağın altına yapılmış, dört bir yanından su akan çeşmeye yöneldi. Etrafına dikkatle yeniden baktıktan sonra korkuyla eğilip yüzünü yıkamaya başladı. Avuç avuç suyu yüzüne atarken, arkasından birinin yaklaşıp ense köküne bir kurşun sıkacağı korkusu ile ürperiyordu. Suyun

serinliği, ölüm korkusu ve vicdan azabı içinde garip bir ruh haline bürünmüştü. Çeşmenin önüne abdest alırken oturulsun diye yaptırılan oturağa yığılırcasına bıraktı kendini. Bu şehre geldiği günden beri kendini hep yalnız, hep yabancı hissediyordu. Buranın kışı insanı iliklerine kadar donduruyor, bütün yollar kardan kapanıyordu. Yazı daha bir başkaydı. İnsanı, olduğu yerde gözünü kırparken bile ağır bir iş yapmışçasına terleten, öldürücü, kavurucu bir sıcığı vardı. Dağ taş, gökte uçan kuş, dalında kımıldamadan duran yaprak terliyordu. Yapış yapış sıcak hava insanın yüzünü yalayıp küfür edercesine kavuruyor, “Ne işin var, neden geldin buraya?” dercesine yeniden yeniden ateşten diliyle canından bezdirene kadar yalıyordu.

“Ne işim var burada benim? Neden geldim, bu insanların içine nasıl düştüm? Görevin askerlik oğlum, sen kendini bildin bileli asker olmak istemiyor muydun, işte oldun, şimdi vatanını koruyorsun! İyi de ben bu vatanı kimden koruyorum, bu insanlardan mı, burası onların da vatanı değil mi? Kendini kandırma oğlum, sen buraya neden geldiğini çok iyi biliyorsun.”

“Savaşta kadın ganimettir.” Bu söz nereden aklına geldi, ne zaman nerede duymuştu hatırlayamadı. Beynini zorlayan cümleler kelebekler gibi uçuşuyor, karanlıklardan çıkarak aydınlığa kavuşuyordu. “İkinci Dünya Savaşı’nda intikam almak için kadınlara tecavüz edildi. Düşmanın soyunu bozmak istiyorsan, savaş alanında kadınlarına tohumunu ekeceksin.” Kadınlar ve tecavüz üzerine bildiği bütün sözler, heyelan anında kopup gelen taşlar gibi üzerine yağıyordu.

“Ben ne yaptım, ben ne yaptım, bilincimin altına yer etmiş bu sözle mi o kızın hayatını kararttım! Katil! Katil! Kaatill!”

O, kendisiyle derin hesaplaşma içinde iken iki yaşlı adam geldi, kollarını sıyıyıp dudakları kıpır kıpır, mır mır ederek abdest almaya başladılar. Hoparlörlerden yayılan ezan, geceden beri üstüne gelen sessizliği yırtmak istiyormuşçasına gürdü. Az sonra diğer camilerden de ezan sesleri duyulmaya başladı. Mavi karanlık havada, ezanın insanın yüreğine işleyen, ruhunu dinlendiren bir güzelliği vardı. Büyülü bir andaydı; kafasındaki bütün düşünceler uçup gitmişti. Kendini ezan sesine bıraktı. İçini bir sevinç dalgası sardı. Yüreğini sıkıştıran korkudan eser bile kalmamıştı. Yanında abdest alan adama kaydı gözleri; ne kadar sakin ve huşu içinde yapıyordu işini.

Adamın yüzündeki dinginlik ve huzur ona da geçti. Yıllar olmuştu kendini böyle hissetmeyeli. Büyük bir özenle abdest alıp imamın arkasında namaz kılanlarla birlikte saf tuttu.

“Yıllardır bayram namazına bile gitmiyorum.” diye düşündü Birinci rekâtı

henüz kılınıyordu ki, ikinci rekât için secdeye başını koyduğunda aklına bu gün kızın cenaze namazının kılınacağı geldi, duayı unuttu. Eğildi, kalktı ellerini kaldırdı, dudakları kımıldadı, herkes gibi başını iki yanına çevirerek selâm verdi. Olmuyordu, yapamıyordu, namazı çoktan unutmuştu. Akli, öğleyin kılınacak cenaze namazındaydı. Cemaatle birlikte namazı bitirdi, camiden çıktı, yeniden yürümeye başladı.

Bölüm (3)

- Cemo...
- Söyle ana...
- Çeşmenin başında kimseyle konuşmayasın.
- Tamam ana.
- Çabuk gelesin.
- Olur ana.

Annesinin söylediklerine cevap verirken, elindeki bidonları inşaatta kullanılan üç tekerlekli el arabasına yerleştirmeye çalışıyordu. Bu konuda uzmanlaşmıştı. Boş bidonları arabanın içine üst üste yatırdı, ipi arabanın altından geçirerek bidonların tam ortalarına getirip bağladı. Evleri köyün en güzel yeri olarak bilinen bayırın üstüne kurulmuştu. İnşaat arabasıyla bayırdaki patika yoldan inmek kolay değildi. Burada yağmur hiç eksik olmazdı. Siyah toprak, yağmuru emdikten sonra hamurumsu bir çamura dönüştüğünden, dizlerine kadar çamura batmadan yürümek mümkün değildi. Hele nerdeyse adam boyuna ulaşan kar havaların ısınmasıyla eridikten sonra, toprak kış boyu emdiği suyu adeta kusuyor, bütün köy çamur deryasına dönüyordu. Cemo'nun dedesi eşek ve katır sırtında, köyün hemen üstünde yükselen dağın yamaçlarından durmadan kaya ve taş taşımış, köye kadar inen patikayı taşla döşemişti. Bunu gören diğer köylüler de aynı şeyi yapmışlar, köyün içi gri ve koyu kahverengi, bazen de mora çalan taşlarla donatılmıştı. Bu yöredeki tek çamursuz köy burasıydı. İnşaat arabasını bu taşlı yolda devirmeden getirmek biraz beceri istiyordu.

Daha sonra su doldurulmuş bidonları da bağılıyordu Cemo. Aslında bunlar su bidonu değil, yirmi litre kapasiteli, iki yandan kulplu plastik sanayi bidonlarıydı. Kimse bu bidonların gerçekte neye yaradığını bilmiyordu. Önceleri turşu kurmak için kullanılmaya başlanmış, sonra da su taşımacılığında her evin ayrılmaz bir eşyası oluvermişlerdi. O yöredeki bütün köylüler sularını bu bidonlarda taşırdı. Dolu bidonları bağlamak daha fazla maharet istiyordu, Cemo için zor değildi bu. Yıllardır su taşıya taşıya kendince yöntemler geliştirmişti. Çeşmeden bir kerede ne kadar çok su götürürse, o kadar çok kârı oluyordu. Yoksa günde en az iki kez suya gidip gelmek zorundaydı. Yazın çamaşıra, bulaşığa dereden aldıkları suyu kullanıyorlardı. Kış gelip de ortalığı kar kapladığında, kovalara doldurup sobanın üzerinde erittikleri kar, kızgın sobanın ateşini gördüğünde hemen suya dönüşüyordu. Ne var ki topu topu bir avuç suydı. Kazanı doldurabilmek için kovalarca kar taşıyorlardı. Kar dediğin hep temiz kalmazdı ki. Üzerinde köpekler dolaşır; eşeklerin, hayvanların pisliği karışırdı. Mecburen donup taşlaşan derenin buzunu kırıyor, soğuktan kızaran ellerini koltuk altlarında ısıta ısıta eve buz taşıyorlardı. Kışın buz taşımanın zorluğundan evlerde; yazın da suyun azlığından köyün içinde kavga dövüş hiç eksik olmazdı. Üstelik yazın herkes içme suyunu çeşmeden almak zorundaydı. İsteseler de derenin suyunu kullanamazlardı. Hayvanlar dereden su içiyor, tuvaletsiz olan köyde kadınlar, kızlar gezmeye gider gibi birleşip derenin kenarına gidiyor, hacetlerini giderdikten sonra kışıklarını derenin içinde yıkıyorlardı. Sıcaktan bunalan çocuklar dereye serinlerken içine işiyorlardı. Buna rağmen derenin suyu hep berrak, dibindeki çakıl taşları pırıl pırıldı. Su pislik tutmaz diyerek kafasını suyun içine daldırıp, kana kana su içenlerin sayısı da az değildi. Belki bu yüzden yazın köyde neredeyse herkes ishal olurdu.

Günde en az on defa, kuzine sobanın sızdırdığı isleri taşıyan çinko çaydanlığı ocağa sürerler, mis gibi demli çay yaparlardı. Bu, babası öldürülmeden, ağabeyleri hapse girmeden önceydi. Artık isteseler de mavi çaydanlığı bu kadar sık ocağa sürmüyorlardı. Sofrayı her yere koyuşlarında, birbirlerine göstermek istemedikleri gözyaşlarını içlerine akıtıyor, midelerini kandırmak için birkaç lokma yemek yiyorlardı. Bazen de çöktükleri sofranın başında insanın yüreğini söküp atan bir ağıt tutturan nenelerinin gözyaşlarına eşlik ederek, ellerini bir kez olsun ağızlarına götürmeden sofradan kalkıyorlardı. Kadınların acılı zamanlarda yemek yememesi, kendilerini cezalandırması, yanaklarına geçirdiği tırnaklarıyla etlerini yırtması neredeyse silinip atılması çok zor olan bir gelenek halini almıştı. Canı yemek isteyen kadın, evdekilerden ve çevresindeki insanlardan çekindiği için, çoğunlukla gizli gizli birkaç lokma yerdı. Fakat onlar gelenekten değil, acılarından bir şey yiyemiyorlardı. Çaya olan alışkanlıkları bağımlılık derecesindeydi. Bütün acılarına rağmen bu

alışkanlıklarından vazgeçemiyor, günde bir iki kez çay demliyorlardı. Yere koydukları çay tepsisinin başına geçiyor, kıtlama içtikleri çayı konuşmaya utanıyorlarmış ya da hep birlikte gizli bir suç işliyorlarmış gibi içiyorlardı.

Cemo, arabanın içine ikili sıra halinde, içi su dolu dört bidonu sığdırıp ipi önce bidonların kulplarından geçirir, ardından yine arabanın altından geçirdiği diğer bir iple tam ortadan bağlayıp bir kez de bidonların etrafından dolayarak iyice sıkardı. Beşer, onar kiloluk bir iki bidonu da daha önceden sıkıca bağladıklarının üstüne yerleştirirdi. Artık bidonların devrilmesine, suyun dökülmesine imkan yoktu. Bazı bazı arabanın ön tekerleği bir yerlere takılır, ittir Allah ittir gitmezdi. Böyle zamanlarda dikkatli davranmazsa, su dolu bidonlarla iyice ağırlaşan araba kontrolden çıkıp devriliverirdi. Böyle şanssız günlerde büyük bir özenle sımsıkı örttüğü su bidonlarının kapakları, çarpmanın oluşturduğu basınçla mantar gibi yerinden fırlar, saatlerce kuyrukta bekleyerek doldurduğu bidonlar, güneşin kızgın sıcaklığı altında kavrulup çatlamış olan toprağı adeta sulardı. İşin en kötü yanı ise; araba devrilirken bidonlardan birinin çatlaması ya da yırtılmasıydı. Böyle anlarda çok üzülüyordu Cemo. Köy yerinde bidon ha deyince bulunmuyor, bulunanlar da pahalı oluyordu.

- Duydun mu Cemo?
- Neyi ana?
- Kimseyle tek kelime konuşmayasın.
- Konuşmam dedim ya ana... Merak etme...

Anasının ürkek ve acılı sesini yeniden duyunca kasıklarından midesine doğru bir yanma başladı. Bütün evi saran korku kasırgası günlerdir onu da pençesine almış; karanlık dehlizlerde, yüksek uçurumlarda acımasızca savurup duruyordu. “En iyisi suya gitmemek” diye düşündüyse de hemen fikir değiştirerek inşaat arabasının sapına yapıştı.

Güneş susuzluklarını daha da arttırmak için ortalığı adeta kavuruyordu. Tek bir yaprak dahi kımıldamıyordu. Havada en ufak bir esinti yoktu. Rüzgar ağaçların dalları arasında öylesine hafif geziniyordu ki, sallanmıyorlardı bile. Bu kımıltısızlığa rağmen, kül gibi ince tozu bayırdan aşağılara sürüklüyordu. Toz, küçük kapalı pencereleri ile alçak ve yer yer eğri, birbirinden uzaklara sinmiş gibi duran hüznü fakir kerpiç evlere kadar geliyordu.

Cemo, tezek yığılı eğri büğrü yollardan çeşmeye ulaşmak için düzenli adımlarla gidişini sürdürdü. Ürkek yürüyüşü ve hüznü bakışları hiç değişmemişti. Dedesi tarafından köyün hemen üstündeki bayıra, genişçe bir arazinin tam ortasına yaptırılmış olan evleri giderek gerilerde kalmıştı.

Dikkatlice etrafına bakındı; ortalık yerde kimsecikler yoktu. Emin olmak için yeniden sağını solunu kolaçan etti. Olduğu yerde durdu. Kehribar gözlü sevdiği ile evlendiğinde, çocuklarına bereket fişkırtacak olan iri göğüslerinin arasından küçük bir ayna çıkarttı. Yüzünü incelemeye başladı.

Uzun boyluydu. Sülün gibi bir bedeni ve giydiği büzgülü eteğin altında daha da belirginleşen sıkı, yuvarlak kalçaları vardı. Ceylanlardan aldığı gözleri hüznü ve yumuşak bakıyordu. Allah kahretsin! Günlerdir ağladığı için gözaltlarında mor halkalar oluşmuştu! Önce başındaki yazmayı düzeltti, sonra yeleşinin altına sakladığı bilek kalınlığındaki saçlarının örgüsünü dışarı çıkardı. Nenesinin söylediğine göre; buranın havasından mı, suyundan mı nedir, kadınların saçları hep gür ve uzun, tenleri de beyaz olurmuş. Köyün üstünde yükselen dağ aşıldığında, birden hırçın bir suyun gümbürtüsü gelirmiş insanın kulağına. Kayalıklardan deli gibi sağa sola çarpa çarpa köpürerek yatağında akan su, sanki denizden kopup buraya gelmiş gibi masmaviymiş. Dağın bağrında biriken kar sularından çıkıp gelen ve her daim beyaz köpüklerini kabarta kabarta akan bu su çok can almış, çok sevdalıları barındırmış dibinde. Görenin sevdalandığı bu suyu yüzerek karşıya geçen ne duyulmuş ne de görülmüş. Bu suda bir kez yıkanan insanın teni hiç kokmaz, misler gibi olurmuş. Onu da küçükken bu suyla çok yıkamışlar. Bu yüzden saçları uzun, teni beyaz, dişleri de inci gibiydi.

Yanakları ne kadar da solgundu bugün. Olsun, dudakları gül kırmızısıydı, güzeldi hem de çok güzel...

Aklından geçirdiği düşünceler yüzünden utandı, yanakları al al oldu. Birisi onu böyle aynaya bakarken görse ya da aklından geçenleri duysa yüzüne tükürür, onu itin götüne sokup çıkarırdı. “Babası öleli daha ne oldu ki, kırkı bile çıkmadı... Hele de bakın şu Cemo’ya, süsleniyor.” Derlerdi. Cezaevlinde ki ağabeylerini düşündü, gözlerine hücum eden yaşlara engel olamadı. “Aahh ahh... Ben evimin direklerine, köyün aslanlarına, abilerime kurban olam. Ne utanmazım. Gözüm çıksın... Babamı öldürdüler, ben süslenme derdindeyim. Hay bu dağın, bu köyün külü, toprağı benim başıma döküle, döküle de, babamın yanında kara toprağı girem.” diye kendi kendine kızıp söylendi. Aynayı tekrar göğüslerinin arasına saklarken yüzünde belli belirsiz bir tebessüm oluştu. Bütün acılara, ölüme, kana rağmen hayat devam ediyordu. Yüreğini törelere, yasaklara, korkuya, baskıya ve ölüme baş kaldıran bir duygunun heyecanı sarmıştı. Köyün içinden geçerken kehribar gözlü sevdiğini görecekti. En azından görmeyi umuyordu. Dolgun kalçalarını örten belinden büzgülü etekliğin yumuşak kumaşı attığı her adımda hışırtılar çıkarıyor, saçının örüğü kalçalarının üstünde bir atın uysal kuyruğı gibi bir o yana bir bu yana savruluyordu. Karşıdan görünmeye

başlayan çeşmeye yaklaştıkça yavaş yavaş geriliyordu. Sapına sıkıca yapıştığı metal arabanın gıcırtiları onu rahatsız etti. “Seni yağlamayı unutmuşum” diye fısıldadı kendi kendine.

Kız kardeşi, arabayla su getirmek için onunla çeşmeye gelmeye utanıyordu. “Köy yerinde bu kadar çok konuşan bir kız evde kalır. Vallahi de billahi de kalır...” Kız kardeşi Herdem babasına da, ağabeylerine de hiç utanmadan lafına laf, payına pay karşılık verirdi. "Okuttunuz, avukat yapacağız dediniz. Aha üç sene sonra okul bitecek. Görün bakın o kendi kendine koca da bulur, utanmadan eve de getirir. Nenem, Herdem’e boşuna Zılo demiyor.” Cemo bir taraftan yürüyor, bir taraftan da kendi kendine söylenmeyi sürdürüyordu... “Yok canım o kadar da değil artık. Nenem abartıyor. Herdem niye benzesin ki Zılo’ya.” Kardeşinin Zılo’ya benzetilmesi rahatsız ediyordu Cemo’yu...

Cemo ve Herdem saçları açık olarak kapının önüne çıksalar ya da sabah erken uyanmayıp yatakta mız mızlansalar neneleri hemen kızar, yüksek sesle "Bu ikisi de Zılo gibi" diye bağırır, gelinine kızlarını erken uyandırması için baskı yapardı. İki kız kardeş Zılo'nun yaşam öyküsünü nenelerinden dinleyene kadar, küçüklüklerinden beri benzetildikleri Zılo'nun şişman, yerinden kalkmaya üşenen bir kadın olduğunu düşünüyorlardı. Nenesinin anlattıklarını anımsadı:

Zılo’nun... Ceylan gözleri, dışa kıvrık, her daim gülüyor gibi duran etli dudakları varmış. Güldüğünde iki yanağında oluşan gamzeleriyle bu köyün en güzel kızıymış. Salınarak yürüdüğünde halhalının sesi ve düğünlerde halaya durduğunda bedeninin kıvrımları köyün delikanlılarının yüreğini hoplatırmış. Söylediği **kilamlar* (şarkı)** taa tepenin ardındaki köyden bile duyulur olmaya başladıktan sonra, yakın köylerdeki bütün düğünlerde hem sesinin hem de yüzünün güzelliği ile dillerden düşmez olmuş. Zılo güzel olmasına güzelmiş, gelgelelim hiçbir ana, onu oğluna karı, evine gelin yapmak istemezmiş. Aralarında Zılo’nun hallerini konuşan köy kadınlarından kimisi “Yok anam, Allah kimselerin başına vermeye... Ne bir ağabeyi var sahip çıkacak, ne de küçük bir erkek kardeşi. Biçare babası zürriyetsiz kaldı” derken; bazıları “Allah bu eksik etek kızlar yerine ona bir erkek evlat vereydi, vereydi de iki gözü kör olaydı, sakat ya da dilsiz olaydı. Yeter ki erkek olaydı. Bu kız babasının başını öne egecek” dermiş. Hatta bazı kadınlar, başparmaklarını ağızlarına götürüp tükürükleri ile ıslattıktan sonra “Aha buraya yazdım... Vallahi billahi kuran kitap üstüne, bu kız karnına bir çocuk koyar, babasının evinde doğurur. Eğer öyle yapmazsa ben de bu saçlarımı kökünden keserim...”

Ayın gökyüzünde ışıldadığı bir saate Zılo'nun babası, iki odalı kerpiç evin içini yaşlı adımları ile arşınlamaktan yorgun düşerek, duvarda asılı duran

arbanisini* aldı. (Kullanıldığı yöreye göre değişik özellik ve isim alan (daira ,def, bendir, arbani, tambourine her tür müzikte eşlik etmeye yarayan özel bir ritim aletidir.) Sırtını badanasız duvara yaslayarak “Allah’ım, ahir ömrümde ele güne rezil olmayayım, kızım başına bir iş gelmeden evine dönsün.” diye dua etti. Eline aldığı arbaniyi gökyüzüne doğru kaldıran adam öne arkaya doğru hafif hafif sallandı. Nasırlı parmakları arbaninin gergin derisine önce yavaş yavaş sonra hırslanmış da intikam almak istiyormuş gibi vurdu. Yere oturduğunda arbaninin ritmine bütün bedenini bıraktı, başını hızla iki yana sallayarak yüksek sesle “Allah, Allah” diye bağırmaya başladı. Yaşlı adamın Allah nidaları göğsüne doğru yükselirken evin kırılacakmış gibi duran tahta kapısı, fare tıkırtısını andıran bir ses çıkardı. Dışarıda, kapının önünde bekleyen ilk anki çekingenliği geçmişti. İçeride “Allah” diye feryat figan sallanan adamın sesini bastırmak istemiş gibi yumruklarını hırsla kapıya indirdi. Tak! Tak! Tak!

Yaşlı adam kendinden geçmek, içinde bulunduğu evi, hayatı unutarak Allah'la bütünleşmek için uğraştı, başaramadı. Aklında güzeller güzeli kızı Zılo vardı. Yüreği de kulağı da kapıdaydı. Kapının sesini duyduğu gibi sallanmayı bıraktı, Allah demek için açtığı ağzını kapatmadan gözlerini minderin üzerinde birbirlerine sokulmuş oturan küçük kızı ve karısına çevirdi. Tahta kapı kırılacakmış gibi yeniden çalınınca, minderin üzerinde büzülmüş olan ana kız aynı anda koşturdular. İkisinin de endamı görenlerde hayranlık uyandıracak kadar güzeldi.

Karısının Zılo'ya beddua ettiğini, neden onları merak içerisinde bırakıp, ortarlardan yok olduğunu sorarken yüzüne tükürdüğünü işiten adam, açık olan ağzını kapattı, sakalını sıvazlayıp kızını sağ salim gönderdiği için Allah'a şükretti.

Kapının eşiğinde duran Zılo, iki elini kapının yan pervazlarına dayayarak, hemen önünden içeri giren annesine, kız kardeşine ve babasına bakmaya başladı. Asırlar kadar uzun süren fırtına öncesi bu sessizliği, kızının sağ salim dönmesi ile bir kez daha Allah'a sığınan, onun yüceliğine şükreden adam bozdu. "Gözünü çıkması kalsın, içeri gir! İğne yutmuş it gibi sokaklarda ne geziyorsun? Karanlık oldu, ortarlarda yoksun! Gir içeri. Köyde senin bu saate kadar damların tepesinde, ahırların köşesinde sürttüğünü gören olduysa bacaklarını kırar, saçını kökünden keserim. Durma öyle kapıda, içeri gir dedim sana!"

Zılo, babasının konuşmasını bitirmesine fırsat tanımadan, baktığı bütün erkeklerin içini gıcıklayan, düşlerini süsleyen gözlerini kıstı. Kapıyı iki yanından iterek genişletmek istiyormuş gibi kollarını gerdi.

- Girerim girmesine fakat dışarıda biri daha var, onun girmesine izin ver.

Yaşlı adam kızının yalnız olmadığına sevindi. Belli ki yine birilerinin evinde oyalanmış, kendisine kızmasınlar diye evinde kaldığı kadını yanına katıp öyle gelmişti.

- Korkundan elin karısını yanına katıp geliyosun. Sana uyanın da seni evinde bu saate kadar tutanın da aklı fikri yok ki. Çağır gelsin, neden dışarıda bıraktın gecenin bu saatinde.

Adamın dudaklarında belli belirsiz bir tebessüm vardı.

Zılo'nun gidişi ile dönüşü bir oldu. Kapıdan girdiğinde, arkasında uzun boylu, sopa gibi ince, zeytin çekirdeği kadar küçük gözlere sahip acayip bir adam göründü. Daha önce bu adamı ne görmüş ne de duymuşlardı. Yaşlı adam şaşkınlığından iki kez “Allah Allah” diye söylendikten sonra yutkundu, genzinden gelen titrek bir sesle “kızım kim bu adam?” diyebildi. Yüzü sararmıştı. Zılo hiç utanıp sıkılmadan “kim olacak baba, damadın.” diye cevap verdi. Yaşlı adam başını önüne eğdi. Hiç konuşmadı. Başını kaldırmaya, küçük kızı ile karısının suratına bakmaya utanıyordu. Elinden gelse Allah korkusunu bir yana bırakıp Zılo’yu o anda öldürecekti. Hiçbir şey yapmadı; zaten adı pısırtığa çıkmıştı. Sabah ezanı ile arbanisini yanına alarak kayıplara karışan babadan bir daha kimseler haber alamadı. Zılo ise kimsesizliğin ve namussuzluğun sembolü olarak dilden dile anlatılmış durdu.

“Aha benim kardeşim Herdem de tıpkı Zılo gibi yapacak” diye düşündü Cemo. “Babam yok, evde erkek de kalmadı. Herdem artık istediğini yapar. Gelmezse gelmesin suya”.

Evin suyunu çeşmeden devamlı taşımak işi onun için sanki bir kaderdi. Anadan kıza, abladan kardeşe devredilen, köydeki bütün kadınların alınlarına görünmez ellerle yazılan ortak bir kader. Bu düşüncelerle cebelleşirken çeşmenin başına nasıl geldiğini anlamadı bile...

Bölüm (4)

Müjdat paslı demir kapıya sırtını dayadı. Uyku mahmuru gözlerle, hızlı hızlı işlerine yetişmeye çalışan insanları izlemeye koyuldu. Nedense onu uzaktan fark

eder etmez ya başlarını yere eğiyor ya da bir şeyle oyalanır gibi yaparak, ona hiç bakmadan önünden geçip gidiyorlardı. Yaşlıca bir adam bakışlarını hiç çekmedi. Yüzünde sorularına cevap arar gibi bir ifade ile tam önüne gelince bir an duraksadı, göz göze geldiler. Yaşlı adamın gözlerinin etrafını işgal eden çizgilerden çok şey yaşadığı, insanların yüzlerinden, tavırlarından rahat yorum yaptığı belliydi. Yüzünde acıma duygusu bir bulut gibi geldi geçti, hiçbir şey söylemeden bakışlarını çekmeye çalışmadan yürüdü gitti.

Gençten bir köylü, sırtında yarı dolu meşin bir torba, yere bakarak yürüyordu. Müjdat'ı fark etmediği, kendi dünyasında olduğu belliydi. Kıvrıkcık siyah saçları karışık. Uzunca burnunun altında, üst dudağını kapatan bıyıkları ise neredeyse alt dudağını örtecek biçimde özenle düzeltilmişti. Kim bilir kafasında neler kuruyordu, çuvalda ne vardı. Nereden gelip nereye gidiyordu? Çuvalı iki eliyle omzunun üstünden biraz daha ileriye doğru çekerek tam önüne geldiğinde başını kaldırdı, bakışları Müjdat'la buluşan genç adam panikle adımlarını hızlandırarak oradan uzaklaştı.

“Bu insanlara da ne oluyor böyle? Her gelen bana ya garip garip bakıyor ya da koşarcasına yanımdan uzaklaşıyor” diye düşündü Müjdat. Gerçi bu bakışların yabancıları değildi. Geldiği zamandan beri defalarca bu bakışları üzerinde hissetmişti, ama bu gün farklıydı; gözünün içine bakıyorlar, “Sen busun işte” diye haykırıyorlardı. Yirmili yaşlarda genç bir kız, tam önüne geldiği zaman iğrenme ve öfke dolu bakışlarını ondan kaçırmaya çalışmadı. Aksine, bunu inadına yaptığını hissetmesi için daha yavaş yürüdü. Başka bir zaman olsa, sırtında torba taşıyan adamı da, ona iğrenerek bakan genç kızı da affetmezdi.

“Ne garip bir zıtlık” diye düşündü. “Bizim oralarda herkes subay elbisesi giymiş birine sempati duyar, sevgiyle bakar; burada ise tam tersi bir durum söz konusu, üzerime dikilen her bakışta korku ya da öfke görüyorum.” Harp Okulu'na gittiği ve sonrasında yeni subay olduğu yılları hatırladı. Resmi kıyafetle sokağa çıktığında, kızların bakışları nasıl da hemen üzerine çevrilirdi.

Bir sigara yaktı, dumanı ciğerlerini doldurana kadar içine çekti. Kadının ağıtı kulaklarından gitmiyordu. Bu sokağa sayısız kere gelmiş olmasına rağmen hiç bu kadar dikkat etmemişti. Köşedeki eczane, şu kocaman ağaç, tam karşısında duran internet cafe, sanki hepsi dün gece gelip buraya konmuşlardı. Ya şu kebabçıya ne demeli. Nasıl olmuştu da dikkatinden kaçmıştı. İçi de dışı da sarıya boyalıydı. Tabelası yeşil zemin üzerine kırmızıyla yazılmıştı. İçerideki sandalyeler de kırmızıydı. Buraya daha önce geldiğini hatırladı, güzel kebaplar yapıyorlardı. Bu ayrıntı nasıl da gözünden kaçmıştı. Bir arkadaşının anlattığı hikaye geldi aklına;

- İstedğin kadar bu üç rengi yasakla, onlar bir yolunu bulup bir araya getiriyorlar. Bu ülkenin en büyük futbol takımını simgeleyen renkler sarı kırmızı.
- Eee! Ne olmuş sarı kırmızıysa?
- Ne olacak, topun koşturulduğu saha yeşil.
- Saha tabii yeşil olacak. Sen başka renkte çimen gördün mü? Ne var bunda?
- Elbette hiçbir şey yok.
- Eee!? O halde ne anlatmaya çalışıyorsun?
- Yaa oğlum! Anlatmaya çalıştığım şu. Bir arkadaşım aynen şöyle demişti; “Ne yani şimdi siz çimlerin rengini mi değiştireceksiniz, yoksa futbol takımına başka bir renk mi giydireceksiniz? İsteseniz de istemeseniz de bu üç renk bir araya geliyor. Biz o takımın maçlarında birbirimize takılır, bizim renkleri en fazla bunlar sergiliyor deriz. Hâlâ anlamadın mı?”

Duyduğu zaman bunu komik ve gereksiz bir hikaye olarak ciddiye almamış, dudak büküp geçmişti. Kebap salonunda ki ayrı renklerin nasıl bir araya getirildiğini düşündü. Belki tesadüf, belki de bilinçli bu renk uyumu. “Arkadaşım haklıymış. İsteyince üç rengi bir araya getirmek hiç zor değilmiş. Sorun yalnızca renklerde mi ki!” Omzuna dokunan el ile irkildi...

- Ne işin var burada? Sabah sabah bir şey mi oldu?
- Yoo, hiçbir şey olmadı. Seni bekliyordum.
- Rüştü, paslı kapının anahtarını çevirdi, kapı gıcırtyla açıldı. Rengarenk motiflerle bezenmiş kilimlerden yükselen yün kokusu yüzlerine çarptı.
- Otur Müjdat Ocağa çay suyu koyayım, geliyorum.
- Peki ağabey.

Rüştü her zaman sakın, konuşurken insanın ruhunu okşayan, umutsuzluğun değil, umudun tohumlarını yeşertmeye çalışan; kırk beşlerinde Tokatlı bir Alevi idi. Çakır gözlerindeki onulmaz keder, rüzgarın önünde durmaksızın akan bulutlar gibiydi. Kalın, siyah bıyıkları sarkıyordu. Ne zaman çok düşünceli olsa, elleri hemen bıyıklarına gidiyor, bıyıklarını çekiştiriyordu. Sivri, öne doğru uzayan çenesinde bir gamzesi vardı. Bu sivri çenede bile keder okunuyordu.

Bir akşam önce müşteriye gösterdikten sonra kaldırmadan gittiği Van işi kilimi özenle katlayarak yerine koydu. Kilimler, yastıklar, heybeler, bakır kapacak ve gümüş takılarla dolu dükkanın her yanından ayrı bir sıcaklık akıyor,

insanı sevgi ile sarıp sarmalıyordu. Rüştü buraya iş yeri gibi bakmıyordu. Yaşadığı yerdı, eviydi; eşinden sonra sığındığında kendini rahat ve mutlu hissettiği barınağıydı. Oldukça büyük olan dükkanın en dibine, tam köşeye bir sedir yaptırmış, üstünü en güzel kilimlerle kaplattırmıştı. Sedirin üstünde yaslanmak için duran yastıklar ve yastıklardaki motifler insanı başka dünyalara götürüyor, bir hayal ülkesinde gezdiriyordu.

Meydan sinisi denilen kocaman bakır siniyi, sedef kakmalarla işli bir ayaklığın üstüne oturtmuştu. Sedirin önünde sadece bakır sini yoktu. Artık ne eşi ne de benzeri bulunmayan, sevinçleri, kederleri işlemelerinde barındıran bir de bakır mangal vardı. Sedirin hemen köşesinde duran nargile çok sade duruyordu. Bu kadar renk cümbüşünün içinde sade duran nargilenin tek lüks sayılacak yeri, hakiki kehribardan yapılma ağızlığıydı. Rüştü için dükkandaki bütün eşyalar bir yana, bu nargile bir yanaydı. Sedirin bulunduğu köşedeki eşyaları satmıyordu, bunlarla bütünleşmişti. Elinden gelse dükkandaki hiçbir kilimi, hiçbir eşyayı satmazdı, fakat işi buydu. Kendi deyimiyle iyi bir parçayı satacağı zaman müşterinin kıymet bilir biri olmasına çok dikkat ediyordu.

Gelip Müjdat'ın yanına oturdu, elini sırtına koydu, sevgi tınlarını müzik gibi yayan yumuşak bir sesle konuştu;

– Söyle bakalım neyin var?

Müjdat duymuştu ama konuşacak gücü kendinde bulamıyordu.

– Heeyy asker! Neyin var?

Müjdat'ın sırtı kabardı kabardı indi, kalın boynunu iyice omuzlarının içine çekti, sustu.

– Sana ne oldu be Müjdat?

Belli belirsiz, utangaç ve kederli, kıvılcımlı, biraz da nemlenmiş gözlerle ağırdan başını kaldırdı, Rüştü'ye baktı. Zoraki de olsa gülümsemeye çalıştı. Onun keder dolu gözlerinden gözlerini kaçırmaya çalışarak başını öne eğdi. Cevap verirken sesi titriyordu;

– Bilmiyorum ağabey, bilmiyorum...

– Var bir şey. Sen dinlen, ben çayı demleyeyim, yanında bir de peynirli börek olacak. Ne zaman istersen o zaman konuşuruz. Bazen susmak, konuşmaktan daha iyidir. Lakin senin konuşmaya ihtiyaç duyduğunu seziyorum. Hiçbir günah, hiçbir ayıp, saklanarak yok olmaz...

Bölüm (5)

Bir martının dalgaların gelişini sezmesi gibi, dalga dalga üzerine gelen tehlikeyi seziyor, fakat ne olabileceğini bir türlü kestiremiyordu. Gerçi bu duyguyu günlerdir hep hissediyordu. Evin dışındaki tuvalete bile giderken etrafına bakmıyor, özellikle karanlıkta korkusu daha fazla artıyordu. Şimdi gündüz gözüyle bir şey olmazdı, ama yine de içini garip bir ürperti sarmıştı. Bidonu çeşmenin ağzına dayadı. Nedense bu gün çeşmede sıra bekleyen hiç kimse yoktu. Böyle olması da iyi olmuştu, yoksa kadınların bitmez tükenmez soruları, ah ahları, vah vahları onu canından bezdirecekti yine. Bütün köy, yaşadıkları felaketi biliyordu. Durmadan soruyor, durmadan iki tarafı da birbirlerine karşı kışkırtıyorlardı. Belki kışkırtmıyorlardı, ama anası öyle düşünüyordu. Anası haklıydı. Hiç kimseyle konuşmamak en iyisiydi.

Dikkatlice etrafını süzdü. Az ilerisinde yedi sekiz tavuk eşeleniyor, çeşmenin başını hiç terk etmeyen yaşlı köpek yine tembel tembel uyuyordu. Gözü, çeşmeden akan suyla dolan üç-dört metre uzunluğunda, dikdörtgen şeklindeki küçük havuzcuğa takıldığında, su gözüne çok berrak göründü. Bu havuz, hayvanların su içmesi için köylüler tarafından ortaklaşa yapılmıştı. Lanet olası su yüzünden bu köyde kavga hiç eksik olmazdı. Yazın gelmesiyle su altın değerine yükselir, güneş ortalığı kasıp kavurmaya başladı mı, kuruyup çatlamış toprağı su kadar, kan da sulardı.

Cemo dolan bidonu kaldırıp kenara bıraktı. Boş bir bidon alıp çeşmenin ağzına dayadı. Güneşten korunmak için köpeğin uyuduğu ağacın altına gitti, sırtını ağaca yaslayarak oturdu. Toprak, yanan tenini serinletti. Başını kaldırıp gökyüzüne bakınca, göğün maviliğı iri siyah gözlerine doldu. Korku ile bulutlanmış bakışları öfkeliydi ama gözlerinde meydan okuma yoktu. Dalgın dalgın bakarak çeşmeden bidona akan suya çevirdi gözlerini. Her yıl dökülen kanın suçlusu insanlar mıydı; yoksa kışın iki metre yağın karı, durmadan yağın yağmuru yatağında biriktirip, dağları yararak onlara su veren kaynak mı çok cimriydi? Belki de suçlu olan güneşti. Ortalığı kasıp kavurarak, onları bir yudum suya muhtaç bırakıyordu. Düşündüğünde, bazen kavgalara hak da veriyordu. Herkes tarlasını sulamak istiyordu, yoksa buğdaylar yetişmezdi. Bu da hem hayvanların hem de köylülerin aç kalması demekti. İnsanlar aç kalmamak için ya kendi kanlarını döktürüyorlardı ya da başkalarının kanını döküyorlardı. Babası da su sırası yüzünden kaç kez kavgada kürekle ya da kazmanın sapıyla köylülerinin kafasını kırmış, kanlarını toprağı akitmişti. Su yüzünden öldürülen ilk kişi babası değildi. Biliyordu ki sonuncu ölen de babası olmayacaktı. Şimdi onun ailesinin de yıllar yılı sürecektir bir kan davası vardı. Kim bilir daha kimler toprağı, kimler mahpushaneye düşecekti...

Bakışları, bu gün bir ölüm sessizliğine bürünmüş olan köyün üzerinde dolandı. Kerpiç evlerin arasından yavaş yavaş yürüyerek ona doğru gelen Fato Neneyi görünce bedeninden bir ürperti geçti: “Aah ah, Fato nene geliyor. Yine bana hain hain bakacak, babama, abilerime küfredecek” diye düşündü. “Allah belanızı versin. Ne zaman anam ya da ben suya gelsek, çeşmeye inip bize sataşıyorsunuz” diye söylendi. Bakışlarını yere indirdi, güneşten kavrulup samana dönüşen bir otun toprakta kalan kökünü, eline geçirdiği küçük bir çubuk parçasıyla kazımaya başladı.

Fato Nene, başına iyice sardığı siyah örtüsünün üstünden, alnına bant şeklinde yeniden bir siyah örtü daha bağlamıştı. Üstündeki siyah elbiseleri ile hâlâ yas tutmakta olduğu belliydi. Görüntüsüne ters düşen tek şey, ayaklarına giydiği fosforlu yeşil plastik ayakkabılar ve adım attıkça görünen el örgüsü, beyaz üzerine kırmızı desenleri olan çoraplarıydı. Zayıf, sapsarı yüzü, antik çağdan kalmış eski bir harita gibi çizgi çizgiydi. Çukura kaçmış siyah gözleri öfke saçıyordu. Dediğim dedik inatçı bir kadın olan Fato Nene sinirlenmeye görsün, gözü hiçbir şey görmezdi. Bahçesine bir komşunun tavuğu girdiğinde ellerini göğse açar, bedduaya başlar, ardından da eline geçirdiği taşlarla tavuğu kovup ağza alınmayacak küfürler ederdi. Çenesinde ve alnının ortasında bulunan mavi deqler*(dövme) ona heybetli bir görünüm veriyordu.

Fato Nene, yüzünde taşıdığı bu deqleri başkalarına da yapardı. Zaten köyde bu işi onun gibi yapan ve bilen kimse de yoktu. Deq yapmak kolaydı kolay olmasına fakat yaptırtmak cesaret istiyordu. Her bir deqin ayrı bir anlamı vardı. Çocuğu olmayan kadınların beline yapılanı en eziyetlisiydi; baştan başa beli kemer gibi saracak şekilde olmalıydı. Göğse yapılan deqin, kadının sütünü arttıracığına inanılır, alnın ortasına yapılan deq de kadının başının daima dik ve alnının ak olacağını gösterirdi.

Öfkesi burnunda ihtiyar kadın bu işi yaparken en ufak bir acıma hissetmezdi. Tersine biri ona deq yaptırmak için geldiğinde zayıf yüzüne mutluluk dolu bir gülümseyiş yayılır, şevkle hazırlığa başlardı. Odun kütüklerini yakar, üzerine bir kazan oturturdu. Çıtır çıtır yanan odun kütüklerinden çıkan is, kazanın etrafında ince bir birikim oluşturduğunda bunu özenle küçük bir kapta toplardı. Kaptaki isin üzerine biraz süt eklerdi. Sütün de bir özelliği vardı. Mutlaka kız çocuğu emziren bir kadının göğsünden direkt isin üzerine sağılmalıydı, yoksa karışım güzel olmazdı. Karışımı hazırladıktan sonra beş altı tane yorgan iğnesini tam ortasından sıkı sıkıya bağlar, iğnelerin uçlarının kayıp kaymadığını dikkatle kontrol ederdi. Fato Nene bir araya bağladığı iğne uçlarını hazırladığı is karışımının içine bandırır, deq yaptırmaya gelenin tenine hiç acıma duymadan batırırdı. Fato Nene, yaptığı bölgede akan kana hiç aldırılmaz, iğneleri yeniden ise

bular, yeniden batırırdı. Bu işin bir püf noktası var mıydı bilinmez ama is derinin altına geçer, deq yapılan bölge kabuk tutup iyileştikten sonra da mavileşirdi. İğne ve is, mucize gibi güzel desenlerin kalemi; Fato Nene de ressamı olurdu.

Fato Nene, elinde tuttuğu iki küçük bidonla gelip çeşmenin başına dikildi. Önce bakışlarını yere indirdi. Sanki boynundaki mavi boncukların arasında dizili duran, “kefen param için” dediği Reşat altınlarını düşürmüştü de onları arıyordu. Bakışları ile yeri bir süre taradıktan sonra başını hızla kaldırıp gözlerini Cemo’ya dikti. “Köpekler ancak köpeklerin yanına oturur, köpek kızı köpek, ne yüzle köyün içine çıkıyorsunuz? O kaltak ananla bize nispet mi yapıyorsunuz? Ayy ben senin babanın ölüsüne sıçayım. İnşallah eviniz mirata gider. Bacanızda baykuşlar öter. Dilerim Allah’ımdan karnınıza erkek çocuk düşmeye, ocağınız tütmeye. Hey gidinin itleri, dünün marabaları, adam mı oldunuz? Ben de Fato isem bunu yanınıza komam.”

Cemo, elindeki çubukla kazımış olduğu otun kökünden çıkan toprağı yeniden oluşan küçük çukura doldurmaya çalışarak kadının söylediklerini duymazdan geldi. Kendi kendine “Cemo patlama, bırak söylesin, o yaşlı, sen hiç ses etme” diye telkinde bulundu. Sanki hava daha çok ısınmış, alnında ve sırtında terler birikmiş, dili damağı kurumuştu. Yanına oturduğu köpek tembel tembel gerindikten sonra yaşlı adımlarını sürüyerek oradan uzaklaştı. Fato Nene’nin gelini, iki torunu ve kızı ellerinde kovalarla, bidonlarla, sessizce eşelenen tavukların arasından hışımla geçtiler. Tavuklar gıdaklayarak sağa sola kaçıştı. Onlar, Fato Nene’nin tersine rengarenk giyinmişler, başlarına boncuk oyaları ile süslenmiş beyaz tülbentler bağlamışlardı.

Cemo, dolan bidonun ağzından taşıp havuza doğru sakın sakın akan sudan gözlerini ayırmıyordu. Yerinden kalkıp çeşmenin başına gitmek, dolan bidonları alıp hemen eve dönmek istiyordu. Bilmediği bir duygu, anlam veremediği bir ses cesaretini kırıyor, bir türlü yerinden kalkamıyordu. Fato’nun torunları ellerindeki kovaları yere bıraktılar ve iki kız aralarında konuşmaya başladı:

-Baksana, köyün orospusu da burada.

- Hee gördüm.
- Kesin kavat babasının mezarını sulamak için su almaya gelmiştir.
- Yok kızı, kavat eniştesinin mezarı içindir.

- Bu orospu Cemo var ya, yedi köyün erkeğine karılık yapan Cemo, suyu cenabetini yıkamak için götürüyordu.
- Kız akılsız, onun bacısı Herdem, büyük şehirde okullarda altına yatmadık erkek bırakmamıştır. Temiz su götürsün, kırk bir tas suyu Herdem'in tepesinden döksünler ki köyün beti bereketi kaçmasın. Ha, ha, ha, haaayy..

Kızlar büyük bir iş başarmışçasına bakışlarını, onları uzaktan izleyen neneleri Fato'ya ve annelerine çevirdiler. Büyük kız yaltaklanarak gülümsedi. Kız kardeşine doğru eğilerek, "Bak şimdi onun babasının ağzına sıcıp her tarafını nasıl yoluk yoluk yapacağım gör" diye fısıldadı. İki kız da garip bir heyecan, sevince benzer bir duygu sarmıştı. Kendilerini bildi bileli annelerinden, babalarından, nenelerinden ve kendilerinden küçük erkek kardeşlerinden dayak yiyen kızlar, ara sıra küçük kız kardeşlerinin başına vururlardı. Eğer çok kızarlarsa ellerini yumruk yapıp kardeşlerinin sırtına sırtına indirirlerdi. Anneleri, çocukların sırtına vurmayın, yatağa işiyorlar diyerek kızar, hınçlarını almalarına engel olurdu. Son bir iki yıldır artık onları evire çevire dövmüyorlardı. Acıdıklarından ya da insana dayak atılmaz diye düşündüklerinden değil, bir yerleri morarır ya da dayak yediklerinde köylüler seslerini duyarsa, kızların kötü bir şey yaptığını sanırlar korkusuyla kızlara dokunmuyorlardı. Ahırda üstlerine birini çektiler de yakalandılar ya da hırsızlık yaptılar sanılırsa kızları öldürmek lazımdı. Kim alırdı kırığı olan kız.

Cemo bağırarak için ağzını açtı. Korkudan mı yoksa öfkeden midir bilinmez, sesi kısılmıştı. O katilin torunlarının söyledikleri yetmişti, bu kadarına dayanamıyordu. Bütün bedenini saran alevden kocaman diller onu adeta yakıp kavuruyordu. Sesinin titremesine engel olmaya çalışarak:

- Orosu sizsiniz, kavat da ağabeylerimin vurduğu, ciğeri beş para etmez erkeklerinizdir. Su yüzünden gelip babamı, eniştemi sizin kavat dedeniz vurdu. Asıl siz suyu götürüp kendi kavatlarınızın mezarını sulayın."

Hüzünlü gözleri öfkeden çakmak çakmak, bacakları hafiften titreyerek çeşmeye yürüdü. Onlara inat, bütün bidonlarını dolduracak, ettikleri küfürlerin de altında kalmayacaktı. Hele bir daha ona sataşsınlar, söyleyeceklerini biliyordu. Her iki kızın da ne mal olduğunu bu köyde ondan daha iyi kim bilebilirdi. Birisi ağabeyinin sevgilisi değil miydi? Ağabeyi ellemedik, öpülmedik yerini bırakmamıştı. Hiç korkmadan yüzlerine doğru, siz böyle böylesiniz "Ağabeyimin orospusu, ağabeyimin öptüğü, okşadığı yanına kâr kaldı. Kim alır senin gibi artığı" diyecekti.

Su, kendisi yüzünden edilen kavgalardan, dökülen kanlardan habersiz,

eşmeden sakın sakın akıp bidondan taşarak küçük bir havuzcuğa dökölüyordu. Köylüler, suyun her bir damlasını değerlendirmek için türlü çarelere başvurmuşlardı. Havuzcuğa açtıkları deliğın içine metal uzun bir boru yerleştirmişlerdi. Böylece su hiç ziyan olmuyor, el birliğı ile açtıkları kanala dökölüyor, oradan da taşlı dereye akıyordu. Dere, cılız kaynağından aldığı su ile köyün bütün tarlalarına yetmek zorundaydı. Ne var ki yetmiyordu.

Cemo çeşmeye doğru eğildi, üzerinden su taşmakta olan bidonun iki tarafındaki kulplarından tuttu. Ağır bidonu daha onbeş, yirmi santim yüksekliye kaldırmıştı; kalçalarının ayrımının tam üstünde duran saçının örüğü bir el tarafından tutulup hızla çekildi. Canı öylesine yandı ki, elindeki bidonu istemeden düşürdü. Başını çevirdi; saçından tutan daha iki ay öncesine kadar, hiç ayrılmadığı, kehribar gözlü sevdiğini anlattığı arkadaşığı. Çocukken birlikte oynadığı, birlikte dantel örmeyi, kanaviçe işlemeyi öğrendiğı en yakın sırdaşı, şimdi düşmanıydı. Biraz önce yüzüne karşı “Ağabeyimin orospusu” diye bağırmayı düşünmüştü fakat bağıramamıştı. Sinirinden, kızgınlığından öyle düşünmesine rağmen, Fato Nene’nin kızı öldüresiye döveceğini, iki ailenin bir de bu yüzden birbirine düşeceğini bildiğinden susmuştu. Kız, Cemo’nun bütün saçını bileğine doladı. Eli artık Cemo’nun ense kökündeydi. Kızla bir an göz göze geldi. Kızın gözlerindeki kin, tipi gibi üzerine yağıp onu kaskatı dondurdu. Kızın elinden kurtulmak için vücudunu arkaya çevirmeye çalıştı ama kız diğer eli ile örtüsünün üzerinden saçlarının ön kısmını kavrayıp kendisine doğru çekti. Dengesini yitiren Cemo sırt üstü yere düştü. Fato Nene ve diğer kadınların sevinçten gözleri parladı. Günlerdir Cemo’yu ya da Herdem’i çeşme başında sıkıştırma hayali kuran öteki kız ablasına yardıma koştu. Kız bir eliyle yerde debelenmekte olan Cemo’nun yeleğinin yakasına, diğer eli ile de saçlarına yapıştı. Yüzlerinde garip bir sevinç ve heyecan okunan iki kız, çuvala doldurulmuş gübreyi sürüklemeye alışık devinimlerle, Cemo’yu sağa sola sürükleyerek, çeşmenin başından uzaklaştırdılar. Fato Nene, gelini ve kızların annesi, sürüklenerek tavukların eşlendiğı yere götürölen Cemo’yu intikam ve kin dolu gözlerle izlediler.

Cemo yerden kalkmak için çabaladı, parçalanırcasına bütün gücü ile doğrulmaya çalıştı. Fakat sırt üstü sürüklendiğı için bir türlü ayaklarının üstüne basamıyor, belini doğrultup kalkamıyordu. Yaşadığı şaşkınlıktan ve korkudan olmalı, yine sesi kısılmıştı. Bağırarak istemesine rağmen kelimeler bir türlü dudaklarının arasından dökölüyordu.

Kızların annesi, ölü hayvan üzerine atılan bir kartal gibi fırladı, pençelerini vahşice Cemo’nun memelerine attı:

- Dökülen kan nasıl yerde konmaz, sana da dünya aleme de göstereceğim.

Fato Nene yanında duran gelinine öyle bir baktı ki, Gülizar ürperdi. Cemo'nun başına nelerin geleceğini biliyordu. Günlerdir fırsat kollayan kaynanasından ve görüncesinden korktuğu için onlara katılmış, çeşme başına kadar gelmişti. Az sonra olacakları düşündükçe dili damağı kuruyor, görünmeyen bir el karnının içinde dolaşüyor, bütün iç organlarını burup çıkaracakmış gibi bir korku ile sırtından soğuk terler döküyordu. Olacaklardan da kocasının ailesinden de çok korkuyordu..." Tövbe tövbe, yapılacak iş değildi."

- Gülizar, Gülizaaar... Kız ne duruyorsun, gel buraya!

Hacer de tıpkı annesi Fato gibi dediği dedik bir kadındı. Köyde Hacer'in yüzünün çabuk kırışmasının, yüreğinin katılığından kaynaklandığını söylerlerdi. Allah'ın onun yüzünden nurunu aldığını söylemeyen tek bir insan yoktu. Bazı kadınlar, "Aman aman, insan Hacer'in rezilliğini görünce Fato Nene'nin babasına rahmet okuyor" derlerdi. Gülizar da güvendiği köylü kadınlara "Vallah anam bacım, ben kocamdan bile Hacer'den korktuğum kadar korkmuyorum. Kaynanam, kızının yanında yağla yoğrulmuş yufka ekmeği gibi yumuşak kalıyor" diye söylenirdi.

Bazen iki aşiret arasında taşlı sopalı, silahlı kavgalar olur, her iki aşiretin erkekleri Allah yarattı demeden birbiriyle kıyasıya vuruşurdu. Her iki aşiretin kadınları ağıt yakıp yüksek sesle ağlaşıırken, Fato ve Hacer ellerine aldıkları küreklerle köylülerinin yardımına koşar, vurdukları adamı anında devirirlerdi. Böyle zamanlarda ana kızın kavgacı yanları köyün içinde destan gibi anlatılır, "malım canım kurban, kadın dediğin böyle olur, ikisi de on erkeğe bedel" diye övgüler düzülürdü.

Gülizar kaynanasının yanından ayrılırken elbisesinin yakasını hafifçe kaldırdı, ağzını yaklaştırdı, üç kez tüh, tüh, tüh diye tükürdü. Bu tükürüş, "Düşman başına böyle intikam, şeytana lanet, Allah beni ve çocuklarımı böylesinden korusun" anlamındaydı.

- Ne duruyorsun, hadi orospunun elbisesini çıkarmama yardım et.

Hacer ve Gülizar, Cemo'nun elbisesini yırtarak üzerinden çıkarmaya başladılar. Cemo'nun gözleri acı ile kısılmıştı. Bütün gücünü topladı, yerinden kalkmaya çalıştı.

- Sıkı tutun bu kaltağı, kimse gelmeden bitirelim bu işi hadi!

Kızlardan biri saçından sıkı sıkı tutmuş, başını durmadan yere bastırıyordu.

Diğer kız da Cemo'nun iki kolunu çapraz bir şekilde göğsünün üstünde birleştirdikten sonra üzerine oturdu. Cemo'nun sadece bacakları hareket edebiliyordu. İki kadın üzerindeki elbiseleri parçalamaya çalışıyor, o ise debeleniyor, bacaklarını toprağa sürterek kadınlara engel olmaya çalışıyordu. Bu çabasının hiçbir faydası olmadı. Üstüne giydiği belden büzgülü eteğini Hacer param parça yapıp kenara fırlattı. Diz kapaklarına kadar uzanan paçalı donunu da parçalayan Hacer'in eli Cemo'nun külotundaydı. Kadın iki eliyle külotu çekiyor, lastikli külot yırtılmak bilmiyor; Hacer öfkesinden deliriyordu:

– Hele duur dur, bak neler edeceğim sana. Yırtıl Allah'ın belası külot yırtıl!

Onu sırt üstü toprağa yatırıp üzerinde tepinerek üstünü başını yırtan kadınların ne yapacağını kestiremeyen kızın gözleri patlamıştı, gırtlğından boğuk sesler çıkıyordu. Aklını yitirmek üzereydi. Bu kadınlar delirmişlerdi. Onu çırılçıplak soyup köye rezil etmek istiyorlardı. Her gün çeşmenin başında çocuklar oyun oynar, serinlemek için birbirilerini ıslatırlardı. Kadınlar eşeklerle, el arabalarıyla su taşımak için sıra beklerlerdi. Cemo'nun şansına bugün ortalıkta kimse yoktu. Sanki bütün köy boşalmış gibiydi. Ne olurdu koşup annesine, kardeşine, nenesine haber verecek biri geçse ya da biri gelip onu bu kadınların elinden kurtarsaydı. “Allah'ım külotum yırtılıyor, her yanım ortada, rezil oldum! Allah'ım nedir bu başıma gelen, külotum yırtılmasın ne olur, ne olur buradan biri geçsin de beni kurtarsın.” İçinden dua edip Allah'a yakaran Cemo ne başını hırsıyla toprağa bastıran kızı görüyordu ne de göğsünün üzerinde Azrail gibi duran diğer kızı görececek hali vardı. Bütün hareketleri kontrolünden çıkmıştı. Akli külotundaydı. Külot yırtılırsa iki bacağının arası gözükecekti. Babasının öldürüldüğü günden beri bacak arasındaki üçgeni kaplayan kılları almamıştı. Ölmek istiyordu. Öyle çırılçıplak bırakılıp rezil olmaktansa, ölmek istiyordu.

Kadın iki eli ile hırsıyla çekince külot daha fazla dayanamayarak cıırttı diye yan tarafından yırtıldı. Cemo canı teninden alınmışçasına bütün hücrelerine kadar sarsıldı. Korku, soğuk bir dalga gibi benliğini sardı. Artık bedeni denetiminden çıkmıştı. Sabahtan beri ağzının içinde hapsolmuş sesi “Babaaa” diyen bir çığlıkla dudaklarının arasından fırladı. Bu korku dolu canhıraş haykırış camide Cuma namazı kılan köyün erkeklerine, evlerinde yemek yapan, çamaşır yıkayan kadınlara, tarlada tırpan sallayanlara, Cemo'nun dönüşünü korku ve merakla evin önündeki kayısı ağacının altında bekleyen annesine, dört yıl önce cezaevinden çıkıp yurtdışına giden ağabeyi Cemal'e ulaştı. Çığlık, Van Gölü'nün sularını hareketlendirdi, Ağrı Dağı'nın başındaki dumani çoğalttı. Feryatdı bütün dünyayı sardı. Haykırıyor, çığlık çığlığa bağıırıyordu. Bu feryat, az sonra ne olacağını sezen yüreğinin derinliklerinden kopup geliyordu. O'nun “Baba” diye attığı çığlık, kudurmuş kadınları daha da çileden çıkardı.

- Babaymış! Mezarından kalkıp gelsin bakalım!
- Gelsin de intikam nasıl alınırımış öğrensın.

Her biri ayrı bir küfürle Cemo'nun babasına verıp veriştiriyordu. Cemo'nun sesi yeniden dudaklarının arasından “baba” diye dökölmek için dışarı fırlamak üzereyken donup kaldı. Gözleri neredeyse yuvalarından fırlayıp dışarı çıkacaklardı. Kızların annelerinin elinde bir keser vardı. Birden büyüyen gözleri neredeyse korkudan yuvalarından fırlayacaklardı. Ömrünü burada, çeşme başında, bu vahşı kadınların ellerinden çıkan keser darbeleriyle tamamlayacaktı. Tıpkı babası gibi her yanından kanlar fışkırarak can verecekti. Boynunu kasaba teslim etmeye hazır bir koyun gibi, pörtlemiş gözlerle kesere bakıyordu. Az sonra keser alnının ya da kafasının tam ortasına inecek, beyni tavukların eşelenerek yem aradığı toprağın üzerine yayılacaktı.

Bölüm (6)

Camın kenarında durmuştu. Gözleri karşı balkondaydı. Kızı bekliyordu. Müjdat üç sigara içti, kız balkona çıkmadı. Bir aydır her gün aynı saatte balkonda olur, saçlarını tarardı. Müjdat'ın geliş saatini bildiği kesindi. Müjdat artık arkadaşlarına takılmıyor, bir iki kadeh rakı içmek için bile olsa dışarıda kalmıyordu. “Neden çıkmıyorsun Allah'ın cezası, hadi çık şu balkona hadi, nerede kaldın” diye dişlerinin arasından adeta bağırarak söylendi.

Kızı görmek ona iyi geliyor, bir kadın tarafından beğenilmek duygusu ruhunu okşuyordu. Duygusuzluktan, sevgisizlikten çölleştiği bu şehirde, o şahane saçlarını savuran kız, sahranın ortasında açan eşsiz bir çiçek gibi güzel, davetkar ve erişilmezdi. Saçlarının serinliğinde dinleniyor, hayaller kuruyordu. Kız artık bakışlarını hiç kaçırmadan cama bakıyor, arada gülümsüyordu. Hele o balkon kapısından içeri girerken son bir kez dönüp bakışı vardı ki Müjdat'ı delirtiyordu.

Kız balkondan ayrıldıktan sonra Müjdat hemen sırt üstü yatağına uzanır, elini apış arasına götürürdü. Gözlerini kapatıp kızın genç ve diri bedenini hayal ederek uyluklarını ovar, kızın ellerini, bedenini hissetmeye çalışırdı. Öğrenciliğinde gizli saklı, yakalanmaktan korkarak bunu çok yapmıştı. Dergilerde dolgun memelere, iri kalçalara baktıktan sonra gözlerini kapatır, yakalanmanın korkusu ve yeni keşfettiği bilinmezliğin heyecanını duyarak, eli ile apış arasını, uyluklarını okşar, elinde ıslaklık hissedene kadar devam ederdi. Elindeki yapışkan ıslaklıkla yorganın altında kıvrandığı anlarda bedeninden su gibi ter akardı. Böyle anlarda sesinin duyulmasından çok korkar, içinden bir oh

ekerdi. Okulun son senesinden itibaren para karşılığı kadınlarla yatmaya başlamış, babasının ve annesinin ona harçlık olarak verdiği her kuruşu kadınlara yatırmıştı. şişmanlar, zayıflar, esmerler, sarışınlar, yani kadınlar...

Burada da her fırsatta kadınlara gidiyordu. Zaman oldu bir günde üç kadınla yattı ardı ardına. Kadınlarla birlikte olduğu anlarda coşuyor, ağlıyordu. Ne yaparsa yapsın, ka kadınla yatarsa yatsın yüreğinin derinliklerinde bir eksiklik olduğunu hissediyordu. Kadınların ona, etin dışında bir şeyler vermesi gerektiğine inanıyordu. Ne vermelerini istediğini kendisi de bilmiyor, kadından kadına koşuyor, “Belki bu sefer yakalarım aradığımı” diye dışünüyordu. Ama nafile, bir türlü olmuyordu.

Öğretmen Nesrin ile bir yıl arkadaşlık etmişti; aslında buna pek de arkadaşlık denemezdi. Bir yıl birlikte yaşamışlar, aynı evde kalmışlardı. Nesrin’i orduevinde yemeğe götürmüş, arkadaşlarıyla tanıştırmış, ailesine telefonda ondan söz etmiş, hatta ondan bir çocuğunun bile olmasını ciddi ciddi istemişti. Bir süre sonra Nesrin’in de para karşılığı yattığı kadınlardan bir farkı olmadığını dışünmeye başlamıştı. O da sadece etini sunuyordu.

Yanında sıcaklığını duyacağı birini istiyordu. Gece yatakta birbirilerinin tenlerine dokunduklarında, bedenleri hiç üşümüyordu. Üşüyen yürekleriydi. Her ikisinin de ayrı hayalleri, ortak bir noktada asla buluşamayacağını hissettikleri gelecek planları vardı. Nesrin, özel dershanelerde ek iş yapmak, denizi seyretmek, komşu ziyaretlerine gitmek istiyor; mecburi görevi biter bitmez bu şehirden koşarak kaçmanın planlarını yapıyordu. Müjdat’ın ise hiç böyle bir kaygısı yoktu. O etin ötesine geçmek, sevmek, seilmek; kim bilir ilerde bir gün belki küçük bir kasabada sakin bir yaşam sürmek istiyordu.

Uzaklaştıkça, birbirlerini küçümsemeye başladılar. Hakaret ve suçlamalarla geçen zaman, nihayet Nesrin’in “İstanbul’a dönüyorum” demesiyle son bulmuştu. Müjdat, kokuşmuş bir hayvanın gövdesine dokunmaktan, etini yemekten iğrenir gibiydi artık. Nesrin’e bakan gözlerinden bu açıkça okunuyordu. “N’olacak o da bir et parçası eninde sonunda!”... Bütün diğer kadınlardan ne farkı vardı. Onların etine dokunmak için para ödüyordu. Hiç değilse “Paranın karşılığı bu kadarmış” diyerek kendisini avutma şansı vardı. Ya Nesrin’e ne demeliydi. Bir sabah, kuru bir “Hoşça kal!” diyerek çıkıp gittiğinde, ardından hiç acı çekmedi. Yalnızca, hayatı boyunca etin ötesine geçemeyeceğine iyiden iyiye inanmanın getirdiği hayal kırıklığının yarattığı kocaman bir boşluk yaşamıştı uzunca bir süre...

Gözleri balkona kaydı; kız balkondaydı.. Acaba ne zaman çıktı diye dışündü. Epey bir zamandır camdan dışarıya bakmıyordu. Nesrin’li günlere ve

geçmişine dalıp gitmişti. Kız gülümsedi, o da kıza gülümsedi. İçinde kızgın güneşin altında duruyormuşçasına sıcak dalgaların yükseldiğini hissediyordu. Nasıl yaptığını kendisi bile anlayamadı; eliyle kıza gelmesini işaret etti.

Kız, başparmağını göğsüne götürüp “Ben mi?” dedi. Müjdat heyecanla başını öne salladı... “Evet, sen” diye fısıldadı, sonra yeniden eliyle yanına gelmesi işaretini yaptı. Kızın onun sesini duymadığını, fakat ne demek istediğini anladığını biliyordu. Kız, sağına soluna bakındıktan sonra bu kez, her gün yaptığı gibi son bir kez ona doğru bakmadan balkon kapısından içeri girdi. Müjdat camın kenarından ayrılamıyordu. Ne düşüneceğini bilemeden karma karışık duygular içinde öylece bir süre daha bakakaldı balkona. “Oğlum sen manyak mısın? Bu kız çıkıp gelir mi hiç! Hem de akşamın bu saatinde, burada, bu şehirde... Seni de, onu da gebertirler. İyi halt ettin. Ya kız bir daha balkona çıkmazsa.”

Canı sıkkın mutfığa girdi, ocağa çay koydu. Yeniden, camdan kıza baktığı odaya geçti. Cama doğru bakmak bile istemiyordu. İçinde garip bir eziklik, kendine kızgınlık vardı. Sigarasını yaktığında kapı bir kaç kez tıkladı. Yanlış mı duydum diye kulak kabarttı. Kapı yeniden tıklayınca yüreği pır pır etti. O gelmiş olabilir miydi? “Yok canım, mümkün değil... gece evinden asla çıkmaz ki.” Kapıyı açınca gözlerine inanamadı. Kız karşısında duruyordu.

– İçeri girsene.

Kız aceleyle içeri girdi. Kapıyı kendisi kapattı. Kapının arkasında, olduğu yerde şaşkın durdu. Müjdat kızın gözlerine baktı, korku arıyordu. Eğer kız da Müjdat’ın gözlerinin içine baksaydı, korkuyla birlikte onun cesaretine duyulan bir hayranlık ifadesi yakalayacaktı. Kızı apansız karşısında görmenin heyecanı ile ne söyleyeceğini, nasıl davranacağını kestiremedi.

– Korkuyor musun?

Kız başını öne eğerek, duyulur duyulmaz bir sesle cevap verdi;

– Bilmem.

– Senin bir adın var mı?

– Zeynep.

Kız kendi kendine konuşur gibiydi. Zeynep’in zarif, oval yüzü güneşten yanmıştı. Altı dolgun, üstü ince olan dudaklarının doğal bir kırmızılığı vardı. Henüz açmamış bir gonca gül gibi taze ve gençti. Biçimli, diri göğüsleri vardı. İri kara gözleri ürkek bakıyorlardı. Kızın ürkekliği Müjdat’ı çekiyor,

heyecanlandırıyordu. Bir iki kez yutkunduktan sonra;

– Benim de bir adım var. Müjdat. Dedi.

Müjdat'ın kanı kaynıyordu. Ona daha da yaklaştı, elini tuttu kendine doğru çekti ve sevecenlikle;

– Orda mı kalacaksın? Dedi yavaşça.

Neredeyse Zeynep'e sarılacaktı, ama vazgeçti.

– Babamlar... Babamlar köye gittiler, evde kimse yok, yalnızım.

Konuşurken yere bakıyordu. Müjdat'ın yüzü rahatladı, aniden sakinleştiğini hissetti. Yosun yeşili gözleri Zeynep'e istiridye içindeki bir inciye inceliyormuş gibi bakıyordu. Biraz da korkuyordu. Zeynep'in cesareti karşısında dehşete düşmüştü.

Geldiğinden beri yere bakan Zeynep, bakışlarını yerden kaldırıp kara gözlerini Müjdat'a çevirdi. Bakışları soru sorar gibiydi. Müjdat'ın avucunda olan elini yavaşça çekti. En son parmak uçları da Müjdat'ın avuçlarından kurtulunca, ikisi de sanki bir şey yitirmişçesine bakışlarını birbirlerine diktiler; içlerinde yitirmenin acısını duyumsayarak.

– Gelecek misin Zeynep?

– Nereye gelecek miyim?

– Yani böyle kapının arkasında mı duracağız hep? Salona gelmeyecek misin?

Yeşil gözlerinin rengi daha bir koyulaşmıştı yalvaran bakışları vardı. Zeynep balkonda yaptığı gibi zarif bir şekilde arkasını döndü, kapıyı açıp omzunun üzerinden Müjdat'a baktı, bir şey demeden çıkıp gitti. Ayakları beton zemine basmıyor, sanki boşluğu adımlıyordu. Kendini usulcacık yatağa bıraktı Müjdat. Uzun zamandır eğitim taburundaydı. Artık dağa, çatışmalara gitmiyordu, ama bu gece bir çatışmaya girmiş gibi korku ve heyecana kapılmıştı. Zeynep'i düşünürken üstündeki kıyafetlerle uykuya daldı.

Kapının tıklatılmasıyla gözlerini açan Müjdat, emin olmak için yeniden kapıyı dinledi... Tak, tak, tak... Kapı üç kez daha vurulmuştu. Saatte baktı, gece yarısını çoktan geçmişti. Yastığının altından silahını aldı, belinin arka tarafına, pantolon kemerinin arasına yerleştirdi. Gömleği ile örtükten sonra uykulu gözlerini kırpıştıra kırpıştıra kapıyı açtı. “Zeyneep!” ismi ağzından bir çığlık gibi çıktı. Kızı içeriye alırken bir gören var mı diye korkarak gözleriyle merdiven

başını taradı. Dışarıda kimsecikler yoktu, Zeynep'i içeri çekti. Doğrudan salona geçtiler. Gözü Zeynep'in üzerindeydi. Yere kadar uzanan siyah robadan dikilmiş pardösü altından bile kızın göğüsleri belli oluyordu. Zeynep'i karşısında çırılçıplak görür gibi oldu, beynine kan yürüdüğünü hissetti.

Gözlerini Zeynep'ten alamıyordu. Zeynep başını kaldırdığında Müjdat'ın yeşil gözlerindeki bakışı yakaladı, bir adım geri kaçtı. Sonra “Ne olacaksa olsun” dercesine olduğu yerde konuşmadan Müjdat'ın gözlerinin içine baktı. Müjdat, hiç konuşmadan bir kolunu Zeynep'in beline doladı, diğer eliyle pardösüsünün düğmelerini açtı, örtüsünü çıkardı. Rüzgarda savrulurken seyretmeye doyamadığı saçlarının topuzunu çözdüğünde, saçlar bir şelale gibi kızın omuzlarından beline aktı. Yatağın yanına nasıl geldiklerini anlamadılar bile. Zeynep, elini apış arasına atıp hayal ettiği anlardan çok daha güzel, capcanlı diri bedeniyle çırılçıplak ellerindeydi. Parmak uçlarını kızın memelerine götürdü. Bu diri memeleri tutup okşarken elinin titrediğini hissetti. Kız, küçük bir çığlık attı. Bu çığlıkta, Müjdat'ın el değmemiş memelerini sert biçimde kavramasının verdiği acı, içinde fırtınalar koparan korku ve hiç bilmediği bir haz vardı.

Gelmeden önce çok düşünmüştü ve verdiği karar üzerine Müjdat'ın evindeydi. Kendini Müjdat'a bırakabilir, ruhunu ve bedenini Müjdat'a teslim edebilir, camdan ona bakarken içini kavuran ateşten kurtulabilirdi. Müjdat'ın elleri bacaklarına, oradan uyluklarına ve karnına kayıyor, durmadan kızı okşuyordu. Zeynep de Müjdat'ı okşuyordu. Boğuk bir sesle, yavaşça ama büyük bir ihtirasla fısıldadı Müjdat;

– Yatağa uzansana Zeynep...

Zeynep'in cesaretine, güzelliğine hayrandı. Kız evdekiler uyuduktan sonra bir gölge gibi kapıdan süzülüyor, yine bir gölge gibi kimselere görünmeden soluğu Müjdat'ın evinde alıyordu. Haftada en az iki ya da üç kez gelen kız sabah ezanından önce yine geldiği gibi gölge misali geri gidiyordu.

Müjdat Zeynep ile birlikte olduğu günleri anımsamaya öylesine dalmıştı ki, Rüştü'nün dükkanında olduğunu unutmuştu. Arada bir gözünü kırıştırıyor, fısıltıyla kendi kendine konuşuyordu. Masumluk, terk ettiği sevgiliye geri dönmüş bir dost gibiydi Müjdat'ın yüzünde.

Rüştü her zamanki gibi eliyle bıyıklarını öne doğru çekiştirirken, “Masumluk, hatta hüznün, bütün insanların yüzüne yakışıyor. Bir insanın yüzünde kin, öfke, intikam görmektense masumluğu görmek evladır.” diye düşündü. Müjdat ile konuşup konuşmamak arasında tereddüde düşmüştü. Dükkana geldiğinden beri sessizliğe gömülen Müjdat'ın bir derdi olduğunu biliyordu.

Müjdat da Rüştü ile konuşup dertleşmek istiyordu ancak utanç dudaklarını mühürlemiş gibiydi. Ağzını açıp bir şey diyemiyordu. Rüştü'den başka gidecek kimsesi yoktu. Onu anlasa anlasa sadece Rüştü anlardı. Utanıyordu, hem de çok utanıyordu... Gözlerinin nemlendiğini belli etmemek için başını kaldırmadan;

- Ağabey... diye fısıldadı.
- Yüreğine bir sor bakalım, nasıl bir Müjdat görüyor? Yani ağabey... Biliyorum yakışıklıyım, ama ben, yani demek istiyorum ki nasıl biriyim ? Bir şeyler oluyor, ben anlamıyorum. Kırılıp kırılıp dökülenler var, toplayamıyorum.

Sesi titremeye başlamıştı, sustu. Eli bakır tepsinin üstündeki sigaraya gitti, sigarayı başını hiç kaldırmadan yaktı.

Tam bu esnada içeriye bir müşteri girdi. Rüştü geleni gülümseyerek karşıladı:

- Hoş geldiniz.
- Hoş bulduk. Şu kapıda duran mor kilimin kaçta satıldığını soracaktım.

Müjdat, uykudan uyanır gibi başını kaldırıp sesin geldiği yana baktı. Kara bıyıkları öne doğru sarkan, baston yutmuş gibi dimdik duran müşteriyle göz göze geldi. Adamın bakışlarındaki tiksinti içini ürpertti. Bu; insanların ondan kaçmasının, dilleriyle söylemeye korktuklarını bakışlarıyla korkmadan kusarcasına söylemelerinin ürpertisiydi. İcini acıtiyordu ona böyle bakılması.

Rüştü, müşteri ile birlikte dışarı çıktı. Bir süre orada konuştular. Dik bedenini hiç eğmeden, yeniden içeriye kötü bir nazar fırlatan adam kilimi satın almadan gitti.

- Müşteri böyledir işte. Bakar, pazarlık yapar, sonra da almadan çeker gider.

Rüştü'nün sesinde en ufak bir bıkkınlık ve öfke yoktu. Sonra dikkatle Müjdat'a bakmaya başladı, ama gözlerinde herhangi bir ifade yoktu...

- Ağabey, adam bana çok kötü baktı. Belki de benden hoşlanmadığı için almadı kilimi.

Müşterinin bakışını Rüştü'de yakalamıştı...

- Yok be Müjdat, kısmet işi.
- Ağabey! Bugün kaç kişi bana kinli kinli baktı biliyor musun?"
- Sana değil, üstündeki üniformaya bakıyorlar. Kinleri sana değil,

üniformaya.” Bunları söylerken hüzünlü bir tebessümle bakmıştı.

- Derdini söylemeyecek misin Müjdat? Dediğim gibi, acılar paylaşıldıkça azalır.

Müjdat üniformanın içinde ilk kez kendini çok rahatsız hissederek düğmelerle oynamaya başladı. Güç aldığı, güvenle giydiği üniforma şimdi ona batıyordu. İnsanların bakışlarında öfke değil, sevgi görmeye ihtiyacı vardı; sevilmek istiyordu.

“Ölüm! Ölüm!” diye inledi. Ölüm neden böylesine acımasız bir olaydı. Çok istemesine rağmen kelimeleri bir araya getiremiyor, sözcükleri seçip Rüştüyle konuşamıyordu.

Rüştü'nün çakır gözlerindeki hüzün, binlerce yağmur bulutuyla yüklendi, birkaç kez üst üste yutkundu, eli yine bıyıklarına gitti, düşüncelere daldı. Dükkan bile hüzne bürünmüştü. Aralarındaki sessizliğin her saniyesi hüzün yüklenmiş, akmak bilmiyordu. Rüştü, sesinin titremesine engel olamadan sordu;

- Kimi yitirdin asker?
- Kimsemi yitirmedim.. Yani ağabey ailemden değil. Bir kız, tanıdık bir kız. Buradan. Bir iki gün önce kendini astı.” Sustu bakışlarını yere indirdi.
- Sevgilin miydi?

“Bilmiyorum!” derken yalan söylemiyordu Müjdat. Zeynep onun için neydi bilmiyordu. Yanında olmuştu. Bedenini, ruhunu ona vererek yanında olmuştu. Aradığı buydu, bir kadının ruhuna sahip olmak... Ve olmuştu da, belki de sahip olduğunu sanmıştı. Bilmiyordu gerçekten... Avuçlarının içi terlemişti. Oturduğu yerde rahatsızca kıpırdandı, “Bir şeyler söyle ne olur. Konuş, sadece konuş. Bir şey sorma” dercesine bakmaya başladı Rüştü’ye...

- Bilmem nasıl anlatabilirim Müjdat... Ölüm! Kelime olarak bile insanın kulağına çok soğuk geliyor. Oysa doğduğumuz andan itibaren ölümü kabul ediyoruz; öyle ya da böyle ölümün beklenen son olduğunu biliyoruz. İnsanoğlu kendi ölümüne üzülmeyiz, sevdikleri öldüğünde acı duyar, parçalanır, sevdiklerinin ölümünü kabullenmez. Her ölen sevdiğimizle, biz de parça parça ölürüz. Sanırım seninle ölüm üzerine daha önce de konuşmuştuk. İnsanların büyük bir çoğunluğu kendi ölümünü düşünür. Kendi ölümünün; sevdiklerini, arkadaşlarını nasıl etkileyeceğini, öldükten sonra insanların arkasından neler söyleyeceğini merak ederler. Kendini düşün... Burada ailen yok, yalnızsın. Ne yazık ki

bu güzel şehrin semalarında ölüm, hem de zamansız ölüm, hep kara bir bulut gibi dolaşıyor. Hem de ne zaman, nerede kimin üzerine yağacağı belli olmayan uğursuz bir bulut gibi.

Hiç merak etmez misin, Allah gecinden versin, burada ölürsen sevdiklerinin, ailenin arkandan neler söyleyeceğini? Bunu düşünmek; kişinin kendisiyle, yaşamıyla bir nevi hesaplaşması, hayatı sorgulamasıdır. İmamın “Nasıl bilirdiniz?” sorusuna, formaliteden “İyi bilirdik!” denilmesinin dışında; bir iyinin, güzelin aranmasıdır.

Bana sorarsan, gerekli olan bir sorgulamadır. İz bırakmak; ama insana değer veren, insanı yücelten, insanı var eden izler bırakmaktır istenilen. Bir de insanlığa, insanoğluna zulüm eden, şu üzerinde yaşadığımız güzelim dünyayı cehenneme çeviren, iktidar hırsıyla yakıp yok edenlerin bıraktıkları izler var. İnsanoğlu doğuşunu tayin edemiyor, böyle bir şans yok. Kadının ve erkeğin öz suyundan dünyaya bir canlı geliyor ve bilirsin dünyada en geç büyüyen yavru, insan yavrusudur. Dediğim gibi, doğmak isteyip istemediğini, dünyanın nasıl bir şey olduğunu bilmeden dünyaya gözünü açıyor insanoğlu. Büyüyor; seviyor, seviliyor; düşüyor, kalkıyor. Sonra bir gün bir bakıyorsun bu insanoğlu, boynuna bir ip geçirmiş, yaşamına son vermiş. “Neden?” diye soruyorsun o intihar edenin ölümü karşısında donup kalırken. Ve biraz derinliğine düşününce, herhangi bir şekilde intihar edenin ölümü, yüzünde bir tokat gibi patlıyor.

İntihar bir zayıflıktır der bazıları. Evet, bence de zayıflıktır. Ama bir o kadar da güçlülüktür diye düşünüyorum. İntihar etmek kararlılık ister. İntihar bir başkaldırı, bir isyandır, kabullenmemedir. Aslını ararsan intihar, yaşamın her rengini, her kokusunu içinde barındıran acımasız ve bilinmez bir sondur. Düşünsene... “Yaşamaktan bıktı, intihar etti” der ve geçeriz. Oysa hiç kimse yaşamaktan bıkmaz. Ben, kimi zaman intiharı bir çiçeğin önce solmasına, sonra da kuruyup gitmesine benzetirim.

Çok karmaşık oldu değil mi? Bak şöyle anlatayım... Saksının içine bir çiçek ekersin. Çiçeğin yaşaması için neler gerekir? Hava, su, güneş ve toprak eğer çiçeği sulamayı unutursan, yaprakları önce yavaş yavaş sararır, fakat çiçek direnir. Başka bir taraftan küçük filizler vermeye, minik minik yeşillikleri ile dikkatimizi çekmeye çalışır. Güneş ne taraftaysa oraya doğru bakar, oraya doğru uzanır. Çiçeğin susuzluktan kurumak üzereyken son bir gayretle patlatmaya çalıştığı tomurcuklarını da, güneşe doğru eğilen boynunu da görmeyiz ve bir sabah kalktığımızda saksıda kupkuru otlar bulur, şaşırırız. Üzülür; sulamadığımız, güneşe çıkartıp hava

aldırmadığımız için hayıflanır dururuz. Kendimize itiraf etmesek de çiçek bizim yüzümüzden kurumuştur. Eğer saksıda değil de toprakta olsa, köklerini derinlere salacak; kurumamak için mücadele edecekti. Fakat biz elimizle onu saksıya mahkûm edip, yağmurun üzerine yağmasını engellemiş olduk. İntihar da biraz böyle bir şey işte. İntiharı hazırlayan faktörler var. Kim olursa olsun, ne kadar acı, ne kadar sıkıntı yaşarsa yaşasın; her insan yaşamak ister; kolay kolay hayatına son vermez. Eğer son verdiyse, bu ölümden aile, toplum, sistem, inanç, değer yargıları, yani kısaca herkes sorumlu ve suçludur. Ölen varsa, öldüren de var!”

Bölüm (7)

Hayatı boyunca hiç düşünemediği kadar hızlı düşünüyor, en olmadık şeyler cıva gibi aklından akıp duruyordu. Annesi haklıydı, bu aile kana susamıştı. Elinde keser bulunan kadının babası, bir kalasın ucuna onlarca uzun ve kalın çivi çakarak gürz haline getirmiş; tarlada tırpan sallayan Cemo’nun babasının kafasına defalarca bu ucu çivili kalasla vurmuş, beynini sararan buğday başaklarının üzerine dökmüştü.

Sabah ezanı ile uyandı. Cemo’nun akşamdan su doldurduğu naylon ibrik kapının yanında duruyordu. Evin avlusundan geçerek ahıra gitti, uzun uzun işedi, taharet aldı, ibrikte kalan suyu eline döktü. Sabah mahmurluğu uyuşukluk, oldum olası uyandığı gibi üzerinden uçar giderdi. Yeniden avluya döndü, Cemo’nun doldurmayı hiç unutmadığı abdest ibriğini aldı. Kızların odasından gelen tıkırtıların karısı Hüsna’nın ayak sesleri olduğundan emin, sevecenlikle gülümsedi. Dışarı çıktığında gök maviye boyanmak üzereydi. Kapının hemen karşısındaki taşın üstüne oturdu. Bu taş, öyle her kapının önünde görülebilecek sıradan bir taş değildi; babasının babasından kalma aile yadigarıydı. Dedesi evlerinin önündeki tarlayı kazarken bulmuştu. Yarım metre yükseklikteki bu taşın iki metreyi aşkın uzunluğu vardı. Tam ortasında kuyu misali bir çukuru olan taşın içinde yıllar yılı buğday dövmüşlerdi. Sabahın serinliğini içine çekip huşu içinde abdest aldı. Naylon ibriği yeniden avludaki kapının yanına bıraktı. Allah muhafaza, kapının önünde unutursa köpekler gelip sürünür, mundar ederlerdi. Şafi mezhebinde köpek mundardı. Taharet ibriğini de abdest ibriğini de çok önemser, temizliklerine titizlenirdi.

Duvarı asılı seccadeyi yere serdi yüksek sesle bir “Euzü billahimineş şeytanir racim. ... Bismillahir Rahmanir Rahim” dedikten sonra namaza durdu. Namaz bittiğinde, borçlunun borcunu ödemesinin rahatlığı ile yerinden kalktı. Karısı Hüsna’yı elinde kocaman beyaz maşrapayla onu bekler buldu. Bal rengi

gözleri sevgiyle parıldadı. Evlendikleri günden beri bu hiç değişmeden devam ediyordu. Hüsna yine tereyağını eritmiş, içmesi için namazın bitmesini bekliyordu. Maşrapayı aldı, bir dikişte eritilmiş yağı içtikten sonra gülümseyerek karısına geri verdi. Duvarda asılı ceketinin cebinden aldığı sigarayı yaktı. Duman, sigaradan sararmış bıyıklarının arasından savrulup avluya yayıldı. Hüsna, ince belli bardağa koyduğu demli çayı uzattığında, keyfi hemen yerine geldi Bego'nun. Gülümsedi;

- Allah'ıma kuranıma... Sen bu dünyadaki en güzel karısın.

Güldüğünde, askere gitmeden önce köye gelen çingenelere yaptırdığı ön sağ taraftaki altın diş göründü.

De get lo! Boyumca kızlarım var bende güzellik mi kaldı? Tarlaya gidersin bana takılırsın, dönersin yine bana laf edersin. Hadi sen çayını iç, ben de şu sofrayı kurayım.”

- Karı, çocuklar uyanmadı mı daha?”
- Yok, nerdee.. Eline ineklere vurduğun sopayı alıp dürtecen ki uyansınlar. Neyse, şimdi uyandırırım.”
- Geveze karım sen sofrayı kur, ben uyandırırım.

Sigarasından derin bir nefes çekip, zifirden iyice kalınlaşmış sesiyle bağırdı;

- Hikmet, Musa, Herdem, Cemo... Hele kalkın, size ne söylüycem; aha bu ananız var ya bu ananız... Bu kocamış karı ille de beni öp diye tutturdu.

Hüsna, kızların yattığı odada mutfak olarak kullandıkları köşede sininin üzerine yiyecek koymakla meşguldü.

- Utanmaz adam, ayıptır. Çocuklar da sahi sanacak
- Anaa karıya bak... Sahi tabii, yalan mı yani?
- Begooooo!”
- Ne var Hüsna? Yalan mı? Dün gece kızları uyuttuktan sonra yattığım odaya gelmedin mi? Hadi yalan de!”
- Vallahi de yalan, billahi de yalan! Ahmedi Xane gözümü kör etsin ki yalan!

Cemo ve Herdem yatakta kıkırdadılar, ama başlarını yastıktan kaldırmak istemiyorlardı.

- De kalkın koca eşekler, gün doğdu hâlâ uyursunuz. Sizin gibiler ev bark çekip çeviriyorlar. Koca kahır, kayınbaba, kayınana kahır çekiyorlar. Siz hâlâ her işi bana gördürüyorsunuz.

Hüsna'nın sesinde kızlarına olan kızgınlıktan ziyade, kocasının konuşmalarından kaynaklı bir utanma seziliyordu. Bu kesin kalkın komutuydu ve Hüsna'yı daha fazla kızdırmaya gelmezdi. Herdem ile Cemo yataktan sessizce kalkıp döşeklerini katlamaya koyuldular. Bego'nun kalın sesi yeniden duyuldu.

- Hikmet, Musa... Hadi benim babalarım, kalkın artık bir şeyler yiyip gidelim; enişteniz de gelecek, çocuğa ayıp olmasın.

Hüsna bir odadan daha geniş olan holün ortasına sofra bezini serdi. Tahtadan oluşan yuvarlak yer sofrasını bezin üstüne bıraktıktan sonra, siniye koyup getirdiği tulum peynirini, imansız dedikleri yağsız peyniri, yoğurdu, iki gün önce Bego'nun şehirden getirdiği zeytinleri, tereyağını tek tek tahtanın üstüne dizdikten sonra yeniden kızların odasına döndü. Herdem ve Cemo da annelerine yardıma koyulmuşlardı. Herdem çayı getirip herkesten önce sofraya oturdu.

- Hey şehirliiii... Aferin sana! Şimdiden hanfendiliği öğrenmeye başlamışsın. Hüsna ile Cemo'yu iyi çalıştırıyorsun. Hadi bana da bir çay ver bakalım. Şimdi ver, nasılsa ilerde avukat olduğunda vermeyecen. Kız sakın o zaman benden utanmayasın, şapkalı köylü babandan. O zaman da bana çay verir misin böyle? Neme lazım ben şimdiden bol bol sana çay verdireyim, o zaman vermezsen bunlara sayarım.
- Herdem kızardı, yüzü al al oldu.
- Baba yaa! Deme böyle. Ben sana kurban olurum, utanır mıyım hiç senden.
- Yok kuzum ben size kurban olayım. Siz daha çok gençsiniz. Sen avukat çık, istersen beni kapından kov. Yeter ki Bego'nun kızı avukat olmuş desinler.

Onlar konuşmaya dalmışken Musa ile Hikmet içeri girdiler.

- O avukat olsun da kapıdan kovsunmuş! Valla onun kemiklerini kırarım. Sen niye ona kurban oluyosun? O da, biz de sana kurban olak baba...

Sesinde derin bir sevgi ve hayranlık vardı Hikmet'in. Tereyağına kırılmış yumurtanın kokusu hepsinin iştahını kabartmıştı.

- Karımı, karımı hadi valla hamile olsaydım çocuğum düşecekti. Ne güzel koktu mübarek. Getir de yiyek, bak gelir öperim.

Çocuklar babalarına, babaları çocuklarına muzip muzip bakıp kahkahalarla gülerlerken, Hüsna sinirli görünmek için kaşlarını çatmaya çalışıyor, beceremiyordu. Bu neşe içinde hep birlikte kahvaltılarını ettiler. Bego'nun her anı sevgi, her anı neşe doluydu. Bu neşesini yanındakilere de bulaştırır, en mutsuz insanı bile neşeye boğardı.

Kahvaltıdan sonra tırpanları omuzlarında tarlanın yoluna koyuldular. Toprağın kokusu, yaprakların, otların kokusu, sabah yelinin yumuşak okşayışları ruhlarına doluyordu. Tarlaya gittiklerinde enişmeleri Osman'ı çoktan tırpana başlamış buldular.

- Hay benim babam! Bego sana kurban olsun; yiğidim, has erkeğim benim. Ha bu uykucular da kendilerini erkekten sayar ! Hele bakın benim emmim torununa, güneşi doğurtmamış üstüne. Kısmeti kapanır mı böyle adamın? Bak şımarımayasın haaa! Ben de has erkeğim, ama kaynanan olacak o yaşlı karı var ya, tutturdu ille de beni öpecen, sevecen diye. Git karı, kızının kocası tarlada bekler dedim, ama dinleyen kim? Yapıştı ille de öpecen! Hemide televizyondakiler gibiii. Veyyyyy ayıptır kız Hüsna dedim. Yok dedi. Aha çocuklar da şahidim, tıpkı onlar gibi dudağımdan öptü, öyle bıraktı.

Hep birlikte kahkahayı koyuvererek, sarı başakların üzerinde henüz sarılığıyla gülümseyen güne neşe içinde başladılar. Masmavi gökyüzünde kızgın bir tepsi gibi duran güneşin onları kavurmasına aldırmadan aralıksız tırpan salladılar. Alınlarında biriken teri kollarıyla silip, şöyle bir arkalarına bakıp soluklandıktan sonra yeniden tırpana saldırıyor, sararmış buğday başakları ayaklarının dibine hıştırtılar çıkararak seriliyordu.

- Bego dayı, istersen has adam değilsin de. Kuranıma ben ara veriyorum. Ahanada tırpanı bıraktım. Çardağın altına gidip sigara içeceğim. Allah'tan kork lo, sabahtan beri bizi köle gibi çalıştırıyorsun, su bile içemedik.”
- De get eşeğin oğlu eşek, sana kızımızı başlıksız verdik, emmimiz torunusun dedik, sen de karı gibi sızlanmaya başladın.

Güldü, altın dişi güneşte parladı.

- Git benim babam git, ben de sigara içmeye geleceğim. Termosta çay da var. Haa! Benim karı sizin karılara benzemez; hem filimdekiler gibi dudağımdan öper, hemi de termosu çayımı koyar. De get, get ben de geliyorum.
- Hikmet, Musa hadi ara verelim, gelin benim babam.”

Güneş ortalığı öyle kavurmuştu ki, oturdukları yerdeki toprak sanki ateş kusuyordu. Yine de çardağın gölgesi onlara serin geldi. Osman sigarasından derin nefesler alarak yan uzandığı yerden Hikmetle Musa'nın yüzüne doğru dumanını üfledi.

- Oh be mübarek sigara, yorgunluk anında ilaç gibi geldi. Öyle değil mi Bego Dayı? Yüzünde muziplik vardı.

Yüzünde muziplik vardı. Hikmet'le Musa babalarının yanında sigara içmedikleri için eline geçen fırsatı değerlendiriyor, onlara nispet yapıyordu Osman.

- He öyledir koca sırık. Suç benim; yanımda sigara içmene izin verdim. Ahana bu garibanlar gibi kıvranacaktın ki aklın başına gele.

Çocuklarına döndü;

- Lan akılsız oğullarım! Sigaranız cebinizde aha tepe de on adım ilerde. Kalkın iki kardeş, paşa paşa gidip sigaranızı için, bu sıırığa maskara olmayın, hadin benim babam kalkın gidin.

Bego, Osman'la kendine demli çaydan koydu.

- Ne de güzel kokuyor değil mi Osman?
- He valla Bego dayı, çok güzel kokuyor.
- Allah kısmet ederse iki güne kalmaz biçme işini bitiririz değil mi Osman?
- Evvel Allah'ın sonra da senin sayende biter dayı, neden bitmesin?
- Dayın kurban olsun. Ah Osman'ım, bebenin ölmesine kızım çok üzülüyor değil mi?

Osman başını öne eğdi, sustu.

- Utanma be oğlum, benim ilk torunumdu. Ciğerim en az sizinki kadar yanıyor. İnşallah kızım yeniden aslan gibi bir erkek çocuk doğuracak, adını da ben koyacağım.
- Begooo, begooooo!

Sesi hemen tanıdı Bego. Başını yavaş yavaş kaldırdı, sesin geldiği yöne baktı. Osman da uzandığı yerden doğruldu.

- Begoooo, begoooo!

Bego ayağa kalktı, olduğu yerde Hemo'nun yaklaşmasını bekledi. Osman ayaktaydı. Hemo elinde beşe on bir inşaat kalasını baston gibi yere dayaya dayaya geldi, Bego'nun karşısında dikildi.

- Begooo!
- Söyle Hemo ne var yine?
- Sana demedim mi?
- Ne istiyon Hemo?
- Benimle uğraşma, Azrail'in olurum demedim mi?
- De get lo, Azrail'miş. Kim seninle uğraşıyor? Su sırası bizimdi, gelip yönünü değiştirmiş kendi tarlanın üstüne bırakmışsın. Ben yeniden kendi tarlama akıttım suyu.
- Namussuz Bego, sana söylemiştim, beni dinlemedin. Seni öldürürüm demiştim değil mi?
- Eeee çek git buradan! Namussuzun sesi geliyor kulağıma, sen de duydu mu Osman?
- Duydum dayı.”

Bego, Osman'ın hem anne hem de baba tarafından yakın akrabasıydı. “Ulan sırık, ulan dalı budağı budanmış kavak... Sana kızımı verdim; artık bana dayı deme lan oğlum, ben senin amcanım. Bütün kardeşlerin amca diyor, sen dayı diyorsun. Artık baba de, dayılıktan kurtulayım” diye defalarca söylenmesine rağmen diğeri ona dayı demeyi sürdürmüştü. Osman'ın “Duydum dayı” demesi üzerine, Hemo orada değilmiş gibi döndü, muzipçe;

- Lan sırık, bari şimdi bana amca de. Aha bu zırto Hemo'nun çocukları bile bana dayı diyor.

Gülerek yüzünü Hemo'ya çevirdi. Çocukluk ve askerlik arkadaşına kızgın olmasına rağmen gözlerinde sevgi vardı. Hemo, kısa boyundan cılız bedeninden beklenmeyecek bir güçle elindeki kalası başının üstünde bir kez çevirdikten sonra çığlığa benzer bir ses çıkararak Bego'nun alnının ortasına indirdi. Ne Bego ne de Osman kalasa hiç dikkat etmemişlerdi. Hemo kalasın ucuna inşaat çivileri çakmış, çivilerden bir gürz yapmıştı. Bego ne olduğunu anlayamadı bile. Alnına giren çiviler kafatasını çatırtılar çıkararak kırdı, kan havaya fişkırdı. Bego'nun yüzünde kana bulanmamış, iğne ucu kadar bile kuru bir yer kalmamıştı.

Hemo kalası çekince kafatası kemiklerinden yeniden kırık sesleri geldi. Yüzüne Bego'nun kanı bulaşmıştı. Kendini kaybetmiş, gözünü kan bürümüştü. Bir süre kanlar içinde, başı kesilmiş bir horoz gibi ayağının dibinde debelenmekte olan Bego'ya baktı. Yeniden kalası kaldırdı. Yüzüne ve üstüne bulaşmış olan kanın kokusu midesini bulandırdı. Kendisini kontrol edemiyor, içini saran hırsla Bego'ya durmadan vurmak istiyordu. Olduğu yerde donup

kalan Osman, ancak kendini toparlayabildi.

– Dayıııııııı!”

Öyle bir bağırdı ki, sesindeki acı tepenin arkasında sigara içmekte olan Musa’nın ve Hikmet’in yüreğini dağladı. Osman’ın bağırışında imdat isteyen, korku barındıran bir şeyler vardı. İki kardeş korku ve merakla bakışarak yerlerinden fırlayıp koşmaya başladılar. Osman, çığlıkla birlikte ne yapacağını bilemeden yerde çırpınan dayısının üstüne eğildi. Dayısının başını kaldırmak için hamle yaptı. Hemo bu kez kalası, Osman’ın dayısının üstüne eğilmiş olan başına hedefledi. Kalası indirdiğinde çiviler Osman’ın ense köküne girdi. Hemo kalası çekerken Osman inledi, gözleri soru sorar gibi Hemo’ya dikilmiş olarak yana devrilip toprağa düştü. Hemo çıldırmış gibiydi. Tarlaya gelirken eline aldığı çivili kalasla Bego’yu korkutacak, bir iki küfür ederek geri dönecekti. Hiçbir zaman öfkesini kontrol etmeyi başaramamıştı. Daha önce, defalarca Bego ile kavga etmişti. O Bego’ya ne kadar küfür ederse etsin Bego ona hiç sert karşılık vermezdi. “Git ulan deli bozuk, zırtapoz seninle mi uğraşacam. Benimle kavga etme, karım ve kızlarım hariç mal mülk ev bark senin olsun.” derdi. Askerde iken onbaşı olamamasının öfkesi, köylünün Bego’yu daha çok seviyor olmasının kıskançlığı ile kalası yeniden kaldırdı. Bego’nun kafasına bir daha vurdu. Hırsla vurduğu çivili kalas Bego’nun kafatasını paramparça yaptı, beyni çivilerin ucuna bulaşıp etrafa saçıldı. Hemo yerdeki kana, ayağının dibinde yatan adamlara baktı. Dehşete kapıldı ve rüzgar gibi koşarak oradan uzaklaştı.

Musa ve Hikmet çardağın altına geldiklerinde koşmaktan kesilen solukları iyice kesildi, nefes alamaz oldular. Babaları ve eniştereleri kanlar içindeydi.

– Babaaaaa!.. babaaaaaa!

– Enişteeeeeee!.. enişteeeeeee!

Yakın tarlalarda ekin biçen köylüler, önce duydukları seslere aldırmadılar; köyde bu bağırtılardan hiç eksik olmazdı.

– Babaaaaaaaaaaaa! Babaaaaaaaaaaaa!

İmdat isteyen bir baba idi bu; acı dolu, korku dolu bir baba. Musa ve Hikmet babalarına ve enişterelerine dokunamıyorlar, kanlar içindeki iki adamın etrafında şaşkın şaşkın dört dönüp bağıryorlardı.

Musa inleme duydu, babasına baktı, içine bir sevinç doldu; babası yaşıyordu. Bakmasıyla yeniden “Babaaa!” diye yeri göğü inleten bir çığlık atması bir oldu. Babasının kafatası tamamen içine çökmüştü. Kafatasından fırlayan bir parça beyin hemen orada, toprağın üstünde duruyordu. Eniştesine

baktı, yeniden inleme sesi duydu. Hemen eniştesinin başına çökercesine oturup başını kaldırdı. Eniştesinin küçük olan siyah gözleri feri kaçmış, acı ile iyice küçülmüş olarak ölgün ölgün bakıyorlardı. Hikmet de eniştesinin başına çöktü. Son bir gayretle dudaklarını oynatmaya çalışan eniştesinin başından akan kan, Musa'nın dizinin üstünden akarak toprağa karışıyordu.

– Hikmetttt” Koş köye haber ver! Eniştem yaşıyor. Koooş, çabuk ol!

Hikmet'in dizlerinin bağı çözülmüştü. Ayaklarını sürükledi, ama ne kadar uğraşırsa koşmayı başaramadı. Yalpalaya yalpalaya köye doğru yürümeye başladı. Hem yürüyor, hem de “Babaaaaa... Babaaa!” diye avazının çıktığı kadar bağıırıyordu. Osman acılı ve ölgün gözlerle bakarak yeniden dudaklarını oynattı. Musa, eniştesinin söylediğini iyice duyabilmek için başını öne doğru eğip kulağını yaklaştırdı:

– Hem.. hem... hem... Hemo!

Musa bu kez “Hemooooo!!!!” diye bir çığlık kopardı. Bağırılardan ciddi bir iş olduğunu düşünen bir kaç köylü işlerini bırakmış, tarlaya gelmişlerdi.

- Vah, vaah, vah ki vah! Ölmüş
- Kim öldürmüş ola ki?
- Bilen yok, kim Bego'ya düşman olur ki?
- Melek gibi adamdı.
- Hee Kuran'ıma kitabıma... Melek gibiydi.
- Emmisi oğlu Osman'ı da öldürmüşler.
- Yazık, karısı dul kaldı.
- Allah'tan bebesi ölmüştü, bir de öksüz bırakacaktı ardında.
- Yağlı kurşuna gelesiceler, ne istediler Bego'dan?
- Aslan gibi oğulları var, intikamını alırlar.
- Amcasıgiller var. Onlarda erkek bol, alırlar intikamını.
- Eeeee! Kimin kanı yerde kalmış ki onunki kala!
- Bu günler için değil midir zaten erkek evlat.
- Ölen öldüğüyle kaldı, kimden alacaklar intikamını?
- Beyni başakların üstüne dağılmış.
- Hee dağılmış.

- Vah! vah! vah!
- Evlerden ırak. Allah kimsenin sonunu böyle eylemeye.
- Düşman başına.

Köy, içi deşilmiş karınca yuvası gibi kaynıyordu. Her ev didik didik aranıyor, jandarma çoluk çocuk bütün köylüyü sorguya çekiyordu. Kimse bu vahşeti kimin yaptığını bilmiyordu. Neden yapıldığı, kim tarafından yapıldığı meçhuldü. Osman bir iki saat daha yaşamış, acı içinde inleye inleye ölmüştü. Cesetler adli tıptan ancak iki gün sonra ailelerine teslim edilmişti. Köye sel gibi insan akmış, öğlen namazıyla Osman ve Bego toprağa verilmişti. Musa, fırtına öncesi sessizliğe bürünmüş susuyordu.

Cenazeler toprağa verildikten sonra Musa, amcasının oğlu Cahit'e katilin Hemo olduğunu açıkladı. Babalarının kanı yerde kalmamalı, hemen bu gece Hemo öldürülmeliydi. Adalet yerini bulunca, elde silah, başı dik gidip jandarmaya teslim olacaktı. Hele Hemo'nun hiçbir şey olmamış gibi cenazeye gelmesini düşündükçe deliriyordu. Cahit kimseye fark ettirmeden silahı kadınların ağıt yaktığı odadan almayı üstlendi. Bekleyecek zaman değildi, bu iş hemen bu gün bitmeli, köyün içinde alınları ak, başları dik gezmeliydiler. Yoksa burunlarının altında duran bıyık ne işe yarardı? Kadınların şeylerinde bile kıl vardı.

Cahit yengesini ve nenesini çağırdı. "Odayı boşaltın, kızlar kimseye çaktırmadan yatakların arasından silahı alsınlar. Jandarmalar birbirleriyle konuşurken duydum, gelip evi arayacaklarmış; silah var mı, yok mu bakacaklarmış." Evleri daha önce jandarma tarafından defalarca aranan iki kadın bir an göz göze geldi. Jandarmaların her şeyi nasıl didik didik aradıklarını; unu, bulguru, deterjanı harmanladıklarını çok iyi biliyorlardı.

Ne Bego'ya ne de torunlarına söz geçirmeyen yaşlı kadın, sonunda eve yeniden silah almalarını kabul etmişti. Etmese ne olacaktı ki. Nasıl olsa onlar gizli alacaklardı. Yaşlı kadın kendini bildi bileli silah görmüş ve hep jandarma korkusuna silah saklamak zorunda kalmıştı. "Hay benim akılsız oğlum... Köye epeydir baskın vermiyorlar diye hemen rahat davranmaya başlayıp yatak arasına silah saklanır mı? Jandarmanın geldiğinde baktığı ilk yer burası!" diye düşünüp, silahı yatakların arasından çıkartmış, saklamıştı. Jandarmadan çok korktuğu için Cahit'e hemencecik inandı. Hüsna'ya "Bak haklıymışım" der gibi bakarak Cahit'e silahı birazdan vereceğini söyledi.

Yaşlı kadın daha sonra büyük pişmanlık duyacaktı. Zaten silahı jandarma

bulmasın diye ahırın içinde duran Ermenilerden kalma yalağın içine koymuştu. Değil jandarma, şeytan bile silahın orada olduğunu düşünemezdi. Yalağın içindeki suyu Hüsna ile boşaltmışlar, dibe doğru oyuk olan deliğe naylonla bir güzel sardıkları silahı yerleştirmişlerdi. Oyuk sanki oraya özellikle yapılmıştı. Korku insanı bazen akla gelmez şeyler yapmaya zorluyordu. Yaprak sarması yaptıklarında dağılmasın diye üzerine koydukları özel dolma taşını silahın bulunduğu oyuğu kapatmakta kullanmışlardı. Dolma taşının tam ortasına gelen tutma yerini ters çevirdiklerinde deliğe tıpa tıp uymuş, yalak dümdüz bir zemine kavuşmuştu. Artık hayvanlar yalakta su içmiyor, sadece yemleniyorlardı. Jandarma geldiğinde yalağın içine elini koysun ya da herhangi bir şeyle orayı karıştırсын dursun, silahı bulamazdı. Bego duyduğunda “Helal olsun, hakikaten şeytanın bile aklına gelmez” demişti.

Kadın jandarmanın eve geleceğini duyunca hiç bekletmeden silahı Cahit’e verivermişti. Kan davasında öç almak erkekliğin şanıandı. Kanı yerde koymayana kahraman gözüyle bakılıyor, saygınlık kazanıyordu. Cahit, Musa’nın sabırsızlıkla beklediği silahı beline takınca gizlice köye indi. Bu işi tek başına halledecek, amcasının intikamını alacaktı. Doğruca Hemo’nun evine gitti, şansına sevindi. Hemo kapının önünde oturmuş, dalgın dalgın sigara içiyordu. Cahit heyecanla “Ulan amcamın kanı yerde kalır mı sandın?” diye bağırırken üç el ateş etti. Hemo oturduğu yere yığılıp kaldı.

Babalarının Bego’yu öldürdüğünü bilen çocukları hazırlıklıydı. Jandarma evleri arayıp gittikten sonra sakladıkları silahlarını çıkarmış tetikte bekliyorlardı. Başka da seçenekleri yoktu, nereye kaçacaklardı ki. İçlerinden “İnşallah babamızın katil olduğu hiç belli olmaz” diye dua etmekten başka ellerinden bir şey gelmiyordu. Jandarmaya gidip, babam vurdu diyemezlerdi. Silah sesi ile fırladılar; babaları kanlar içinde yerde cansız yatıyordu. İki aynı anda silahlarını Cahit’e doğrultular. Köyün içi yeniden jandarma kaynadı. Cahit’i öldürenler cezaevine gönderildikten sonra herkesin gözü kulağı Musa ve Hikmet’e çevrildi. Kanlarını nasıl alacaklarını merak etmeye başladılar.

Musa sabırlıydı, bir ay bekledi. Bir gün gazetelere şöyle bir manşet düştü: “Adliyede kanlılarına silahla ateş edenler silahı oraya nasıl soktular? Devlet buna bir çare bulmalı, tedbir almalı.” Musa ve Hikmet kanlarının bedelini alamamışlardı. Çapraz ateşe tuttukları kanlıları yaralanmış, tedavi gördükten sonra yeniden cezaevine gönderilmişlerdi. Adam öldürmeye teşebbüsten, kamu malına zarar vermekten ve devlet dairesine elini kolunu sallaya sallaya girip adam vurmaktan yargılanıyorlardı. Ceza alacaklardı fakat kanları hâlâ yerdeydi.

– Bacaklarını aç Gülizar. Bu it eniğinin bacaklarını aç!

Hacer'in elindeki keserin metal kısmı güneşte ıslıl ıslıldı. Cemo'nun üzerindeki külotun bir yanı yırtılmış, külot tek bir bacakta duruyordu. Kadının "Bacaklarını aç" demesiyle uçup giden aklı yeniden başına geldi. Doğduğu andan itibaren önce annesinin ve nenesinin bezleyerek sakladığı; konuşmaya, kapının önüne çıkmayı öğrendiği zamanlarda ona kutsal bir hazine gibi teslim edilen, iki bacağının tam ortasında duran, çocuk doğuracağı, bir erkeği memnun edeceği namus göstergesi olan et parçası siyah tüylerle apaçık ortada duruyordu.

Cemo ne yapacağını bilemez bir halde yarı çıplak, kadınların ellerinin ve dizlerinin altında yere yatırılmış kımıldayamıyordu. "Bacaklarını aç" sözü onu az sonra yutacak bir canavar gibi kafasının içinde çınlayıp duruyordu. Korunma içgüdüsüyle bacaklarını oynatmaya çalıştı.

Gülizar külotun üzerinde kaldığı bacağına oturmuştu. Diğer bacağı serbestti. Tek bacağın havaya savurdu, aklına çıplaklığı geldi. Dünyadaki bütün gözler sanki iki bacağının arasındaki tüy yığınınına bakıyorlardı. Utancından ölmek istiyordu. Keserin bir an önce alınının ortasına inmesini canı gönülden diledi. Serbest olan bacağın karnına doğru çekip tüy yığınının altındaki et parçasını kapatmaya çalıştı, ama elinde keser olan Hacer bacağın tutup kendine doğru çekti. Kadınlar galiba onun iki bacağın ortadan ayıracaklardı. Artık hiçbir şey düşünemiyordu. Gözlerini göğüs kafesinin üzerinde oturan kızın gözlerine dikti. Kızın gözleri karanlık ve kör iki kuyu gibiydiler. Hacer, Cemo'nun saçının örgüsünü bileğine dolayan ve kımıldamaması için toprağa bastıran kızına "Başını bırak da bize yardım et" dedi.

Bunun üzerine kız Cemo'nun başını serbest bıraktı. O anda Cemo yerinden kalkmaya çalıştı. Ancak başı biraz kalkıp yeniden geriye düşüyordu. Vücudunda oynatabildiği iki yer vardı; başı ve kalçası. Hacer, kızına Cemo'nun diğer bacağın üzerine oturmasını söyledi. Cemo başını durmadan yere vuruyor, bir türlü çılgılık atamıyordu. Kadın elini Cemo'nun iki bacağın arasındaki tüy yığınınına atınca, Cemo kalçasını yerinden kaldırıp kadının elinden kurtulmaya çalıştı. Kadın oradaki eti kesecekti. Korkudan çılgına dönmüş bir halde kafasını kaldırıyor, yere hızla çarpıyor; kafası yere çarpar çarpmaz kalçasını kaldırıyor. Kadın tüylerin olduğu yerin hemen üstüne, karnına yakın bir yere eliyle iyice bastırarak kızın kalçasını kımıldatmasını engellemeye çalıştı. Bir eliyle Cemo'nun karnını bastırırken, diğer eliyle de metal yerinden tuttuğu keserin sapını Cemo'nun döl yoluna sokmaya çalışıyordu. Cemo'nun karşı koyması, kurtulmaya çalışması kadını daha da sinirlendiriyor; Cemo'nun döl yoluna sokmaya çalıştığı keserin sapını itelemek için daha büyük çaba gösteriyordu.

– Ana çabuk ol, şimdi birileri gelecek.

- Hacer bırak artık, kıza yazık! Onun günahı yok, bırak!” Gülizar’ın sesi korkudan mı, duymaya başladığı dehşetten mi bilinmez titrek çıkıyordu.
- Ben onun babasının gorruna sıçmaz mıyım, aha bu keser sapını orasına sokmasam, kendime sokarım!

Hacer’in ağzı köpürmüş, gözleri öfkeden kan çanağına dönmüştü. Fato Nene olduğu yerde bir heykel gibi durmuş, onlara bakıyordu. Yüzü taş kadar hissiz, gözleri anlamsızdı.

- Anaa, çabukkk!
- Vallah birileri gelecek!

Gülizar titreyerek yeniden yalvarmaya başlamıştı;

- Yeter Hacer, kurban olam yeter. Aha çıplak, zaten rezil olacak bu haliyle, yeter.

Hacer, dişlerini ve pençelerini yere yatırdığı avının üzerinden çekmeye hiç niyeti olmayan dişi bir kurt gibi salyaları akarak dişlerinin arasından tısladı:

- Seni itin dölü, seni kahpenin evladı! Tabii ölen benim babam, benim kardeşlerim. Cezaevinde senin götünün mihneti değil! Biraz daha konuşursan keserin sapını senin orana sokacam!

Gülizar artık dayanamıyordu. Cemo’nun bacağına üstünden kalktı;

- Ben Allah’tan korkarım. Baban da onların babasını öldürdü. Biz de öldürdük, onlar da öldürdü. Bu kızın günahı ne? Çocuklarımı alıp babamın evine gidiyorum.

Yönünü kerpiç evlere çevirdi. “Başımıza taş yağacak. Bir kadının, bir kadının orasına kazık soktuğu görülmüş şey mi?” Yakasını kaldırdı, üç kez içine tükürdü. “Tüh... Tüh... Tüh...”.

Hacer’in elleri bedenini tırmalıyor, keserin sapı iki bacağına arasında gidip geliyordu. Cemo gücünün tükendiğini hissediyordu. Son bir gayretle kımıldanmaya çalıştı, başaramadı. Bir daha denedi; başı hızla toprağa düştü. Birden her yer karardı, hiçbir şey duymaz ve görmez oldu. Bu karanlığın içinde artık hiçbir şey kımıldamıyordu. Sanki yaşam birden sona ermiş ve babasının yanına göçüp gitmesi gereken an gelmişti.

Bölüm (8)

Camın kenarında durmuş, balkona bakıyordu. Zeynep az sonra balkona

çıkacak, saçını tarayacak, rüzgar saçlarını savuracak, saçları gözlerine dolacak, o yeniden tarayacaktı. “Kendini neden kandırıyorsun Müjdat? Zeynep öldü. Tam üç gündür toprağın altında yatıyor. Allah belanı versin emi, sen rezil herifin tekisin.” Acı mıydı bu, vicdan azabı mı, yoksa kendine duyulan öfke mi ayırt edemiyordu. Garip bir ruh haline bürünmüştü. Bazen çatışma alanlarında kan içinde kalmış yerde yatan bedenler görüyordu ve her nedense durmadan onların yüzlerini hatırlamaya çalışıyordu. Kadın ya da erkek, aklına getirdiği bütün ölümlerin yüzü Zeynep’in yüzüydü.

Evin ortasında dedesinin cansız bedeni yatıyordu. Karnının üstünde bir bıçak vardı; şeytanların cinlerin cenazenin yattığı odaya uğramamsı için konulan bıçak. Durmadan dedesinin cansız bedenine bakıyordu; kimse görmüyordu, ama dedesinin üstündeki bıçak kımıldamıştı. Annesine “Kımıldıyor, dedem ölmedi” dediğinde onu odadan çıkarmışlar, “Çocuk ölüden korktu, Allah korusun delirir” demişlerdi. Dedesinin yüzünü hatırlamaya çalıştı. Bedeni dedesiydi, ama Zeynep’in yüzünü görüyordu.

Çatışmada ölen bir kız vardı, askerin biri saçından sürüklemişti. Onun da yüzü Zeynep’ti. Geceyi delen korkunç kurşun sesleri, bombaların patlayışı, namlulardan fıskıran alevler; yerde kanlar içinde debelenen askerler, delik deşik olmuş insan bedenlerindeki kan kokusu, kanla vıcık vıcık olmuş toprak, insan çığlıkları... Müjdat’ın ölümün üstüne korkusuzca yürüyüşü, attığı her kurşunun hedefi bulması için harcadığı çaba; kan kokusundan başları dönen insanların üzerinde yükselen güneşle ölüm sessizliğine bürünen dağlar. Her taşın, her kayanın dibinin, yorgunluk ve uykusuzluktan kan çanağına dönmüş korku dolu gözlerle dikkatle aranması. Askerlerin gözlerinde korkunun yerine birden sevinç parıltısının belirmesi... “Komutanım birini gebertmişiz...” “Komutanım! burada da bir ceset var...” Kurumaya başlayan kanın ve cesetlerin üzerine konup kalkmaya başlayan sinekler... Ölüm, ölüm, ölüm... Hem av hem de avcı olmak!

Hiç bu kadar ölümden etkilenmemiş, insan öldürmekten zevk duymamıştı hiçbir zaman. Çatışma sonraları sevinç değil, insanca olmayan korkunç bir yorgunluk duyardı. Yine aynı yorgunluğu duyuyordu ve yine kan kokusu... Duvarlarda, cam kenarındaki macunlarda bile kan kokusu vardı. Karşıdaki balkon dahil her yerde kan görüyordu... “İyi ki bir haftalık rapor aldım. Yoksa eğitimidir, içtimadır kafayı yedim, Allah’ıma yedim. Haa! Sanki şimdi kafayı yemedim mi?”

Zeynep’in anası kendi yüreği ile birlikte onun yüreğini de eriten bir ağıta başlamıştı yine. Sesi bütün odayı kana buluyordu. “Lanet olası kadın sus, suss, suuuusss! Artık dayanamıyorum.”... Ne garip insanlardı bunlar. Durmadan ağıt

yakıyorlar, durmadan zılgıt çekiyorlar; seviniyorlar halaya duruyorlar, üzüyorlar halaya duruyorlar, kazanıyorlar halay, kaybediyorlar yine halay... “Sizin de Allah belanızı versin, ağıtınızın da, halayınızın da!”

Hele bakışları yok mu, bakışları. Bunların ağızları sanki korkudan mühürlenmiş, sanki konuşmayı unutmuşlar, söylemek istedikleri her şeyi bakışlarına yüklemişler. Bakarak küfrediyorlar, bakarak isyan ediyorlar. Dağa çıkanı da böyle, burada kalanı da böyle, adamı çatışmada yakalıyorsun, güzellikle sorguluyorsun susuyor, kurşun almış bedenini yeniden kanatıyorsun; acıdan gözlerinden yaşlar durmadan akıyor susuyor, çıldırıyorsun.

“Konuş ulan konuşsss! Susmaaa!” Küfür etse, gık dese belki bu kadar öfkelenmeyecek insan. Gözünün içine bakıyor susuyor. Bakışlarında “Sen kimsin ki ben konuşayım” diyen bir şeyler var; dilinin söylemediğini gözü söylüyor, sana tepeden bakıyor, seni küçümsüyor. Hele köylüler, köylülere ne demeli. Haber alıyorsun, dün gece bilmem hangi köye dağdakiler inmiş; basıyorsun köyü, evlerin altını üstüne getiriyorsun, bütün köy; karı, kız, kızan, yaşlı genç hepsi de karşında sağır dilsiz kesiliyor.

- Görmedim komitanemin!
- Vallah billah köye kimse gelmemiştir!
- Duymamışem!
- Bilmirem!

Anılardan, kadının durmaksızın çığırıldığı ağıttan, sıcaktan bunalmıştı Müjdat. “Allah belanızı versin... Benim de belamı versin ki buralara geldim. Bu evin de Allah belasını versin, Nesri’nin de... İçeride ne yapıyorum? Sıcaktan eriyeceğim, kadın bir türlü susmak bilmiyor. Allah kahretsin!”

Apartmanları, apartmanların dibine sinmiş gibi duran küçük fakir evleri, sokaklardaki çöpleri, sokakta ayakkabı boyayan küçük çocukları, el arabasında öte beri satan yoksul yüzleri, küçük dükkanların önüne dizilmiş plastik bidonları, cam bardakları, kapkacakları, bakırcıların metali işlerken döktükleri teri, camilerden çıkan yaşlı adamları, “Susmaaa! Sustukça sıra sana gelecek” diye bağıranak koşuşturan ana caddedeki kalabalığı görmeden yürüdü. Rüştü’nün dükkanının önünde durup derin bir soluk aldı. Boş gözlerle biraz daha etrafa baktıktan sonra içeriye girdi. Halıyla döşeli sedirde Rüştü’den başka, biri daha oturuyordu. Hemen ilk bakışta insanın içinin ısınverdiği, çok eskiden tanıyormuş hissine kapıldığı türden bir adam.

- Ooo! Müjdat! Hoş geldin. Buyur şöyle geç!

- Hoş bulduk ağabey!
- Bak seni tanıştırayım. Çok sevdiğim bir arkadaşımıdır İsmet!

Elini uzatıp içinin hemen ısındığı adamla tokalaşırken “Ben Müjdat” demeyi de ihmal etmedi.

- Müjdat çay içersin değil mi? Benimkisi de laf mı şimdi, elbette içersin. Dur şimdi bir bardak da sana getiriyorum.

İsmet, kocaman meydan sinisinin üstünde duran günlük gazeteye bakarak konuştu;

- Ya Rüştü! Sen bu çayı nasıl demliyorsun? Hiçbir yerde bu lezzette, bu kokuda çay içmedim. Evde çok deniyorum, olmuyor.

Rüştü’nün hüznünlü gözlerinin içi güldü, elindeki bardağı Müjdat’ın önüne koyduktan sonra yerine oturdu.

- Nasıl mı demliyorum? Çok basit. Demliğe kuru çay atarken bir tutam da sevgimi koyuyorum, bu yüzden güzel oluyordur. Sevginin değip de güzelleştirmedığı şey var mı ki?
- Evet, sevgi... Haklısın. Sevginin güzelleştirmedığı hiçbir şey yoktur.
- Müjdat kardeşim! Biz konuşuyoruz, sen susuyorsun. Benim ve Rüştü’nün çenesinden fırsat bulduğun da söylenemez ya! Sahi, sen ne iş yapıyorsun?

Konuşurken bilye gibi yuvarlak gözleriyle Müjdat’ın beyninden geçenleri okumak istiyormuş gibi bakıyordu.

- Ben subayım!
- Hmmm!
- Demek askersin?
- Evet.

Gözleri daldı İsmet’in. Birden yıllar öncesinde, Nurhak Dağları’nda buldu kendini. Ölümün, acının ve korkunun sembolü olarak kalan Maraş’taki askerlik günlerini anımsadı. Askerlik anılarını anlatmaktan sürekli kaçınırdı. Onun askerlik yapan diğer arkadaşları gibi gülümseyerek anlatabileceği anılarını sokaklardan yükselen çığlıklar bastırıyordu. Ne zaman askerlik ve askerlik günleri denilse, aklına tarihe “Maraş Katliamı” olarak geçen o günler geliyordu.

- Ben askerliğimi yedek subay olarak yaptım... Maraş’ta. Askerlik zor iş.

Bakışlarını Müjdat'ın üstünden çekip gazeteye kaydırđı. Müjdat onun bakışlarında bir hoşnutsuzluk sezmişti. İçinden “Rüştü'nün hatırı olmasa sana haddini bildirirdim ben. Eline taktığın kocaman yüzükle, uzun saçlarınla kendini bir şey sanıyorsun. Kığın yiyorsa gel, burada askerlik yap da görelim.”Dedi.

– Evet! Zor meslektir askerlik. Herkese göre değildir.

“Herkese göre değil” derken İsmet'e, “Senin gibiler bu işi yapamaz! Sizler ancak konuşursunuz.” demek istemişti. İsmet mesajı aldı. O da Müjdat gibi Rüştü'nün hatırına susuyordu.

İsmet, gazetede ki haberi okuduktan sonra yüzünü buruşturarak sininin üstüne fırlattı.

– Arkadaşlar! Başımız sağ olsun... Kadının biri, erkekler cemaatinden bir neferi daha dün gece kalbinden bıçaklayarak öldürmüş.”

Sesindeki alayda hü zün ve isyan vardı. Rüştü'nün eli yine bıyıklarına gitti, her zaman yaptığı gibi onları çek iştirerek “Kendimi bildim bileli hep bu haberleri okuyorum. Giderek çoğalan cinayetler, intiharlar... Beni en fazla üzen, bir kadının böylesi bir vahşete kalkışması.” dedi.

– Gazetelerin abartısı da var! Üçüncü sayfa haberlerinin hemen hepsi böyle” dedi Müjdat.

İsmet, yüzündeki ifade hiç değişmeden konuşmaya katıldı;

– Doğru... Gazetelerin abartısı var. Gazeteler yalnızca yanlış haber vermiyor, çok kere haberleri de çarpıtıyor. Nasıl daha çok ilgi çekebileceklerinin hesabını yapıyorlar. Yine de bu, böylesi olayların yaşanmadığını göstermez. Size garip gelecek belki, ama bazen kadınların yaşam hikayelerini okurken ‘iyi yapmış, adamı öldürmüş’ diyorum.

Neden olduğu bilinmez, İsmet şimdi gülümsüyordu;

İyi ki evli değilim. Benim gibi bir adama zor dayanılır... Hangi kadın İsmet'in gece yarısına kadar kitap okumasına, gece üçlerde çay içmesine, kendi kendisiyle konuşmasına tahammül ederdi ki? İyi ki bir kadının başını yakmamışım. Başkasının başını yakmadığım gibi, bir gece yarısı kalbimden bıçaklanarak erkekler dünyasından kayan bir yıldız olmamayı da garantileyerek kendimi kurtarmış oldum.”

– Erkek milletin katılığı, kabalığı kadını da katılaştırıp kabalaştırıyor, kötü

olmaya zorluyor. Hiç istemediği halde kadın öldürüyor. Ben hiçbir kadının kolay kolay birisini öldüreceğine inanmıyorum. Kim bilir kafasının içinden neler geçiyordu ki Rüştü'nün, konuşma boyunca eli yine bıyıklarındaydı.

- Siz daha gençsiniz Müjdat kardeşim. Eminim Rüştü hatırlar. Kadınların kolay kolay öldürmeyeceğini söyleyince, basında çok sözü edilen, günlerce çarşaf çarşaf verilen cinayeti hatırladım.
- Hangi olay İsmet? Söylersen belki hatırlarım.
- Hani uzun süre manşetten inmeyen bir cinayet vardı. Kadın kocasını ve kocasının sevgilisini öldürmüş, avuç avuç da kanlarını içmişti. Şimdi hatırladın mı?
- Hayır, hatırlayamadım.

Müjdat bir garip olmuştu, İsmet'in anlattıklarını aklı almıyordu...

- Kanını içmiş haa!
- Evet, kanını içmiş...

Yıllar önce olmuştu, detaylarını çok net hatırlamıyorum. Gazetede okuduğum zaman, bir insan nasıl bu kadar vahşi olabilir, nasıl böylesi bir cinayet işleyebilir diye şok olmuşum. O zamanlar üzerinde çok durmamış, nedenini, niçinini çok düşünmemiştim. Kadın kocasını ve aşığını öldürüyor. Hep duyduğumuz, alıştığımız öldürmeler. Tek fark, kadının öldürdüklerinin kanını içmesiydi. Basın olayı çabuk eskitti. Belleklerimiz de bilindiği gibi çok zayıf olduğundan unutuldu gitti. Ben de unutmuşum. Bir gün can sıkıntısından televizyon izlerken, duvarlarından hüznün, acı ve pislik akan bir koğuşta, kadınların hayat hikayesini önce dinleyen, ardından dramatize ederek oynayan sinema sanatçısının yanındaki kadın dikkatimi çekti. 'Çocuklarımı çok özledim, bir kere onlara sarılsam' derken kelimeler ağzında yuvarlanıyor, hıçkırıkları doğru dürüst konuşmasına engel oluyordu. Hani nur yüzlü derler ya, işte öyle bir yüze sahip esmer güzeli bir kadın. Hayattan yediği tokattan omuzları çökmüş, büzülmüş, ölümü bekleyen bir kadın. Çok net hatırlamıyorum, sanırım 'pişman değilim' demişti.

İsmet durdu, cinayeti kendi işlemiş de anlatmakta zorlanıyormuş gibi soluklandı. Sonra da sanatçı kadının "neden cinayet işledin?" sorusuna kadının verdiği cevabı anlatmaya koyuldu;

"İki göz olan gececonduda kıt kanaat yaşıyorduk. Kocam durmadan içer, sonra

da beni döverdi. Ne yapayım kaderim bu, kismetime düşene razıyım der, çocukların hatırına katlanırdım. Katlanmazsam ne olacaktı ki. Kime gideceğim, kime sığınacağım, çocuklarla kim kabul eder beni? İnsan etti ağır olur derler. Katlanıyordum. Kocam bir gece yine kör kütük sarhoş geldi, yanında şişman bir kadın vardı. Kapıdan girer girmez bağırıp çağırırdı. Korkutarak susturmak istediğinde hep böyle yapardı. ‘Bu kadın benim karım, artık bu evde bizimle kalacak anlaşıldı mı?’ Dedi. Karşılıklı masaya kuruldular, rakı içmeye başladılar. Yediğim dayağın acısını hiç duymuyordum. Beni asıl acıtan, ciğerimi paralayan sofralarına koyduğum rakı, çocukları korku dolu bakışları ve ikisinin arada bir attıkları kahkahalardı.

Kadında hiç utanma yokmuş, kocam ise zaten utanmazın biriydi. Kocam dediğini yaptı, kadın evde kalmaya başladı. Çocuklarla ben bir köşeye büzülüp sesimizin duyulmasından korkarak gizli gizli ağlaşırdık, onlar yiyip içip keyif yapıyorlardı. Bir gün kocam kadını evden aldı gitti, eve hiç uğramaz oldu. İçim kırılmıştı; bir hırs, bir öfke boğazımı sıkıyordu. Hemen bir mahalle ötede ev tutmuşlardı. Karar verdim kocamı öldüreceğim. Kadını öldürmek aklımda yoktu. Kalktım yaşadıkları eve gittim. Kapı açıktı, içeri girdim. Kadın oturmuş fasulye ayıklıyordu. Beni görünce alay etmeye başladı. Güzel olduğunu filan söyleyip gülünce...”

İsmet sustu, bir şeyleri hatırlamakta zorlanıyor gibiydi. Sonra ‘Balta mı yoksa nacak mı kullanmıştı kadın aklımdan çıkmış. Hadi balta olsun’ dedikten sonra anlatmayı sürdürdü;

“Kadın bana gülünce indirdim baltayı. Kanlar içinde yere düştü, eğildim kanından üç avuç aldım içtim.”

- Yaşlandık be Rüştü, tam hatırlamıyorum olayı, yeniden araştıracağım. Sanırım bu esnada kocası geliyor, kadın kocasını da öldürüp kanını da içtikten sonra gidip polise teslim oluyor. Kadının yüzünü görseniz, ‘Bu melek gibi kadın nasıl insan öldürebilir’ dersiniz. Sesi yumuşaktı, çok net hatırlıyorum. “Ben aslında insan öldüremem” diyordu, ama öldürmüştü. Hem kocasını hem de kocasının sevgilisini.

Kadının burada öldürdüğü sadece kocasıyla sevgilisi mi dersiniz? Hayır. Kadın o baltayı sisteme, toplumun kurallarına, gericiliğe, yokluğa, yoksulluğa, onu bu duruma düşüren her şeye vuruyordu. Kocasını ve kocasının sevgilisini öldürürken, aslında kendi çaresizliğini, güçsüzlüğünü, üzerindeki baskıyı öldürüyordu. Nedense bu kadının olayı beni çok etkilemişti. Hâlâ daha unutmuş değilim. İdamla yargılanıyordu.

Büyük olasılıkla ceza indirimi aldı ve af yasasından da yararlandı. Şimdi çocuklarına sıkı sıkı sarılabildi mi, hayatın karşısında güçlü mü, yoksa güçsüz mü bilmiyorum. Bu kadın caniliğinden değil, isyanından, üzerindeki büyük baskıdan ve incinen gururu yüzünden cinayet işlemiştir. Yani, onun cinayetine hepimiz ortağız; tıpkı diğer kadınların intiharlarına ve cinayetlerine ortak olduğumuz gibi.

İsmet sustu. Yüzündeki tüm çizgilerden yaş akıyordu sanki. Konuşma ihtiyacı hisseden Rüştü'nün sesi belli belirsiz titriyordu;

- Ne garip değil mi? Okur geçeriz bu haberleri, dikkat bile etmeyiz. Taa ki bir gün kendimiz yaşayana kadar. Gerçekten ilginç bir olay; öldür, sonra da kanını iç. Şaşkınlığa düşmemek imkansız.

Müjdat sarsılmıştı. İsmet'in sesindeki dokunaklılık, olayı anlatırken yüzünün acıyla gerilmesi onu çok etkilemişti. Hele son sözü Müjdat'ın yüreğine saplanan gümüş bir hançer gibiydi. “Yani onun cinayetine hepimiz ortağız; tıpkı diğer kadınların intiharlarına ve cinayetlerine ortak olduğumuz gibi.” Zeynep'i düşündü. Midesi yanmaya başladı. Canı yanıyordu ama bu yanış fiziksel değildi. Yüreğinin derinliklerindeki acı bir çığ gibi büyüyor, onu içine çekiyordu.

- Yeniden çay içeriz değil mi?
- Demlersen içeriz Rüştü. İçine sevginden de bir tutam koymayı unutma!
- Peki, unutmam, yeter ki siz isteyin.

Müjdat içini çekip ayağa kalktı. Gitmek için izin istedi. Rüştü'nün gönlü onu böyle üzgün ve kararsızken yalnız bırakmaya razı olmadı. Kalması, birlikte çay içmeleri için ısrar etti. Müjdat'ın sararan yüzünde dolaşan sıkıntı ve hüznü görünce daha fazla üstelemedi. Dükkanda konuşulanlar iyice içini daraltmıştı Müjdat'ın. Kapıdan çıkmak üzere iken Rüştü'nün seslendiğini duydu;

- Bu akşam İsmet'i eve davet etmişim. Seni de bekliyorum.

Sesinde öyle bir sevecenlik vardı ki Müjdat daveti kabul etmezse Rüştü'ye saygısızlık edeceği hissine kapıldı;

- Peki abi olur, gelirim. Ama şimdi biraz hava almak ihtiyacındayım.
- Tamam, çık dolaş biraz. Daha akşama çok var. Buraya gelirsin, birlikte gideriz.
- Olur. Şimdilik hoşça kalın, davet için teşekkürler.

- Güle, güle... Görüşmek üzere.

Dükkandan çıktıktan sonra kararsız adımlarla karşı kaldırıma geçti. Sarıya boyalı dükkanın tam önünde duraksar gibi yaparak içeri göz attı. “Sandalyeler kırmızı, tabela yine kırmızı zemine yeşil yazılı. Bu ayrıntıyı daha önce neden fark etmedim ki?” diye düşünerek yürümeye devam edip akan insan seline karıştı.

- Bu Müjdat’ın bir sorunu mu var Rüştü. Yoksa bana mı öyle geliyor?
- Müjdat’ mı? Eskiden de gelirdi buraya, fakat bu kadar sık değil. Konuşmak, birine açılmak istiyor, ama geldiğinde havadan sudan konuşuyoruz. Üstelemek istemiyorum. Geçen gün bir kızın intihar ettiğini söyledi. ‘Sevgilin mi?’ dedim ‘Bilmiyorum’ diyerek sustu. Sonra ölümü sordu bana. Oysa o asker, ölümle koyun koyuna. Yine de ölümle ilgili konuşmak istedi. Kızın intiharından büyük acı duyuyor, kendini sorumlu tutuyor gibiydi. Bilmiyorum İsmet, ben de bilmiyorum...
- Sevgilisidir!
- Ne?
- Kız diyorum, intihar eden kız sevgilisidir.
- Belki de...
- İntihar tıpkı bulaşıcı hastalık gibi dolaşıyor aramızda, gün geçtikçe de yayılıyor. Ne olacak bu işin sonu?

Sustu, gönül gözüyle, düşünce gözüyle bakıyordu Rüştü’nün bıyıklarını çekiştiren eline. Gözlerindeki acı dolu bakış sesine yanslıyordu. Rüştü’ye bakarak konuşmasına devam etti.

- Gazetelere bakarsan, aile baskısı ve dinin etkisiyle intihar ediyor insanlar. Yahu insaf! Hemen bir kaç saat ötemizdeki şehirde sarıhummaya tutulmuş gibi kadınlar intihar etti. Bir arkadaşım, bu yılın istatistiklerini gösterdi. İntihar edenlerin yüzde yetmiş beşi kadınlardan oluşuyor. Kadınlar ha bire intihar ediyor. Ne yazık ki intihar edenlerin çoğu onbeş ile otuz beş yaş arasındaki kadınlar. Bunu işin basitine kaçarak aile baskısı veya dinin etkisi diye açıklamak, bir iki sosyologa araştırma yaptırtarak çözmeye çalışmak yeterli değil. Gerçekten intiharlar bulaşıcı bir hastalık gibi yayılıyor...

Sigaraya uzandı, yüzü gerilmişti. Sigarasını yakan Rüştü’nün elini hafifçe sıkarken “Sağ olası dostum!” diye fısıldadıktan sonra derin bir soluk alıp konuşmasını sürdürdü;

- Ne diyordum? Yetkililerin sosyal yardım programlarıyla, bir iki imamın “intiha günahıdır” vaazlarıyla bu işler hallolmaz. Yetersiz kocakarı ilacı gibidir bunlar. Nedenleri ortadan kaldırmadıkça çözemezsin problemi; hastalığın köküne inmek gerekir. İntiharların kökenlerini toplumun değer yargılarında, sistemde aramak gerekir.
- Haklısın İsmet. Çürümüş, kokuşmuş değer yargıları değil mi bu gencecik kızları, kadınları ölüme sürükleyen. Namusu kadının bacak arasında arayan değer yargısı.
- Yahu Rüştü! Hepimiz böyle büyütülmedik mi? Namusu anamızın, bacımızın ya da sevgilimizin, karımızın bacakları arasında sanarak kafamızı kuma gömmedik mi? Kafamızı kuma gömdürmediler mi?

Tam o sırada içeriye genç bir kız girdi. Kapkara gözleriyle bir ceylanı andırıyordu. Rüştü kızı nezaketle karşıladı. Gümüş yüzükleri parmaklarında tek tek deneyen kız, küpelerle kolyeleri de denedikten sonra muska şeklindeki bir kolye ile taşlı bir yüzük aldı. Kızı dükkanın kapısına kadar geçirdikten sonra dönüp sedire oturan Rüştü sigarasını yakarken, İsmet kaldığı yerden devam etti;

- Kadını da, kadın haklarını da savunan yine erkekler. Ancak bu savunmayı şarta bağlıyorlar. Yani kadın onların istediği gibi bir kadın olursa, hakları da olabilir. Ben de kadın haklarını savunuyorum. Çok geç kalmış bir savunma. Bir kadının hayatını alt üst ettikten sonra girilen bir kadın hakları savunuculuğu bu!

İsmet susup başını öne eğdi. Başını kaldırdığında Rüştü’nün sorgulayan bakışını gördü.

- Ne o Rüştü! Neden öyle bakıyorsun? Yanlış duymadın. Bir genç kızın hayatını alt üst ettim. Aradan on yedi yıl geçti, fakat hâlâ dünmüş gibi yüreğim kanıyor. Belki bir gün anlatırım, Şimdi anlatabileceğimi sanmıyorum. Bu acıyı yıllardır içimde taşıyorum. Karşıma sevebileceğim kadınlar da çıktı, ama olmadı. Kimse onun yerini tutmadı, tutamadı, bundan sonra da hayatıma birisinin gireceğini sanmıyorum. Her yüzde, her gülüşte onu arıyorum.

Rüştü’nün eli yine bıyıklarına gitti.

- Galiba aynı dertten muzdaripiz İsmet! Ben de bir kadının hayatını alt üst ettim. Şimdiki eşimi çok seviyorum, böyle bir kadınla evli olmakla da kendimi dünyanın en şanslı erkeği sayıyorum. İlk eşime yaptığım

haksızlığı ise bir dış sızısı gibi hep içimde taşıyorum.

Rüştü duvarda pandülü sarkan ahşap saate göz atarken günün yorgunluğunu çıkarmak istermişçesine uzun uzun gerindi.

- Ooo! İsmet akşamı etmişiz. Nerede kaldı bu Müjdat. Gelsin, dükkanı kapatıp gidelim. Bizim hanım nefis çiğ köfte yapar.
- Rakıyla da harika gider valla Rüştü!

Bakıştılar, dükkanın her yanını hüznün kaplamıştı. Duvarlardan, kilimlerden, saatin tik taklarından, her şeyden ama her şeyden hüznün sızıyor, Rüştü ile İsmet'i kuşatıyordu. Bu hüznü suskunluğa yine İsmet son verdi;

- Sence bu Müjdat'ın sevgilisi neden intihar etti?
- Bilmem... Zaten sevgilim demedi.
- Aklıma şey geldi de...
- Ne geldi İsmet?
- Rüştü, sana hep derim. Burada insanı sadece kar üşütmüyor, bıçak gibi keskin buz gibi soğuk gerçekler de üşütüyor. Kızlar buraya gelen kamu görevlilerine çabuk kapılıyorlar. Ne de olsa okumuş adamlar, iş güç sahipleri, devlet memuru. Kızlar bunu kurtuluş olarak görüyor, gelenlere kapılıyorlar; büyük şehirlere gitmenin, rahat etmenin düşünüyüyorlar. Sonra... Sonra ne oluyor? Adam çekip gidiyor, giderken kızın hayallerini, geleceğini ve namusunu da alıp götürüyor. Böyle çok olaya şahit oldum. Ailelerine bir şey söyleyemiyorlar, evlenemiyorlar, kahrolası namus kavramı giriyor işin içine ve incecik, soğan zarı gibi kızlık zarının yitip gitmesi, ihanete uğradığı düşüncesi intiharı kurtuluş olarak görmelerine yol açıyor. Onlarca böyle olay yaşandı burada. Belki diyorum, Müjdat'ın da böylesi bir olayı vardır.
- Olabilir, belki de... Ama o gitmedi, hâlâ burada.
- Doğru, burada. Ben sadece belki böylesi bir şeydir diye düşündüm.

Müjdat aniden kapıdan girdi, yüzü solgun görünüyordu. Bakışlarında belli belirsiz bir korku okunuyordu. “Merhabalar, geç mi kaldım?” derken arkasını dönüp kapıya baktı.

- Yok, geç kalmadın. Hadi İsmet, toplan gidiyoruz.

Dükkanı kapatıp yürümeye başladılar. Güneş çoktan batmış, gök mavi bir

karanlığa bürünmüştü. Sokaklardaki insan sayısı azalmış; kepenkleri gürültüyle kapatıp evlerine doğru yürüyen insanlar, günün keşmekeşini karanlığın belirsizliğine, gecenin sessizliğine terk etmeye hazırlanıyordu. Müjdat yanındakilere hissettirmeden birkaç kez dönüp arkasına baktı. Artık emindi, arkasında bir gölge vardı.

Bölüm (9)

- Ana Cemo kımıldamıyor, öldü mü?
- Cemo’nun göğsüne oturan kızının sesini duyan Hacer iyice sinirlendi;
- Ölmedi. Gebermez böyle it soyları. Bayıldı.

Hacer işinin kolaylaşmış olmasına sevinerek elini kızın bacaklarının arasına soktu. Cemo’nun döl yolunu bulunca bir an içi ürperdi. Kızın savunmasız ve ellerinin arasında olması ona korku vermişti. İntikam, cehennemden çıkmış minicik bir kıvılcımdı. Şimdi kocaman bir ateşe dönmüş, hem bu ateşi tutanı hem de düşmanını yakıp kül etmeyi bekliyordu. Hacer, keserin sapını Cemo’nun döl yolunun üstüne koydu, gözleri bir garip bakıyordu. Yüreğinin yerinden çıkacağını sandı, elleri titriyordu. Gözleri karardı, intikam ve nefret duyguları ile beslenen bir güç ile keseri itti.

Cemo’nun iki bacağı ayrılmış, tüy yumağının hemen altından süzülen kan toprağa damlıyor, kurumuş toprak kendisine sunulan sıvıyı durmadan içiyordu. Dağ, taş, yer, gök susmuştu. Yalnızca çeşmenin şırıltısı duyuluyordu. Hacer ve kızları, Cemo’nun üzerinde kalan son giysilerini de parçaladılar. Genç kızın sutyensiz göğüsleri, iki yana ayrılarak açılmamış gonca güle benzeyen uçlarını havaya dikmişlerdi. Çeşme her zaman olduğu gibi sakin, görevini yerine getirmekten memnun, akmaya devam ediyordu. Onun sakin akışının şahitliğinde, su yüzünden akıtılan kana bu kez Cemo’nun kızlık kanı karışmıştı.

Cuma namazından çıkıp evlerine giden iki köylü onu yerde çıplak görünce donup kaldılar. Yaşları altmışın üzerinde olan iki adam, genç kızın çıplak vücudu ve döl yolunda bulunan keserin karşısında dumura uğramış olarak birbirlerine şaşkın şaşkın baktılar. Ne yapacaklarını bilemeden öylesine durdular.

- Mal miraaat... Bu kız anadan doğma çıplak!

– Allah’ım! Bacaklarının arasına bak. Keserin sapı döl... Döl... Döl...

Adam bir türlü konuşmasını sürdüremiyordu. Duyduğu dehşetten dili tutulmuş gibiydi.

– Keserin sapı döl yolunda.

– Hewar, hewarr! Bu nedir böyle?

Kız ister ölü olsun, isterse sağ, görenin aklını başından alacak olan çıplaklığını örtmek gerekiyordu. İki adam, anlaşmış gibi, aynı anda üzerlerindeki ceketleri çıkartıp bakmamaya çalışarak geç kızın üstüne örttüler. Adamlardan birinin yüreği bu acıya daha fazla dayanamadı, bacakları titredi, kanlar içinde yatan genç kızın yanı başına çöktü. Acılı anlarda, cenazelerde kadınlar ağıt yakar, ağlardı. Erkekler ise sitranlarla, kılamlarla acılarını, öfke ve sevinçlerini dile getirirlerdi. Adam çaresizliğini tıpkı cenazelerde ağlayan kadınlar gibi bir ağıt tutturarak dile getirmeye çalışıyordu. Göz pınarlarından ip gibi yaş süzülüyordu.

“Hewar, hewar! Ocağın kör ola düşman. Ne istedin gencecik kızdan? Anasına ne deriz şimdi? Babası kara topraklarda. Sahipsizim, Cemile’m, kuzum... Ceylan bakışlı Cemo, ne ettiler sana? Ey hain Azrail! Eyyy zalim Azrail! Bego’yu aldın doymadın, Hemo’yu aldın doymadın. Git biraz da başka kapılarda eylen... Hewar... Hewar!”

Olayın dehşetinden ağlamaya başlayan öteki ihtiyar, yardım istemek için muhtarın evine doğru koşuyordu. Ev uzaktan göründüğünde bağırmaya başladı;

– Muhtar... Muhtar... Muhtar!

Neden bağırıldığını soran köylülerin yüzlerine bakmadan

– Cemo’yu... Cemo’yu çeşmenin başında...

Söyleyemiyor, cümlenin gerisini getiremiyordu. Orada bir erkeğin cesedi yatıyor olsa üzülecekti. “Filancayı öldürmüşler” dese bu kadar zorlanmayacaktı. “Cemo’nun bacaklarının arasında keser var, döl yolundan toprağa kan sızıyor” Demek ağırına gidiyor utanmanın ötesinde duygularla nefesi kesiliyordu. Daha fazla bir şey söylemeden muhtara ulaşmak için yaşlı adımlarını elinden

geldiğince hızlı atmaya çalışıyordu. Cemo birilerinin olanları görüp yardıma gelmesi için Allah’a yalvarırken ortalıkta tek bir köylü bile yoktu. Şimdi kadınlar ellerinde bidonlar çeşmenin başında birikmeye başlamıştı. Cemo adı, odalarda yankılandı, kerpiç duvarları delip geçti, tezek yığınlarının, eğri büğrü damların üzerinden daha yukarılara, caminin serin avlusuna, oradan da köyün tek kırmızı çatılı evine, muhtara ulaştı.

- Muhtar... Muhtar... Muhtar...
- Ne var lo? Neden böyle yırtınıyon?
- Muhtar..., Gel mal mirat gel. Çeşmenin başında yatanı göreydin neden böyle bağrındığımı anlarsın!
- Yahu kim yatıyor çeşmenin başında?
- Muhtar. Muhtar...

İhtiyar köylü bir türlü lafını tamamlayamıyordu. Utanıyordu, üzüntüden yüreği bin parçaydı.

- Zıkkımın kökü hemi ne oldu söyle artık.
- Cemo... Cemo çeşmenin başında döl yolunda bir keser var?
- Sen ne diyorsun heyran?

Cemo adı bütün köyde dillenmeye başladı. Çeşme başına gelen her kadın, ağıt yakan yaşlı adamı ve ceketlerin altında yarı çıplak kırıtsız yatan Cemo’yu görüp olduğu yere çöküyor; yaşlı adam ile birlikte ağıt söyleyip ağlamaya başlıyordu. Ortalarda görünmeyen çocuklar burunlarını çeke çeke ağlayan annelerinin etrafında dolaşıyor, neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Bazı kadınlar da çeşmenin başına gelip yerde yatan Cemo’yu, başında ağlayan ihtiyarı, öteki kadınları görünce panikliyor; çocuklarının ellerinden tuttıkları gibi hızla uzaklaşıp evlerine kapanıyorlardı. Kadınlar, içgüdüsel olarak köyün üstüne çöken bu kanlı beladan, bu intikam kavgasından uzak durarak hem kendilerini hem de ailelerini korumak istiyorlardı.

Yaşlı köpek, her zamanki gibi çeşmenin yanındaki ağacın altındaydı; tavuklar her şeyden habersiz, Cemo’dan az uzak bir yerde eşeleniyorlardı. Hafif bir rüzgar çıkmış, acılı insanların yüzünü yalıyordu. Bu yüzler, ağlayan bu gözler çok şey yaşamış çok şey görmüşlerdi, böylesini ilk kez duyuyor, ilk kez görüyorlardı. Genç bir kız çıplak bırakıldıktan sonra acımasızca öldürülmüştü. Bu olacak iş

değildi. Yaşlı kadınlar, tırnaklarını geçirdikleri suratlarını bir baştan bir başa yırtarak, böyle bir ayıbı, böyle bir zulmü nasıl kabul edeceklerini bilememenin acısı ile beddua ediyorlardı.

Muhtar nefes nefese Cemo'nun iki erkek ceketinin altında yattığı yere geldiğinde şaşkınlık dolu gözlerle etrafına bakındı. Bütün köyü bir uğultu sarmıştı. Toprağa hızlı hızlı basan ayakların sesleri çoğalarak çeşmeye doğru yaklaşıyordu. Muhtar, kendi aralarında konuşan, ağıt yakan kadınların üstüne yürüdü, önüne çıkanı rast gele tokatlamaya başladı.

- Siz nasıl kadınlarsınız... Allah topunuzun belasını versin. Yerde yatan namusu, el kadar sabiyi görmüyor musunuz? Gidin evden battaniye getirin, kızın üstünü örtün... Çabuk olun Allah'ın belalarııı.

Yaşlı kadınlardan biri dili dolaşarak “Muhtar Cemo sağ mı, ölü mü bir bakıver” dedi. Muhtar başındaki şapkayı çıkardığında, alnında biriken kocaman bir ter damlası burnunun üzerinden yuvarlanarak yere düştü. Muhtar şaşkın, kendisine soru soran yaşlı kadına baktı. Aslında çeşmenin başına gelir gelmez yapması gereken buydu, ama sonucu öğrenmekten korkmuştu. Bu işten kurtuluş yoktu. Mecburen Cemo'nun yaşayıp yaşamadığını öğrenmesi gerekiyordu. “Bu ne kötü yazgı Allah'ım” diye aklından geçirdi. Keşke muhtar olmasaydı. Cemo öldü ise, anasına gidip “Kızın öldü, başın sağ olsun” demek ona düşüyordu. Kolay değildi bir anaya, bir insana ölüm haberi vermek. Birkaç ay önce jandarma komutanı onu karakola çağırması; kurşunla delik deşik olmuş dört cesetten birini işaret ederek; Muhtar... “Bu sizin köydeki o yaşlı kadının oğlu değil mi?” diye sormuştu. Kendisini zorlayarak kan içindeki cesede bakmış, “Evet” anlamında başını sallayabilmişti. Göz pınarlarında biriken yaşları akıtmamaya çalışarak komutana bakmıştı sessizce. Genç komutanın da yüzünde acı vardı.

- Ağla muhtar, ağla... Ağlamak ayıp değildir. Erkekliğe de sığar insanlığa da... Biliyorum muhtar, sen şimdi ağlamaya korkarsın. Ağlarsan terörist için ağladı diye başına gelmeyen kalmaz diye düşünürsün. Ölmüş, canı teninden ayrılmış insanın teröristi olur mu be muhtar? Bak şu adamlara... Hepsi gencecik. Birini öldürmenin haklılığı olur mu?

Komutan bir süre sustu. Gözleri çok uzaklara dalmıştı. Derin derin soluklandı. Muhtarın gözlerinin içine bakarak konuştu;

- Şimdi bizim bu gençlerle çatışmamız kan davası değil mi? Peki muhtar,

neden bu kan davası? Bak şu dağlara, taşlara... Bu topraklar hepimize yetmez mi? Önce kendini tutma ve ağla muhtar. Sonra git o kadına, oğlunun öldüğünü söyle.

Muhtar o kadar çok asker, o kadar çok komutan görmüştü ki, insan tanımada uzmanlaşmıştı. Bu genç adamın sözlerinde samimi olduğunu hemen sezdi. Gözlerinde biriken yaşları koyuverdi. Ağlama özgürlüğünün olması güzel şeydi. Komutana baktı.

- Komutan, kurbanın olam. Bu çocuğun anası her gece yemek yapar, oğlunu bekler; gecenin karanlığında kimseye görünmeden geleceğine inanır. Ona nasıl derim ‘Biricik oğlun ölmüş, kanlar içinde karakolda yatıyor’. Komutan... Sen diyeceğini dedin, ben de diyeyim. Köye gelen ölüm haberlerini verirken utanıyorum. Her seferinde içimde bir parçam ölüyor. Askeri de dağa çıkanı da bizim çocuklarımız. Hangisine yanalım, hangisine ağıt yakıp karalar bağlayalım. Daha dünyadan hiçbir nasibini almamış bu gencecik çocukları ayırmak olur mu? Bilir misin komutan, en çok analara yanıyor yüreğim. Çocuklarının ölüm haberini verirken utanıyorum. Anasına demesek olmaz mı?

Sustu, içinde uyanan şüpheyle ürperdi. Ya komutan onu sınıadıysa? Ok yaydan çıkmıştı bir kere. Komutanın yanıtını beklemeye başladı biraz merak, biraz da korkuyla.

- Ne mutlu sana muhtar. Ölüm karşısında acı çekiyorsun, canını yitiren analardan utanıyorsun. İçindeki bu insani duyguları sakın ola ki yitirme. Bak bize... Kanı, ölümü kanıksadık, normal karşılıyoruz. Burada, bu silahlarla her gün insanlığımızı öldürüyoruz.

Muhtar komutana doğru bir adım attı, kollarını havaya açtı. Uzaktan bakıldığında dua ettiğini düşünürdü insan. Komutana sarılmak istiyordu. Sarılmadı, sarılamadı. Kollarını yavaşça indirdi. Göz pınarlarını yakan yaşları bırakırken hıçkırmaya başladı. Bir süre sesli sesli ağladı.

- Yüreğinde insanlık ölmemiş komutan. Allah seni anana babana, sevdiklerine bağışlasın.

Nemli gözlerini komutana çevirdi, komutana bir şeyler daha söylemek istiyordu, dudakları titredi konuşamadan, kapıya yöneldi. Komutan sert bir tonda

“Muhtar” diye ardından seslenmese karakoldan çıkıp gidecekti. Usulca döndü komutana doğru. İçinin acısı gözlerine vurmuştu. İkisinin gözleri bir süre boşlukta kilitlendi. Komutan aceleyle bakışlarını yere indirdi. Biraz daha muhtarın gözlerinin içine baksa ağlayacağından korkuyordu. “O kadına söylemek zorundasın” Dedi. Muhtarın itiraz etmesine fırsat tanımamak için başını kaldırdı, çenesini dikleştirdi.

- Söylemelisin muhtar bu işler böyle. Hem cenazeyi aldıktan sonra, askerlerle birlikte köyde herkese göstereceksin.
- Peki komutan, peki...

Yapacak bir şey yoktu. Çaresiz, acısına bin acı katarak her gece oğlunun dönüşünü bekleyen anaya ölüm haberini vermişti.

- Muhtar... Muhtar! Bakmayacak mısın Cemo’nun ölü mü sağ mı olduğuna?

Kadının sesi onu kendine getirdi. Acıdan uyuşmuş bedenini taşımakta zorlanan ayaklarını sürüyerek ceketlerin altında, etrafındaki kalabalıktan habersiz yatan Cemo’nun yanına gitti. Yere çömelip elini kızın boynuna götürdü. Cemo’nun yumuşak ve pürüzsüz derisi muhtarın nasırlı ellerine ipek gibi yumuşak ve ılık geldi. Çeşmenin başına biriken onlarca köylü nefeslerini tutmuş muhtarın ne söyleyeceğini bekliyordu. Tavuklar bile gıdıklamayı kesmişti, sadece akan suyun şırıltısı duyuluyordu. Muhtar emin olmak için Cemo’nun bileğini tuttu. Zayıf nabız atışlarını duyunca elini alev alev yanan sobanın için sokmuş da canı yanmış gibi hızla geri çekti. Taa yüreğinden çıktığı belli olan bir “Oohhh!” çekti. Bekleşmekte olanlar da “Oh” çektiler. Tüm gözler muhtarın üzerindeydi. Bir daha duymak, emin olmak istiyorlardı. Muhtarın yüzünde belli belirsiz bir sevinç vardı.

- Yaşıyor... Allah’a şükür yaşıyor.

Gözyaşları içindeki kadınlar da “Allah’a şükür.” dediler. Eğilip toprağı öpenler, yüzlerinde gülümsemeler oluşanlar, “Şükür... Çok şükür” diyorlardı.

- Yaşıyor...
- He yaşıyor, ama neye yarar. Yüzünde kara olduktan sonra...
- Keşkem öleydi zavalılık.”

- Neden ölsün ki? Bu onun suçu değil, yapanlar utansın.
- Yok bacım yok. Yaşasa ne olacak, ölseydi daha iyi olurdu.
- Kim yapmış belli mi?
- Belli, belli...
- Hemo'nun kızığillerin işi...
- Veyyyyyy! Toprak başlarınaaa!
- He valla, toprak başlarına...
- Orasına keser batırmak!
- Vallah bu kadınlar delirmiş keser sapını cadı Fato'nun orasına batırmak lazım.
- He valla! Geçen gün su alırken ne demişti. Durun bakın ben onlardan öyle bir intikam alacam ki duyan gören parmak ısırarak.
- He valla, öyle demişti.
- Isırdık... Isırdık.
- Şimdi ne olacak?
- Ne bileyim. Bu iş burada bitmez.

Kadınlar ağızlarına kadar örtülerini çekmiş, fısıldaşarak konuşuyorlardı. Kimi yakasını kaldırıp üç kez içine tükürüyor, kimisi de şahadet parmağını ağzında ıslatıp kulağının arkasına sürüyordu.

“Aman bizlerden ırak olsun, böyle bir ayıp içimizde kalsın, dışımıza çıkmasın, hep kulağımızın arkasında olsun, yüzümüze çalınmasın bu kara... Tüh... Tüh... Tüh.”

Muhtarın kızması üzerine evlerine koşan birkaç kadın ellerinde battaniye ve çarşaflarla geri döndüler. Muhtar, erkeklerin arkalarını dönmelerini buyurgan bir ses tonuyla söyledikten sonra çeşmenin başında bekleyen birkaç kadını kolundan tutarak Cemo'ya doğru iteledi. “Hadi gidin yere battaniye serin. Kızı çarşafa sardıktan sonra battaniyenin üzerine bırakın.”

Kadınlara arkasını döndü. “Sülo! Hemen koş at arabasını al gel.” Sabahtan beri boğazına düğümlenen hıçkırığı daha fazla tutamadı. Göz pınarlarında

biriken yaşlar sel olup akmaya başladı.

Ağlaşarak Cemo'nun çıplak bedenini çarşaflarla örtmeye çalışan kadınların, çeşme başında biriken, yorgun kederli gözlerle bakan köylülerin ve olup bitenlerin ciddiyetinden habersiz oyun oynamayı sürdüren çocukların kanını donduran bir çığlık duyuldu. Başındaki örtüyü atmış, saçlarını yola yola gelen kadın Cemo'nun anasıydı. O ufak tefek kadından böyle güçlü bir çığlık çıkabileceğini herkes biliyordu. Bego öldürüldüğünde de yeri göğü inleten çığlıklar atmış, günlerce köylülerin yüreklerini eriten ağıtlar yakmıştı. Cemo'nun anası Hüsna'yı gören bütün köylüler başlarını önlerine eğdiler. Kadının yüzüne bakmaya utanıyor, kendilerini suçlu hissediyorlardı.

Hüsna'nın hemen arkasında ayakkabısız gelen Cemo'nun küçük kız kardeşi Herdem'di. Kız nenesinin yürümesine yardım etmeye çalışıyordu, fakat kendisinin de bacakları titriyor, yalpalayarak yürüyordu. Hüsna, son bir çığlık atarak Cemo'nun çarşafa sarılı bedeninin üzerine kapandı. Herdem ve nenesi de Cemo'nun üstüne kapandılar. Onların hıçkırıklarına çeşme başını mahşer yerine çeviren köylüler koro halinde cevap veriyorlardı. Ufak tefek olan Hüsna, iyice küçülmüştü. Cemo'nun bedeninin üzerine kapanan üç kadının da omuzları sarsılıyordu. Başlarını kaldıracak güçleri yoktu; başlarını kaldırsalar bile ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

– Kalk Hüsna... Kızı eve götürelim.

Hüsna duymadı muhtarın seslenişini. Birkaç kadının ve güçlü bir iki köylünün sayesinde kadınlar Cemo'nun bedeninden adeta koparılırcasına alındılar. Herdem, yüzüne indirilen şiddetli tokattan sonra kendine gelir gibi oldu. Sülo at arabasını getirmişti. O da öteki köylüler gibi utanarak önüne bakıyordu. El birliği ile Cemo'nun yarı ölü bedenini arabaya yüklediler. Muhtar köylülere döndü, bakışlarını tek tek yüzlerinde dolaştırdı.

– Jandarmaya bildirmeyeceğim, kimse ağzını açmasın. Bu kızı kapı kapı dolaştırırlar. . Yok doktor, yok mahkeme... Bu işi örtbas edeceğiz. Kimse ağzını açıp konuşmayacak. Bu adam öldürmeye benzemiyor, namus işi... Gazetelere verirler, cümle alem duyar. “Erkektir, adam vurdu canı sağ olsun, gazete yazsın ayıp değil mapus damında yatar çıkar” demeye benzemez. Hükümet duydu mu uzar da uzar. Hemo'nun azgın kancıklarına gelince...

Muhtar ne diyeceğini bilemiyordu. Uzun bir süre suskun kaldı.

- Onu sonra halledeceğiz. Bu namus işidir, Cemo kıza günahtır, yazıktır. Kimse ağzını açmasın. Artık ben bir şey demiyorum. Günahı vebali her iki dünyada da boynunuzadır.

Araba köyün taşlı yolunda gıcırtilar çıkararak Cemo'nun evine doğru yollandı. Cemo'yu avlunun ortasına yatırdıktan az sonra köyün yaşlı kadınları da eve geldiler. Herkes ölüm sessizliğine bürünmüştü. Kimse ağzını açıp bir şey konuşmuyordu. Muhtar, meraklı bir kaç kadını kapıdan kovdu. Küfür üstüne küfür etmek içini soğutmuyordu. Bir şeyler yapması gerekiyordu, ne yapacağını bilmiyor, nasıl davranacağını kestiremiyordu. Kadınları kovduktan sonra Hüsna'ya döndü.

- Ne o, ölü gömmeye doymadın mı? Hüsna, kalk kendini topla. Kızı yıkayın. Ben şimdi gidiyorum az sonra gelirim.

Kadınlar kocaman isli kazanı ateşe oturtular, kaynak sularla yıkayacakları Cemo'ya kesilmiş kuru soğan koklattılar, kolonyayla başını, bileklerini ovdular. Kız değil gözlerini açmak, kirpiklerini bile kımıldatmıyordu. Herdem, ablasını doktora götürmelerinin şart olduğunu biliyordu bilmesine, ancak eli kolu bağlanmıştı. Muhtara hak veriyordu. Rezil olmaktan değil, ağabeylerinden korkuyordu. Olay gazetelere yansır ki yansır, ağabeyleri gazeteleri okuduklarında cezaevinden ya kaçmaya kalkışarlardı ya da intihar ederlerdi. Evde ölüm sessizliği vardı. Hıçkırklar yutuluyor, gözyaşları sessizce akıtıyordu. Muhtar köye inmedi, Sülo ile doğrudan köyün çobanının yanına gitti. İnekler köyün hemen üstünde yükselen dağın yamacında otuyorlardı.

- Hemo'ların inekleri hangileri?

Çoban beş inek gösterdi. Muhtarın seçtiği ineği at arabasının arkasına bağlayıp köye döndüler. İnekleri, tavukları, koyunları ustalıklı kesen Haydar'ı caminin önünden alıp Cemo'nun evine yöneldiler. Arabanın sesini duyan kadınlar kapının önüne çıkmışlardı.

- İp getirin.

Haydar, muhtar ve Sülo'nun yardımıyla ineği hemen kesti. Sımsıcak gövdeden çarçabuk soyulan deri, sıcaklığını ve yaşama dair üzerinde kalan son

kıpırtıları yitirmeden, kadınların elbirliği ile taş gibi kıpırtısız yatan Cemo'nun üryan bedenine sarıldı.

Bölüm (10)

“Eğer hayatın anlamını çözmek istiyorsanız, bir mezarlığa gidin, oradakilere sorun. En çok ölümler bilir hayatın anlamını.” Bu sözü bir yerde mi okumuştı, yoksa Rüştü'den mi duymuştu, hatırlamıyordu. Mezarlığa geldiğinden beri için için bu sözü tekrarlayıp duruyordu. Mezar taşlarının üzerindeki yazıları okuyordu. Mermer mezar taşları, ahşap mezar taşları ve hiç mezar taşı bulunmayan, kaybolmaya yüz tutmuş kabarık topraktan oluşan belli belirsiz mezarlar. Mezarlıktaki ağaçlar kımıltısızdı. Güneş ortalığı kasıp kavuruyordu öldürücü sıcağa rağmen mezarlık serindi. Yoksa ölümün soğukluğu muydu burayı serinleten. Altında bu dünyadaki bütün güzelliklere, bütün acılara ve çirkinliklere veda etmiş insanların kemiklerini barındıran mezarlara gözü takıldıkça, daha önce hiç farkına varmadığı bir gerçeği kavramaya başladı.

Sınıf farkı burada bile vardı. Mermerden yapılmış, üzerinde yaldızlı harflerle isimler kazınmış mezar taşlarının yanında, inşaat tuğlalarıyla yapıpıp sıvanmış mezarlar eğreti duruyordu. Kimi mezarların etrafına taşlar dizilmiş, mezar taşı yerine sivri bir kaya parçası dikilmiş, isimler yağlı boya ile bir tahta parçasına yazılmıştı. Böyle mezarlarda yatanların hayatta iken de hep yokluklarla boğuştukları hemen belli oluyordu. Bazı mezarların çok gösterişli olduğu dikkatini çekti. Beyaz mermerden yapılmış mezarların üstünde demir kafesler bulunuyordu. Hafif kubbeli ya da tam kafes şeklindeki demirler mezarın üstüne oturtulmuş, yağlı boya ile özenerek boyanmıştı. Kimi mezarlarda gül, lale gibi çiçek motifleri vardı. Hemen hemen her mezarın üzerinde bulunan zambakların tümü de boyunlarını bükmişti. Gökyüzüne doğru dikileceklerine başlarını toprağa doğru eğmişlerdi. Mezarlıktaki tek eşitlik, buradakilerin tümünün de ölmüş olmalarıydı.

Beş yaşındaki bir erkek çocuğunun mezarının küçüklüğü yüreğini burktu. Birkaç adım ilerledikten sonra bir ailenin neredeyse tümünün mezarlarının yan yana dizildiğini gördü. Hepsi aynı günde, aynı yılda ölmüşlerdi. Yaşlardan ve isimlerden kimin anne kimin baba ve hangilerinin çocuklar olduğunu tahmin etti. Bir trafik kazası mıydı, yoksa burada sıkça yaşanan çatışmalardan birinde mi can vermişti bu kadar insan. Belki de kan davası nedeniyle bir gece hepsini birlikte öldürmüşlerdi?

Gezintiye çıkmış biri gibi aheste aheste yürüyor, bazı mezarların önünde

duruyor saygıyla fatiha okuduktan sonra yaşına, ölüm tarihine göre ölüm nedenini düşünüyordu. Henüz toprağı kurumamış onlarca mezar gördü. Acaba bunlardan hangisinde Zeynep yatıyordu? Hepsi yeni mezardı, hiçbirinde kimlik belirten bir işaret yoktu. İnsanlar ölmeden önce kimseyi haberdar etme lüksüne sahip değillerdi; bir nefes kadar yakındı ölüm insanlara, bu dünyada soluduğı hava aniden tükeniyor, kalp duruyordu. Ölümün aniliğı ve insanda bıraktığı onulmaz kederi ile kıvranan aileler, dostlar, sevenler mezar taşlarını ancak gömdükleri insanın ölümünü kabullendikten bir süre sonra yaptırıyorlardı. Genelde kırkında ölünün burnunun düştüğüne inanıldığı için, o gün helva yapıp mevlit okunduktan sonra ölünün yeni adresini belirleyen mezar taşı başucuna dikiliyordu.

“Neden geldim ki ben buraya? Zeynep’in bu mezarlığa gömüldüğünden bile emin değilim. Başka nereye gömecekler ki? Mahallenin hemen üstündeki bu mezarlığı bırakıp başka yere mi götürecekler? Belki de köylerine götürdüler.”

Müjdat bir taraftan kendi kendine konuşuyor, bir taraftan da mezarlığın tam ortasından geçen küçük yolda yürüyordu. Az ilerisinde birini gömdüklerini gördü. Cenazeye katılanlar çok kalabalık değildi. İki genç adam ellerindeki küreklerle mezar çukuruna indirilen bedenın üzerine toprak atıyorlardı. Küçük bir erkek çocuğunun elinden tutan bir adam, boşta kalan kolunun yeni ile durmadan gözyaşlarını siliyordu. Küçük çocuk bakışlarını küreklerle dikmiş, ilginç bir film izliyormuşçasına gözlerini ayırmadan mezara bakıyordu. Bakışları daha ileriye kaydı. Yaşlıca bir kadın elindeki teneke kutunun içindeki suyu bir mezarın üstüne döküyordu. Kim bilir kimi yatıyor burada; ya kocası ya da çocuğudur diye düşündü. “Kadınlar sevdiklerini toprak altında bile yalnız bırakmıyorlar. Ben de vefalı olduğum için mi geldim, Zeynep’i yalnız bırakmamak için mi buradayım? Ama... Ama Zeynep beni bırakıp gitti! Oğlum, kendini haklı göstermek için ne halt edersen et, elinden ne geliyorsa yap. Zeynep mi seni bırakıp gitti söylesene...” Kendi kendine konuştuğunun farkın da değildi.

Duyduğu bir çocuk çığlığıyla irkildi; kendisiyle konuşmayı bırakıp etrafına bakındı. Biraz önce babasının elini tutmuş ağlayan çocuktı bu. Kendini mezarın üstüne atmıştı. “Annemi bırakmam, çıkarın annemi, burada üşüyecek. Annemi isterim.” diye ağlıyordu. Yanına yaklaşmaya çalışanların üstüne nemli toprağı fırlatan çocuk, zayıf bedeninden beklenmeyecek gür bir sesle bağırıyor, toprağı kucaklamaya çalışıyordu. Annesinin ellerini tutmak istiyor gibiydi. Mezara toprak atan gençlerden biri kolunun yeniyle gözlerini sildi, sonra çocuğı belinden kucakladı. Çocuk, annesinin kucağından zorla alınıyormuş gibi ellerini mezara doğru uzattı “Anne” diye bağırdı. Müjdat’ın gözlerinden iri yaşlar yuvarlanmaya başladı. “Ah yavrucak, nasıl alışacak annesizliğe?”

Mezar sulayan kadının bulunduğu yöne doğru ilerledi. Yanından geçerken çocuğun gözlerini iyice görmüştü. Öyle bir acı ve şaşkınlık vardı ki bu çocuk gözlerde, yüreğinin ezildiğini hissetti. Yanlarından uzaklaştığı halde çocuğun “Annee” diyen sesi duyuluyordu. Dönüp gittikleri yöne doğru baktı. Mezarlığın çıkış kapısının önünde idiler ve çocuk hâlâ çırpınıyor, kolunu öne doğru uzatıyordu. Biraz önce mezar sulayan yaşlı kadına iyice yaklaştı. Mezarın baş tarafında bağdaş kurup oturan kadın yavaş sesle ağıt yakıyordu. “Aynı ağıt; Zeynep’in annesinin yaktığı ağıdın tıpkısı. Acaba hepsi aynı sözleri mi söylüyor? Sanki sesleri de birbirinin aynısı”. Bu güne kadar sayısızca kez ağıt duymuştu. Aynı acılı ses, yüreğe işleyen aynı tını.

Kadının bir kaç adım ötesinde durdu, ellerini kaldırıp fatiha okuyup mezarlıkta yatanların tümünün ruhuna bağısladı. Onu izleyen yaşlı kadın, örtüsünün ucuyla kederli gözlerini sildi.

- Allah kabul etsin oğul.
- Amin. Amin anam.
- Kimin burada oğul, kimin ziyaretine geldin?
- Şey! Bir arkadaşımın mezarını ziyarete gelmişim.
- Allah kabul ede oğul, eyi etmişsin. İki dünyada da yüzün ak, mekanın cennet ola.
- Senin kimin var burada ana?
- Bu mezarda kocam ve oğlum yatar, ikisi koyun koyuna buradalar.
- Kaza mı geçirdiler ana?
- Yok oğul. Kocam onbeş yıl önce hastalıktan öldü. O öldüğünde oğlum el kadar bebeydi. Zaman akıyor oğul. Her şeyin önüne geçiyorsun, ölümün ve zamanın önüne geçmek mümkün değil. El kadar bebem aslan gibi bir delikanlı oldu. Aha boyu şu mezarın üstündeki ağaç gibiydi. Ocağımın direği, gözümün nuru bir gece gitti. Ondan hiç haber alamadım. Her gün yolunu gözledim. Unutmazdı anasını, günün birinde çıkıp gelecekti, bundan emindim. Gözümü yollarda koymazdı. Jandarma gelip onu arıyor yerini benden soruyordu. Bilmediğimi söylediğimde kindar kindar bakıp “Oğlun dağa gitmiş” diyorlardı. Komşular ve akrabalar ise oğluma “terörist olmuş” dediler.

Terörist ne ola ki oğul? Jandarmanın öfkesinden, bazı densiz akrabaların manidar konuşmalarından teröristin kötü olduğunu seziyordum. Kimseye

inanmadım, neden inanacaktım? Madem terörist kötü bir şey, benim oğlum hiç terörist olur mu? Benim oğlum yerdegezen karıncayı, havada uçan sineği incitmeyen; yanık sesli, yanık yüreklidir. Kopasica dilleri susmayan bu insanlar benim oğluma neden terörist diyorlardı? Beni bırakıp gittiği için ona içimden kızıyordum ya kızmasına, yine de kimseye laf söyletmiyordum.

Ne olmuş dağa gittiye... Hırsızlık mı etmiş, karıya kıza tecavüz mü etmiş? Alnıma kara mı çalmış? Sizinkiler karı gibi evde oturup eteğinizin altına saklanıyorlar, benim oğlum aslanlar gibi dağa gitti ve geri gelecek diyordum. Dağa giden birçok kız, birçok erkek vardı, onlardan askere polise görünmeden gelip gidenler olduğunu biliyordum. Her gece yemek yapar, lambaları söndürüp oğlumu beklerdim. Gelecek, yanında arkadaşlarını da getirecekti.

Kadın sanki bir tapınmadaydı. Anlatırken, oğlunun ve kocasının ebedi istirahat adresini belirleyen mezar taşına dokunuyor, parmaklarını taşın üstünde usul usul gezdiriyordu. Oğlunun saçlarını okşar gibiydi. Yaşların yuvarlandığı gözleri çok uzaklardaki anılara bakıyordu.

- Gelmedi. Dört yıl geçti, gelmedi. O'na ve arkadaşlarına ördüğüm kazaklar, çoraplar sandığa sığmaz oldu. Gelse, bir kere görsem, sıkıca sarılsam, kokusunu içime çeksem, sadece bir kere gelse razıydım. Kazakları ve çorapları almak için de olsa gelmesi lazımdı. Ana yüreği işte, birilerinden duydum ki dağda en çok tütüne ihtiyaç duyarlarmış. Elime geçen para üç kuruş, eşin dostun fitresi zekatı. Benim neme lazım olur ki para. Her çarşıya çıktığımda tütün aldım durdum. Tütün bekledikçe kurur oğul. İçine taze fasulye koyuyordum nemini korusun diye. Bir gece senin yaşlarında gençten biri geldi eve.

Sustu yaşlı kadın. Bir iki kez üst üste yutkundu, bir elini sol göğsünün üstüne koydu. İki kolunu birden göğsünün üstünde birleştirdi. Birini kucaklamış gibi kollarını sımsıkı sıktı, dudakları titredi, sesi bir çocuk gibi çıktı;

- Yiğidimin kara haberini getirmişti. Taze fidanımın bedenine yağlı kurşunlar sıkılmışlar, onu benden koparıp almışlar. 'Ana gidip askerlerden, polislerden alabilersen cenazesini al. Dağda yiğit bir komutandı, onunla ne kadar övünürsen azdır.' Dedi arkadaşı. Cenazesini almaya gittiğimde, jandarmanın biri bana; "Aha gör doğurduğun çocuğu. Bize kurşun sıktı, doğurduğun çocuktan utan" Dedi. Olur, mu hiç oğul, bir ana dokuz ay karnında taşıdığı ciğer paresinden utanır mı? Anan, sen ne edersen et hiç utanır mı senden? O jandarmanın anası utanır mı ondan? Ona dedim ki;

Senin anan senden utanmıyor da ben neden oğlumdan utanayım “Teröristin anası da onun gibi terörist” diye bana çok kızdı. Jandarma bana “terörist” dediğinde, yangın yerine dönen yüreğim bir kuş gibi çırpınmaya başladı. Sevince benzer bir şeyler aktı içimden. İnsan çocuğu öldüğünde sevinir mi be oğul? Sevinmez, sevinemez. Benim sevincim başkaydı. Jandarma bana da terörist dediğine göre oğlum kötü bir şey yapmamıştı. Zaten biliyordum onun kötü bir şey yapmadığını, ne yaptım ki jandarma bana terörist dedi hiç anlamadım.

Allah kimseye evlat acısı göstermesin. Ölmek istiyorsun oğul, ölemiyorsun. Sesini duyacaksın sanıyorsun; gecenin sessizliğini, gündüzün kalabalığını dinliyorsun. Sevdiği yemekleri kendine haram ediyorsun, gece rüyana girsin diye Allah’a yalvarıyorsun. Yürek parçanla, evladınla kendini de toprağa gömüyorsun oğul. Ama yaşıyorsun işte... Ben yaşıyorum. Allah iyilerden razı olsun. Senin gibi temiz yüzlü, genç bir komutan vardı. O’nun çok yardımını gördüm, yoksa cenazesini bile vermezlerdi. Karakolun kapısından hiç ayrılmadığımı gören genç subay dayanamadı, cenazeyi almam için yardım etti bana. Sonunda ciğerparem babasının evine döndü. Yürüyerek çıkıp gittiği eve tabutla döndü. Babasının mezarına gömdürdüm canımın parçasını. Bu dünyada koyun koyuna olamadılar, orada koyun koyuna olsunlar istedim.

Müjdat, kadının acı dolu sesini hiç kımıldamadan, sigara içerek dinledi. Kadın, titreyen dudaklarla çocuk gibi iç çekerek anlatmıştı oğlunu.

- Biraz önce burada birini gömdüler. Bizim mahalleden taze bir gelin av tüfeğini kafasına dayayıp ateş etmiş.
- Evet gömülürken gördüm. Neden öldürmüş kendini? Yazık! Çocuk “Annem üşür, ben annemi isterim” diye çok ağladı.
- Daha akıllı kemale ermemiş el kadar bir kızken, kocası olacak deyyuzla zorla evlendirdiler. Bir göreydin... Öyle güzel, öyle güzeldi ki; beyaz yuvarlak bir yüzü, kocaman gözleri vardı. Evlendikten sonra sanki gözleri küçüldü. Dedim ya, daha akıllı kemale ermemişti. Kavruk kaldı yavrucak, boy atamadı. Kaynana var, kuma var. Kocasının kızları bile ondan büyük. Kuma ile kaynana erkek çocuk diye tutturdular. Tövbe, tövbeeee! Sanki zavallı kızın elindeymiş gibi. İki kız, bir de gördüğün o erkek çocuğunu doğurdu. Bir keresinde tarım ilacı içmiş, kuması yetmişmiş. Bu sefer kimseler görmeden tüfekle öldürdü kendini bahtsız kız.

Bu mezarlıkta çok taze var kendini öldüren. Günahtır oğul, dinimiz

yasaklamıştır kendi canına kıymayı. Fakirliğin gözü kör olsun... Aç mezarı yok diyorlar ya, yalan söylüyorlar oğul, hem de kocaman bir yalan. İki ay önce bizim köyden biri daha canına kıydı. Kocasını çobandı, altı çocukla yarı aç yarı tok yaşıyorlardı. Kız, iki küçük çocuğunu alıp kendini köprüden nehre atıyor. Aç mezarı yokmuş! Açlıktan öldürdü kendini de çocuklarını da. Ölüler kendi mahallelerinden ailesini tanıyan biri geldi mi hissederek, gider hal hatır sorarlarmış. Bugün geldim ki, benim oğlumla kocam da bu tazeye belki beni sorarlar, yakınlarında olmak istedim. Tanımaz ya bu taze benim oğlanı, bir umut işte...

- Ana... Ölüler nasıl hatır sorarlar?
- Ölen beden harlamayı unuttuğun bir soba gibidir. Söner, buz olur, torağın altında çürür gider. Ruhlar mahşer gününe kadar yaşar. Ölenlerin ruhları buluşur. Sen her kime geldiysen, o şimdi senin burada olduğunu bilir ve sevinir.
- Gerçekten hissederekler mi ana?
- Ederler oğul, ederler. Ben yıllarca bir öğretmenin yanında çalıştım. Rahmetli beni çok severdi, okuma bile öğretmeye çalıştı. Ne zaman buraya gelsem, onun mezarını sularım fatiha okurum. Rüyama girer 'Allah razı olsun' der. Bir tek ciğerparem gelmez rüyama. Ah bir kere olsun rüyada görsem, ona sıkı sıkı sarılsam.

Oğlunu da kocasını da toprağa vermenin acısını hâlâ taşıyan kadın ayağa kalkmıştı.

- Gideyim oğul... Allah seni anana, babana, sevdiklerine bağışlasın. Onlara acını tattırmasın. Sen buralı değilsin. Oğlumu almaya gittiğim gün bana iyi davranan komutana benziyorsun. Yüzünün ifadesi sert, ama bu sertlik yüreğinden değil oğul. Yüreği sert olanın bakışı da sert olur. Mezarlığa ancak yüreği taşlaşmamış olanlar, içinde sevgi bulunanlar gelir. Bir de kimler gelir bilir misin güzel gözlü oğlum?
- Kimler gelir ana?
- Kan tutanlar gelir.
- Anlamadım ana. Nasıl kan tutanlar gelir?

Müjdat, sanki yabancı biri değil de kırk yıldır tanıdığı biriydi. Bir annenin oğluyla konuştuğu gibi konuşmaya başladı kadın.

- Hiç bilmez misin kan tutmasını oğul? Ama nereden bileceksin, sen burada

yabancısin. Kan davasını tanımazsın. Bizim gördüğümüz kadar ölüm, acı, kan, gözyaşı görmemişsindir.

Oğul, insan kanı döken bir daha iflah olmaz. İstese de kaçıp kurtulamaz, mutlaka yakalanır. Polis yakalar, öldürülenin akrabaları yakalar. Öldürülenin kanı yerde kalmaz. Öldüren kaçmayı başarmışsa bile bir yere gidemez; öldürülenin kanı onu çeker, mezarlığa getirir. Öldürdüğü insanın mezarının başından ayrılmaz olur. Döktüğü kan döner dolaşır eline yüzüne bulaşır, aklını alır, nerede öldürdüyse oraya gider. Kan kokusu burnundan, öldürdüğü insanın bakışları aklından çıkmaz olur. Yakalanmasa bile, yüce rabbimin katile verdiği en büyük cezadır bu. Çok insan aklını mezar başında yitirdi. Neyse oğul, yorulдум artık.

Müjdat kadının daha konuşmasını beklerken, kadın ayaklarını sürüyerek uzaklaştı.

Konuşamadı kadının arkasından bakakaldı. “Bu şehirde o kadar çok insan öldürülüyor ki... Köşe başlarında, dağlarda, sokak ortasında durmadan kan akıyor. Eğer kan tutsaydı...” Aklına gelen düşünceyi kovmak ister gibi başını iki yana salladı. Gerçekten kan tutuyor mu ki? Yüzü sarardı, elleri titremeye başladı. Kadının kalktığı yere oturdu, sırtını kadının defalarca öptüğü okşadığı mezar taşına yasladı. Kadın “Sen bizim kadar kanı, gözyaşını, ölümü bilmezsin.” demişti. “Ben mi bilmiyorum kanı? İnsan kanının kokusunu, ölmüş insanların bakışlarını benden daha iyi kim bilebilir? Belki de kadın haklı. Kan kokusu ellerime, üstüme başıma sinmiş. O koku burnumdan hiç gitmiyor.” Askerin saçlarından tutup sürüklediği genç kızın bakışlarını hatırladı. “O gözleri hiç unutamıyorum ki”

Kulakları uğuldamaya başladı. Kurşun sesleri, çığlıklar, kan kokusu. Gözlerini kapattı, yine ismini ve kimin nesi olduğunu bilmediği o genç kızın bakışlarını gördü. Yerde sürüklenen bedenin toprak üzerine akıttığı kanın kokusu burnuna geldi. Sırtını yasladığı mezar taşı sallanır gibi oldu. Yaşlı kadının oğlu mezarından çıkıp onu toprağın altına çekecek sandı. Bütün korkusuna rağmen yavaşça ayağa kalktı. Akli buradan uzaklaş derken bedeni itiraz ediyordu. Güçsüzdü. Gözleri karma karışık duygularla yüklenmiş, kadının oğlunun mezarına bakıyordu.

“Bu çocuğu ben öldürmüş olabilir miyim? Bir çatışmada karşı karşıya gelmiş olmamız mümkün. Yoksa bu kadar mezar dururken neden başkasının mezarına değil de buraya geldim. Onun kanı mı çekti beni, onun kanı mı tuttu beni?”Huzursuzluğu giderek artıyordu. “Zey... Zey... Zeynep. Zeynep’in kanı

mı tuttu beni?

Zeynep hamileydi. Ben... Ben kendi çocuğumu da öldürmüş oldum. Kan tuttu beni. Hanginizin kanı tuttu beni? Zeynep, senin kanın mı, karnındaki bebeğin mi? Şu mezarda yatan çocuğun kanı mı? Hangi çatışmada vurdum ben bu çocuğu? Ben onu vurmasaydım o beni vuracaktı... Allah belanızı versin, mezardaki kemikleriniz bile insanı rahat bırakmıyor. Pis moruk, kaçınıcı yüz yıldayız hâlâ safsatalara inanıyor. Teröristin anası nasıl da ‘Sen yabancısın, subaya benziyorsun.’ dedi. Asker olduğumu bal gibi biliyordu. Mahsustan öyle elemli konuştu pis cadı. Beni etkileyebilmek için bu kadar ağlamasına ne gerek vardı. Cahil köylü... Sen de geber oğlunun toprağına gir. Kaşarlanmış kaltak.

Zeynep beni vurmazdı ki. Zeynep’in kanı mı tuttu beni? Zeynep’in kanı... Zeynep’in kanı... Ben onu öldürmedim ki! Kendisinin zayıflığı... Evden çık dedim, kürtaj yaptırılım dedim. Bir bahaneyle evdekileri kandırıp çıkmayı bile beceremedi. Bu kadar beceriksiz, cahil bir köylü kızla mı evlenecektim? Doğru dürüst konuşamıyordu bile. Millet bana gülerdi. Buradaki kızlarla kim evleniyor ki ben evleneyim. Sedat evlendi... İstisnaydı o. Başka var mı? Varsa bile bana ne. Çocuğummuş... Daha üç aylıktı... Bir damla kan. Sanki doğdu da çocuğuma sahip çıkmadım.”

Birden yüzünde garip bir aydınlanma oldu. Minicik elleri, yumuk yumuk gözleriyle kucağına bir çocuk aldığını düşündü. “Kız mıydı yoksa oğlan mı? Ne diyorum ben be, kafayı yemeye başladım. Kan tutması zırva. Zeynep kendiliğinden geldi bana, onu zorlamadım. Sonra da gitti kendini öldürdü. Neden onun kanı tutacakmış beni. Burada yatanı ise hiç tanımıyorum.” Hırsla mezara bir tekme attı. Beton zemine çarpan ayağının başparmağında müthiş bir acı duydu. Lanet okuyarak mezarlıktan çıktı.

Gün tükenmiş, yerini geceye bırakmaya hazırlanıyordu. Tozlu yolda kafasının içinde dönüp dolaşan düşüncelerle ilerledi, evinin bulunduğu sokağın başına gelince başını kaldırıp Zeynep’lerin evinden yana baktı. Balkon günlerdir olduğu gibi boştu. Daha önce bir iki kez bilerek balkonu altından geçmişti. Bunu neden yaptığını bilmiyordu. Aklına gelen düşünceyle gözleri kocaman açıldı. Kadın ne demişti? “Kanına girdikleri insanların öldükleri yerlere gider dururlar, büyülenmiş gibi oradan ayrılamazlar.”

Eve girdiğinde camdan yana bakmadı. Balkonu, camı, Zeynep’i, kan kokusunu aklından çıkarıp atmak istiyordu. Dolaptan buz, su ve rakı aldı masaya oturdu. İçecekti. Unutmak için bakmadığı balkonlu evde, Zeynep’le olan ilişkisini bilen iki kişinin onun hakkında planlar kurmakta olduğundan

habersizdi. Kadehleri arka arkaya yuvarladı. Sızmak, burnundan hiç gitmeyen kan kokusundan kurtulmak, her şeyi unutmak istiyordu.

Bölüm (11)

- Sülo... Ben şimdi ne edeyim, hangi taşa başımı vurayım, Allah aşkına bana bir akıl ver. Aklım duracak. Kan davası kadınlara sıçradı; baksana zavallı kıza yaptıklarına. Hüsna boş durmaz, kim bilir o ne çıkaracak.”

Muhtarın yüzündeki çizgiler daha bir derinleşmişti. Umutla Sülo’ya çevirdi bakışlarını. Atın dizginlerini biraz kendine doğru çeken Sülo, bilmem ki anlamında omuzlarını silkti. Sonra aklına aniden bir şey gelmiş gibi heyecanla konuşmaya başladı;

- Muhtar... Valla Hüsna yine bir delilik eder gibi geliyor bana. Hatırla hele, Bego’nun cenazesini evden çıkardığımız gün, ölü evinde feryadın figana karıştığı sırada, onca acısına rağmen kaşla göz arasında Hüsna ortadan yok olmuş. Her yeri aramışlar, Hüsna ortada yok. Feryatlar figanlar iki katına çıkmış. Millet onu dağda, taşta ararken; üzüntüden kendini bir kayalıktan atmıştır diye ağlaırken, o gitmiş tarlasındaki toplanmış ekini ateşe vermiş. Allah’tan kadınlar çabuk yetişmiş de diğer tarlalara sıçramadan yangın söndürülmüş.. Yakılan tarla ne kadar kötü duruyor değil mi muhtar? Tarla tapa ortada kalakalmış, geçerken bakamıyorum. İçim cız ediyor be...
- Kimsenin içi kaldırmıyo Sülo. Yukarı tükürsen bıyık, aşağı tükürsen sakal, Ben şimdi ne edeyim? Bunların birbirine yaptığını akrepler bile yapmaz. Kimin aklına gelirdi Hemo Bego’yu öldürecek. Babaları öz be öz amca çocuğu...
- De başlatma beni lo. Babaları amca çocuğu olsa ne olur, olmasa ne olur? Aha Mecit’le Reşo aynı anayla babanın çocuklarıydı. Bir karış toprak için Reşo ‘Ulan it senin ananı ecdadını bilmem ne ederim’ diye bağırarak, gözümüzün önünde Mecit’i vurmadı mı?
- Sülo ben cehennemin dibinde mi yaşıyorum? Bu köyü, bu köylüyü bilmiyor muyum. Ne bok yiyecez, başımızı hangi taşa vurcaz hele sen onu de bana? Cemo yarı ölü. Jandarmaya haber etsen bir türlü, etmesen bir türlü bütün köyün gözü kulağı bendedir. Ne edeyim? Deli olacam, ne halt edecem bilmiyom.

Sülo arabayı kerpiç evin önünde durdurdu. Kadınlar üçerli beşerli gruplar halinde kapıların önüne, evlerin üstüne çıkmış, merak içinde bekliyorlardı. Çocukların bağırışlarından başka köyde hiç ses duyulmuyordu. Muhtarın, Fato Nene'nin kapısının önünde arabadan indiğini gören çocuklardan ikisi oyundan ayrıldı, koşarak evlerine gitti. Öyle tembih etmişti anneleri. Az sonra çocukların anneleri de kapılarının önünde yerlerini aldı. Evleri arkada kalan kadınlar ise çok önceden Fato'nun evini gören evlerden birinin damında ya da kapısının önünde yer tutmuşlardı. Olacıklardan korkan erkeklerden bazıları çocuklarını da karılarını da eve kilitlemiş, pencere ve kapıları sıkı sıkı kapatmıştı. Böylece hem kendilerini jandarmanın sorgusundan kurtaracaklardı hem de ailelerini bu olaylardan uzak tutmuş olacaktı.

Eve kilitlenen kadınlardan birisi kocasından kıyasıya dayak yemesine rağmen ille de kapının önüne çıkmak için direndi. Aslında adam da muhtarın ne yapacağını en az karısı kadar merak ediyordu. Sonunda karısının camdan bakmasına izin verdi. Kendisi de dışarıdan görünmeyecek şekilde camın kenarına yerleşti.

Muhtar, kendisine yönelmiş meraklı bakışların etkisiyle daha fazla sinirlendi. Arabadan hızla aşağı atladı. Sülo da sanki muhtarla aynı şeyi yapmak zorundaymış gibi kendini arabadan aşağı attı. Muhtar, Fato Nene'nin kapısına yürürken arkasına dönüp Sülo'ya, "Sen bekle" gibilerinden eliyle işaret etti. Muhtarın yaklaşmasıyla Fato Nene'nin kapısındaki köpek havlamaya başladı. Muhtar, kocaman dişlerini göstererek havlayan köpeğe "Ulan kancık it, Fato senin yanına diğer kancık köpekleri neden bağlamadı" Dedi. Hayvana bir tekme savurdu.

– Fato... Fato...

Durmadan havlayan köpeğe yerden aldığı taşı fırlattıktan sonra kerpiç evin tahta kapısını tekmeledi. Kapı aldığı tekme darbesiyle arkasındaki duvara çarpınca gürültülü bir çatırtı çıktı.

– Kapıyı bile kilitlememişsiniz... Tabii kimden korkacaksınız? Bacağınızın arasına keser sapından şey takmış, erkek olmuştunuz. Kapıyı neden kilitleyesiniz!

Muhtarın ne zaman geleceğini, geldiğinde neler söyleyeceğini ve nasıl davranacağını en fazla merak eden Fato Nene idi. Köylü kadınlar dışarıda beklerken o, camın kenarına sinmiş, ne söyleyeceğini, nasıl davranacağını bilmeden beklemeye başlamıştı. Kapıların önüne biriken kadınlara "İyi yaptım.

Oh olsun” dercesine bir kaç kez dışarı çıktı, havlayan köpeği taşıdı, kadınların duyacağı şekilde geliniyle kızına seslendi; Ne o, yas mı tutuyorsunuz? Ben şimdi içeri girip karalarımı çıkaracam. Siz de elbiselerinizi değiştirin.

Fato, kadınların anlamaz bakışlarına aldırmadan garip bir kahkaha atıp içeri girdi. Köyün içindeki hiçbir sesi, kapının önünden geçen tek bir insanın yüzünü kaçırmadan dışarıya bakıyordu. O da herkes gibi bu sessizliğin sonunda nasıl bir kıyametin kopacağını merak ediyordu. Muhtarı gördüğünde kafasını odaya çevirdi, yer minderlerine büzülerek oturan torunlarına, kızına ve gelinine baktı. Gelini henüz dört yaşlarında olan küçük kızını kucağına almış, ondan daha büyük olan diğer kızını yanına oturtmuştu. Hacer yeni doğan bebeğini emziriyordu. Torunları Zahide ve İpek onların tam karşısındaki minderlere oturmuş, yere bakıyorlardı. İçeride korkunun hakim olduğu gergin bir bekleyiş vardı.

“Yerinizden kalkmayın, sessinizi de sakın çıkarmayın.”

Minderin üzerinde duran beş şişe takılı çorap örgüsünü eline alırken “Bak sakın ses etmeyin” diye uyarısını yineleyip, hızlı adımlarla avluyu geçip yerdeki mindere oturdu. Muhtar tekmeyle açtığı kapıdan girince Fato’yu çorap örerken buldu.

- Fato... Fatooo... Yılanın başııı. Şimdi hiçbir şey olmamış gibi örgü mü örüyorsun?
- Ne var muhtar, ne oluyor?

Fato başını öne eğdi, sanki kız çeyizi yetiştirmek zorundaymış gibi hızlı hızlı örgü şişlerini ileri geri oynatmaya devam etti.

- Ne mi oldu cadı, ne mi oldu? Ne olduğunu bilmiyor musun? Sen ve o kancıklar ne yaptığınızı iyi biliyorsunuz. Sen hiç Allah’tan korkmaz mısın be utanmaz kadın? Bilmez misin kan kancıktan çıkar?

Muhtarın gözlerinde delice bakışlar vardı.

- Allah belanı versin edepsiz karı. Yaşından da mı utanmadın. Erkek çocukları İzmir’e bilmem nereye gönderince ölümden kurtardın mı sanıyorsun? Cemo’nun amcasının oğulları onları bulup öldürmez mi sanıyorsun?

Fato Nene birden buz kesti, örmekte olduğu çorap elinden kayarak eteğine düştü. Konuşmak için ağzını açtı ama dili dönmüyordu. Ne cevap vereceğini bilemeden sustu.

- Ne susuyosun be kadın, ne susuyosun? Senin kafanı kırmak geliyor içimden, yaşına dua et. Utanırım elimi kaldırmaya. Nerde o kancıklar, neredeler söyle?

Fato'nun cevap vermesini beklemeden, tam arkasında duran kapıyı hızla açtı. Odada kimsecikler yoktu. Muhtar, karşı duvarındaki kapıyı da açtı. Zaten evin topu topu iki odası vardı.

- Kancıklar, demek buradasınız. Utanmaz arlanmazlar. Ben size gösteririm. Bacaklarınızın arasına erkek aleti taktınız, kızın ırzına geçtiniz öyle mi? Gülizar'a, Hacer'e, Hacer'in kızlarına rasgele tekme ve tokatlarla vurdu. Hacer'in küçük bebeği minderin üstünde çığlık çığlığa ağlıyordu. Gülizar'ın çocukları eteklerine yapışmış, "Annee, anne" bağırtılar, ağlamalar, hıçkırıklar odada bir koro oluşturmaltu. Hacer'in büyük kızı İpek ve küçük kızı Zahide, muhtarın ağızlarından burunlarından kan gelene kadar vurmasına tek bir kez olsun ses çıkarmadılar. Hacer ve Gülizar isteseler de ses çıkaramazlardı, çünkü muhtara gelinlik ediyorlardı. O'nun karşısında bu yaşlarına kadar bir kez olsun sesli konuşmamışlar, yemek yememişlerdi. Muhtarın onları öldüreceğini bilseler dahi konuşmazlardı.

- Hanginiz yaptınız bu işi?

Muhtar Zahide'nin saçına yapışmış, kökünden kopartmak ister gibi asılıyordu. Zahide acıdan ağlamaya başladı. Gözyaşları yüzündeki kanların üzerinden iz bırakarak yanaklarından süzülüyordu.

- Söyleee... Hanginiz yaptı?
- Hepimiz yaptık dayı... Zahide acıdan inliyordu.
- Fato da yanınızda mıydı?
- He dayı. Nenem de bizimleydi.
- Kim, kim keser sapını batırdı kıza?

Bunu sorarken utandı. Öfkesine rağmen sesi kısıktı.

- Anam dayı, anam şey yaptı.
- Allah belanızı versin!

Muhtar, saçlarından asıldığı Zahide'yi sağa sola biraz daha sarstıktan sonra minderin üzerine fırlattı. Hacer, durmadan ağlayan bebeğin hemen yanında mindere oturmuştu. Başı öne eğikti. Burnunun üstüne kadar çektiği örtüdeki kan lekesi giderek genişliyordu. Muhtar, Hacer'in öne eğik başına şiddetli bir tekme savurunca Hacer'in başı duvara çarptı, ağzından burnundan kan boşalmaya başladı. Ne kızları ne de Gülizar yerlerinden kımıldamadılar. Yalnızca küçük çocukların ağlama sesleri çığlığa dönüşmüştü. Muhtar tam oda kapısından çıkmak üzereydi ki Gülizar erkek yanında konuşmanın ayıp oluşunu bir tarafa bırakarak "Dayı" diye seslendi. Muhtar başını çevirdiğinde Gülizar ayağa kalkmış ona doğru yürüyordu.

– Dayı! Ben yüzü karalık ediyorum, karşımda konuşuyorum. Başını öne eğmişti. Hem dayağın hem de muhtarla konuşmanın etkisiyle sesi fısıltı halinde çıkıyordu.

– Ben bir şey yapmadım dayı. Beni karıştırmayın bu işe.

Daha sonra olayı bütün detaylarıyla muhtara da köyün imamına da Gülizar anlatacaktı. Muhtar avludan çıkarken yeniden Fato'ya döndü. Fato Nene başını önüne eğmiş sessizce oturuyordu. Bir heykel gibiydi.

– Fato! Edepsiz, utanmaz... Bu cahil gençlere engel olacağına teşvik ettin, sen insan değilsin.

Muhtar Fato Nene'ye çok şey söylemek istiyordu; fakat yaşına hürmeten söyleyemiyordu. Zaten istese bile ağzından hislerini anlatacak kelimeler dökülmüyordu, Fato Nene, bütün köy çocukları gibi küçükken onu da çok dövmüştü. Şimdi bile Fato'nun heybeti dillere destandı. Kavgacılığı, ona karşı garip bir saygı gösterme duygusu uyandırıyordu. Kapının eşiğine geldiğinde yeniden geri dönen muhtar, Fato'nun önüne gelecek şekilde tükürdü. Dışarı çıktı. Merak dolu gözlerin üzerine çevrili olduğunu biliyordu. Sülo onu görür görmez arabaya bindi; muhtar da arabaya çıkıp oturdu. Sülo'nun sormasına fırsat vermeden "Ben de nereye gideceğimizi bilmiyorum."dedi.

Muhtarın akli ne kadar karışıksa yüzünün hatları da öylesine karışıktı. Ne düşüneceğini, nasıl davranacağını bilemiyordu. Bir süre sustuktan sonra duyulur duyulmaz bir sesle "Hacer, kızları ve Fato ile birlikte yapmış. Gülizar'ın suçu yok." Dedi. Etrafına bakındı, pencerelerden kapı aralıklarından uzanan başları gördü. Oyun oynamayı bırakmış çocukların konuşmaları duymak için usulca arabaya sokulmalarına aldırmadı. Nasılsa bütün köy olanı biteni biliyordu,

kızması için sebep yoktu. Aynı alçak tonla konuşarak Sülo'ya yakındı;

- Ne yapabilirim ki? Fato hariç, hepsini dövdüm, kan revan içinde kalana kadar vurdum. Ne olacak? Cemo'nun başına gelenler düzelecek mi? Nereye gidek Sülo. Söyle gardaşım ne edek?
- Valla muhtar, erkeklerin hepsi kahvede ve camide bekliyor. İstersen camiye gidelim, ben kahvedekileri de çağırayım. Camide, imamla birlikte köylülerle konuşursun, Benim korkum o ki, Hüsna şehre kaynıgilin çocuklarına telefon ederse...

Sülo sustu. Söyleyeceği şeyleri kafasında iyice tartıp biçmek istiyordu. Muhtar, Sülo'nun fikirlerine çok değer verirdi. Sülo, akıllı ve yapıcı bir adamdı. Kimseyi kırmak istemez, kavgadan dövüşten kaçınır, büyüğüne küçüğüne bakmadan tüm anlaşmazlıklarda arabuluculuk ederdi.

- Niye konuşmuyorsun Sülo? Hadi arabayı camiye doğru sür ve aklına gelen nedir bana da de hele.
- Ben derim ki; bu Hüsna kaynıgilin çocuklarına haber vermeden sıcağı sıcağına bir şeyler yapak.

Muhtar dayanamayıp patladı;

- Sülo! De hele aklına ne geliyo? Adamı çatlatma da söyle.
- Muhtar, ben söyleyem söylemesine ama, aklın yatsa bile benim söylediğimi kimse bilmesin. Hüsna'nın da, Fato'nun da belasından korkarım. Durup dururken belalarını benim kapıma getirme.. Muhtar, bunlar yabancılarımız değil. Bego da, Hemo da amca çocuklarımız. Bu köyün hepsi birbirinin amcasının çocuğu sayılır. İki dedenin torunlarıyız. Yabancı bir iki aile var, geri kalanımız akrabayız. Bu kan davası böyle giderse çok sürmez şehre sıçrar, gurbetteki bebeleri de öldürürler. Fato'nun torunları Zahide ile İpek var ya...

Yeniden sustu. Çok yavaş giden arabayı daha da yavaşlattı. Fısıltı halinde konuşmaya dikkat ederek muhtara doğru eğildi:

- Demem o ki... İmamla konuşsan, İpek'le Zahide'yi Hüsna'nın cezaevindeki oğullarına versek, belki kan davasının bitmesini sağlarız. Ne

dersin muhtar? Yoksa şehirdekiler gelecek. Bunlar kan davasını da rezilliğe çevirdiler. Şehirdekiler erkek bulamayınca kalkıp Zahide'yle İpek'e bir şey yaparsa, vallahi de billahi de milletin içinde başımız önümüzde gezeriz. Hemo'nun sülalesi, Bego'nun sülalesi diye ikiye bölünürüz.

Muhtarla göz göze geldiler. Daha fazla konuşmaya gerek duymadılar; anlaşmışlardı. Caminin önüne geldiklerinde muhtar, Sülo'nun söylediklerini aklında evire çevire caminin bahçesine girdi. Bahçede bekleyen köyün yaşlıları ve imam onu görünce ayağa kalktılar. Muhtar gösterilen yere oturduktan sonra kimsenin soru sormasına fırsat bırakmadan Fato Nene'nin evine gidişini, kadınları nasıl dövdüğünü anlattı. Dalgın, kafasında Sülo'nun söylediklerini ölçüp biçerek köylülere döndü.

- Söyleyin, şimdi ne edelim. Jandarmaya haber versek kız rezil rüsva olacak, vermesek...

Birden durdu. Nasıl da düşünememişti. Korucular, Allah'ın belası korucular çoktan jandarmaya haber vermiş olmalıydılar. “Kimse haber vermesin dedim, ama hiç güvenim yok bu koruculara.” diye içinden geçirdi. Ürpererek imamın geçen yıl anlattıklarını hatırladı:

- Allah'ın kelamını bile söylerken korkuyorum muhtar. Bu korucular cuma namazına gelirler, vaaz dinlerler, sonra da gider konuştuğum her şeyi tek tek jandarmaya anlatırlar. Gece kapımızı sert kapatsak kulak kesiliyorlar; kim geldi kim gitti diye. Kendi köyümüzde, kendi evimizde bunların belasına, korku içinde yaşar olduk. Para için insanın insana ettiğini görüyorsun değil mi muhtar?”

Muhtar da benzer biçimde dert yanmıştı, Korucu dediklerinde aklına, yüreğini dağılayan; kendini insanlığından, erkekliğinden, babalığından utandıran bir olay geliyordu.

- Korucu senin vaazlarını bildirmiş çok mu? Hatırlasana, günlerce hepimizin ağladığı olayı... Adam dağa çıkan oğlunu, kendi öz be öz evladını acımadan vurduktan sonra başında sabaha kadar nöbet tuttu. Jandarma geldiğinde bir damla olsun gözyaşı dökmeden, ciğeri hiç sızlamadan ‘Komitanemin... aha bu benim oglumdur. Devletime karşı çıkmıştır. Onu öldirdim.’ demedi mi? Televizyonlara çıkıp konuşmadı mı?

Kendi yavrusuna ciğeri yanmayan takımı bunlar. Aklına gelen bu korkunç olay ve Cemo'nun başına gelenler onu iyice yıpratmıştı. Kimseye bir şey belli etmemeye çalışarak konuşmasına devam etti.

- Önce kahvedeki köylüleri de çağıralım. Korucuları da mutlaka çağırmalıyız.”

Korucular dahil, köylülerin hemen hepsi caminin bahçesinde toplandılar. Muhtar, köyde herkesin akraba olduğunu özellikle belirtti. Şimdi konuşmasının en zor, en can alıcı, en tehlikeli yerine geldiğini biliyordu:

- Vallah ben ne edeceğimi, ne diyeceğimi şaşırdım. Jandarmaya haber versem mi, vermesem mi bilmiyorum. Diyelim ki haber verdim. Köyün içi jandarma kaynayacak, şahit arayacaklar, sonu gelmeyen sorgu sualler olacak. Ben bunlardan da vaz geçtim, Cemo'yu doktora götürecekler rapor almak için. Gazetelerde boy boy resimleri çıkacak. Damdaki abileri okuyunca ne olur hiç bilmiyorum. Ben jandarmaya haber vermesem; Hüsnâ şehre kaynığillere haber verecek. Onlar geldiklerinde, bu kancık karıların yaptığının öcünü nasıl alacaklar. Bileniniz, düşüneniniz var mı? Anlayacağınız iki ucu da boklu değnek. Hep birlikte bu işe bir çare bulalım.
Memet, gardaşım... Darılmazsan sana bir şey diyecem. Sizin işiniz koruculuk. Ekmek parası için bu işi yapıyorsunuz. Bu köye dağdakiler indi demeye benzemiyor. Bu namus işidir. Keşkem iki erkeği öldürseydiler de kızın başına bu utanç verici olay gelmeseydi. Jandarmaya haber verdiniz mi?
- Yok, muhtar, vallah billah haber vermedim. Böyle bir şeyi nasıl söylerim? İnsan utanır gidip kadınlar bir kıza şey yaptı demeye.

Muhtar bakışlarını diğer korucuların üstüne çevirdi. İyice emin olmak istiyordu jandarmaya haber verilmediğinden. Üç korucu da “Yok, vallah haber vermedik.” diye yemin ettiler.

- Şimdi de söyleyin bakalım; ne edelim, nasıl davranalım

Gençler başlarını önlerine eğdiler. Zaten köyde genç pek yoktu. Camide bulunan en genç adam otuz yaşını çoktan aşmıştı. Yaşlılar varken gençlerin

konusması yakışık almazdı. Bir de olay öyle sıradan bir şey değildi, namus işiydi. Karışmaya korkuyorlardı. Muhtar köylülerin üstünde bakışlarını gezdirdi. Hepsi susuyordu, hepsi utanıyordu. Söyleyecekleri sözler yanlış anlaşılırsa öfkenin onlara yönelmesinden korkuyorlardı. Muhtar durumun böyle olmasından bir bakıma memnundu. Bu suskunluğu kullanmak niyetindeydi.

- Kan davasının uzamaması için aklıma bir fikir geldi. Sonucu iyi mi olur, kötü mü? Bana sorarsanız başkaca çare yok. Fato’nun torunları Zahide ile İpek’i Hüсна’nın cezaevindeki oğullarına verelim. Belki ortalık yatıştır.

Muhtar derin bir nefes alıp sustu. Söyleyeceğini söylemişti, cevapları bekleyecekti. Köyün imamı hiç beklenmedik biçimde ilk sözü aldı. Söylediklerini tüm köylüler şaşkınlıkla dinlediler.

- Olur. Bak bu iyi bir fikir. Eğer bu işi başarırsan büyük sevaba gireceksin, Ama nasıl başaracaksın? Biraz zor olacak gibime geliyor.

Konuşurken, bir yandan da köylülerin yüzlerindeki değişimleri izleyen imam, anlık tepkiler gelebileceği hesabını yaparak konuşmayı kısa kesti. Köylülerden hiçbirisi söze ilk başlayan olmak istemiyordu. Alnının yarısı güneşten yanmış, öteki yarısı ise şapka altında olduğundan beyaz kalmış bir köylü, şapkayı çıkartıp kumaşını düzeltir gibi yapmaya başladı. Belli ki konuşmaya başlamadan önce biraz zaman kazanmak istiyordu.

- Muhtar... İyi dersin hoş dersin, amma velakin nasıl yapacaksın, benim çok aklım ermedi. Ne karışak bu işe ne de görüşek. Kimse sahipsiz ortada kalmış değil. Kanın bedeli kandır, namusun bedeli namus. Zahide ile İpek Cemo’nun bedeli olacak mı? Yok babam yok. Vallah bu işin sonu kanlı biter...

İçlerinden birisi konuşmuştu ya, artık her biri bir şeyler söyleyebilirdi. Muhtar da, Sülo da, imam da köylülerin ne söyleyeceğini merak ediyordu. Üçünün de yüzüne ortak bir ifade oturmuş gibiydi. Köylülerin bu işi kabullenmeleri, içlerine sindirmeleri pek mümkün görünmüyordu şimdilik.

- Hele bir de bakalım muhtar, nasıl yapacaksın bu işi. Tev... tev... teeev! Zor, kanı kan temizler. Hem bunlar kimsesiz mi? Burada kancık karı gibi oturmuş Bego’nun namusunu daha nasıl rezil edeceğimizi konuşuyoruz. Olmaz, ben olsam hepsini kurşuna dizerim. Ana karnındaki çocuğa kadar

temizlerim. Böyle bir karayla yaşanır mı loo!

Üzerine çevrilen öfkeli bakışlara hiç aldırmadı. Düşüncesinde yalnız değildi. Kendisini onayladıklarını gösteren baş sallamalarını görünce son noktayı koydu.

– Şehre haber verelim, sahipleri gelsin, ne isterseler onu yapsınlar.

Muhtar ne yapacağını bir bilebilseydi zaten bu toplantıya gerek duymayacaktı, ama o da bilmiyordu ne yapması gerektiğini. Bildiği, bu işi hemen şimdi, sıcağı sıcağına halletmesi gerektiği idi. Son konuşan köylüye sertçe bakıp ayağa kalktı.

– Valla ben kararımı verdim, bu işi başka türlü halledilmez. Günahı da, vebali de benim boynuma. İmam sen benimle gel. Hüsna'nın yanına gidelim. Zavallı Cemo sağ mı, ölü mü bundan bile haberimiz yok daha. Hadi çıkalım.

Eve girdiklerinde Hüsna'yı bir kaç kadınla birlikte ağlarken buldular. Hüsna da, diğer kadınlar da muhtar kapıdan girdiği anda ayağa kalktılar. İmam, muhtar ve Sülo, yan yana kapının arkasına doğru serilen yer minderine oturdular. “Cemo nasıl oldu, kendine geldi mi?” diye sorarken, kendi sesi muhtara sanki bir başkası konuşuyor gibi geldi.

– Yok muhtar, hâlâ gözlerini açmadı, öyle ölü gibi yatıyor.

Konuşan kadın, akan gözyaşlarını eliyle sildi. Arada çığlığa benzer sesler çıkararak sessizce ağlamasını sürdürdü.

– İnşallah iyi olacak. Vücuduna sardığınız deriyi bir iki saat sonra çıkarın. Allah'ın izniyle iyileşecek. Hüsna bacım bak, ben bir şey diyecem ama beni iyi dinle, hemen itiraz etme olmaz mı?

– Hüsna, bak benim anam... Sen de, ben de, bütün köy de kendimizi öldürsek; ne Bego'yu, ne Osman'ı, ne Hemo'yu ne de Cahit'i geri getiremeyiz. Cemo'nun başına gelenlerse; Allah yapanların belasını versin, hiç geri gelmez. Sen çok acı çektin. Yiğit bir kadınsın. Akıllı olduğunu hepimiz biliyoruz. Biz düşündük taşındık kiii...

Sustu Muhtar. Bakışlarını odanın içinde gezdirdi. Duvarda asılı duran ipek

İran halısındaki beyaz çiçeklerin mor zemine bu kadar ustalıkla yerleştirilmiş olmasına hayran oldu. Bakışlarını duvarın dibine kaydırđı. “Devam et muhtar, ne söyleyeceksen söyle, oyalanıp durma” dercesine bakan Hüsna’nın tepkisinden korkarak konuşmaya çalıştı.

– Ben şey... Şey diyorum.

Kekelemeye başlamıştı. Bu evde, bu kadınların ağlaştığı acı yüklü odada konuşmayı sürdürmek; hele hele alışılana aykırı sözler söylemek hiç de kolay değildi. Sülo ve imama yorgun gözlerle baktı, boğazını temizlemeye çalıştı. Ne olursa olsun devam etmeliydi...

– Biz diyoruz ki... Evet, biz diyoruz ki; Fato Nene’nin torunları Zahide ile İpek’i senin oğlanlara verelim. Kızının namusuna karşın iki namus alacan, İpek ve Zahide...

Muhtar sürdüremedi konuşmasını. Hüsna müthiş bir çığlık atmıştı.

– Muhtar... Muhtar. Ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu, sen ne dediğinin farkında mısın? Sus muhtar, sus... Kalbini kırarım. Allah’ım nedir bu başımıza gelenler. Begoo... Toprağına kurban olduğum Bego... Evimiz ersiz, erkeksiz kaldı. Toprağından başını kaldır, kaldır da bir halimize bak. Namusumuzu kirletenlerin, seni kara toprağı sokanların kızlarını almamı istiyorlar. Alıp selvi boylu yiğitlerimin koynuna sokmamı istiyorlar.

Ağzını kapatan örtüyü boynuna indirdi, muhtarın gözlerinin içine meydan okurcasına baktı. Kocasının dışında bir erkekle ilk kez göz göze geliyordu bu. Bakışlarını muhtarın gözlerinden ayırmadan çenesini yukarı kaldırdı, hırs dolu, kin dolu. Hırçın bir sesle konuşmaya başladı yeniden:

– Muhtar... Sen beni ahırlarda büyümüş bir öksüz mü sandın. Benim aslan gibi kardeşlerim, namı buraları baştan başa sarmış amcalarım var. Benim kızım kimsesiz mi? Abileri hapisteyse, amcasının oğulları var. Hem de öyle oğulları var kiii görenlerin korkudan yüreğı çatlıyor. De git işine... Ben duymamış olam, sen de söylememiş ol.”

Bir iki soluklandıktan sonra gözlerini tekrar muhtarın gözlerinin içine dikti. Konuşsam mı, yoksa bu densiz muhtarı evden kovsam mı, düşüncesini kafasında evirip çevirdiğı belliydi. Tam söze başlayacaktı ki Sülo’nun sesi duyuldu...

Husna'nın konuşmasının tüm kadınları etkilediğini anlayan Sülo tehlikeyi hissetmişti. Hüsna'yı ikna etmek için tek çıkış yolunun biraz damarına basmak olduğunu düşünüyordu...

- Valla Hüsna, ben de senin yerine olsam o kızları istemezdim. Kızına yaptıklarından sonra onları istersen senin aklına şaşarım.

Hüsna'nın yanında oturan kadınlar, imam ve muhtar şaşırmışlardı. Sülo'nun söyledikleri karşısında kanları donmuştu. Onlar Hüsna'yı ikna etmeye çalışırken bu adam ne yapıyordu böyle; delirmiş miydi? Sülo kimsenin yüzüne bakmadı, herkesin şaşırdığından emindi. İsteddiği de buydu zaten. Utangaç bir şekilde konuşmasını sürdürdü.

Onlar Cemo'nun günahını bir keser sapıyla aldılar. Sen de öyle yap. Bir baltanın ya da küreğin sapını al, sonra da İpek ile Zahide'nin günahına gir. Vallah ben sana hak veriyorum. Yapacaksan aha hiç bekleme, kalk şimdi git intikamını al Hüsna. Yoksa şehirden kaynının çocuklarının gelmesini mi bekliyorsun? Çocuklar gelince 'Gidin İpek ile Zahide'yi dağa kaldırın, ırzlarına geçin' mi diyeceksin? Fato Nene'nin, Hacer'in, Gülizar'ın ırzlarına geçmelerini mi isteyeceksin. Bakalım o çocuklar böyle namussuzca bir işi kabul edecekler mi, alınlarına kara sürecekler mi?

Nerede görülüş erkeğin kadından intikam alması. Kan davasının bir şanı şerefi, bir yolu yordamı var. Fato kan davasının içine etti. Sen de mi onun gibi yapacaksın? Kaynının çocukları evli, çoluk çocuk sahibi, onları da cezaevlerine mi koyacaksın? Hadi diyelim ki kan davanız için Fato'nun İzmir'deki oğlunu da, Manisa'daki oğlunu da vurdular. Bu kan davasının bedeli olur mu? Böylece Cemo'nun bedeli ödenmiş olacak mı? Söyle bana, Cemo'nun bedeli ödenecek mi? Bunu yapan kadınlar. Bedeli de onlar ödesin. Vallahi ben bu kadar söylüyorum. Vijdanın ve namusun o kızların ırzını bir kürek sapıyla kirletmeyi kaldırıyorrsa buyur yap. Bir Fato'da sen ol...

Sustu, başını kaldırdı. Muhtara, sonra da imama baktı. Hüsna Sülo'nun daha fazla konuşmasına fırsat tanımadı sesinde okunan öfkeyle konuşmaya başladı.

- Muhtar... Seni kardeşim gibi severim. İmam, senden Allah razı olsun... Bugüne kadar hiçbirinize saygısızlık etmedim, Sülo! Seninle akrabayız... Hepiniz tanırırsınız beni, ere erkeğe edepsizlik edenlerden değilim. Ama bu başka Siz benden ne istediğinizin farkında mısınız? Söyleyin farkında mısınız? Hadi şimdi çıkın evimden, gidin. Yoksa size istemediğim şeyler

söyleyeceğim. Haşa, haşaa... Allah bile gelse bu iş olmaz. Kırarım kalbinizi, çıkın gidin.

Muhtar, imam ve Sülo anlaşmış gibi aynı anda ayağa kalktılar. Daha fazla konuşurlarsa Hüsna'nın ne yapacağını kestiremiyorlardı. Evden ayrılmak üzerelerken muhtar geri döndü. Kederli bakışlarla sessizce ağlaşmakta olan kadınlara doğru, ortaya konuştu.

– Cemo'yu, sardığınız derinin içinden çıkarın, yeniden yıkayın.

Üç adam, kovulmaktan beter oldukları evden ne yapacaklarını bilmeden uzaklaşırken ağlaşmakta olan kadınlar Herdem'in bağırmasıyla hareketlendiler.

– Ana, ana... Koşun, ablam gözlerini açtııı...

Bütün kadınlar, birbirlerini itip kakalayarak Cemo'nun yattığı odaya doluştu. Herkes heyecanlanmıştı.

– Cemo... Ana, ana heyran. Nasılsın kızım?

Başını anasından yana çeviren Cemo, zor duyulan bir sesle “Ana” dedikten sonra yeniden gözlerini kapattı. Hüsna evdeki kadınların ve Herdem'in yardımıyla Cemo'yu yeniden yıkadı. Cemo'yu temiz bir çarşafa sarıp el birliği ile yatağın üstüne uzattıklarında Hüsna aniden bağırmaya başladı. Herdem'i, kayınvalidesini ve öteki kadınları odadan çıkardı. Varlığından habersiz yatan kızını bir süre şaşkın gözlerle izledikten sonra çarşafı yavaş yavaş üzerinden sıyırıp aldı. Kızının çıplak bedeninde darp izleri arıyordu. Hiç değilse küçük bir sıyrık görmek umuduyla kızının bedenine yeniden yeniden baktı. Göremeyince korkuyla Cemo'nun bacaklarını ayırdı. Kızının bedeninde herhangi bir darp izi görseydi keser sapıyla tecavüze uğradığını kabul etmeyecek, dayak yediğini, öldürülesiye dövuıldüğünü düşünerek kendini avutacaktı.

Cemo'nun iki bacağının arasına ancak bir kaç saniye bakabildi. Panikle kızını yatağın içinde bırakıp kapıya koştu, sonra onun çıplak olduğunu hatırlayınca geri döndü; bir kaç kez kızı ile kapı arasında gidip geldikten sonra odanın ortasında durdu. İki elinin tırnaklarını yüzünün derisine geçirdi, çenesine kadar yırttı. Gücü tükenmişti. Bacakları titredi, olduğu yere çökerek dizlerini dövmeye başladı. Cemo'nun başına gelenlerin yeni farkına varıyordu...

Kocası öldüğünde çok büyük acı duymuş; her iki oğlu aynı anda tutuklandığı zaman da bin parçaya bölünmüştü. Fakat şimdi çok başka bir acının pençesinde kıvranıyordu. Olanları kabullenmek istemiyor, durmadan reddetmeye çalışıyordu. Birden kendisini kaldırıp yerden yere vurmaya, çığlıklar atmaya başladı. Dışarıda epey bir zamandır sesiz bekleyen kadınlar Cemo'nun öldüğünü düşünerek telaşla odaya doluştular. Hüsna, sara nöbetindeki bir hasta gibi yerde debeleniyordu. Kadınlar uzun süre baygın olan Hüsna'yı ayıltmaya uğraşırken, aynı saatlerde muhtarın evinde farklı bir telaş ve korku vardı.

Muhtarın karısı, duvarda asılı duran *uzeliğin bir uzantısını iki parmağının arasına aldı; ipe dizilmiş uzelik tanelerini avucu dolana kadar sıyırdı, bir tutam tuzla birlikte ocakta kavurdu. Bu tütsü onu, ailesini kazadan beladan koruyacak, kötülükler evine girmeyecekti. Daha doğrusu öyle olmasını umuyordu.

Köydeki her evin duvarının ayrılmaz süsüydü uzelik. Nohut tanesi büyüklüğündeki uzelik yazın toplanıp ipe dizilir, sonra yeri ve zamanı geldiğinde nazar değmesinden, kötü hastalıklardan, büyülerden korunmak için tütsü olarak kullanılırdı. Zaman içinde uzelik kullanımında değişiklik oldu. Çeşitli biçimler verilerek ip üzerine inci tanesi gibi dizilen uzelik; turistlere, büyük şehirlerdeki evlere sadece bir süs eşyası olarak satılan geçim kapısı oldu. Karısının hayır duasını alan muhtar, kucağındaki bohçaya acıyla baktı. “Bu evden kaçınıcı defadır ak kefen çıkarıyorum” diye düşündü.

- Yenge! İğneyi, ipliği, sabunu da koydun değil mi?
- Koydum Sülo, koydum. Kefen de, diğer şeyler de bohçada.

Karanlık bastırıldığından beri, kerpiç köy evlerinin kırılacakmış gibi eğretili duran; çatlaklarından rüzgarı, karı, dışarıdaki sesleri geçiren tahta kapıları kapatılmış, tüm köylüler ah ahlara, vah vahlara arasında gündüz olanları tartışıyorlardı. Her evde görülen ortak davranış uzelik yakılmasıydı. Kız çocuklarını ilk kez görüyormuş gibi dikkatle süzen anneler, babalar; henüz göğüsleri çıkmaya yeni başlamış ya da gelinlik çağına gelmiş kızların sahibi oldukları için hayıflandılar.

- Vah, vah... Kızın mı var, derdin var. Ne olurdu hiç kız doğurmayaydım, hepsi erkek olaydı.
- Şimdi kim alır Cemo'yu, alnına sürülen karayı nasıl temizlerler?

- Erkek çocuğu başkadır. Soyunu sürdürür, yaşlılığında bakar, tarlada çalışır, hayvanları güder, okuyup devlet kapısında memur olur.
- Kız el kapısına gidiyor, elin ocağını tütürüyor, elin çocuğunu doğuruyor. Kız doğuracağına taş doğur daha iyi.
- Kız kocaya kaçar, alnına karayı çalır... Yok anam yok, onbeşine geldi mi vereceksin. Yoksa Allah muhafaza, başına bir iş geldi mi ya katil olursun ya da rezil
- Vah, vah, vah... Dağlara taşlara, evlerden ırak.
- Kadın kısmı düzenbazdır. Allah bir dese, Allah'ın birliğine inanacaksın ama bunu söyleyen kadın ise, Allah'ın bir olduğundan şüphe duyacaksın.
- Kadın şeytan gibidir. Hele bakın şu kadınlara. Nasıl da keser sapıyla intikam alıyorlar.
- Hadi bir erkek Cemo'yu alsa, ahırda ya da dağda şey etse neyse...
- Erkektir olur... Ama kadın yapar mı böyle şeyi? Tövbe yarabbi tövbeee.

Muhtar, Sülo ve imam, bohçadaki kefenle karanlık köy sokaklarında ilerliyorlardı. Bir köpek başını göğe kaldırmış uluyor; mehtap geceyi, ışığı kısılmış bir gaz lambası gibi aydınlatıyordu...

Bölüm (12)

Bağrında suskun, hüznü, öfkeli insanları barındıran otobüs yola koyuldu. Bu şehir barındırdığı insanlara kendi gizemini, direngenliğini, umudunu, sevincini, patlamaya hazır öfkesini sunup durmuştu yıllardır. Bir tarihin acılarını unutmadan yeni acılar yüklenen şehir, havada uçan kuşunu, vızıldayan sineğini, börtü böceğini, intikamını, barışını kendine benzetirdi. Acılı bir anaya benzeyen şehirden ayrılan otobüs, ardında boynu bükük sevgililer, gözü yollarda kalacak analar, ekmek parası bekleyen çocuklar bırakarak uzaklaştı.

Otobüs ki, yeni umutlar yüklenmişti. İnsanlara uzakları yakın etmek için asfalt yolda su gibi akarcasına gidiyordu. Müjdat, camın kenarında oturmuştu. Yanındaki adamla konuşmamak, kendisiyle kalabilmek için durmadan dışarı bakıyordu. Otobüs; dağları, tarlaları, irili ufaklı dereleri, dalları yapraklarla yüklü ağaçları geride bıraktı. Karşıdan bakıldığında ilk önce insanın gözüne camisi ile

çarpan kasabalara ulaştı. Kasabalardan biraz daha gelişmişlik gösteren şehirlere uğrayarak, Müjdat'ı evine daha da yaklaştırdı.

Anasıyla babasının yaşadığı, çocukluk ve gençlik düşlerini kurduğu şehrin gizemi bir başkaydı. Başka türlü bakardı insana; başka türlü sever, başka türlü kucaklardı. Geldiği şehir gibi bu şehir de bağrındakileri kendine benzetirdi. Ya benzerdin ya da yok olup giderdin, erirdin. Senden geriye kalanı hiç kimseler bulamazdı.

Başını cama devamlı yasladığı ve gece bu şekilde uyuduğu için boynunda derinden gelen bir sızı duydu. Arkaya doğru yatırdığı koltuğu dikleştirdi, bir süre ağrıyan boynunu ovuşturdu.

- Otobüs yolculuğu insanı öldürüyor ağabey. Uçakla gidip geleceksin, ama o da çok pahalıya mal oluyor. On saattir yoldayız, daha da en az beş saatimiz var.
- Evet öyle.

Müjdat'ın konuşmaya pek istekli olmadığı sesinin tonundan hemen belli oluyordu. Yola çıktıklarından beri ilk kez konuşuyorlardı. Yanındakinin yüzüne bakınca sandığından daha genç biri olduğunu fark etti. Adamın küçük kara gözlerinin üstünde birbirine bitişik gibi duran kaşları, dışa kıvrılmış etli dudakları, hafif çökük avurtları yüzüne sevimli bir ifade veriyordu.

- Hele benim gibi buraya başlık parası ödemek için geldiysen, uçağa verecek paran hiç olmuyor.

Adamın bu kadar dil dökmesine karşın konuşmamasının ayıp olacağını düşünen Müjdat, yine aynı isteksiz ses tonuyla konuştu.

- Evet ya! Başlık parası zor iş... Bu çağda hâlâ başlık parası kaldı mı?

Bunu söylerken içinden de adamın konuşmayı sürdürmemesini diledi. Yoksa başlık parası alındığını o da biliyordu.

- Kalmaz mı ağabey... Bizim oralarda başlık parası alınmadan evlendirilen kıza değersiz gözüyle bakarlar. Kızın başlığı ne kadar yüksek olursa değerinin o kadar çok olduğunu düşünürler. Ben, başlık parasının sadece bizde olduğunu sanıyordum. Başka milletlerde başlık parasının alındığını bilmiyordum. Afrika'da bile başlık parası varmış.

Afrika’da başlık parasının alındığını Müjdat bilmiyordu. İlgisini çektiği için mi, yoksa genç adamın hevesle anlatımına karşılık susmasının kabalık olacağını düşünmesinden mi bilinmez;

- Yaa! Demek Afrika'da bile var. Dedi
- Evet ağabey. Afrika’da o kadar çok başlık parası alınıyormuş ki, kızların çoğu evlenemiyor; evde kalıyormuş. Eskiden bizim oralarda başlık parası şimdiki gibi kızın karşılığında alınan para bedeli değilmiş. Kimler nasıl değiştirmişler bilmiyorum. Belki de fakirlik, yokluk, cahillik değiştirmiştir. Keşke şimdi de eskisi gibi olsa başlık parası. Vallahi bütün herkes memnun olurdu. O şekliyle başlık parası şehirlerde bile kabul görürdü belki de.

Müjdat, adama küçümser bakışlar fırlattıktan sonra, “sen ne saçmalıyorsun” diyen bir ses tonuyla konuştu:

- Başlık parasının nesi güzel be kardeşim? Hiç kimse istemez başlığı.
- Bu haliyle tabii kimse istemez. Ben geçmişteki halinden söz ediyorum.
- Geçmişte nasılmış ki? Merak ettim doğrusu.
- Dinle ağabey... Bizim oralarda eskiden bir kızı istemeye gittiğinde, kızın babasıyla oğlanın babası şimdiki gibi sıkı bir pazarlığa oturlarmış. Sana bir örnek vereceğim. Diyelim ki kız babası, o zamanın parasıyla yüz bin lira istedi. Tabii sadece para istenmiyormuş. Yüz kilo yün, beş tane altın, bir top patiska, bir top etamin gibi şeyler de istenirmiş. Düğün dernek zaten oğlan tarafının işi.
- Eh be kardeşim, şimdiden farkı ne? Hâlâ aynı tas, aynı hamam devam ediyor.
- Ağabey, dinle bak. Farkı var, hem de çok farkı var. Bizim köylerde öyle gelin evlendiği gibi ayrı eve gitmez. Bazı bazı torun sahibi olana kadar kaynana yanında kalır. Dört gelin, beş gelin aynı evi paylaşır. Oğlunu yeni nişanlayan baba, kerpiç evin bitişiğine bir oda daha ekler; odanın kapısı yine kayınpederin evinin içinden açılır... Başını ağrıtmayayım, her oğlan çocuğu için bu tekrarlanır. Bir odayı dayayıp döşemek çok zor değil. Kızın babası, o odanın dayanıp döşenmesini garanti altına almak için istemiş başlık parasını...

Nişandan sonra, gelen patiskalar etaminler biçilip işlenirmiş. Ardından oğlan tarafının getirdiği yünlerle yataklar, döşekler, yastıklar hazırlanmış. Sonra, kızın babası aldığı başlık parasıyla çarşı pazardan kızının odasını döşemek için ne gerekliyse hepsini tek tek almış. Son

kuruşuna kadar harcadığı başlık parasının üstüne kendisi de bir yığın para harcar, bir yığın çeyiz verirmiş. Bu kadarla da kalmazmış. Düğün dernek yapıldıktan bir ay sonra kızın babası, kayınpederin de izniyle kızını bir hafta, on gün kendi evinde misafir edermiş. Babanın zenginlik veya fakirliğine göre bu konukluk döneminde bir ya da iki inek veya bir iki keçi kıza hediye edilirmiş. Öyle ki, kız kayınpederinin evine bohçalar, sandıklar, sepetler dolu olarak dönermiş. Hatta adamın biri, aldığı başlık parasının on katını kızına harcadıktan sonra çeyiz evden çıkarken bir kağıt arabası dolusu tezeğin de gelin alayına katıldığını görenler “Yahu bu ne? Neden tezek gönderiyorsun?” diye sormuşlar. Adamın verdiği cevap çok enteresan... “Neden göndermeyeyim? Yarın öbür gün kaynanası, kayınpederi ya da kocası kızıma kızdıklarında babanın evinden ne bok getirdin diye sorabilirler... İşte bu tezekerler o gün için, bok bile veriyorum ki, söyleyecek şeyleri kalmasın.” demiş.

Sonradan işler değişmiş... Bu katma değer vergisinin ilk çıktığı yıl, bizim orada çok zengin bir adam kızını nişanlamıştı. Oğlan tarafı ikinciye geldiğinde, herkesi hayrete düşüren bir şey oluyor. Kızın babası kayınpedere “Vallahi sen de biliyorsun. Özal katma değer vergisi çıkardı, bu durumda başlık parasının katma değerini de vermen gerek.” diyor. Ve belki inanmayacaksın, ama bu parayı aldı.

Müjdat gülmeye başladı. Katma değerli başlık parası hikayesi çok hoşuna gitmişti.

- Ciddi misin? Adam katma değer vergisi mi aldı başlık parasından?
- Evet ağabey. Yemin ederim ki doğru söylüyorum.
- Senin adın neydi?
- Hasan.
- Hasan... Sen ne kadar başlık parası verdin?
- Hiç vermedim ağabey
- Oo! Şanslısın.
- Yok ağabey. Ben evli değilim ki. Başlık parası kardeşim içindi. Ben sıramı ona verdim. Evlenmeyi düşünmüyorum. Başlık parası verip evlenmek bana garip geliyor. Belki bir Hintli kadın bulursam onunla evlenirim. Dünyada evlenmek için erkeklere başlık parası ödeyen kadınlar yalnızca

Hindistan’da varmış.

Hasan Müjdat’a o gün neden evlenmediğini anlatmadı. Daha sonra anlatacağını, Müjdat’la yakın iki dost, hatta kardeşten öte birbirileri için ölecek insanlar olacaklarını o otobüs yolculuğundaki muhabbet sırasında elbette bilemezdi. Hele birileri çıkıp “Sen Müjdat’ın kız kardeşiyle evleneceksin.” deseydi, karşısındakinin delirmiş olduğunu düşünürdü.

Liseyi bitirdiği yıl gelmişti İstanbul’a. Üniversite düşlerine son vermesi gerektiğini çok iyi biliyordu, ama yine de İstanbul’da hem çalışıp hem de okuma hevesini hiç öldürmedi. Gündüz bir işte çalışsa, gece derslerine vakit ayırabilirdi. Teyzesinin oğlu, ona kendi çalıştığı restorana yakın bir restoranda komi olarak iş buldu. Patron “Elin ayağın temiz, Türkçen de güzel; iyi çalışırsan garson olursun, haydi hayırlısı” diyerek onu işe aldı. Restoranın depo olarak kullandığı bodrum katında bir garson kalıyordu. Eğer isterse orada kalabilecekti. Böylece hem yol parası vermeyecek hem de başkasına yük olmayacaktı. Bu durumda yemeklerini de orada yiyebilecekti.

Bütün gün yorgunluktan ayakta duramayacak kadar çalışmasına rağmen şikayetçi değildi. Bir ay göz açıp kapayıncaya kadar geçmiş, derslerini de hiç ihmal etmemişti. Kendini şanslı sayıyordu; mutluydu. “Gençken yorgunluk insanın gözüne görünmez bile”. Bu sözleri devamlı tekrarlayan birlikte kaldığı garson, bir gece yine şarap getirdi bodrum katına. Her zaman olduğu gibi Hasan’a ısrar etti; “Yaa oğlum... Sen ne biçim erkeksin, içmeyen erkek olur mu? Allah bilir sen hiç şeyde yapmamışsındır.” O böyle takıldığında Hasan utanıyor, başını öne eğiyordu.

Bir gece yine şarap için ısrar etti oda arkadaşı “Hadi Hasan, iç bir kadeh rahatlarsın. Hadi bee, erkek adam bu kadar nazlanır mı yahu”. İlk kadeh buruk acı gelse de, başındaki tatlı dönme, vücudunun hafiflemesi Hasan’ın içini bir hoş etti. İkinci, üçüncü kadehi nasıl içtiğini hatırlamıyordu. Oda arkadaşı, ellerini Hasan’ın bedeninde gezdirmeye başladı. Annesinden sonra bedenini ilk kez birisi okşuyordu. İçtiği şarapla bedeni uyuşmuş, düşünme yetisini yitirmişti. Aklında kalan tek şey, oda arkadaşının arkasına dayadığı erkeklik organı ve yapış yapış bir ıslaklıktı. Aynı şeyi kendisi de oda arkadaşına yapmıştı.

Penceresiz, hep karanlık olan bodrum katını aydınlatan lamba artık orayı aydınlatmaya yetmiyordu. Bodrum katla birlikte; restoranda, sokakta, içinde

yaşadığı şehirde yüreği de kararmıştı. O geceden sonra, bodrum katta kaldığı bir kaç gün boyunca yemedi içmedi, oturmadı. İstese de oturamıyordu zaten. Sürekli midesi bulanıyor; ellerine, bedenine bakmak istemiyordu. Gördüğü bütün erkeklerden de kendisinden de tiksiniyordu. Madem o kadar çok içmişti, madem sarhoştı, neden o anı hatırlıyordu, neden hiç aklından çıkmıyordu.

Oda arkadaşı, o gecenin üzerinden üç gün geçtikten sonra yine aynı şeyi yapmak için ona yalvardı. Gündüz, komilerle garsonların onun korkusuna ne kadar dikkatli davrandıklarını, ondan neden çekindiklerini anlamıştı. Şimdi bu adam yatağının ucunda durmuş, ona yalvarıyordu. Adam yatağın yanına yere çöktü, elini Hasan'ın iki bacağının arasına götürdü. Hasan, bir tencere kaynar suya atılan canlı kurbağa misali, yerinden can havliyle fırlayıp adama bir tekme attıktan sonra sokağa fırladı; arkasına bakmadan bir süre koştu sokaklarda. Kendinden ve herkesten, her şeyden utanıyordu. Bu şehirde daha fazla kalamazdı artık. Gün ağarıp herkes iş yerine gelene kadar deniz kenarında dolaştı. Restorana döndüğünde, biriksin diye almadığı aylığını istedi patronundan. Bodrum kata iğrenerek girdi, eşyalarını küçük valizine tıktırdı, kitaplarını topladı. Restorandan çıkarken garsonun ona baktığını gördü. Geri dönüp ocağın yanındaki döner bıçağını almak, onu kıyım kıyım doğramak için dayanılmaz bir istek duydu içinde ama o da garsona aynı şeyi yapmıştı.

Otobüs tellallarının durmadan şehir isimlerini saydığı, gelenlerin valizlerine yapışp “Abi hemen gidiyor” diye bağırduğu oto gara girdi. Herkes nereye gideceğini, kime gideceğini biliyordu. Ağlayanların, asker uğurlayanların oluşturduğu o mahşeri kalabalıkta, oto garda, bir tek o nereye gideceğini bilmiyordu.

Elindeki valize sıkı sıkı yapışan saçları beyazlamış adam “Bir kişilik yerimiz kaldı, hadi hemen gidiyor. Bin bin, hemen hareket ediyor” dediğinde kararını verdi, “Tamam gidiyorum” dedi. Gidiş o gidiş oldu. Alıştı gittiği şehire; üniversite sınavlarına hiç girmede. Orada burada ne iş bulursa yaptı, durmadan dinlenmeden çalıştı. Yaşadığı olayı unutmak için sürekli okudu, insanlardan uzaklaştıkça kitaplara gömüldü. Okumaya olan tutkusu sonunda onu çok sevdiği kitapları hem alan hem de satan yaptı. Tanıştığı yaşlı bir sahafın yanında kitap satmaktan başladı işe ve sonunda bir sahaf dükkanı sahibi olup çıktı.

Ailesini hiç unutmadı; fırsat buldukça onları ziyaret etti. Anasının iki gözü iki çeşme ağlamasına aldırmadı, kesin bir kararlılıkla evlenmeyeceğini söyledi

herkese. “Bir illeti var, erkek değildir belki” diye hocalara, şeyhlere gitti anası. Muskalar, okunmuş sular fayda etmeyince anası da ailesi de umutlarını kestiler. Ondan küçük kardeşlerini evlendirmeye başladılar. O yalnızlığını yaşıyordu gönlünce.

Hasan’ın uzun süren suskunluğunu bozan Müjdat oldu.

- Sahiden, Hintli kadınlar erkeklere başlık parası mı ödüyorlar, yoksa şaka mı yapıyorsun?
- Okuduğum kitaplardan edindiğim bilgilere göre; bin dokuz yüz doksanlara kadar hâlâ alınıyormuş. Sonraki yıllarda bittiyse bilemem. Bizde nasıl hâlâ sürüyorsa Hindistan’da da sürüyor olabilir.
- Aslını ararsan, bizdeki başlık parasına dua etmek lazım onlarınki gerçekten çok korkunç, çok acımasız... Orada evlilik kararını iki baba almış. Baba bazen bir çöp çatan tutarmış, bazen de bir tanıdığının çocuğunu istemiş. Hintlilerde kız da oğlan da isteniyormuş. Sonra yıldız falına bakılır, eğer yıldızlar uyumluysa evlilik kararı alınmış. Oğlanın babası; nakit para, altın takılar, ev aletleri, kadınlar için hediyelik elbiseler, damat için motosiklet ister, gösterişli bir düğün talebinde bulunurmuş. Bütün bunlara rağmen Hintli kızlar korkarmış ‘Acaba damadın ailesi beni kabul edecek mi?’ diye. Eğer kızın teni çok koyu ise kimse onunla evlenmek istemezmiş. Erkekler genelde beyaz tenli, ince uzun kızları tercih ediyorlarmış.

Düşün ağabey... Düğünden sonra da damat kızın babasından para ya da mal talebinde bulunuyormuş. Dahası, kayınvalide eskiyen bir eşyasını gelinin babasına aldirtmaya kalkıyormuş ve eğer talep kabul edilmezse gelini öldürenler bile varmış. Öldürme biçimleri de çok acımasız. Genellikle yakarak öldürülüyor kızlar ve bunların birçoğu onbeş ya da onsekiz yaşlarında genç insanlar. Resmi kayıtlarda, son dört yıl içinde yüz seksen yedi yakarak öldürme olayının belirlendiği yazıyordu kitapta. Birçok cinayet de örtbas ediliyormuş ve üstüne üstlük devlet buna göz yumuyormuş.

En acısı ne biliyor musun ağabey? Anne babalar, doğan kız çocuklarını kendi elleriyle ya öldürüyorlar ya da ilgilenmeyip kendi hallerinde yavaş yavaş ölmelerini bekliyorlarmış. Kız çocuklarının çoğu dört yaşına

gelmeden ölüyormuş. Başlık parası, her iki haliyle de kadının hırpalandığı, bir eşya, bir mal gibi görüldüğü bir gelenek. Kadın para vererek de evlense, bizdeki gibi babasına para ödenmiş olarak da evlense acı çekiyor. Bu anlamda erkek acı çektiren bir varlık. Bu yüzden ben evlenmek istemiyorum. Kimseye acı çektirmeyeceğim.”

- Yahu Hasan... Bu ne kadar korkunç, insanın inanası gelmiyor, gerçekten inanamıyorum. Dedi Müjdat.
- Ben de inanmak istemedim önceleri. Dükkanda bulunan kitaplardan iyice araştırdım... Şeyy ağabey, benim bir sahaf dükkânım var, orada birçok kaynak buldum, acı ama tümü de gerçek anlattıklarımın. Kadınlar üzerine çok kitap okudum... Vallahi ağabey, biz erkeklerin ve geleneklerin kadınlara yaptığı zulmün haddi hesabı yok. Kadının sünnetinden tut da İran’da dokuz yaşın evlenmek için yeterli sayılmasına kadar bir yığın şey öğrendim. İlk başlarda okuduklarıma ben de inanmak istemiyordum, fakat ne yazık ki hepsi gerçek.

Müjdat, Hasan’ın akıcı Türkçesiyle aktardığı bilgilere, o bilgileri aktarırken yüzünün aldığı ifadeye, sesindeki samimiyete hayran oldu; ona karşı yüreğinde bir sıcaklık hissetti.

- Vay be Hasan... Bak bunları hiç bilmiyordum. Ayaklı kütüphane gibisin vesselam. Okumanın insana kattığı şeylere bak... Benim bırak kitap okumayı, gazete okumaya, televizyonda haber izlemeye bile zamanım olmuyor.
- Neden ki? Sen ne iş yapıyorsun ağabey?

Müjdat tam “Subayım” diyecekti ki, Hasan aceleyle konuşmasını sürdürünce ağzını açmaya fırsat bulamadı.

- Dur bi ağabey, dur. Sabahtan beri konuşuyoruz, daha sana adını bile sormadım, sen de hiç söylemedin. Laf aramızda konuşmaya pek hevesli de değildin ama hiç aldırmadan ben konuştum. Kötü mü ettim?
- Adım Müjdat, Subayım... Doğrusun, konuşmak istemedim. Biraz kafam karıştı, inan şimdi konuşmuş olduğumuz için mutluyum. Seni çok sevdim.

Bütüm içtenliğiyle gülümsedi Müjdat.

- Sağ olasin Müjdat ağabey. Ben de seni sevdim. Hele hele bu kadar konuşkan olman çok hoş... Yola çıktığımızdan beri hiç susmadın.

İki yeni arkadaş bir süre birbirlerinin gözlerine bakıp kahkahalarla gülmeye başladılar.

Bölüm (13)

- Muhtar, sen delirdin mi? Ben Hacer'in kızlarını nasıl veririm? Oğlumun kızları değil ki al git diyeyim. Kızımın kızları. Onların babaları, amcaları var. Damadım Hacer'i öldürür. Sen bunu bilmiyor musun?

Muhtar, Fato Nene'yle yumuşak bir şekilde konuşursa işin sarpa saracağını, kadının direneceğini çok iyi biliyordu.

- Sen ne diyosun Fato... Kızları vereceksiniz zaten, töre böyle değil midir? Kan davasının bitmesi için kız verilmez mi? Hacer'i kocası öldürürmüş. Hacer onu başında düşünecekti! Keser sapını iki bacağının arasına erkek aleti yaparken aklı neredeydi? Çeşme başında Cemo'nun kanını dökerken neden bunları düşünmediniz? Sen bilirsin Fato... Ya kabul edersin ya da biz olanları jandarmaya bildireceiz. Seni de, Hacer'i de, Gülizar'ı da, İpek'le Zahide'yi de tutuklayacaklar. Bu kadarla kalsa gene iyi... Cemo kimsesiz mi, sahipsiz mi? Senin torunlarının sokak ortasında ırzına geçilmez mi sanıyorsun? Bizim isteğimiz en iyi yoldan bu işi halletmek. İmam, Sülo... Kalkın gidelim. Fato İzmir'deki oğlunu da, Manisa'daki oğlunu da, torunlarını da kana kurban edecek. Bizim söyleyecek sözümüz kalmadı.

Kadını iyice umutsuzluğa düşürmek, onun onayını almak için böyle söylüyordu. Zorla da olsa kızları ve Fato'yu alıp Hüsna'nın karşısına götürecekti. İmamla Sülo aynı anda ayağa kalktılar. Muhtar ayağa kalkmak için doğrulurken Fato Nene zorlukla da olsa konuşmaya başladı:

- Dur muhtar dur, evin yıkılmasın dur hele... Kızları veririm, ama tek şartla.

Onlar da bana kız verecek, Herdem'i verecekler. Törelere böyle... Kan davasının bitmesi için onlardan bir kız benim kapıma gelecek, benden de onların kapısına gidecek ki kan karışsın, birbirlerini vurmasınlar. Anladın mı iyice muhtar?

Fato'nun gözleri öfkeden çakmak çakmaktı, nefesi sıklaşmıştı. Muhtar, çocukluğundaki gibi Fato'nun eline sopa alıp onları döveceğini düşündü bir an. Fato Nene elinden gelse üçünü de döverdi, ama korkmuştu. Belki de hayatındaki en büyük korkuyu yaşıyordu.

– Fato... Fato... Onlardan üç tane aslan gibi erkeği siz öldürdünüz. Bağırarak Fato'ya seslenen Sülo çok öfkeliydi.

- Cemo'nun başına getirdiğimize ne diyeceksin. Bir de kız istiyorsun. Yahu Herdem okuyor... Vallah Herdem seni saçından tutar da köyün içinde sürükler. Hem ben sana bir şey diyeyim mi... Hüsnâ, kızları kabul etse bile Herdem kabul etmez diye korkuyorum ben.
- Gidek Sülo... Fato kendi bildiğini yapsın. Jandarmaya haber verelim. Neden geciktiniz bu kadar diye bir de ağır söz işitmeyelim bunların yüzünden.
- He muhtar, kalkalım... İmam hadi benim babam, daha fazla durmanın gereği yok.

Fato kapana kısılmıştı. Muhtar da, imam da, Sülo'da haklıydılar; yerden göğe haklıydılar. Bakışlarını yere dikti, soluksuz kalmış gibiydi. Daralan nefesini yenilemek istercesine derince bir nefes aldı.

- Peki muhtar, peki... Götürün kızları.

Garip bir duygunun pençesine düşmüştü Fato. Ağlamak mı istiyordu, isyan mı ediyordu, hiç bilmiyordu. Yoksa çıldırmış gibi kendini sokağa atıp bağırarak koşmak ya da şimdi, hemen burada ölmek mi istiyordu, onu da bilmiyordu. Hepsini aynı anda yapsa rahatlayacaktı. Hiçbir şey yapmadı, sadece katı, otoriter sesiyle içeriye doğru bağırdı.

- Hacer, Hacer... Kızlar gidiyor... Kızları hazırla.

Muhtar gitmek için ayağa kalktığında o da kalktı. Baş döndü, hafifçe sendelerken içinden “Ağlama Fato... Düşme Fato” diye tekrarlıyordu. Bacakları ona isyan edermiş gibi daha fazla titremeye başlamışlardı. Kendini minderin

üstüne attı. Muhtar, imam ve Sülo hiçbir şey demeden tekrar oturdular.

Zahide ile İpek, anneleri ve yengeleriyle birlikte konuşulanların tümünü dinlemişlerdi. Fato Nene “Kızları hazırla” diye bağırdığında, Zahide gündüz muhtardan dayak yediği odaya kaçtı. İpek, bir heykel gibiydi; yerinden kımıldamadı bile. Hacer de en az annesi kadar kızların gideceğini biliyordu. Başka çıkar yolun olmadığını da biliyordu. Yine de birinin çıkıp “Olmaz öyle şey, kızları götürmeyin.” demesini bekliyordu. Duvarlara, kapıya baktı... Ne bir ses vardı, ne de bir gelen. Gündüz olanların şokunu atlatamayan çocuklar ağlamaktan yorgun düşmüş, daha karanlık basmadan derin bir uykuya dalmışlardı. Hacer çocukların uyanık olmasını, ağlamalarını ilk kez bu kadar içten istedi, Çocukların ağlamasından medet umuyordu. İpek de annesi gibi bir ses, bir imdat eli bekler gibiydi.

- Hacer... Evde patiska var mı? Biz iki kefenlik getirdik, daha iki kefenlik bez lazım. Varsa onları da hazırla.

Muhtarın seslenişiyle Hacer bir karabasanın en zor anlarını yaşar oldu. Kendini yere atmış ağlayan Zahide’yi odada bırakan Gülizar avluya geldi; taş kesilen ana kızı çocuk gibi ellerinden tutarak Zahide’nin bulunduğu odaya götürdü. İmam bir şeyler söyleyerek sessizliği bozmanın iyi olacağını anlamışçasına bir muhtara, bir Sülo’ya, son olarak da Fato’ya baktı. Tecvitli kuran okumaktan vurguları değışmiş olan bir sesle konuşmaya başladı.

- Hacer... Hadi bacım, oyalanmayın. Eninde sonunda gideceğiz, dua edin Cemo’ya bir şey olmasın. Eğer ölürse ne etsek bu işin içinden çıkamayız.” Başını önüne eğdi. Dudakları kıpır kıpırdı. Belki de hayatının en içten dualarını okuyordu.

Hacer iki kızına sıkı sıkıya sarıldı. Üçünün gözyaşları birbirine karışıyordu. Ayakta sessizce onları izleyen Gülizar’ın gözlerinden iplik gibi yaş akıyordu. Ne kötü bir yazgı, ne garip bir kaderdi bu böyle. Gecenin bir yarısında kızlarını eliyle götürüp kanlılarına teslim etmek ölümden beterdı. Bir yandan da içinden şükreliyordu Gülizar. İyi ki büyük bir kızı yoktu. Geleneğe göre onun kızını vermeleri gerekirdi. Fato ile Hacer’in sertliklerini, dediğim dedik tavırlarını ve yıllarca zulümlerini çektiğinden içten içe “Oh” da çekmiyor değildi. “Yazık değil miydi Cemo’ya? Siz onu keserle şey yapınca iyi miydi? Allah’ın sopası yok ki, işte bak kızlarının başına neler geliyor. Kimbilir neler çekecekler orada. Ne demişler, çalma elin kapısını parmakla, çalarlar senin kapını tokmak ile.”

Aklından geçenleri Hacer okumuşçasına yüzü kızardı, gözyaşlarını örtüsünün kenarıyla sildi.

Muhtar kadınların kolay kolay hazırlanmayacaklarını biliyordu. Gezmeye, düğüne değil; kanlılarının evine gideceklerdi. Üstelik kızlarını bırakıp döneceklerdi. Kadınların bulunduğu odaya girdi; minderlerin üstünde yatan küçük çocukların üstleri açıktı. Hacer ve kızlar birbirlerine sıkı sıkı sarılmış, hıçkırıklarla ağlıyorlardı. Gülizar, gözleri kan çanağı gibi, şaşkın öylesine ayakta duruyordu. Muhtarın yüreği burkuldu. Gündüz hiç acımadan dövdüğü kızlara baktı. Sabah kurt gibi olan kızlar şimdi kuzu olmuşlardı. Kurbanlık koyundular ve muhtar onları bıçağın altına kendi eliyle götürecekti. Günahları, veballeri hep muhtarın boynunda kalacaktı. Bu dünyada da öbür dünyada da kendisi hesap verecekti. Kan dökülmemesi için İpek’de Zahide de kurban olmak zorundaydılar; gelenek böyleydi. Yanlarına gitti;

- Hadi Hacer... Allah büyüktür, bakarsın böylesi en iyisi olur. Hüsna’nın oğulları aslan gibidir. Hadi artık... Kızlara cesaret vereceğine cesaretlerini kırıyorsun.

Sesinde içinden gelen bir keder vardı.

Hacer muhtarın ayaklarına kapandı. Ellerini tutmuş durmadan öpüyor, ağlıyordu. Konuşmak istiyor, ama utanıyordu. Cemo’ya yaptığından duyduğu pişmanlık ve kızlarının onun yüzünden yanmış olmasındandı bu utancı. Muhtar ellerini sertçe çekerek:

- Hadi Hacer hadi... Birileri gidip Hüsna’ya akıl vermeden, ortalık karışmadan gitmemiz lazım. Hadi benim anam, kızları gydır.

Yol boyunca kimse konuşmadı. İmam kapıyı bir iki çaldı, biraz bekledi “Hüsna benim, kapıyı açın.” dedi. Kadınların yürekleri korkudan yerinden çıkacakmış gibiydi. Yolda hep adımları geri geri gitmişti, ama artık dönmenin imkanı yoktu. Nefeslerini tuttular.

Tahta kapının çıkardığı gıcırtı adeta gecenin sessizliğini yırttı. Kapının bu kadar çabuk açılmış olması, kafalarında gelirken tasarladıkları bütün konuşmaları alıp götürmüştü. Muhtar kendini anadan doğma çıplak kalmış gibi hissediyordu. Kapıyı açan Hüsna’nın akrabası yaşlı bir kadındı. Sabahtan beri evden ayrılmamış, diğer bir kaç kadın gibi o da Hüsna’yı yalnız bırakmak istememişti.

- Cemo nasıl oldu? İyi mi, gözünü açtı mı? Onu posttan çıkardınız değil mi?
- Geç muhtar, hele bi geç. Gözünü açtı, sanki biraz daha iyi gibi.

Muhtar kendini toparlar gibi oldu. İmamla birlikte içeri girdiğinde Hüsna ve diğer kadınlar ayağa kalktılar.

- Geç muhtar, geç otur.
- Sülo dışarıda, o gelsin öyle otururuz
- Gelsin benim babam, dışarıda ne ediyor?

Hüsna'nın sesi kör bir kuyunun dibinden gelir gibiydi. Muhtarla imam bir an göz göze geldiler. İmam “Dur çağırayım” diyerek hızla çıktı. Kapının önünde beklemekte olan Sülo ve kadınlara eliyle gel diye işaret etti. Hiç konuşmadan hep birlikte avluyu geçtiler. Oda kapısı açıktı. Önde imam, arkada dört kadın ve Sülo içeriye girdiler.

Herdem ile Hüsna aynı anda ayağa fırlamışlardı. Öteki kadınlar donup kaldılar. Hüsna'nın kayınvalidesi sırtına attığı atkısını düzeltti, iki elini göğsünün üstünde birleştirip tepeden tırnağa siyahlara bürünmüş Fato ile Hacer'e ve kızlara baktı. Hüsna ne yapacağını şaşırmış, ayakta öyle dikilip duruyordu. Herdem de şaşkın, annesinin yanında duruyordu. Muhtar bu şaşkınlık anını kaçırmırlarsa her şeyin sonunun geleceğini hissediyordu.

- Hüsna... Fato Nene ile kızları kefenlerini alıp geldiler... Ya barışırsınız ya da ayağınıza gelen düşmanlarınızı öldürürsünüz.

Daha fazla diyecek laf bulamadı, usulca başını çevirip Fato Nene'ye baktı. Fato, elindeki bohçayı yere bıraktıktan sonra ağır ağır açtı. Bohçada bir kefenlik beyaz patiska bez, iğne, iplik ve sabun vardı. Töre böyleydi. Kan davasının bitmesini isteyen taraf, çoğunlukla da suçlu olan taraf, kefenini alır düşmanın evine giderdi. Konuşulmazdı... Herkes bilirdi ki, barışmaya gelen “İğne iplikle kefenimi dik, sabunla beni yıka ve göm.” diyor. Sadece kefen yere bırakılır, karar beklenirdi. Eğer kefenin üzerine bırakılan silah patlarsa barış olmaz; kan davası büyür, kimsenin hesabını bile yapamayacağı boyutlara ulaşırdı. Kefen kabul edilmez geri verilirse, “Seni bağışladım. İğne iplikle, kopan ailelerimiz dikildi, sabun dökülen kanı yıkadı, beyaz patiska da barış simgemizdir.” denilmiş olunurdu.

Kızlar da neneleri gibi bohçalarını yere bıraktılar. En son Hacer bohçasını yere bıraktı. Etekliğin beline elini soktu, bir silah çıkardı, silahı namlusundan tutup bohçanın üstüne koydu. Muhtar, Sülo ve imam kadınların önünden çekildiler.

Bohçalar ve silah ortada öylece duruyor, kimseden ses çıkmıyordu. Fato, Hacer ve kızlar ellerini göbeklerinin üstüne gelecek şekilde önlerinde bağladılar. Başları önlerinde verilecek kararı beklemeye koyuldular. Herdem iki adımda odanın ortasına geldi. Kız ani bir hareketle silahı yerinden aldı, namluyu Fato'ya doğrulttu.

Odadaki herkesin gözleri yuvalarından fırlıyordu. Fato başını kaldırmadı. Namlunun doğrultulması, düşman hakkında kararın verilmiş olduğu anlamına geliyordu. Artık ne muhtar, ne imam ne de Sülo müdahale edebilirdi. Töre böyleydi.

Muhtar içinden kendine küfretmeye başlamıştı. Herdem'i hesaba katmamakla yanlış yapmıştı. "Okumuş kız, avukat çıkacak. Okuyanlar kan davasına karşıdır. Hüсна ve kayınvalidesi silah sıkamazlar." Diye düşünmüş ve hata yapmıştı. Herdem silahı doğrultmuştu. Çok geçti. Kimse öldürülmesin derken, şimdi dört kadını kendi eliyle ölüme getirmişti. Üstelik böyle bir işe aracı olduğu için hem devlet, hem de Fato'nun ailesi ona düşman olacak; imamla Sülo da hiç yoktan kan davasının ateşinde yanacaktı.

Müdahale etmesi imkansızdı "Sen bizimle oyun mu oynuyorsun, sen taraf tutuyorsun" diye kurşunu ona sıkma hakları vardı. "Lanet olsun bu töreye... Ahh eşek muhtar... Eşşekoğlu eşek muhtar... Sana ne ha... Sana ne... Bırak ne halleri varsa görsünler." içine düştüğü dehşet hissinden Herdem'in sesiyle kurtulur gibi oldu.

– Yatağa bak Fato Nene, yatağa bak.

Odadakilerin bakışları camın hemen altındaki duvara dayalı duran divana dönmüştü. Cemo, kırmızı zemin üzerine kocaman mor çiçekleri bulunan yün yorganın altında baygın yatıyordu. Cemo'nun başının altında kanaviçeyle işlenmiş iki kalın yün yastık vardı. Saçları tıpkı sabah suya gittiği gibi yine tek örgü yapılmıştı. Yüzü sararmış, dudakları sanki çarpık duruyordu.

- Bak Fato Nene... Ne nenesi be, Fato cadısı... Sen cadısın... Sen de, sen de bak Hacer hanım... Siz de bakın Allah'ın belası reziller, siz de bakın. Ne istediniz ablamdan? Hiç utanmadınız değil mi keser sapıyla bir genç kıza tecavüz etmeye? Şimdi hangi yüzle gelmiş af diliyorsunuz. Af maf yok... Dördünüzü de geberteceğim... Babamı, eniştemi, amcamın oğlunu öldürdünüz. Bu kadar mı kana susar insan? Bir avuç su için Hemo Efendi, hem babamı hem eniştemi öldürdü. O serseri oğulların amcamın oğlunu öldürdü, buna da doymadınız; kalkıp ablama tecavüz ettiniz. Bir de kızlarının pezevenkliğini yapıp abilerime getiriyorsun. Yok... Yok öyle yağma. Benim ablam ne olacak ha! Ablama yaptıklarınızı nasıl unutacağız biz? Biz unutsak, o unuttur mu? Biz affetsek, o affeder mi? Töreymiş... Tamam töre... Ben de töreye uyuyorum, töreyi yerine getiriyorum, sizi gebertme kararı veriyorum.”

Herkes korku ve dehşetle birbirinin yüzüne bakıyor, kimse ne diyeceğini bilmiyordu.

- Herdem... Herdem yavrum, sus artık.
- Nene sen karışma... Neden susayım nene... Neden susayım? Bu kadınlar için mi susayım?
- Hüsna kayınvalidesine bir bakış fırlattı. Yaşlı kadın iki büklüm, bedenini zorla taşıyan ayaklarını sürükleyerek Herdem'in yanına geldi, karşısına dikildi.
- Herdem! Sana söyledim... Suss.
- Nene susmuyorum. Çekil önümden. Geberteceğim bu adi kadınları.

Yaşlı kadının seyrelenmiş kaşları birden yukarı kalktı.

- Herdem... Ver dedim o silahı bana.

Herdem'e doğru uzattığı incelmış deriden damarları yeşil birer yol gibi görünen eli bir kartal pençesi gibi açılmıştı.

- Nene... Nene sen karışma bu işe, çekil önümden.

Nene havada asılı gibi duran elini indirdi, Herdem'in Fato'ya doğrulttuğu namlunun tam önüne geçti.

- Şimdi ya silahı bana verirsin ya da ateş edersin.

Tabancanın namlusu yaşlı kadının göğsüne degecek kadar yakındı.

- Nene çekil önümden. Onlar benim babamı öldürdü... Eniştemi, amcamın oğlunu öldürdü. Ablamı görmüyor musun nene? Çekil dedim nene, çekil önümden.
- Seni kancık köpeğin kızı... Demek babanı öldürdüler! Babam dediğin adam benim oğlum. Onu dokuz ay ben karnımda taşıdım. Amcanın oğlu benim torunum, enişten torunumun kocası... Bu evde benim sözüm geçer. Yoksa oğlum öldü diye sen de, Hüsna’da beni yok mu sayarsınız. Bu ev benim, benim dediğim olur. Ne zamandır bizim evimizde kadın lafı geçmeye başladı?

Son söylediklerinden pişmanlık duyan Nene bir an sustu. Kendisi de bir kadındı ve sözünün dinlenmesini istiyordu.

- Ver kızım o silahı. Kararı ben vereceğim. Hüsna’da bir bok değil bu evde, sen de. Allah kızım, Allah’a bırakacağız bazı şeyleri; ver o silahı nenene.
- Allah’a mı bırakacaksın nene, Allah’a mı bırakacaksın? Allah yok nene.”

İmamın “Tövbe tövbe” demesiyle birlikte odadakiler de “Tövbe, tövbe, tövbe” demeye başlamışlardı. “Haşa, bin haşa... Tövbe tövbe...”

- Allah varsa Allahlığını bilsin. Biz ne ettik Allah’a? Neden bizi perişan etti? Ablam Allah’a ne yaptı? Allah’ın hiç işi yok mu, hep bizimle mi uğraşacak. Madem Allah var; neden bir damla suya muhtaç eyledi bizi. Çekil nene çekil! Delirtme beni nene, çekil.

Herdem’in Allah’a bu kadar laf söylemesi yaşlı kadını iyice sinirlendirdi. Herdem’e ateş saçan gözlerle dik dik bakarak bir adım attı, elini uzatıp silahın namlusundan tuttu ve kıza “Ver” demeden bir tokat attı.

- Kızım silahı nenene ver. Evimizin büyüğü odur. O ne derse yapacağız. Hadi kızım, şimdi o silahı nenene ver.” dedi Hüsna.

Herdem yavaşça elindeki silahı bıraktı. Yaşlı kadın, silaha hiç yabancı olmayan ellerle silahtaki kurşunları çıkardı.

- Herdem... Git Cemo’nun yanına, divana otur; sesini de çıkarma. Sen de Hüsna, otur yerine.

Bir elinde silah, diğ er elinde kurşunlar odanın ortasında durdu; bükülmüş bel i sanki dikle  mi  ti.

- Muhtar... Fato’yu ve Hacer’i al git. Kızlar burada kalacak. Yalnız şunu da bilin; bu kızların üstüne oğullarıma birer kız daha alacağım. Fato’yla Hacer kızları g  rmeyecekler, haber g  ndermeyecekler, görüşmek için araya aracılar koymayacaklar. Bu kızlar benim torunlarıma on tane erkek evladı da verseler, ben yaşadığım sürece bu evin eşiğinden Hemo’ların soyundan tek bir insan adım atmayacak.

Muhtar! Bu işler böyle halledilmez ha, bilesin. T  relerin de içine sı tınız. Nerede görülmüş düşmanın kefenini kadınların götürdüğü? Nerede görülmüş erkeklerin kadınların eteklerinin altına saklandığı? Fato’nun iki oğlu var, onlar neden analarının eteklerinin altına gizlendiler? De hadi, bu kadınları evimden çıkarın.

Tutulan soluklar sessizce bırakıldı. Odadakiler birbirlerinin yüzüne bakmaya korkuyorlardı. Ba larını   yle hafifçe kaldırsalar bile sanki silah patlayacaktı gibi geliyordu hepsine. Hüsna kayınvalidesine bir kez daha hayranlıkla baktı. Bu sessiz sedasız duran yaşlı kadın, yıllardır en zor anlarında hep Hızır gibi imdada yetişmiş, halledilmez görünen her işi kararlılığ ı sayesinde halletmişti. Bir an Hüsna’nın y  reğ i ağızına geldi. Ya Herdem dördünü de öldürürse ne yapardı. Ailesi darma duman olacaktı. Küçük kız cezaevlerinde nasıl yatardı; iki oğlunun cezaevinde olması yetmiyordu, bir de kızı mı girecekti. Sırf bu yüzden düşmanını affediyordu.

Muhtar “Tamam gidiyoruz, Allah’ın da kulun da hoşuna gidecek bu yaptığınızı.” dedikten sonra eliyle imam ve Sülo’ya kalkın diye işaret etti. Zahide ile İpek Fato Nene’lerine baktılar. Fato başını kaldırmadı, kapıya doğru     m    omuzlarıyla yürüdü. Hacer de kızlarına hiç bakmadan annesini izledi.

İki kadın kapıdan çıktıktan sonra odadaki diğ er kadınlar ayağ a kalktılar; muhtara, imam ve Sülo’ya saygısızlık yapmaları yakışık almazdı. Kimse konuşmaya cesaret etmiyordu. Kapıdan en son imam  ıktı. Tam çıkarken omzunun üstünden başını çevirdi “Ben bir şey diyeceğim” dedi ve kimsenin karşılık vermesini beklemeden sözlerini sürdürdü. “İsterseniz Zahide ve İpek birkaç günlüğüne bizde kalsınlar. Bu hem sizin için, hem de onlar için iyi olur.

Ne zaman isterseniz alır size getiririm.” Muhtar da bunu düşünmüş, söyleme cesareti gösterememişti. Sülo’nun da akılından aynı şey geçiyordu. “İyi yaptın imam” dedi içinden.

–De gidin artık. Bu eve giren kadın başka evde konuk olmaz. Onlar bu evin namusu. Kocasız kadının başka evde misafir kaldığı nerede görülmüştür. Var olasin imam... Sana güvenimiz sonsuzdur, seni oğlum gibi bilirim. Gel gelelim düşmanımız namusuzdur. Sokak ortasında kızımızı kazıklayanlar, bu kızların üstüne adam bile çekerler; hamile bıraktırırlar. Artık onlardan çıktı bu kızlar, benimdirler. Onların Zahide ile İpek adında kızları yok. Kızlar evimin namusudur. Evimin namusunu haşa Allah’a bile teslim etmem. Hadiyin Allah işinizi rast getirsin. Gidin artık.

Yaşlı kadın kararlılığını simgelercesine dudaklarını birleştirdi, doğrudan imamın gözlerinin içine baktı. Ağzını böyle kapatması “Bu son sözümdür.” anlamı taşıyordu. Kapıdan çıkanlar gecenin karanlığında yitip gittiler. Zahide ile İpek, elleri önlerinde bağlı, başlarını kaldırıp kimseye bakma cesareti göstermeden ağlıyorlardı. Ne bir hıçkırık, ne de bir inilti. Gözyaşlarını sessizce akıtıyorlardı.

Hüsna, tahta kapı kapandıktan sonra kayınvalidesinin yanına gitti, ”Ana ver elini öpeyim” dedi. Yaşlı kadın insanın içine sıcaklık yayan yumuşak derisinde yeşil damarlar görünen küçük elini uzattı. Hüsna kadının elini saygıyla öptü. Gelin kaynana birbirlerinin gözlerinin içine bakıp ağlamaya başladılar.

- Anam... Bilirim zoruna gider evimizin erkeksiz olması. Benim de ciğerimi parçalayan bu, ama üzülme anam. Bizim erkeğimiz mi yok. Senin aslan gibi iki oğlun hapiste, şehirde daha yedi oğlun var. En hayırlısı budur. Yoksa bu kan daha çok dökülürdü. Hem sen bizim evimizin direğisin. Bu ev erkeksiz değil. Evin erkeği de, atası da sensin. Üzülme anam.

Yaşlı kadına “Torunların var.” demek istememişti. Bego kayınvalidesinin hayatta kalan tek oğluydu.

Hüsna’nın konuşması odadaki diğer kadınları ve Herdem’i çok etkiledi. Sabahtan beri içlerine hapsettikleri gözyaşlarını birden bıraktılar. Küçük köy odasını kadınların hıçkırık sesleri doldurmuştu. Zahide ile İpek zaten sürekli ağlıyorlardı. Başlarına neler geleceğinin korkusu ve merakı, ikisinin de aklını

başından almış gibiydi.

Yaşlı kadın gelinini elinden tutup yanına çekti; sırtını yasladığı yastığı titreyen elleriyle ona doğru itti. Hüsna, kayınvalidesinin kendisine hizmet etmesinden utanarak yastığı ikisinin oturacağı şekilde düzeltti. Kayınvalide evdeki dört kadının köye gittiklerinde burada olanları aktaracağını biliyordu ve kimsenin ağzına malzeme vermek istemiyordu. Kadınlar akrabaları da olsa onun kimseye güveni yoktu, dikkatli davranmaya çalışıyordu. Ayakta bekleyen Zahide ile İpek'e döndü "Kapının arkasındaki mindere oturun." Kızlar hiç de duymamışa benzemiyorlardı. "Size söylüyorum Zahide, İpek... Geçin kapının arkasındaki mindere oturun." diye sertçe yineledi. Kızlar korkuyla gidip mindere oturdular. Gecenin o saatinde, odadakilerin hiçbirisi Zaide ve İpek'in Hacer ile birlikte keser sapını Cemo'nun döl yoluna batırdıklarını bilmiyordu.

Bölüm (14)

Temiz çarşafların kokusuyla uyandı. Onbeş gün geçmiş olmasına rağmen hâlâ alışamamıştı. Ne uyanması için çalan bir saat sesi duyuyordu ne de işe geç kalma korkusuyla uyandığı gibi yataktan fırlamak zorundaydı. Uzandığı yerden gerindi, başını perdeleri açık olan cama çevirerek dışarı baktı. Evlerinin hemen karşısındaki apartmanın balkonu görünüyordu. Küçük bir kız çocuğu elindeki bebeğin saçından tutmuş parmaklıklarla çevrili balkonun iki demiri arasından kolunu aşağı sarkıtmıştı. Bebek, saçlarından asılı olarak balkondan düşecekmiş gibi kızın elinde bir ileri bir geri gidip geliyordu. Bebeğin düşüp düşmemesi bir kaderse, işte bu kader küçük kızın ellerindeydi.

Müjdat balkonun apartmanın kaçınıcı katı olduğunu hesaplamaya çalıştı. O beşinci katta olduğuna göre, kızın bulunduğu balkon altıncı kat olmalıydı. Yattığı yerden gördüğü kadarıyla da kesin altıncı kattı. Gözünü hiç ayırmadan kızı izlemeye devam etti. Kız bebeğini hâlâ ileri geri sallıyordu. Müjdat heyecanlandı. Bebek kızın elinden ha düştü ha düşecekti. Plastik olduğundan kırılmazdı ama eğer yoldan o anda bir araba geçerse bebek artık kullanılmaz hale gelir ya da yoldan geçen biri bebeği alır giderdi. Sanki balkondaki küçük bir kız çocuğu değil, kocaman bir kadındı ve elinde yeni doğmuş bir bebek vardı. Kadın haince hiç acımadan bebeğini balkondan aşağı atıp öldürmek istiyordu.

Balkonun kapısında yaşlıca bir kadın görüldü. Küçük kız yaşlı kadını görür

görmez bebeği elinden bıraktı. Müjdat ani bir hareketle yataktan fırladı, cama koştu. Camı açıp aşağıya baktığında, bebeğin apartmanın tam altındaki bakkalın önüne düşmüş olduğunu gördü. Başını kaldırdığında, küçük kızla yaşlı kadının da onun gibi aşağı baktıklarını gördü. Kıza karşı içinde bir öfke dalgası kabardı. Birden nedenini bilemediği sinir krizine tutuldu. Kızı azarlamak için dayanılmaz bir istek duydu. Baktığı camdan konuşsa, kız da yaşlı kadın da onu rahatlıkla duyarlardı. Müjdat onların sesini duyuyordu. Zaten aralarında yedi sekiz metrelik bir mesafe ya var, ya yoktu.

- Bebeğini neden attın. Ben şimdi nasıl inip alacağım, anneanneye yazık değil mi yavrum? Akşam geldiğinde babana söyleyeceğim, sana kızsın. Bebek kırılmışsa üzülmecek misin?
- Bana ne! Anneme söylerim yenisini alır.

Müjdat çok sinirlenmişti. Pencereden çekildi, hızla kalın perdeyi çekti. Odadan çıktığında annesinin mutfakta olduğunu gördü; kolundaki saate baktı, onbire geliyordu.

- Uyandın mı güzel gözlü oğlum? Otur hemen çayını koyuyorum.
- Ben alırım anne, sen zahmet etme.
- Ne zahmeti be oğlum... Aylardır yolunu gözledim. Oralardayken aklım hep sende kalıyor; ya başına bir iş gelirse diye uykularım kaçıyor.

Elindeki bardağı Müjdat'ın önüne koydu, kendisi de karşısındaki sandalyeye geçip oturdu.

- Yine kötü bir rüya mı gördün? Yüzün hiç iyi görünmüyor. Aaahh! Ah! Ben bilseydim böyle olacağımı, seni hiç subay okuluna gönderir miydin? Hep o baban yok mu o baban... Onun inadı yok mu; başımıza ne geliyorsa onun yüzünden geliyor. Subay babası olup övünecekmiş. Canlı gönderiyorum, Allah korusun ya cenazesi gelirse diye, ölüp ölüp diriliyorum. Keşke sen de öğretmen olsaydın ya da başka bir şey... Fabrikada çalışsaydın. Herkes illa ki okuyor mu? Okumayanların boyu beş karış kısa mı kalıyor. Ah o babanın kuru inadı.

Dudaklarını yaladı, üzgün oğluna baktı.

- Yok anne ya! Abartıyorsun. Sen korkma, bana hiçbir şey olmaz.

- Sen öyle diyorsun, ben yine de korkuyorum. Haberleri izlediğimde adın okunacak diye ödüm kopuyor. Şehriye teyzeni hatırlıyor musun?
- Hatırlıyorum, hani bizim eski mahalleden.
- Hah işte o... Biliyor musun oğlunu vurmuşlar. Yeni evlenmişti, daha iki yıl mı ne olduydu. Karısına madalya verdiler, bir de aylık bağladılar. Genç kadın durur mu, evlenmiş diyorlar. Evlenmiş ama resmi nikah yapmamış kocasının aylığını almak için diyorlar. Ben görmedim kızcağızı, günahı söyleyenlerin boynuna.
- Boş ver bunları anne. Hem sen çay içmiyor musun? Dur senin çayını da tazeleyeyim, kendime de alayım.
- Müjdat, hadi bana bir sigara ver, ana oğul karşılıklı tüttürelim.

Annesi gülümsedi, Müjdat'ın verdiği sigaradan derin bir nefes çekip dumanını havaya savurdu, sonra da dudaklarını ıslattı.

- Anne sen bir şey söyleyeceksin bana değil mi?
- Yok be oğlum, ne söyleyeyim... Ha! Şeyi diyecektim.

Aklından geçenleri oğlu anlamıştır diye birden tedirgin oldu. “Hem şimdi söylemenin gereği yok, yine iyi uyumamış, o kötü rüyalardan görmüş. Çocuk psikologa gidip geliyor. Biraz daha iyileşsin o zaman söylerim.” diye geçirdi aklından. Müjdat en az bir ay daha evdeydi. Niyeti bu süre içinde oğlunun aklını çelip hayırlı bir kismetle baş göz etmektir. “Ne güzel olur. Akşam evine döndüğünde sıcak bir yemeği olur, çoluk çocuğa karışır.” Hayalini kurarken yüzüne tatlı bir tebessüm oturdu.

- Ne diyecektin anne? Müjdat gülümsedi, sevecenlikle annesine baktı.
- Aklından yine ne cinlikler geçiriyorsun?
- Aman be oğlum... Baban gibisin. Aklından ne geçireceğim. Hani bizim bir komşu vardı, İsmail... Hatırladın mı?
- Ee! Ne oldu, o da mı öldü yoksa?

Müjdat annesinin ne söyleyeceğini merak etmemekle birlikte, onu sıkıştırmak için soru sormuştu. Yüzü kızaran annesinin bir genç kız gibi utanması hoşuna gitti. Anne aslında anlatacaklarından utanıyordu. Oğluna “Seni evlendirelim” diyemediği için eski komşularıyla ilgili konuşmak zorunda kalmıştı.

- Dur öyle değil... Geberesi hiç ölür mü? Öyle bir iş yapmış ki duyanın

dudağı uçukluyor. İnsan anlatırken bile utanıyor. Onun bir kızı vardı; sen de hatırlarsın, birlikte oynardınız.

- İsmigül... Biliyorum anne, çok güzel bir kızdı.
- Evet, güzel kızdı ama Müjdat güzellik neye yarar ki. Allah insana çirkin bahtı versin. Bilirsin, babasıyla hep kavga ederlerdi. İsmail ne derse tersini yapardı. Hepimiz de kızı kınar, “Ne ayıp, yapılır mı böyle şey.” derdik. Anacığı da çok üzülürdü, ama ses etmezdi.
- Biliyorum anne. Hatta bir keresinde ortaokul son sınıftaydı, ben daha Kuleli’ye başlamamıştım. Biz çıkmaz aralıkta oynuyorduk. Adam İsmigül’ü eve çağırdı. Kız gelmem diye omuz silktili. Adam ikinci kere gel dediğin de İsmigül yerden taşı alıp babasına fırlattı, “Defol git, annem gelmeden eve gelmem” dedi.
- Tabii atar. Kız daha o zamandan nefret etmiş adamdan. Ama ne etsin garip kız, kimselere bir şey söyleyemiyor ki.
- Anne yahu... Bilmece gibi konuşmasana... Hiçbir şey anlamadım dediklerinden.
- Oğlum bu İsmail var ya bu İsmail... Yere batasınca pis domuz. İsmigül’e onbir yaşındayken tecavüz etmiş.

Utanarak bardağındaki çayı hızlı hızlı karıştırıp bir dikişte içti. Yetmemiş gibi sigarasından bir nefes daha çekti.

- Ne! Anne doğru mu söylüyorsun? Yok canım, yalandır. Hem nerden biliyorsunuz? Bu kadınlar amma da dedikoducu oluyorlar. Ayıp anne, çok ayıp, söylemeyin böyle şeyler.
- Oğlum bizim ne günahımız var, annesi söyledi.
- Annesi mi söyledi? Başından anlatsana olanları, ben hiçbir şey anlamadım.
- Kız otuzuna geldi hâlâ evlenmedi. Evlenmek de istemiyor. İki yıl evvel ayrı bir ev tuttu, babasının evinden ayrıldı. Biliyorsun İsmigül evin tek çocuğu, başka kardeşi yok. İsmigül’ün annesi Gülser hastalanıyor, erkek kardeşi kızını gönderiyor, “Halan iyileşene kadar yardımcı ol” diyor. Gülser gece bağırmalarla uyanıyor. Bir de ne görsün; İsmail yeğenine tecavüz etmeye çalışmıyor mu? Kızı kocasının elinden kurtarıyor. Kız küçük değil, onbeşinde koca kız. Hemen İsmigül’ü arıyorlar. Tabii İsmigül eve geldiğinde olanı biteni öğreniyor ve kızılca kıyamet kopuyor. Dayıkızıyla bir oluyorlar, yer misin yemez misin İsmail’i bir güzel dövüyorlar. Gürültü, bağırış çığrış ayyuka çıkınca komşular kapıya geliyor, İsmigül kapıyı açmıyor. İsmail’i bayıltıncaya kadar dövüyorlar.

Sonra anacığıyla dayısının kızını alıp kapıdan çıkıyor. Komşuların hepsi açık camdan İsmigül'ün söylediklerini duyuyor. “Bana onbir yaşında tecavüz ettin... Allah belanı versin, sen ne biçim babasın? Senin yüzünden yarı deli gibiyim. Benim hayatımı mahvettin şimdi de bu kızın mı hayatını karartacaksın pis sapık” diye bağırıyormuş. Yazık kızcağıza, çok üzüldüm. Allah’tan okudu da eli ekmek tutuyor.”

- Vayy beee! Anne gerçekten korkunç bir olay, çok üzüldüm. Ne yapıyor şimdilerde İsmigül?
- Ne yapsın, milletin duyduğunu biliyormuş. Annesiyle birlikte yaşıyor. O sapık ne cenazemize gelsin, ne de geberdiğinde biz ona sahip çıkarız diyormuş.
- Biliyor musun bu tür olaylar çok oluyor anne. Bakma şaşırdığıma. İnsan tanıdığı birinin başına gelince şok oluyor. İsmail tek değil ki İsmail’ler bi dolu, biz duyup görmüyoruz.
- Yok be oğlum, çok değil. Tek tük böyle sapıklar çıkıyor, sonra bütün insanların adı kirleniyor. İnsan duyunca ürküyor Müjdat’ım. İlk duyduğumda kardeşin babanın yanında askılı bir şeyle dolaştığında rahatsızlık duydum, gece uykularım kaçtı. Kardeşini ikide bir kontrol etmek için uyandım. Baban duymasın sakın ha. Bana çok gücenir. Ama oğlum hak ver, insan korkuyor. Nasıl bir devirdir ki bu bir baba kızına tecavüz ediyor...
- Anne, gerçekten bu tür olayların sayısı zannettiğinden fazla... Ancak söylemek, açıklamak, şikayet etmek kolay mı sanıyorsun? Yeğenlerine tecavüz eden dayılar, amcalar; kız kardeşlerine tecavüz eden ağabeyler var ama örtbas ediliyor. Tecavüze uğrayanlar kimselere bir şey söyleyemedikleri için kendi içlerinde çürüyüp gidiyorlar. Bu yüzden intihar eden çok insan var.
- Oralarda da var mı oğlum?
- Nerede anne, görev yaptığım yerde mi?
- Evet
- Olmaz mı anacığım, olmaz mı? Mutlaka vardır. Duymadım fakat olmaması mümkün değil. İnsan, her yerde insan... Sapık olmanın kenti, köyü, dini, rengi yok ki. Ama intiharları soruyorsan, o şehirde intiharlar çok fazla. Kadınlar durmadan kendilerini öldürüyor.

Sustu Müjdat; elindeki bardağa bakıtı. Farkında olmadan sigarasından arka arkaya nefes çekti. “Ne gerek vardı şimdi intiharları söylemeye?” Hiç aklından

çıkartamadığı Zeynep'i düşündü. Rüzgar balkondaki kızın saçlarını savuruyor, saçlar gözlerine doluyor, o yeniden düzeltiyordu saçlarını.

– Ne kötü oğlum... Bir insanın canına kıyması kolay mı? Demek ki kadınların canına tak ediyor, kendilerini öldürüyorlar. Kadının çilesi Havva anamızdan beri sürüp gidiyor.

– Anne...

Sustu. Neden anne dediğini bilmiyordu. Anne sözcüğü ağzından aniden çıkıvermişti.

– Söyle Müjdat'ım" derken büyük bir sevgiyle bakıyordu oğlunun yüzüne.

– Hiç anne... Hiç.

– Nasıl hiç oğlum, ne söyleyecektin?

Müjdat elinde tutmakta olduğunu yeni fark ettiği boş çay bardağını kırarcasına masanın üzerine bırakıp aniden ayağa kalktı. Evde biraz daha kalırsa, annesine Zeynep'i anlatmaktan korkuyordu.

– Ben gidiyorum, dışarıya çıkıyorum. Hadi hoşça kal, akşama görüşürüz.

Annesinin konuşmasına fırsat vermeden kapıya yöneldi, çarçabuk ayakkabılarını giyip çıktı. Apartmanın kapısından çıktığında başını kaldırıp karşı apartmanın altıncı kat balkonuna baktı. Nedenini bilmediği bir duygu, sabah gördüğü küçük kıza karşı içinde derin bir nefret uyandırmıştı. Balkon boştu; küçük kız çoktan öğlen uykusuna yatmış olmalıydı. Hangi yöne doğru yürüyeceğini bilmemenin kararsızlığıyla bir süre apartmanın kapısında durup düşündü. Altıncı katın balkonuna yeniden baktı, sonra kararsız adımlarla evlerinin altına düşen yolda dalgın yürürken davranışlarına duygularının yön vermesini kararlaştırdı. Düşünmeden hareket edecekti.

Bunaltıcı sıcağı daha da katlanılmaz kılan yüksek apartmanların önünden geçti. Doğup büyüdüğü bu şehre yabancı gözlerle bakıyordu. Elele tutuşup yürüyen sevgilileri, az ileride çocukların çığlıklarıyla dolup taşan parkı geçti. Yırtık pantolonlu yeni yetme uzun saçlı genç çocuklara, son model arabalara, ısıltıları kaldırımlara yansıyan rengarenk vitrinlere yabancı hissetti kendini. Bendini yıkmış su gibi üstüne üstüne yürüyen insan kalabalığından korktu. Geldiği yerde de aynı duyguya kapılır, "Ben buralara ait değilim" derdi. Hiçbir yere ait olmadığını hissetmenin kederiyle askeri liseden beri duyduğu yalnızlık bin kat daha artmıştı.

Önüne ilk gelen sokaktan girerek caddenin kalabalığına arkasını döndü.

Adımları onu nereye götürürse oraya gidecekti. Şimdi, yabancıları olmadığı sokaklarda yürüyordu. Sokaklara yabancı değildi, fakat karşılaştığı insanların hiçbirini tanımıyordu. Dayanılmaz bir istekle tanıdık birine rastlamayı umarak doğduğu mahallenin içinden, bir zamanlar oturdukları eve doğru yürümesini sürdürdü. Çıkmaz aralığın başına geldiğinde, annesinin sabah kahvaltısında anlattıklarını hatırlayarak İsmigül'ün babası tarafından tecavüze uğradığı evin önüne geldi, karmaşık duygularla eve baktı.

Çıkmaz sokakta İsmigül ve diğer çocuklarla oyun oynadıkları günler çok uzaklarda kalmıştı. “Hayat, çok acımasızsın. Her birimizi ayrı yerlere savurdun. İsmigül’e de, bana da acımadın.” Öteki çocukluk arkadaşlarını düşündü; şimdi kim bilir nerelerdeydiler. Düşünceleri çocukluk günlerine kayarken, durduğunu, gözlerini İsmigül’lerin camına dikip baktığını fark etti.

Birden gözlerinin içi ışıldadı. Yüzünde ayva tüylerinin çıktığı günlerde, sokaktan geçerken camlara bakan gençlere nasıl kızdığını, “mahallenin genç kızlarına baktırmam, mahallenin namusu benden sorulur” diyerek kavga edişlerini anımsadı. Yeşil gözleri, sevimli yüzü ve sempatik davranışlarıyla sevilen bir çocuktü. Mahallenin genç kızları ona “Nişanlım” dediklerinde gurur duyardı. Şimdi yanına bir genç gelse, “Cama neden bakıyorsun, bu mahallenin kızlarının namusu benden sorulur” dese “ne yaparım” diye düşündü. Garip bir çekingenlik duygusuna kapılarak adımlarını hızlandırdı, evin önünden uzaklaştı.

Çocukluğunu geçirdiği, camlarından sarkarak tuttuğu takımın bayrağını salladığı evin önüne geldiğinde, yine ne hissettiğini bilmeden durdu, çevresine baktı. Sanki çok uzaklarda kalan günlerden birilerinin çıkıp gelmesini bekliyordu. Sokakta tek bir insan bile yoktu. Top oynadıkları arsaya apartman yapılmıştı. Dut ağacının kesildiğine içi cız etti. Arkasını dönünce, iki yanında yükselen apartmanların arasında sıkışmış kalmış iki katlı, mavi demir kapılı eve gözü ilişti. Geçen yıllarla alay edercesine aynen duruyordu. Birden içindeki bütün nehirler taşı, yüzüne kocaman bir tebessüm yayıldı.

Mavi kapının yer yer boyları dökülmüş, boyasız kalan yerler paslanmıştı. Kapının altı, eşige değdiği yerlerde çürüyüp dökülmüştü. Bu mavi kapıyı ne kadar çok sevdiğini şimdi anlıyordu. Kapının üstündeki küçük delikten yeşil bir elektrik kablosu sarkıyordu. Bu kablo, kapının dışarıdan açılabilmesi için kilit dilini çekmeye yarayan küçük metal bir parçaya bağlıydı. Yavaş adımlarla eve doğru yürüdü, iki basamağı tırmandı. Elini uzatıp sarkan yeşil elektrik kablosunu çekse kapı açılacak ve evin holüne girecekti.

Acaba Muzaffer teyzenin hâlâ tavukları var mıydı, köylerinden getirdiği biber ve domateslerle salça yapıyor muydu? Ya mutfaktaki tel dolabı süsleyen kavanozlardaki reçeller, kompostolar duruyor muydu? İçeri girse, çocukluğundaki gibi doğru mutfığa gitse, herşeyi aklında kaldığı gibi bulacağından emindi. Elini uzattı, teli tuttu; tam ipi çekecekken avuçlarını bir kor parçası yakmışçasına teli bırakıp hızla iki basamağı indi. Yeniden çocukluğunu geçirdiği evlerinin önüne gelerek beyaza boyanmış pencerelere baktı. Sıkıca kapatılmış olan perdeler içeriden dışarıya bir şey vermek istemediği gibi, dışarıdan da içeriye bir şey kabul etmiyorlardı. Koyu perdelerle sınırları çizilmiş bu evde doğmuş olamazdı. Bu kasvetli görüntü, bu acımasız kapalılık onun çocukluğu olmamalıydı. Gerisin geriye mavi kapılı eve döndü. Gözünü kapıda sarkan yeşil telden ayıramıyordu; teli çekse çocukluğunun tertemiz güzel günlerine yürüyecekti. Birden aklına gelen bir şeyle ürperdi. Mavi kapının üstünü sararak üst kata doğru tırmanan hanımeli çiçeği yerinde yoktu, içi burkuldu. Son zamanlarda alışkanlık haline geldiği gibi yine gözleri doldu. Gözyaşlarının akmasını engelleyemiyordu. Kimler kıymıştı hanımeline, acımasızca kökünden nasıl kesip atmışlardı. Hanımelinin kokusunu duymak ister gibi derin bir soluk alıp havayı kokladı. Dizleri titriyordu. Geçmişine ait şeyler değişmiş ya da değiştirilmişti. Mahalleye girdiğinde eskiden tek katlı olan evlerin çoğunun üstüne dört beş kat daha eklendiğini, tıpkı mavi kapı gibi üzerinde ip sarkan kapıların hepsinin değiştiğini, değişmeyenlerin iplerinin içeri alındığını görmüştü.

Acımasızca akıp giden zaman mahalleyi de değiştirmişti; tıpkı onu değiştirdiği gibi. Ensesinde gittikçe artan bir basınç vardı. Muzaffer teyzenin “Müjdat... Kocaman erkek oldun artık. Gel bakalım şu horozu kes, pişirdiğimde bir budunu sana yedireceğim” demesini anımsadı. Nasıl da aklından uçup gitmişti. Tavuk eti yememesi bu yüzden olmalıydı. Ne zaman önüne tavuk konulsa midesinde bir kasılma hisseder, kusmamak için kendisini zorlardı. Horozun nasıl kesileceğini bir güzel anlatan Muzaffer teyzeyle birlikte tek bir getirmiş, keskin bıçağı erkekliğini kanıtlamak istercesine horozun boynuna sürtmüştü Horozun can çekişirken çırpınması, ellerinin arasında ölüyor olması ve akan kan midesini bulandırmıştı. Hanımeli kokan evin önünü kan kokusu mu kaplamıştı, yoksa öyle mi sanmıştı; hatırlamıyordu. Horozun boynunu tam kesmeden olduğu yerde yığılıp kalmıştı. Akşam babası eve geldiğinde horoz keserken bayıldığı için ona gülmüş, “Erkek adam kandan korkar mı hiç koçum” demişti.

Mavi kapıya bakmadan hızlı adımlarla oradan uzaklaştı. Bir iki adım attıktan

sonra dönüp arkasına son bir kez baksaydı eğer, Muzaffer teyzenin pencerenin önündeki teneke kutuların içine dizilmiş rengarenk çiçekleri, karanfilleri sulamak için camı açtığını görecekti.

Yürümeye devam etti sokak boyunca. Çocukluğunda ekmek aldığı bakkalı, arkadaşlarıyla oynadığı kapı önlerini, erik çaldıkları ağaçların yerini alan kocaman dikiş atölyesini bir sis bulutu içinde gördü. Ona ait olan, değişmeyen tek şey çocukluğuydu. Değişen mahalle ile birlikte çocukluğunun güzel anıları, mutlu günleri elinden alınmış gibi acı duydu. Mavi kapının üstündeki ipi çekip içeri girdiğinde Muzaffer teyzesini görememekten, aklında kalan o güzel günlere ait şeyleri bulamamaktan korkmuş, teli çekmekten onun için vazgeçmişti. Çekseydi tüm geçmişi yanıp kül olacaktı. Geçmişi, temiz ve dokunulmamış olarak ona ait kalmalıydı.

Gözlerinin önündeki yoğun sis bulutunun içinden bir yüz belirdi. Ne kadın, ne erkek; ne çocuk, ne de yaşlı birinin yüzüne beziyordu. Kendisiyle karşılaştığını, kendisiyle yüzleştğini düşündü Müjdat. Başını iki elinin arasına alıp bütün gücüyle sıktı. Gözlerini kapatırsa, horozu kestiği günkü gibi karanlığa gömüleceğini biliyordu. Burnuna gelen kan kokusundan kurtulmak için koşmaya başladı. Önüne çıkan insanları görmüyor, “Yavaş ol hemşerim, tabakhaneye bok mu yetiştiriyorsun” diye bağırان insanları hiç duymuyordu.

Arkasında bıraktığı mahallede hem dünü hem de bugünü vardı. Camları koyu perdelerle gün ışığına kapatılan doğduğu evi kendisine, şimdiki haline benzetiyordu. Tıpkı evin koyu perdelerinin örttüğü camlar gibi onun gözlerine de bir perde inmişti adeta; güzele dair hiçbir şey göremiyordu. Baktığında gördüğü tek şey, çatışmada ölen o kadının gözleri ile Zeynep’in rüzgarda savrulan saçlarıydı. Bu koyu karanlık ve bilinmezlik, onu delice bir korkunun pençesinde kıvrandırıp duruyordu.

Mavi kapı, çocukluğunun mutlu, sessiz ve hanımeli gibi sevgi kokan günlerine aitti. İki ev, çocukluğuyla bugünü gibi karşı karşıya duruyorlardı. Koyu perdeler birbirlerini görmelerini engelliyordu. Gücü yoktu çocukluğundaki kendisiyle karşılaşmaktan, o çocukla yüzleşmekten. Korkuyordu. Eğer çocukluğunda horozun kanını gördüğünde bayılan yufka yürekli Müjdat’sa; çatışmalarda insanlara silah sıkan, Zeynep’i karnındaki bebeği ile kara topraklara gönderen kimdi? “Düşünme yetisini kaybeden Müjdat hangisi?” diye bağırıyor, bir taraftan da koşuyordu. İsteddiği tek bir şey vardı. Kaçabildiği kadar kaçmak ve kurtulmak...

Kan ter içinde koşarken Zeynep’in saçları durmadan yüzüne çarpıyordu. Mezarlıkta konuştuğu yaşlı kadın arkasından bağırıyordu... “Boşuna kaçma, kurtulamazsın... Seni kan tuttu, nereye gidersen git kurtulamayacaksın, kan

senin eline yüzüne bulaştı. Dönüp dolaşıp geri geleceksin...”. Çatışmada öldürdükleri, gözleri gökyüzündeki yıldızları izliyormuş gibi açık olan kadın da peşindeydi. O gözler büyüyor, masum bakarak ona doğru geliyordu. Gözlerden kurtulmak isterken onlar hızla alınına, yüzüne, göğsüne çarpıyor; tam “İşte yere düştüler, kurtuldum” derken, yine uzaklardan beliriyor, büyüyerek o nu dört bir yandan kuşatıyorlardı.

Caminin bahçesindeki salkım söğüdün serinliğini hissettiğinde dizlerinde derman kalmamış. Birilerini arar gibi bakan gözleri kan çanağına dönmüştü. Cami, dört bir tarafa açılan kapıları, göğü delmek istercesine yükselen minareleri ve görenlerde hayret uyandıran büyüklüğüyle ondaki sığınma duygusunu artırdı. En az yirmi basamaktan oluşan merdiveni koşarak tırmandı. Mezarlıktaki kadının sesi, Zeynep’in saçları ve onu durmadan kovalayan gözlerle birlikte caminin kapısından içeri daldı.

Namaz vakti olmadığı için içerisi kalabalık değildi. Birkaç yaşlı adam önlerine koydukları rahlenin üstündeki kuranı okumaya dalmış, bu dünya ile ilgilerini kesmişlerdi. İnsana yere değiyormuş hissini veren kocaman kristal avizenin altına geldiğinde kadının sesi hâlâ kulaklarında çınliyordu; “Kaçmaa... Kan eline yüzüne bulaştı, kurtulamazsın.” Olduğu yere diz üstü çöktü, ellerini kaldırdı, dua etmek istiyordu. Bir süre öylece kaldı. Dua etmeyi unutmuştu. Kadının sesini duymaya öyle alışmıştı ki caminin içindeki sessizliğe şaşırdı kulağına sadece kuran okuyan yaşlı adamların mırıltıları geliyordu, ne zamandır farkında olmadan yumduğu gözlerini korkarak açtı.

Üstüne üstüne gelen gözler yoktu. Rüzgarda uçuşup yüzüne çarpan saçlar da... Etrafına hiç bakmadan arkasındaki kapıya yöneldi,

hemen korkuyla geri döndü. Yeniden kadının sesini, saçların yüzüne çarpışını ve bütün bedenine çarpıp duran gözleri görmekten korkuyordu. Ayaklarını sürüyerek caminin zeminle bir yapılan bir metreden daha fazla yüksek olan pencerelerin bulunduğu duvarlarından birinin dibine geldi.

Pencerenin yarım metreden fazla derinliği vardı. Çatışmalarda sipere sığındığı gibi pencerenin derinliğine sıkıştı, sırtını duvara yasladı. Yeşil ve mavi vitrayların ağırlıkta olduğu, gül ve lale desenlerinin büyük bir ustalıkla işlendiği sanat eseri gibi camdan dışarıyı görmüyordu. Elinde silah tutuyormuş gibi kolunun birini ileri uzattı, parmağını tetiğe basmaya hazır bir vaziyete getirdi. Öteki eli ile göğsüne sıkıca bastırıldığı silahın kabzasını tutuyordu. Dizinin birini yere koydu, diğerini karnına çekti. İleriye uzattığı kolu, fazla genişliği bulunmayan pencerenin diğer duvarına değiyordu. Yosun yeşili gözleri

yuvalarından fırlamış, etrafı gözetliyordu. Düşmandan gelecek sesi duymaya hazır; genzinden gelen, ancak boğulmakta olan bir insanın çıkarabileceği garip bir sesle beklemeye koyuldu.

Bölüm (15)

Gözlerinde okunan sonsuz kederle köyün hemen üstünde yükselen gri ve mora boyanmış gibi duran dağa bakıyordu. Demek bu dağın ardında uzayıp giden şu gökyüzünün altında başka bir dünya vardı. Bu gece köy sessizliğe büründüğünde; doğup büyüdüğü köyünden bir hırsız gibi yollara düşecek, ardına bakmadan kaçıp gidecekti. Hayallerini, dağları, annesini, babasının mezarını, kehribar gözlü sevdiğini yok sayarak gidecekti. Hep kaçmak, kurtulmak istediği köyünü ne kadar çok sevdiğini ancak şimdi anlamaya başlamıştı. Oysa çeşme başında yaşadığı o korkunç olaydan önce köyünden nefret ettiğini düşünür, kehribar gözlü sevdiği ile evlendiğinde, İstanbul'a yerleşme hayalleri kurardı. Gitmek istemiyordu, fakat köyde kalması artık imkansızdı. İstese de istemese de bu gece amcasının oğlu onu alıp götürecekti. Gri ve mor dağa yeniden baktı. Dağdan gelen o baş döndürücü kokuyu içine çekti.

Kulağına gelen seslerle daldığı düşüncelerden sıyrıldı. Olduğu yerde iyice büzüştü. Evlerinin hemen üstünde bulunan yola çıkan köylü kadınların kendisini görmelerini istemiyordu. Kadınlardan yaşlı olanı, kimsenin görmesini istemediği kaçamak bakışlarını onların evine çevirdi, sonra hızla geri çekti bakışlarını. Boncuk oyalı başörtüsünün boynuna düşen kısmını ağzının üstüne çekti. Konuşmaların duyulmasını engellemek için küçük bir tedbirdi. Bir de söyleyeceklerinin bir kadın için yüz kızartıcı olduğunu düşündüğünden, o kelimelerin ağzından döküldüğünü kimselerin görmesini istemiyordu. Daha genç olan kadına döndü:

- Cemo kendisini öldürecek mi dersin? Yüzüne çalınan karayla daha ne kadar yaşayabilir, gün ışığına nasıl çıkar, insanların yüzüne nasıl bakar. İnşallah kendini öldürür. Yoksa iş amcasının çocuklarına kalır. Pis vebali onların boynuna girer.

Yaşlı kadının içindeki kötülüğü kustuğu genç kadın da tıpkı onun gibi örtüsünü ağzının üstüne çekti. Gözlerinde belli belirsiz bir keder vardı.

- Neden pis vebali diyorsun. Kızcağızın hiçbir günahı yok. Asıl kendisini öldürmesi lazım gelen orası kızışmış olan Hacer ve anası olacak Fato'dur.

Cemo kendisini öldürecek ne yapmış? Ben olsam kendimi hiç de öldürmezdim.

Genç kadın “Ben olsam” derken birden duraksadı, içi ürperdi. Saçlarının dibinde bir karıncalaşma hissetti, vücudundaki bütün tüyler diken diken oldu. Kendisinin ve kızlarının başına böyle bir olay gelmediği için her gün Allah’a şükrettiği gibi yine içinden şükrederek sustu.

- Akılsız şehirliler gibi konuşma. Cemo’yu orasından kazıkladılar. Böyle bir karayla yaşanır mı? Cemo’nun namusuna karşın iki değil kırk iki kız da alsın Hüsna, oğullarının alnına çalınan karayı silemez. Ancak Cemo boynuna bir ip geçirip kendisini öldürürse önlerine düşen başlarını kaldırabilir, köyün içine inebilirler. Hem Cemo’yu hangi akılsız alır? Kim bilir orası nasıl yırtılmıştır. Yaşlı birini bulup verseler bile orası parça parça yırtılmış, kazık yemiş biri hiç çocuk doğurabilir mi? Yok anam yok, olmaz... Ben Hüsna’nın yerinde olsam elimle ipi kızımın boynuna geçirirdim. Sonra da jandarmaya kendisi yapmış derdim. O yapmasa bunu nasılsa amcasının çocukları aynı dediğim gibi yapacaklar.

Kendi ailesinin başına böyle bir olay gelmediği için sürekli şükrederek yürüyen genç kadın elleriyle iki yanına vurup vah vahlanırken, kasabaya gidecek köy minibüsü göründü uzaktan. Kadınlar konuşmalarını keserek hızlı adımlarla minibüse binmek için yürüyüp gittiler.

Cemo oturduğu yerde iyice büzüştü. Yok olmak, görünmezlere karışmak istiyordu. Demek bütün köyün gözü kulağı kendisine dikilmiş; ne zaman boynuna bir ip geçireceğini bekliyorlardı. “Annem, Herdem, nenem... Onlar da mı ölmemi istiyorlar?” Ölmek, bütün bu konuşmalardan, insanların acıyarak bakmalarından kurulmak anlamına geliyordu. Çok da zor değildi. Yerinden kalktı, başını kaldırıp dağa yeniden baktı. Kararlı adımlarla evlerinin hemen arkasındaki ahıra yürüdü. Paslı tahta kapı gıcırdayarak açıldığında, doğruca kışlık odunların, çırpı ve tezeklerin bulunduğu bölmeye yöneldi. Ağaçtan oluşan ahırın mertegine asılı bulunan organlara anlamsız gözlerle baktı. Nenesinin elleriyle yaptığı iki parmak kalınlığındaki organı alıp ahırın ortasına yürüdü.

Dedesi bütün evin ve ahırın tavanını kalın ağaçlarla döşemişti. Gözleriyle tavandaki toprak zeminden biraz ayırık duran bir ağaç aradı. Kapıya yakın bir yerde urgandan daha kalın bir şeyin araya girebileceği boşluğu gördü. Elindeki organı omzunun üzerine attı. Babası şehirde asfalt işinde çalışırken metal bir varil getirmişti. Delinmemesine dikkat ettikleri varilin ağzını iyice

kapattıklarında içine koydukları erzakları farelerden kolayca koruyorlardı. Ağır varili urganı asacağı yere getirdi. Varili sürüklerken ses çıkmaması için çok dikkat etmişti. Koca varili tersine döndürürken de çok dikkatliydi. Omzundan düşürdüğü urganı yerden alıp varilin üstüne çıktı. Başı ahırın tavanına değmesin diye belini hafifçe büktü, iki kat yaptığı urganı boynunu geçirebileceği şekilde astı. Ahırda ayağının altına koyacak bir şey bulamamıştı. Olsun, o kadar zor değildi urgana uzanmak. Ayak parmaklarının ucunda yükseldi, urganı boynuna geçirdi. Gözlerini yumdu, son bir kez kehribar gözlü sevdiğinin gözlerini aklına getirdi. Annesinin arkasından yakacağı ağıtları, Herdem'in yeri göğü inletecek çığlıklarını, nenesinin kederden haritaya dönüşmüş yüzünü düşündü. Zahide ile İpek aklına düşünce yüzünü buruşturdu. Ölümünden sonra ikisine karşı evin içinde kinden, nefretten başka hiçbir duygu kalmayacaktı. Ölerек onlardan en ağır biçimde intikam almış olacaktı. Köylülerin aralarındaki konuşmaları da duyar gibiydi...

- Aferin, namuslu kızmış. Alnına çalınan karayı boynuna ipi geçirerek nasıl da apak etti.
- Helal olsun, ağabeylerinin başını yere eğdirmedi.
- İyi yaptı. Zaten kazıklandığında ölmüş sayılırdı.
- Babasının kızıymış. Günahını, vebalini başkalarının boynuna komadan kendini öldürdü. Kendini öldürmeseydi amca çocukları kanına girecekti.
- İyi oldu iyi... Ölümün temizlemediği pislik var mı?
- Namuslu kızmış.
- Hemi de çok namuslu.
- Öyle kolay mı boynuna ilmeği geçirmek? Her babayiğidin harcı değil.
- Cesur kızmış, aşkolsun. Ailesinin namusunu canıyla temizledi.

Boynundaki ipi eliyle yeniden kontrol etti. Belini bükerek üzerinde durduğu varilin ucuna geldi. Yüksek bir yerden atlamaya hazırlanır gibi bedenini geri verdi, gözlerini sıkıca yumup “Allah'ım bana yardım et” diyerek varilin üstünden atladı. Boynundaki iple birlikte bedeni tavandan aşağı sarkan Cemo bir ileri bir geri sallanıyordu. Atlamanın hızı ve bilinçsiz çırpınışlarıyla birkaç kez de daireler çizen Cemo nefes alamaz oldu. Gözleri dışarı fırladı, gırtlğından hırıltılar çıkmaya başladı.

Ölmek istemediğini düşünmek için çok geçti. Takati tükenmiş, canı bedenini terk etmek üzereydi. Ayağı metal varile çarptığında son bir gayretle iki eliyle boynuna geçirdiği ipe asılınca vücudu tekrar ileri gitti. Nefes almak için ağzını açıp kapatıyor, boğazından hırıltılar çıkararak havada yaralı bir kuş gibi çırpınıyordu. Ayağının birinin ucu varilin bir köşesine değdiğinde ikinci ayağını varilin üstüne doğru savurdu. Varilin üstündeki ayağı kaydı, savurduğu öbür ayağı varilin üzerine geldiğinde bedenini ileri doğru verdi. Gözleri yerinden fırlamış, nefesi tükenmiş, boynunda organ iki büklüm varilin üstünde durduğunda yaşıyor olmanın çok güzel olduğunu düşündü. Kalbi küt küt atıyor, göğüs kafesini dövüyordu.

İki eliyle boynunu tuttu, soluk almaya çalıştı. Neden sonra kendini astığı organın hâlâ boynunda olduğunu hatırlayarak titreyen elleriyle boynundaki ilmeği gevşetti. Ciğerlerine doldurduğu hava canını yaktı. Kesik kesik soluk alırken, ölmediği için şükrederek sevinçle varilin üzerine oturdu. Bir yandan da ölmeyi beceremediği için utanç duyuyordu. “Orası parça parça olmuş kızı hangi akılsız alır. Hem o çocuk bile doğuramaz. Alnındaki karayla nasıl insan içinde dolaşacak. Kendisini öldürmesi lazım” Kadının sözleri kulaklarında çınlıyordu.

Biraz daha kendini topladıktan sonra başının üzerinde sallanan organa baktı. Ellerini uzattı, organı boynuna geçirmek için yerinden doğruldu. İki eliyle tuttuğu organa doğru başını uzattığında, az önce tavandan aşağı sallanırken yaşamın ne kadar güzel olduğunu duyumsadığı anı, bütün sinirlerini harekete geçiren acıyı hatırlayıp korkuyla başını geri çekti. Organı aceleyle mertekten çekip aldı, varilden aşağıya atladı. Titreyen bacaklarıyla varili eski yerine çekti, organı da aldığı yere koydu. Boynunda dayanılmaz bir acı duyuyordu. Kalın organın sıkıldığı boynu morarmıştı. Örtüsünü boynunu iyice kapatacak şekilde başına örtüp ahırdan çıktı. Gri mor dağın üfürdüğü tertemiz havayı ciğerlerine çekti.

Nenesinin yüzündeki çizgiler kederden bitişmişti. Her çizgide ayrı bir yaşamın hikayesine doğru yolculuğa çıkmanın mümkün olduğu bu kırış kırış yüz kapıya dönmüş, gökyüzündeki yıldızlar kadar uzaklarda duruyor gibiydi. Başını çevirmeden duyulur duyulmaz bir sesle Hüsna’ya seslendi;

- Gelinler yemek yediler değil mi?
- He ana, zıkkımlandılar.

Yaşlı kadın kelimelerin üstüne basa basa tembihledi. Herşeyi düşünmek

zorundaydı.

- Çocuklar Cemo'yu almaya geldiklerinde onlar ortalarda görünmesinler. Oğulların gelene kadar kaltağın kızları ne kendilerinden büyük ne de kendilerinden küçük hiçbir erkeğin karşısına çıkmayacaklar.
- Olur ana.

Hüsna derin bir soluk aldıktan sonra, kaynanasına bakmamaya çalışarak konuştu.

- Ana bir şey diyeceğim... Amcasının çocukları Cemo'yu bu gece alıp götüreceklerini söylediklerinden bu yana yüreğime bir ateş düştü. Ciğerim dağlanıp duruyor. Cemo'mu öldürmezler değil mi? Onun hiçbir günahı vebali yok.. Namusumuzu kirleten Fato ile orospu dölleri. Söyle ana, kızımı öldürmezler değil mi?

Hüsna'nın göz pınarlarında biriken yaşlar yanaklarından aşağı süzölmeye başlamıştı. Yaşlı kadın havada kilitli kalmış olan başını gelininden yana çevirdi. Kederden titreyen sesi zor duyuluyordu.

- Bilmiyorum Hüsna, bilmiyorum. Sabahtan beri o ateş benim de yüreğimi dağlayıp duruyor. Bu çocuklar bizi kandırıyorlarsa, kendi elimizle kızı ölüme gönderiyoruz. Dua etmekten başka bir çareimiz yok.

Artık ağlayan yalnızca Hüsna değildi. Yaşlı kadın da sessizce Hüsna'nın ağlamasına eşlik ediyor, gözyaşları yanaklarındaki çizgilerin arasından dağılarak akıyordu.

- Ana... Ana kızıma bir şey olursa ben evdekileri oğullarıma karı yapmam. Kızım kara topraklara...

Cümlesini tamamlayamadı Hüsna. Uzun bir sessizlikten sonra yeniden konuşmaya başlarken yüzü kararmıştı.

- Ana, ben bu güne kadar senin yanında hiç yüzü karalık etmedim. Ama eğer kızıma bir şey olursa evdekileri tutmam.
- Tutmayıp ne edeceksin Hüsna? Amcasının çocukları cezaevindekilerden vekalet aldılar, imam nikahları kıyıldı. Onlar bu evin namusu. Biliyorum

karalar giydirip yalın ayak Fato'nun kapısına götürüp bırakmak istersin.

Gelenek böyleydi. Bir kız evlendiği gece çarşafa kan gelmezse tepeden tırnağa karalar giydirilir, yalınayak başı açık babasının kapısına bırakılırdı. Bu, o kızı teşhir etmek, namussuzluğunu babasının yüzüne çarpmak için yapılırdı. Zahide'yle İpek berdeldi. Cemo'nun keser sapıyla yırtılan kızlık zarına karşın ödenmiş kan bedelleriydi.

Aslında tam berdel bile sayılmazlardı. Berdel olmanın en temel şartı, iki tarafın kızlarının değiştirilmesi idi. Berdel ya başlık parası ödememek için ya da kan davasının bitmesi için yapılırdı. Her iki durumda da kızlar karşı tarafın elinde bir esir, aynı zamanda da bir cankurtaran simidiydiler. Kan davasında karşılıklı kız alınıp verildiği için kanlar karışır mantığı ile davranılırdı. Kızların karşılıklı verilmesinin bir nedeni daha vardı. Eğer bir taraf aldığı kıza kötülük yapacak olursa, kız kocasından sürekli dayak yer ya da kocasının ailesi eziyet ederse, öteki tarafta kızına aynısını yapardı. Değiştirilen kızlar birbirlerinin hayat sigortası gibiydiler.

Zahide'yle İpek'in karşılığında kız verilmemişti, kan davası devam edebilirdi; çünkü kanları karışmamıştı. Onlar yalnızca Cemo'nun kızlık zararının bedelleriydi. Cemo'nun ailesi onlara ne yaparlarsa yapsınlar hiç kimse karışamaz, hiç kimse müdahale edemezdi. Üstlerine gelecek kuma ise çok küçük bir cezaydı. Fato Nene ve Hacer'in en çok yandıkları durumdu bu. Ellerinde bir bedelleri bile yoktu.

Kocaları cezaevinde olan kızların karalar giydirilerek babalarının evine gitmelerini gerektirecek bir durum yoktu. Ne olursa olsun, Hüsna kafasına koymuştu. Cemo öldürülürse bu kızların hayatını söndürecekti. Yoksa kızı toprakta yatarken, o kızların oğullarının koynuna girmesine asla razı olmazdı. Karalar giydirilerek baba kapısına götürülen kız öldürülürdü. Belki Zahide'yle İpek'i öldürmezlerdi ama artık iki kızın da evlenmeleri asla söz konusu olmazdı.

Köyde daha önce de böyle bir olay yaşanmıştı. Nişanlı olduğu genç cinayet işleyip cezaevine giren bir kız, düğünsüz derneksiz kayınpederinin evine gönderilmiş; nişanlısının cezaevinden çıkışını kayınpederinin evine mahkum olarak beklemeye başlamıştı. Mahkeme kararı idam değil, ama otuz altı yıldır. Dile kolay, otuz altı yıl bekleyecekti kız. Bir gece kızın kayınpederi ve aile büyükleri oturup karar aldılar. Kızı nikahlayacak başka erkek çocuğu olmayan bu evde kızın durması olmazdı. Yarın öbür gün camdan bakar, kapıdan dışarı

çıkardı. Namuslarına dil uzatılırsa katil olurlardı. Zaten oğulları namus meselesi yüzünden cezaevine girmişti. Kıza en eski kıyafetleri giydirdiler. Ailenin yaşlı iki erkeği ile birlikte babasının evine gönderdiler. Kız ağlayarak çıktığı evden terliğini giymek istediğinde evin damadı terliklere tekme atmış, giymesine izin vermemişti. Hiçbir suçu olmayan kız suçlu, günahkar muamelesi görmüş; babasının evine gittikten sonra da nişanlısının ailesinin gazabından kurtulamamıştı.

Aile “Artık bizim gelinimiz değil, oğlumuzla hiçbir ilişkisi yok.” diyordu ama kıza dünürcü gelenleri tehdit ediyorlar; kızın onların gözlerinin önünde evlenmesine asla izin vermeyeceklerini bildiriyorlardı. Onlar namussuz muydu ki oğullarının nişanlısı gözlerinin önünde evlenecek, hiç ağızlarını açmayacaklar. Olmazdı öyle şey. Hele hele oğulları hapisteyken nispet yapar gibi bu kız nasıl evlenirdi. Hiç oluru yoktu. Sonunda kızın, gözlerinin görmeyeceği ve kulaklarının asla duymayacağı şekilde evlenmesine razı oldular. Kızın ailesi uzak bir yere taşındı ve günün birinde nişansız; düğünsüz derneksiz, bir gecede evlendirdiler kızını. Korkarak ve utanarak yapmışlardı bunu.

Eğer Cemo ölürse Zahide’yle İpek de aynı sonu yaşayacaklardı. Her iki kız da geldikleri gecedan beri siyah kıyafetler giyiyorlardı. Nene ve Hüsna böyle karar vermişlerdi. Yaşlı kadın gelinine kesin talimatını vermişti. Kızlar üzerlerindeki kara elbiselerini çıkarmayacaklar; ne bayram, ne düğün, ne de ölümde bu evin eşiğinden dışarıya adımlarını atmayacaklardı. Aynı sofrada yemek de yiyemeyecekler, onlarla asla konuşmayacaklardı. Evin içindeki tüm işler de onların üstündeydi. Nene her aklına gelişinde Hüsna’yı çağırıyor, emir yineler gibi kızların ne yapacaklarını söylüyordu.

Gecenin sessizliğini bozan otomobil sesi duyulduğunda, evin önündeki taşın üstünde sessizce oturan Herdem iliklerine kadar ürperdi. Cemo’nun elini tutarak eve girdi. Annesiyle nenesi de sesi duymuş, ayağa kalkmışlardı. Dört kadın odanın ortasında karma karışık duygular içerisinde birbirlerine baktılar. O kadar üzüntülü, o kadar acılı idiler ki birbirlerine sarılmamışlardı bile. Zahide ile İpek de Cemo’nun gidişinin hayra alamet olmadığını düşünüyorlar, duyulmasından korktukları için fısıltı halinde konuşarak neler olabileceğini soruyorlardı biri birilerine. Otomobilin geldiğini onlar da duymuş, ayağa kalkmışlardı.

Az sonra amcaoğulları Cemo’yu alacak, ayın ve yıldızların hüküm sürdüğü zifiri gecede karanlıkta silinip gideceklerdi. Zahide kötü hissediyordu kendisini. “İpek, ben odaya gideceğim. Bunlar Cemo’yu öldürecekler. Onu son kez olsun görmek istiyorum. Cemo bizim yüzümüzden suçsuz günahsız ölüme gidiyor.”

derken boğazına düğümlenen hıçkırığına hakim olamadı. Kardeşi Zahide'nin kolundan tuttu, odadan çıkmasını engelledi. Kapı küt küt diye çalındığında evdeki kadınların hepsi acıyla ürperdi.

Bölüm (16)

Ona doğru yürüyen adamın yaklaşmasını nefesini tutarak izledi. Parmağı tetikteydi. Adam kendisini görürse hemen ateş edecekti. Adam gelip tam önünde durdu, yüzünde soru dolu bir ifadeyle,“selamünaleyküm” dedi. Zarif, saygılı bir edayla dizlerinin üstünde yere oturdu. Ellerini yukarı kaldırdı, dudakları kımıldayarak dua etmeye başladı.

Müjdat siperde, eli silahının tetiğinde nefesini tutarak adamın ancak yarısını görebildiği yüzünde tanıdık çizgiler aramaya koyuldu. Adamın yüzündeki her bir çizgi belleğinde gezintiye çıkıp tanıdık simalarla buluşuyordu. Bu yüzün kime ait olduğunu bulamıyordu bir türlü. Dinginleştiğini hissetti. Bakışını adamın üzerinden çekti, yeniden etrafına bakındı. Camın derinliğinde oturduğunu görünce ürperdi, caminin serinliğine içinin ürpertisi karışınca titremeye başladı. Hayli zamandır bir silah kavrar gibi tuttuğu kollarını indirip oturdu, dizlerini karnına çekti. Yeniden ve dikkatle etrafına bakındı. Gözlerini kaplayan sis bulutu içinde mahallesinden nasıl kaçtığını bir rüya anımsar gibi anımsadı. Camiye ne zaman ve nasıl geldiğini bir türlü hatırlayamadı. Camın derinliğinde oturduğunu fark edince sancı giren omzunu ovuşturarak, bir baştan bir başa caminin zeminin kaplayan halının üzerine indirdi ayaklarını. Sonra utanarak adamın yanına gidip onun gibi dizlerinin üstüne oturdu, dua etmeye başladı.

“Allah’ım bana yardım et, aklımı kaçırmak üzereyim. Allah’ım içinde bulunduğum cehennemden kurtar beni. Senden başka sığınacağım, senden başka güveneceğim kimse yok.” Bir an için Allah’a inanıp inanmadığı konusunda şüpheye düştü. Ettiği duayı anlamsız bularak ellerini dizlerinin üstüne indirdi. Ürpermeye başladığını hissetti. Mezarlıktaki kadının sesi yeniden kulaklarında çınlamaya başlamıştı. “Kan döner dolaşır eline, yüzüne bulaşır. Polis, jandarma

yakalamasa bile yüce rabbim kan dökenin aklını başından alarak cezasını verir. Kandan kaçılmaz.” Bir köpek yavrusu gibi titriyordu. Kandan kurtulamayacaktı. Camiye gelişi boşuna değildi. Buraya nasıl geldiğini bile hatırlamadığına göre, aklını kaçırmaya başlamıştı. Belki de Allah hemen şimdi caminin içinde cezasını verecek, aklını başından alacaktı. Son zamanlarda ağlar olmuştu. Yaşlar yanaklarından süzölmeye başladı.

Yanına oturduğu adam onu bir süre izledikten sonra yavaşça başını kaldırıp ona doğru döndü. Yumuşak, insanın içini okşayan kadife gibi bir sesle “neden ağlıyorsun asker?” dedi. Mezarlıktaki kadın gibi o da yüzüne bakar bakmaz asker olduğunu nasıl anlamıştı. Korkuyla “Asker olduğumu nereden anladınız?” diye fısıldadı. Yüzü gerilmiş, dudaklarını kanatırcasına ısırmaya başlamıştı. Adam kederle gülümsedi. “Az önce camın derinliğinde elinde silah tutuyormuşsun gibi oturmuşsun. Oradan anladım.” Yüzü korku mu, dehşet mi, çaresizlik mi olduğu bilinemeyecek nedenle karman çorman olmuş bu genç adama niye bu halde olduğunu sormaktan çekinmişti. Adam yüzündeki aynı kederli ve yumuşacık bakışlarla içinden geçenleri okumak istiyormuş gibi Müjdat’ın gözlerinin içine bakıyordu. Bir iki defa gözlerini kırıştırdı, konuşmaya başladı.

- Bütün canlılar korku anını atlattıktan hemen sonra ya kaçarlar ya da saldırıya geçerler. Sen kaçıp caminin yüreğine sığınmışsın, ama aynı zamanda saldırmaya hazır; tetikte bekliyorsun. O sert yüzünün altına sakladığın adamı bıraksan, yüreğini açsan, kaçmak için sebebin kalmayacak. Hayatta hiçbir şey tesadüf değildir. Ben şimdi burada senin yanında isem bir nedeni vardır. Sen yanı başımda ağlayıp gözyaşlarını saklıyorsan yine bir neden var. Şimdi biz ikimiz neden buradayız biliyor musun?

Çok şaşırmıştı adamın böyle konuşmasına. Ne diyordu, ne istiyordu bu yabancı.

–Neden?

Müjdat sanki kalabalığın ortasındaydı ve kimsenin duymasını istemiyormuş gibi fısıltıyla sormuştu.

- Senin konuşmaya, benim de birisini dinlemeye ihtiyacım var.

Müjdat aniden öfkeleni. Kimdi bu adam, ne hakkı vardı içini okumaya. Gitmek için hareketlenirken adamla göz göze geldi. Duyguyla yontulmuş yüzü, içine işleyen bakışları görünce gerisin geriye oturdu. İki yabancı, hiç konuşmadan, sessizce anlaştılar. Sanki bir başkası konuşuyormuş da onun sesini

duyuyormuş gibi oldu Müjdat. Halbuki konuşan kendisiydi.

- Kan yakamı bırakmıyor, nereye gitsem ardımdan geliyor. Kandan korkuyorum, aklımı kaçırmaktan da delice korkuyorum. O... O kadının gözleri gece gündüz gözlerimin önünden hiç gitmiyor. Öylece masum baktıktan sonra uzaklaşıyor; yeniden, yeniden gelip karşımda duruyor.

Gözyaşları acısını yıkamak istercesine yanaklarından yuvarlanıyordu. Mezarlıktaki kadını, Zeynep'i anlattı. Anlatırken yüzü bazen acıyla geriliyor, kimi zaman da öfke dudağının üstündeki kasın seğirmesine yol açıyordu. Bir ara yorgun ellerini yüzüne götürdü, uykudan yeni uyanmış gibi yüzünü ovuşturdu. Eleri gittikçe daha sert hareket etmeye, yanaklarının etini çekiştirmeye başladı. Avuçlarını burnuna dayayıp kokladı.

- Ellerimden kan kokusu hiç gitmiyor; bütün dünya kan kokuyor, rüyalarım kan kokuyor.

Omuzları sarsılıyordu. Bir çocuk gibi dudaklarını büzleştirüp, bastırmaya çalıştığı hıçkırıklara boğuldu. Adamın yüzü hüznle gölgelendi, elini Müjdat'ın dizine koydu.

- Acı çektiğin için sevinmelisin. Kanı hiç kanıksamamışsın. Kanıksamak kanser gibi sinsidir. Önce ruhun iradesini kaybetmesine, sonra da iradenin un ufak olmasına yol açar. İnsanın kendisine, insan olmanın öz değerlerine yabancılaşmasını, bir makineye dönüşmesini sağlar. Henüz özünden uzaklaşmamışsın, kendinle bir çatışma yaşıyorsun. Durularak, çok kere de dalgalanıp coşarak, önüne geleni silip süpürerek zor bir savaşım veriyorsun. Öldürdüm derken kendini öldürdüğünü görüyorsun. İnsanoğlu ne söylerse söylesin, nasıl davranırsa davransın, asıl istediği güç kazanmaktır. Kazandığını sandığın gücün yitip gitmesi seni korkutuyor. Asıl güç sevgidir. Sevgi ise yaşamın kaynağıdır. İnsan ancak sevgiyle yıkanabilir, sevgi ile arınabilir kirinden. Arınmak istiyorsun, ama cesaretin yok.

Müjdat'ın dizindeki elini yavaşça çekti. Gözlerini kapattı. Artık kendi kendine konuşur gibiydi.

- Allah'a sığın demeyeceğim. Yüce rabbimin şüphesiz her şeye gücü yeter.

Önce yüreğini dinle. Yüreğinde yürü, yüreğinin sokaklarında dolaştıkça dokunduğun her güzellik seni Allah’a yakınlaştıracak, kötülüklerden arındıracak, kandan uzak tutacak. Kendini burada, doğup büyüdüğün şehirde değersiz hissettiğini; orada insanların sana saygılı davrandıklarını söylüyorsun. Peki... O zaman o insanların gözlerinde gördüğünü söylediğin kini nasıl açıklayacaksın? Seni sen olduğun için sevsinler. Güç yıkılır, insanın ellerinin arasından aniden kayıp gider. Tıpkı gençlik gibi, pişmanlığın pençesinde kıvrandığın bir gün aynaya şöyle bir bakarsın; karşında duran yaşlı adamı tanıyamazsın, ‘Bu ben miyim?’ dersin. Geri dönmek, yıkanmak, arınıp pisliklerden kurtulmak istersin. Çok geçtir, ayakların seni taşımaz. Artık hakkın rahmetine kavuşacağın gün yakındır. Geç kalmadan insanları insan oldukları için sev. Anlamaya çalış. Yüreğinde yürü asker. İnsanların yüreklerine ayaklarındaki potinlerle değil, çırpıplak gir. Göreceksin o kinli bakışlar sevgiyle bakar olacak.

Sustu adam. Konuştuğu sürece yarı aralık duran gözlerini açtı, Müjdat’ın ağlamaktan uçuk yeşile dönmüş gözlerine baktı. Bakışları kesiştiğinde, içinin garip bir huzurla dolduğunu hisseden Müjdat “Haklısın” dercesine başını salladı. Adam yeniden konuşacakmış gibi ağzını açarken caminin hoparlörlerinden ezan sesi yükseldi. Adamın kederli yüzü birden aydınlandı, şöyle bir etrafına baktı.

- Ooo... Konuşurken zamanın nasıl geçtiğini unutmuşuz. Hadi kalk biz de cemaatin arasında saf tutup namazımızı kılalım.
- Ağabey, benim abdestim yok.

Abdestsiz olması büyük kabahatmiş gibi yüzünü allar basan Müjdat, bir yandan da ellerini ovuşturuyordu.

- Peki çık dışarıya abdestini al. Çabuk olursan belki namaza yetişirsin. Yetişemezsen sen gelene kadar ben rabbime olan borcumu ödemiş olurum. Sonra yeniden konuşuruz. Hem suyun serinliği sana iyi gelecektir. Hadi kalk bakalım.

Adamın konuşmasıyla sakinleşen Müjdat çıkış kapısına doğru yürürken, namaza yetişmeye çalışan cemaat üçerli beşerli içeri giriyordu. Boş olan cami epey kalabalıklaşmıştı. Müjdat caminin ortasında sarkan devasa kristal avizenin altına geldiğinde korkuyla yerinde çakılıp kaldı. Kapıdan türbanlı bir genç kız arkasından da yaşlıca bir kadın içeri giriyordu. Genç kız saçlarını örten türbanı açtı, aniden çıkan esinti saçlarını savurdu.

– Zeynep gelmee.

Müjdat farkında bile değildi bağırdığının. Bilinçsizce başını kaldırdı, avizenin kristallerine bakıp kendi ekseni etrafında, semaya duran Mevleviler misali dönmeye başladı. Mezarlıktaki yaşlı kadının sesi caminin içinde çınılıyordu. “Seni kan tuttu, artık kaçıp kurtulamazsın.” Kadının sesi ezanı bile bastırıyordu. İki eliyle kulaklarını bastırmaya başladı canını acıtırcasına yapıyordu bunu. Avizenin her bir diliminde ayrı bir yüz görüyor “Gelmeyiin” diye bağılıyordu.

– Zeynep... Bebeği sıkı tut, balkondan düşecek. Atmaaa... Atmaaa...
Ölecek bebek

Yerde yatan kadının gözleri gökyüzündeki yıldızlara göz kırpıyordu, saçları kan kokuyordu.

– Zeynep... Zeyneep

Kendi ekseni etrafında durmadan dönüyor, çevresini saran insanların şaşkın bakışları arasında çığlıklar atıyordu. Kendisiyle konuşan adamla birlikte bir iki kişi daha onu tutmak, sakinleştirmek için yanına yaklaşıncı hareketlendi.

– Gelmeyin... Gelmesenize

Geri geri gitmeye başladı. Aniden kendisini yere attı, bir kayanın arkasından siper alıyormuş gibi uzandı, atış pozisyonu aldı.

– Kımıldamayın, yoksa yakarım.

Bölüm (17)

Nenesinin elini öpen Delil, yengesine sarılırken “sakin ol” anlamında hafifçe omzunu sıktı. Herdem, amcasının oğlunun gözlerinin içine “Beni hafife alma” dercesine baktı. Delil, başını göğsüne düşürmüş, ellerini önünde kavuşturmuş, omuzlarının üzerinde tonlarca yük varmış gibi kamburu çıkmış olan Cemo’nun yanına geldi. Elini omzuna attıktan sonra kendine doğru çekip örtünün üstünden başına bir buse kondurdu.

– Hadi bacım. Köyden kimse bizi görmeden gitmemiz lazım. Abim arabada bekliyor.

Ne Cemo ne de öteki kadınlar yerlerinden kımıldamadılar. Kısa bir sessizliğin ardından Hüsnâ, gidişlerini geciktirmek amacıyla Delil’e çay içmesini

söyleyerek odanın içinde yay gibi gerilen havayı biraz dağıttı. Delil gitmeleri gerektiğini söyledi. Yüzünde ne düşündüğünü, ne hissettiğini belirten en ufak bir duygu izi görünmüyordu. Gitmeye kararlı adımlarla nenesinin önünde hafifçe eğilip elini yeniden öptü, Cemo'ya döndü “Hadi” anlamında başıyla işaret etti.

Cemo kapkara gözlerini annesine çevirdi. Sessizce sarıldılar. Herdem Cemo'yu kolundan hafifçe tuttu, nenesinin yanına götürdü. Yaşlı kadın gözlerini kaçırarak elini verdi. Elini öpen Cemo'yu bırakmadı, kendisine doğru çekti. Küçük bir çocuk gibi torununun ellerine sarıldı, onları ağzına götürdü, ağlayarak defalarca öptü. Cemo elini bir türlü nenesinden kurtaramıyor, “Haşa nene, haşa... Nene ne yapıyorsun” diye itiraz ediyordu. Kadın torununun elini bırakmıyordu. Cemo bir eli Herdem'in avuçlarında, öteki eli nenesinin kemik ve deriden oluşan avuçlarında kapıdan çıkan amcasının oğlunun ardından yürümeye başladı.

Hüsna kendisini zor taşıyan ayaklarını sürüyerek arkalarından avluya çıktı. Sonra birden koşmaya başladı. Sırtında Cemo'nun giysilerinin bulunduğu çanta ile dış kapıdan çıkmak üzere olan Delil'in bacaklarına arkadan sarıldı. Tökezleyen Delil, bacakları yengesinin kucağında, eğilip yengesini kaldırmaya çalıştı. Hüsna bu sefer de ellerine sarıldı delikanlının. Hem öpüyor, hem de yalvarıyordu.

- Delil... Delil kurbanın olam... Cemo'm sana emanet. Eğer kızımın başına bir şey gelirse seni affetmem.” Yaşlar gözlerinden durmaksızın akıyordu.
- Biliyorsun değil mi Delil'im. Ananın sütü olmadığı için seni küçükken ben emzirdim. Eğer ciğerim dağlanırsa sütümü sana helal etmem. Kızım günahsızdır, anasından bugün doğmuş gibi temizdir.

Hüsna kendinden geçmişçesine yalvarıp ağlarken, yandaki odanın kapısı açıldı, örtüsünü gözlerine kadar kapatmış olan Zahide ok gibi fırlayarak dışarı çıktı. Ardından onu tutmak isteyen İpek geliyordu. Zahide de tıpkı Hüsna gibi Delil'in ayaklarına kapanmıştı. Kendisine ne söyleyecekleri, nasıl davranacakları umurunda değildi. Titrek bir sesle yalvarmaya başladı.

- Ağabeyim, ne olur Cemo'ya dokunmayın. O bir şey yapmadı. Aha, öldürecekmeniz işte buradayım, beni öldürün. Zaten her gün ölüyorum.

Delil kıza dokunamıyor, onun için de kendinden uzaklaştıramıyordu; donup kalmıştı. Avludakiler Delil kadar şaşkın, ne yapacağını bilemez durumdaydılar. İpek yavaşça geldi, Cemo'nun önünde yere çöktü, iki elini ellerinin arasına alıp öpmeye başladı. Konuşamıyordu. Dili tutulmuştu. Başını kaldırıp Cemo'nun

gözlerinin içine baktı. Cemo bu gözlerin içindeki kederi görünce, onun göğsünün üstüne oturan İpek olduğuna inanmak istemedi. İpek birden eğilip Cemo'nun ayaklarına kapandı. Ayakkabının üstünden ayaklarını öpmeye başladı.

Cemo'nun dışında, avludaki herkes ağlıyordu. Delil gözyaşlarını gömleğinin yeniyle sildikten sonra Hüsna'ya döndü.

– Yenge, gelini ayaklarımdan al.

Bütün çabasına rağmen gözyaşlarına mani olamıyordu. Çatallaşmış bir sesle ayakkabılarını öpen Zahide' ye seslendi.

– Bacımı neden öldürelim. Daha önce defalarca konuştuk. Cemalin yanına gidecek. Köyde kalamaz, bunu biliyorsunuz.

Delil üstüne yıkılan bu görevden rahatsızdı. Ne var ki yapmak zorundaydı. Muhtarın ve imamın töreleri görmezden gelişlerine, Zahide ve İpeği aynı gece getirip Hüsna'nın evine bırakışlarına öfkeliydi.

Yeniden ayaklarına kapanan Zahide'ye baktı.

– Yenge hadi gelini al ayaklarımdan. Bizi oyalamayın, ağabeyim bekliyor.

Zahide'den kurtulmak için kızın ağzına doğru ayağını sertçe ileri itti. Siyah örtünün belli etmediği kanlı ağızyla Zahide Delil'in ayağını öpmeye devam etti. Yalvarırken hıçkırıyor, yürek dağlayan bir acıyla kıvranıp Cemo'yu ölümden kurtarmaya çalışıyordu.

Cemo ninesiyle kardeşinin avuçlarındaki ellerini öfkeyle çekti. Kadınlar İpek'e vuracağını, saçlarına yapışıp küfür edeceğini düşünüyor, böyle yapmasını da istiyorlardı. İpek'in de beklediği buydu. Cemo ona vurursa içindeki ateş biraz sönecek, suçluluk hissi belki de hafifleyecekti. Cemo karma karışık duygularla yüklü, delip geçen gözlerle İpek'e baktı. İpek, bu bakışla Cemo'nun ne demek istediğini anladı, bütün vücudu kasıldı. “Neden yaptın? Biz arkadaşık. Bak ölüme gidiyorum, kehribar gözlü sevdiğimi bırakıp gidiyorum. Sen ağabeyimi zaten seviyordun, istediğin oldu. Bana yaptığının vicdan azabıyla bir ömür boyu kavrul, ölüp ölüp diril, kendi kendini ye bitir.” İpek'i hafifçe itti, Delil'in bir türlü çıkamadığı kapıdan ardına bakmadan hızla çıktı. Karanlıkta kaybolan Cemo'nun sesini duyular.

– Hadi abi, çabuk ol.

Cemo'nun kendiliğinden çıkıp gitmesinin şaşkınlığını yaşayan kadınların ağlama sesleri arasında Delil de fırladı kapıdan. Herdem Delil'in ardından koştu, ama geç kalmıştı. Araba acı bir motor sesi çıkararak içindekilerle birlikte gecenin karanlığında yitip gitti.

Bölüm (18)

– Oğlum çıkma, biraz dinlen. Hastaneden çıktığından beri hiç evde kalmadın.

Hastane derken sesini alçaltmıştı. Oğlunun sinir hastalıkları bölümünde onbeş gün yatağa mahkum edilmesini kabullenemiyordu. Etrafına bakındı, kimsenin oğlunun hastanede yattığını bilmesini istemiyordu. “Duyulursa çocuğuma deli damgası vururlar; kim olsa yavrumun yerinde, hastalanırdı. Gecesi yok, gündüzü yok. Her gün silahlar patlıyor, her gün kan. Bir de elin yabanında ana yok, baba yok. Kolay mı öyle gurbet elinde yaşamak?” Müjdat’la göz göze geldi, aklından geçenleri oğlunun okuduğunu sanarak kızardı, konuşamadı. “Anne korkma. İyiyim. Bir yerim ağrııyor ki. Biraz sinirim bozuktu, o da geçti artık.” dedi. Sevecenlikle annesinin yanağına bir öpücük kondurdu.

Merdivenleri hızla inerek sokağa çıktığında yaşlı bir kadın ve küçük bir kız çocuğuyla karşılaştı. İçinden bir öfke dalgası yükseldi. Birilerinin boğazını sıkıldığını sandı. Onları tanımıştı. Elindeki bebeği balkondan atan kıza ve yaşlı kadına öyle bir baktı ki, küçük kız korkarak yaşlı kadının arkasına saklandı. “Velet, acımasız piç!” diye söylenerek uzaklaştı. Yaşlı kadın Müjdat’ın ağzının içinde bir şeyler gevelediğini duymuş, arkasından “Deli mi ne” diye bakakalmıştı.

Yürüyerek caddeye çıktı, oradan taze çekilmiş kahvenin yürüdükçe insanı takip eden kokusunun yayıldığı sokağa saptı. Sokakta baştan başa kuru yemişçiler, tekel bayileri, manifaturacılar ve kuru kahveciler vardı. Sokağı hızla geçip ana caddeye ulaştı. Dört yol ağzındaki trafik ışıklarında durdu. Ne yöne

gideceğine karar vermeye çalışır gibi bir hali vardı. Hastaneden çıktığından bu yana her gün buraya geldiğinde aynı kararsızlığı yaşıyordu. Yeşil lamba yanınca karşıya geçti. Geldiği sokağın bir devamı olan bu sokağı ayıran ana cadde, sadece sokağı ayırmakla kalmıyordu. Caddeyi geçtikten sonra başka bir ülkeye gelmiş hissine kapılıyordu insan. Köşe başında elindeki siyah torbayı sallayan tombalacıyı geçti. Plakçılardan her tür müziğin sesi yüksek perdeden sokağa yayılıyordu. Kuru temizleme dükkanları, elektrikçiler, sandviç yapan küçük büfeler, köfte ekmek satan sokak tezgahları ile burası çok hareketliydi. Ellerinde okul çantasıyla yürüyen üç çocuğa takıldı gözleri; içi sızladı. Çocukların hemen önünden saptıkları sokağa o da saptı. Çocuklar dar bir aradan geçip az ilerideki okula doğru yürürken o, etrafını inceleyerek birkaç yüz metre daha yürümeye devam etti. Küçük, yıkılacakmış gibi duran camiyi, kadın kuaförünü, dumandan içerisinin sis bulutu gibi görüldüğü kahveyi geçti. Nihayet istediği yere gelmişti.

Odanın kapısından girdiği gibi hiç konuşmadan soyundu. Kadın devamlı müşterisi olan Müjdat'a uymuş, konuşmadan soyunup yatağa uzanmıştı. Bu her seferinde böyle oluyordu. Bundan sonra bütün marifet Müjdat'a kalıyordu. Kadının yanına uzandı, hırslı elleriyle memelerini koparırcasına kavradı, kendine doğru çekti. O andan itibaren kadınla değil, kadının etiyile çetin bir savaşım içine girdi. Sevişmiyordu; kavga ediyordu. Olmuyordu, ne kadar kendisini zorlasa, ne kadar uğraşsa olmuyordu. İsteddiği bu değildi. Kadının etini değil, ruhunu sahiplenmek istiyor, hiç konuşmayan kadına kinleniyor, kinlendikçe de acımasızlaşıyordu. Bedeni ve ruhu yorgun, kadının üstünden yana devrildi. Sevişmiş miydi, yoksa hem kendisine hem karşısındakine işkence mi yapmıştı bilmiyordu. İsteddiği sevilme, sevildiğini bilmek, hissetmekti. Sevgi dolu parmakların saçlarının arasında gezindiğini, gözlerinin içine tutku ve hayranlıkla bakıldığını görmek istiyordu.

Bütün kadınlar aynıydı. Ona sadece etlerini sunuyorlardı. Bir O vardı. Zeynep! Uzun saçlarını yastığın üzerine yayar, parmaklarını saçlarının arasından gezdirir, göğsündeki kıllarla oynar, gözlerinin içine gülümseyerek bakardı. Sadece Zeynep ona ruhunu, yüreğini bütün benliğini teslim etmişti. Yanında “Hadi bir an önce kalk git” der gibi uzanan kadına tiksintiyle baktı. Ansızın bütün hıncını, bütün öfkesini taşıyan şiddetli bir tokat attı kadına. Yataktan hışım ile çıktı. Kadın, yediği tokadın şiddeti ve acısıyla sarsılmış, anadan doğma çıplak, yatakta ona bakıyordu. Fermuarını kapatırken kin dolu bakışlarını onun çıplak bedeni üzerinde gezdiren Müjdat'a gözleriyle meydan okudu.

- Ne o kaltak... Tırnaklarını çıkarıp üzerime atılmaya mı hazırlanıyorsun? Sen kadın mısın be. Malak gibi altıma yatıyorsun. Hiç mi ruhun yok? Allah belanızı versin, hepiniz aynısınız. Ancak bacaklarınızı kaldırırsınız.

Tutkusuz bir sevişme iğrendiriyordu onu. Karşısındaki kadın ne kadar güzel olursa olsun soğuyordu hemen. Bir kadın tarafından seilmeyi, çılgınca sürüklenip götürülmeyi düşünüyordu hep. Kadının ruhunu teslim almayı, kendisini tanrı gibi hissetmeyi arzuluyordu. Gözleri kadının gözleriyle buluştuğunda yüreği kor ateşte yanıyor gibi olmalı, vücudundaki her nokta, her kıvrım ona delice bir haz vermeliydi. Etin ötesinde bir şeyler olmalıydı kadınlarda. Bilmediği, tadına varmak için her defasında “Belki bu kez olur” diye sevişmelerinin akışını değiştirdiği bir şey. İyi de neydi bu? Neden bir türlü aradığını bulamıyordu. Etin ötesine nasıl geçecekti, bunun bir formülü, bir yöntemi var mıydı? Neden erkeğe ve erkekliğe dair bir yığın şeyle dolu olan kafasında aradığının cevabı yoktu?

“Benim aslan oğlum, horoz kesmekten korkulur mu hiç” diyen babası, erkek olmanın inceliklerini öğretirken neden aradığını nasıl bulacağını hiç öğretmemişti. Horozu kesemediğini duyan babası, yüzündeki hayal kırıklığı ile annesinin kulağına eğilmiş, “Hanım bu çocuğa erkek gibi sert olmayı öğretmek lazım. Allah korusun, ortalık ibne dolu, farkına bile varmayız, ibne olur çıkar” demişti. Subay olmasını da oğlunun erkekliğiyle övünmek için istememiş miydi? Yoksa babası da mı bilmiyordu etin ötesine geçmeyi.

Bir kadına güzel sözler söylemeyi, ondan bir şey talep etmeyi gururuna yediremiyordu Müjdat. Kadın kendiliğinden gelmeli, onu sevdiğini söylemeliydi. Zeynep’in kendiliğinden ona gelişi, kuraklıktan çatlayan toprağın bekleyip de kavuştuğu yağmur suyu gibiydi. Kendine tam olarak güvenemiyor, bir kadına ilk yaklaşan olmaktan korkuyordu. Ya kadın onu reddederse, ya beğenmeyip alaya alırsa... O zaman, hapsedemediği deli öfkesi tüm benliğini kaplar, çeker silahını kadını hemen oracıkta öldürürdü. İlk adımı atan kadın olunca, işler kolaydı. Beğenildiğini bilmenin rahatlığıyla kadınlarla yatabiliyordu. Etin ötesine geçemediğinde “Sana gelen ben değilim, sen bana geldin” diyerek ilişkinin bütün sorumluluğundan sıyrılıyordu. Parayla yattığı kadınların canı cehennemeydi.

Yediği tokadı hazmetmeye çalışan kadın, ilk günden subay olduğunu bildiği bu garip adamla takışmak doğru değil diye düşündü. İçinde bir öfke büyüyordu. Tokadın acısından ziyade sözler onu çileden çıkarıyordu.

- Ne o aslanım, seni leylek mi getirdi sanıyorsun. Anan da bacaklarını kaldırdığı için bugün buradasın. Parayla etimi...

Sözünü tamamlayamadı, çok şiddetli bir tokat daha inmişti suratına. Sersemlemişti. Bir kaç saniye öyle kalakaldı, başını kendine gelmek istercesine şöyle bir sallayıp yataktan aşağı indi. Sarkan, sağa sola savrulan memeleriyle geldi, Müjdat'ın karşısına dikildi. Dimdik gözlerinin içine bakıyordu. Yataktaki kadın gitmiş; bir başka kadın gelip Müjdat'ın karşısına geçmişti. Bacaklarını iyice açtı, elini apış arasına götürdü.

- Ulan sen kendini ne sanıyorsun be... Az önce it gibi yalanıyordun. Ruhum yokmuş. Sen etimi satın aldın, buranın parasını ödedin.

Kadının gözleri alev alevdi, büyük bir kinle bakıyordu.

- Sizin gibi Allah'sızlar ya iki bacağı'nın arasındakine güvenir ya da bellerinde taşıdıkları silahlarına. Onlar olmadan bir hiçsiniz.
- Korkmuyorum lan senden. Erkeksen, delikanlıyım diye dolaşıyorsan çek vur beni. Hadii... Vursana benii."

İki adım daha attı, memeleri erkeğin göğsüne değdi. Kadın sanki Müjdat'ın çıkıp gitmesini engellemek istiyordu. Bacaklarını daha da açtı, belinden aşağısını ileri doğru çıkardı.

- Hadi ulan hadi... Vursanaa... Benim de istediğim bu zaten. Ulan sen buranın parasını vermiştin." Eliyle apış arasını iyice avuçlamıştı.
- Senin hak ettiğinden çok daha fazlasını ödedim.

Gözleri dolan kadın, elini apış arasından çekip kalbinin üstüne koydu.

- Burası satın alınır mı lan şerefsiz... Senin ferishtahın gelse burayı satın alamaz. Kalbe girmek için kalbini açmayı bilmen lazım. Sende kalp var mı? Ruhsuzmuşum. Sen ne anlarsın ulan ruhtan. Şimdi siktir git, bir daha da bana gelme. Senin gibi heriflerin parası bana lazım değil. Bir kaç piş pişledik kendini bir şey sandın. Siktir dedim, ne duruyorsun hâlâ burada?"

Müjdat'ın yeşil göz bebeklerinin etrafında kırmızı halkalar oluştu, üst dudağının sağ tarafı seğirmeye başladı. Kadını ayağının altına alıp üstünde tepinmek, vurmak, ezip parçalamak istiyordu. Neden silahı şimdi belinde değildi? Çekip vursaydı şu kadını, kanının yere yayılışını izleyip içini alev alev yakan öfkeden kurtulsaydı. Titriyordu sinirinden dişlerini sıktı. Aniden elinin

tersiyle kadının ağzıyla burnunun tam üstüne gelen bir tokat attı. Kapıyı hırsla vurup çıktı. Dudağının seğirmesine engel olamıyordu. Koşar adımlarla kendini sokağa attı.

- Orospu... Orospu... Çekip vurmalıydım ki ecdadına başladığının kaltağının aklı başına gelsin.”

Arenada, elindeki kırmızı bayrağı sallayan matadora hırsla saldıran bir boğa gibi burnundan soluyor, durmadan “Orospu, orospu” diye söylenerek hangi yöne gittiğini bilmeden yürüyordu. Ana caddeye çıktığında “orospu” kelimesi dökülüyordu ağzından. Eve kadar yürüyecek gücünün kalmadığını anlayınca önünden geçen bir taksiyi durdurdu, arka koltuğa oturup adresi söyledi. Bir eli durmadan seğiren dudağının üstündeydi.

Eve geldiğinde hâlâ içindeki kocaman boşluk ve yenemediği öfkesiyle boğuşmaktaydı. Sokağa fırlayıp önce bebeği balkondan fırlatan veledin boğazını sıkamak, ardından silahı ile rast gele ateş açarak etrafındaki herkesi öldürmek istiyordu. Bir yangın çıkarsa, kocaman alevler ortalığı yakıp kavursa ya da yeri yerinden oynatan şiddetli bir deprem olsa, taş taş üstünde kalmasa ne güzel olurdu. İçindeki öfke dinmek bilmiyordu. Gözü iyice kararmıştı. Biri karşısına çıkarsa, kıyasıya kavgaya tutuşsalar, sonrasında silahı doğrultup adamı alnının çatısından vuruverse...

Annesinin uzattığı zarfı hiçbir şey hissetmeden “Bu da nereden çıktı şimdi” dercesine aldı. Pullu tarafını çevirdiğinde birden yüzünün çizgileri gevşedi; içini bir sevinç duygusu kapladı. Yüreğinin titrediğini hissetti. Odasında yatağın üzerine oturmadan önce perdeyi kapatıp elektriği yaktı. “Acımasız velet” diyerek küfrettiği altıncı kattaki küçük kızı görüp sinirlenmek istemiyordu.

*“Selam asker,
Seninle yaptığımız son telefon konuşmasından sonra yanına gelmeyi çok istedim. Dostluk böyle günler içindir. Bağışla beni Müjdat. Yengeni yalnız bırakamıyorum, yoksa yüreğim hep yanında. Seni hastanede ziyaret etmek, bir nebze de olsa sıkıntılarını paylaşmak isterdim, olmadı. Bazen insan ne kadar çok istese de istediklerini yapamıyor...”*

Rüştü’nün hep hüznün ve sevgi dolu gözlerle ona gülümsemesi, sıkıldığında ya da kafası meşgul olduğunda bıyıklarına giden eli gözünün öne gelmişti. “Çok başka bir adamdı bu Rüştü. Tıpkı camide karşılaştığım adamın söylediği gibi: İnsanları insan oldukları için sevmeyi biliyor. Yoksa benim gibi bir herifin sevicecek bir tarafı yok.” İçini derin bir özlem kaplamıştı. Rüştü’nün yanında olup sohbet

etmeyi candan istedi. Mektubu bir solukta okuyup bitirmek istiyordu. Onun neler yazdığını öğrenmek, en önemlisi, ihtiyaç duyduğu sevgiyi bir an da olsa tatmak istiyordu. Mektubu okuyup bitirdiğinde bir alt üst oluş yaşadı. Neler yazmıştı böyle Rüştü. Anlamak, her satırı içine sindirmek için mektubu yarısından itibaren defalarca okudu.

“Evet asker, mektupta bile sana küçük bir öğütte bulunacağım. Bak bu yazdıklarımı yabana atma. Benim kendimi bulmamda çok faydası oldu. Kim bilir belki senin de kendinle buluşmanı sağlar...”

Müjdat bütün dikkatiyle, her satırın üzerinde düşünerek okudu.

“Sana Şeyh Şibili’yi ve Bedrettin’i yazmak istiyorum asker. Şeyh Şibili’ye sormuşlar ‘Sana hakikat yolunu kim gösterdi’ diye. ‘Bir köpek.’ demiş ve anlatmış. ‘Bir gün bir su kıyısında susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek gördüm. Köpek, içmek için suya her hamle edişinde suda kendi suretini görüyor, bunu başka bir köpek sanıp korkuyla geri kaçıyordu. Sonunda susuzluğu içindeki korkuya üstün geldi, köpek suya atladı. Atlamasıyla sudaki suret kayboldu. Gereksindiği şeyle kendisi arasındaki engel kendisiydi. Ben de kendim olduğum şeyin, aslında içimdeki engel olduğunu anladığımda, engel ortadan kalktı.’

Kendisini bulmak için Bursa’dan kalkıp Mısır’a giden Şeyh Bedrettin, hocasından bu hikayeyi dinlediğinde üzerinde çok düşünür ve şöyle yorumlar: “Öğrenmek, öğretmene değil sana bağlı. Eğer sen olgunlaşmamışsan, değil öğretmen; peygamber bile olsa sana bir şey öğretemez. Bildiğimi sanıyordum, çünkü buydu benim talihsizliğim. Ben biliyorum diyordum. Oysa kim ki bilir, bir daha hiç öğrenemez.” Bedrettin daha sonra Şeyh Şibili’nin sözlerini tekrarlar. ‘Bir gün su kıyısında susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek gördüm. Susuzluktan ölecek halde su kıyısında duran bendim. Peki, beni suya atlamaktan alıkoyan neydi? Kıyı bildikti; suya atlamaksa bilinmezliklere dalmak demekti. Bilinmeyen akıcıdır, boyna değişir. Su gibi. Bilinen öldürür. Kıyı gibi... Köpek, içmek için suya her hamle edişinde kendi suretini görüyor, bunu bir başka köpek sanıp korkuyla kaçıyordu. Suda gördüğü kendi suretiydi, kimse yoktu, yapayalnızdı. Bu sokak köpeği tıpkı benim şu soğuk dünyada yalnız olmam gibi yalnızdı. Hiçbir zaman kendimin sınırları dışına çıkamadım. Buydu benim mutsuzluğum. Ben biliyorum diyordum sürekli. Biriyle mi karsılaştım; hemen onu imliyor, ona dair kendi imgemi yaratıyordum. Yargılıyordum. O insan kayboluyor, geriye benim onun hakkındaki yargım kalıyordu. Ben, gerçekteki insanla değil; kendi yarattığım imgeyle, kendi yargımla söyleşiyordum. Taa ki Cazibe’ye kadar (Cazibe ona hediye edilene kadar bir köledir. Bedrettin’in özgür eşi, oğlu İsmail’in annesi olur) Cazibe’yi sevdim. Sevgi yargı değildir. Sevgi heyecandır. Sevgi parça değil bütündür. Ben Cazibe hakkında yargıda bulunamazdım, Cazibe’yi, o nasılsa öyle anlamak zorundaydım. Ve benim gerçeği gösteren köpeğim Cazibe oldu. Hakikat, öğretilen değil olunan şeydir. Hakikate bilgiyle değil, anlamayla ulaşılır. Bilgi yalnızca belleğimizin bir parçasıdır. Anlamaksa varlığımızın bir parçası.”

Dostun Rüştü olarak derim ki, iyi düşün asker. Senin suretinle karşılaşmanı sağlayan kim? Şeyh Bedrettin'in Cazibe'si ile Zeynep arasındaki bağı iyi kurmaya çalış. Bedrettin'in sözlerinin üzerine hangi sözü koyabilirim ki.

Yine çok konuştum değil mi sevgili Müjdat? Daha fazla uzatmayacağım. Bu son sözler de benden, senin deyişinle ihtiyardan olsun. Bilir misin bence askerler madalyon gibidir; iki yüzleri vardır. Bir yüzleri direngendir, tepeden tırnağa inanç kesmiştir, yıkılmaz ve acımasızdırlar.. Herşeye rağmen kalkar ve yürürler. Gözyaşlarını tıpkı yürekleri gibi saklarlar. Duruşları katı, yüzleri anlaşılmazdır. Bakışa göre değişir bu asker tanımı, ama ben böyle bakıyorum.

Askerlerin diğer yüzünü mü soruyorsun? Aynaya bak. Gözlerinin, hani o Zeynep'in çok beğendiği gözlerinin içine bak. Orada herkesten, kendinden bile sakladıklarını arabul. Mutsuzluk, kırılmanlık, yalnızlık, ezilmişlik, hüznün, korku, kimsesizlik var değil mi? İki yüzün var. İyi bak, sen de göreceksin. İşte sendeki bu yüzü gördüm. Yüreğinin derinliklerine gömdüğün Müjdat'ı tanıyıp sevdim. Biliyorum, şimdi iki Müjdat karşı karşıya geldi ve sen hangisi olduğuna karar veremiyorsun. Mahkum ettiğin Müjdat'ı serbest bırak ve onun ardından korkusuzca yürü. İç dünyanın aydınlık olduğunu, hep sözünü ettiğin içindeki o kocaman boşluğun dolduğunu göreceksin. Psikolojik tedavi, daha bilmem ne. Bunlara ihtiyacın yok. İhtiyacın olan tek şey, yalnızca ama yalnızca kendinle yüzleşme olacak.

Sevgi ve sağlıkla kal canım kardeşim."

Müjdat, Rüştü'nün mektubunu günlerce okudu. Sonrasında annesiyle babasının ısrarlarına hiç aldırmadan bir sabah otobüse atladı; kaçtığı, orada yaşadığı günleri hayatından silmek i istediği şehre bir gece yarısı döndü.

Karşı evin camından sızan ölgün ışığa inat, ay binaları, sokakları şavkıyla aydınlatıyordu. Müjdat'ın kararmış olan içini de aydınlatıyordu. Gözlerini iki elinin içiyle ovuşturdu. Bir şey görmek istiyor da bir türlü göremiyor gibi bir hali vardı. Hiç kimseyi göremeyeceğini bildiği halde, altında kocaman mor halkaların olduğu gözlerini kırıştırarak yeniden baktı. Balkon boştu. Başını cama dayadı, havanın bunaltıcı sıcaklığına rağmen alnında camın iç rahatlatan serinliğini hissetti. Aklına gelen bir düşünceyle yüzü aydınlandı, gülümseyerek pencereden geri çekildi. Geldiğinde salonun ortasına bıraktığı valizinin üstündeki sırt çantasını aldı; içinden uzun koyu kahverengi saçları, kocaman siyah gözleri bulunan bir oyuncak bebek çıkardı. Eliyle bebeğin çantada birbirine karışan saçını okşarcasına düzeltti.

Bebeği tesadüfen geçtiği Rus pazarında gördüğünde nedenini bilmediği bir sevgi duyarak satın almıştı. Eve götürdüğünde doğru odasına girmiş, yatağının

karşısındaki camın önüne bir sandalye koymuş, bebeği üzerine oturtmuştu. Birkaç gün sonra annesi bebeği gördüğünde çok şaşırmış, cesaretini toplayıp da oğluna soramamıştı. Hastaneden yeni çıkmıştı Müjdat. Doktor “Ağır bir depresyon geçirdi, biraz hoşgörü, biraz sevgi gösterin. Sakın abartmayın hiçbir şeyi, üstüne gitmeyin. Ne oldu, ne zaman oldu, nasıl oldu sorularıyla bunaltmayın.” diye tembih etmişti. Üstüne basa basa bir kere daha “Ağır bir depresyon geçirdi. Her an yenileyebilir, dikkatli olmanız gerekli.” diye uyarmıştı annesini.

Kadının aklına oğlunun gerçekten delirmiş olacağı fikri geldi. Üzüntüyle odadan çıkmak üzereyken, dönüp yeniden sandalyenin üstünde duran bebeğe baktı. “Sakın bu Müjdat...” Bu kez aklına gelen düşünceyle kulaklarına kadar kızardı. “Bu oğlanı baş göz etmek, çoluğa çocuğa karıştırmak artık farz oldu.” Yüzünü iyice ateş bastı, yanakları al al oldu. “Ya sahiden bu bebeği bir kadın yerine koyuyorsa, gece koynuna alıp uyuyorsa?”

Müjdat’ın döneceği gün odasının kapısına yaslanmış oğlunun sırt çantasına kalan son eşyalarını yerleştirmesini izliyor, bir yandan da kendisine dikkat etmesini; telefonla aramasını yalvaran bir ses tonuyla tembihliyordu. Müjdat çantanın ağzını kapatmadan, gülümseyen bir yüzle sandalyenin üstünde duran bebeği almış, “Seni burada unutacağımı mı sandın ufaklık. Hadi bakalım gidiyoruz.” diyerek bebeği incitmek istemeyen ellerle çantanın içine koymuştu. Anne artık dayanamamış, ne olursa olsun diyerek sormuştu.

- Müjdat ne bebeği o öyle?
- Hiç anne. Arkadaşımın kızına hediye aldım.

Annesinin yüzü kızarmış, Müjdat buna bir anlam verememişti. Oğluna sevecenlikle, bir yandan da endişeyle bakan kadın aklına gelen kötü düşünceden, kendi kötü kalpliliğinden utanmıştı.

- Ufaklık... Şimdi sana bir yer yapmak lazım. Şu sandalyeyi camın dibine koyalım, seni de üzerine oturtalım. Hah işte böyle... Evet, işte oldu evine hoş geldin.

Yüzü aydınlıktı gülümseyerek bebeğe bakarken.

- Yahu sana hep ufaklık mı diyeceğim? Senin bir ismin olmalı. En iyisi sana Zeynep diyelim.

Bölüm (19)

Geceyi delmek istercesine hızla ilerleyen arabanın içinde bir taş kadar sesiz ve kımıltısız oturan Cemo; ne acı duyuyor, ne korkuyor, ne de başına neler geleceğini merak ediyordu. Başını arabanın camına dayamış, karanlıkta birer gölge gibi görünen ağaçların önünden geçtikçe daha uzağı görmeye çalışıyordu. Acaba nenesinin anlattığı o delice akan suyun yanından geçecekler miydi? Yol alabildiğine ıssız, gece inadına daha karanlıktı. Gökyüzünde ne ay vardı ne de yıldızlar görünüyordu. Başını kaldırıp yanında sessizce oturan Delil'e bakmak istemiyordu. Gözlerinde ona ne yapacaklarına dair bir işaret yakalamaktan korkuyordu. Arabayı kullanan amcasının oğlu hiç konuşmuyor, gözünü yola sabitlemiş olarak arabayı kullanıyordu. Dakikalar saat, saatler gün olurken Cemo durmaksızın arabanın camından dışarıya baktı. Uzaktan ölgün görünen şehrin ışıkları yaklaştıkça, yola çıktıklarından beri aklına bile getirmediği gerçeklerle boğuşmaya başladı.

İpi boynuna geçirdiği an yüreği nasıl yaralı bir serçe gibi çırpınıyor, göğüs kafesini parçalayıp çıkmak istiyorsa, yine öyle olmuştu. Nefesi daralıyor, hiç kımıldatmadan gecenin ötesini görmeye çalıştığı gözleri, içine bir avuç tuz atılmışçasına yanıyordu. Avuçlarının içinde önce inceden soğuk bir ter oluştu. Sırtından aşağılara damlacıklar halinde terlerin yuvarlandığını hissettiğinde, avuçlarının içi de su gibi olmuştu. Bütün bunlar yetmezmiş gibi tuvalete gitmek istiyordu.

Geceyi kovalayan gündüz, biran önce kavuşmak istediği sevgilisini kucaklamak ister gibi hafiften ısımaya başladığında, araba kocaman bir kavak ağacının göğü delmek istercesine yükseldiği evin önünde sarsılarak durdu. Delil, arabaya bindiklerinden bu yana ilk kez konuşuyordu.

– Hadi bacım... Geldik.

Cemo şaşkın ve korku dolu bakışlarını bir an Delil'in gözlerinin içine dikti, arabayı kullanan amcasının oğlunun açtığı kapıdan indi. Ellerini önünde bağlayarak kavak ağacının dibinde küçücük duran evin gömüldüğü karanlığa baktı. Bilinmezliğe doğru çıktığı yolculuk kadar bilinmez olan bu eve ürkek adımlarla yürürken, arabayı kullanan amcasının oğlu bir elini omzuna attı.

– Bacım benim... Kader bazen insandan önce gidip bir yerlere oturuyor ve

insanın ona doğru gelmesini bekliyor. Senin de kaderinde bu eve böyle bir şekilde gelmek varmış.

Acıyla yüklü ses, Cemo'nun evden ayrıldığından beri akıtmak istediği halde bir türlü akıtmayı başaramadığı gözyaşlarının yanaklarından akmasına neden oldu. Delil, saat alarmı gibi çalan kapının ziline elini dokundurur dokundurmaz kapı telaşla açıldı. Kapıyı açan Delil'in karısıydı. Gözlerinden henüz uyumadığı hemen okunan kadın, akıttığı gözyaşlarını örtüsünün kenarıyla silen Cemo'yu karşısında perişan bir halde görünce iki dizine ve göğsüne elleriyle vurmaya başladı.

– Oy ben öleyim, oy evim yıkılsın, oy gözüm kör olsun... Cemooo... Cemilem, kara gözlüüm.

Kitlenmiş gibi duran kızın boynuna sarıldı, kollarını kaçmasını önlemek istermiş gibi sıktı. Hepsi öylece kapının ağzında kalakalmışlardı. Kadın Cemo'yu kokluyor, öpüyor, yeniden “Oy Cemo gözüm çıksın” diyerek hıçkırıklarla ağlıyordu. Delil ve ağabeyi de saklamaya gerek duymadıkları gözyaşlarını siliyorlardı. Neden sonra Delil'in ağabeyinin aklına “İçeri girin, kapı ağzında eyleneceğin” demek geldi.

Kadın Cemo'yu elinden tuttu, evin salonuna kadar böyle yürüdü. Kadın bir yandan Cemo'nun başına gelenlerden dolayı çok üzülürken diğer yandan da geceden beri kafasında kurguladıklarının gerçekleşmemesine sevinliyordu. Kapıyı korku ve telaşla açtığında Delil ile ağabeyini yalnız göreceğini sanıyordu. Cemo'yu yolda öldürüp bir taşın altına koymayacaklarını, ya da çılgın gibi akan suyun bağına atmayacaklarını kim söyleyebilirdi ki. Kızı sapasağlam karşısında görmek onu kanatlandırmıştı. Nasıl üzülmesindi, Cemo ile teyze kızı oluyorlardı. Yaşadıklarından, uzun yolculuktan yorgun düşen Cemo başını önüne eğmiş, bir türlü zaptedemediği gözyaşlarını döküyordu. Delil'in “Yol boyu bir şey yemedik, açız” demesi üzerine mutfığa giden kadının aklı salonda, Cemo'da kalmıştı. Acele ile yiyecek bir şeyler hazırlarken “Ne olursa olsun onu öldürmenize izin vermeyeceğim” diye kendi kendine söylendi.

Köyden taşınmış olmaları alışkanlıklarını değiştirmemişti. Evin kapısından içeri girdikleri andan itibaren köylerinde nasıl yaşıyorlarsa öyle yaşıyor, öyle davranıyorlardı. Evin arka bahçesine yaptıkları tandırılıkta pişirdiği kağıt gibi ince lavaş ekmeğini eline aldı. Karşısındaki birine yeminle teminat veriyormuş gibi öpüp başına koydu. Ekmeği iki gözüne ayrı ayrı götürdü. “Aha

bu nimet kırk kapıda elime geçmesin... Aha bu nimet gözüme dizime dursun, şu iki gözümü kör etsin ki Delil ile ağabeyi beni öldürmeden Cemo'yu öldüremeyecekler.”

Evleneli iki yıl olmuştu, hâlâ bir çocuk doğuramamıştı. Kaynanasının, görümcelerinin kısır demesinden bıkıp usanmış, bir komşusuyla gizlice doktora gitmişti. Doktor çocuk doğurmasına hiç bir engel bulunmadığını, kocasının da gelip kontrolden geçmesinin iyi olacağını söylemişti. Ne zamandır Delil'e bunu söylemek için fırsat kolluyordu. Ekmeği iki elinde tutarak bu kez de yukarı doğru kaldırdı. “Dünyada en çok istediğim şey bir evlat sahibi olmak. Soyumuzu sopumuzu yürütecek bir erkek çocuğu doğurmak. Eğer Cemo'nun kanına girmelerine izin verirsem karnıma döl düşmeye, kulağıma çocuk ağlaması girmeye.” Elindeki tepsinin üstüne koyduğu yemeklerle salona döndüğünde kendisini çok güçlü hissediyordu.

Yemek bittikten sonra yorgun olduklarına hiç bakmadan Delil'le ağabeyi dışarı fırladılar. Sanki arkalarından atlı kovalıyordu. Belli ki kadınların yanında kalmak istememişlerdi. Cemo, teyze kızıyla evde baş başa kaldı. Geldiklerinde durmadan ağlayıp dizlerini döven kadın şimdi derin bir sessizliğin sularında yüzüyordu. Köylerinin üstünde koruyucu gibi yükselen dağın yamacındaki gelincik tarlasına olan özlemin içini yaktığını duyumsayarak, gözünün göremediği uzaklıktaki deli ırmağın akışını dinliyordu.

“Öldürüp bu suya atmadılarsa demek ki bir bildikleri var. Sabahın bu saatinde dışarı çıktılar; nereye gideceklerini, ne zaman geleceklerini söylemediler. Yolda başına bir şey getirmediğine göre burada öldürecekler. Bu imansızlar bir plan kuruyorlar, ama ne?” Aklından binbir olasılık geçiyor, hangisinde karar kılacağını bilmemenin şaşkınlığı ile başka düşüncelere kayıyordu. Cemo'ya bakmaya cesareti yoktu. Gözleri bir an buluşsa, o masum gözlerde yatan ölüm korkusunu görse, hemen kapının önüne çıkaracağından; “Kaç buradan, olabildiğince hızlı kaç, uzaklaş, sokaklarda başına ne gelirse gelsin kaç buralardan” diyeceğinden korkuyordu.

Kadın kendisinin dışında, ama kendisi olan birinin denetimine girmiş gibiydi. Bugüne kadar boyun eğen, susan, kabullenen yanı az evvel öldürülmüş, faili belli olan bir cinayete kurban gitmişti. Törelere dışında hiç bir kanun tanımadığı halde töreye şiddetle karşı çıkıyor, mantığının ve duygularının sesine kulak veriyordu. Namus neden kadınların iki bacağının arasındaydı? Cemo namusunu kirletecek ne yapmıştı? İsyan, pimi çekilmiş bir el bombası gibi bütün benliğini sarmış, patlamak üzereydi.

“Çocuk doğuramazsın suç senin. Çeşme başında kazıklanırsın suç senin. Saçına sakalına ak düşmüş herifin birine başlık karşılığı satılırsın; adam çükünün acizliğinin acısını bile sana yükler. Kadın olmanın belirtisi iki bacağımızın arasındaki et parçasıysa Allah bizi neden yarattı? Madem daha doğarken suçluysak, neden öbür dünyada bize hesap sorulacak?” Bunalmıştı. Ani bir kararla yerinden kalktı, buyuran sevgi yüklü bir sesle “Kalk Cemo” dedi. Köklerinden koparılmış bir bitki gibi solmuş, nefes almaya bile hali olmayan Cemo ayağa kalktı, elini bir çocuk korkaklığı ile kadına teslim etti.

Kadın iki kişilik bir somya ve bir sandıktan ibaret mobilyası olan odanın kapısını sıkıca kapattı. Sandığın üzerinde yığılı olan yün yorganları, kanaviçe yastıkları, bir kadının kaldırmakta çok zorlanacağı kocaman yün döşeği el çabukluğu ile odanın orta yerine yığıldı. Sandığın içinde naylon torbalar içinde saklı duran çeyizlik eşyalar, insanda merak duygusu uyandıran renkli bohçalar vardı. Cemo bir an olsun boğazına yapışıp kendisini havasız bırakan görünmez ellerden kurtulur gibi oldu. Kara gözleri, sandığın içindeki gizeme kapılıp gitmişti. Delil’in karısı teyze kızı farkında bile değildi.

En son bohça, İran’dan yıllar evvel babasının getirdiği simli kumaştan yapılmıştı. Annesi kumaşın beş metresi ile elbise diktirmiş, geri kalanını saklamıştı. Bu bohçanın dışında, aynı kumaştan altı metre daha vardı. Kumaştaki sim iplikler pırıl pırıl yanıyor, bakanın gözlerini kamaştırıyor, insanda kumaşa mutlaka dokunma hissi uyandırıyor. “Nerede o eski kumaşlar. Şimdi arasan da bulamazsın bu kumaşı. İran Şahı’nın karısı Farah Diba bile bu kumaştan giyermiş” demişti anası.

Üzerindeki firketelere takılıp kumaştan fırlayan simlere aldırmandan çarçabuk açtı bohçayı. Çeyizinin en değerlilerini barındıran bohçada yamru yumru bir top gibi duran başörtüsünü aldı, sıkıca bağlanmış uçlarını çözdü. Sonra bir başka örtüyü daha çözdüğünde, altınlar özgürlüklerine kavuşmuş gibi ışıldayarak örtünün üstüne seriliverdi. Siyah Oltu taşından yapılma boncukların içine dizilen altınların orta yerinde, büyüklüğünü ve değerini belli etmek istercesine üç tane beşibirlik duruyordu. Kadın, elinde tuttuğu altınlara bir iç çekişle baktıktan sonra boynuna geçirdi. Geride kalan bileziklerle öteki takılarını yine örtülerin içine koyduktan sonra bohçayı alelacele yeniden firketeledi.

Delil’in karısı, şimdi yaptıklarını yıllardır düşünüp planlamış gibi sakın, ama son derece kararlı bir şekilde uyguluyordu. Eğildi, sandığın dibine yayılan örtüyü sıyırdı, sonra da çok önceden örtünün altına yerleştirdiği kartonu kaldırdı. Küçük bir mendilin içine sararak sakladığı parayı sutyensiz göğsünün içine

koydu. Sandıktan çıkanları çabucak gerisin geriye yerleştirdikten sonra sandığın kapağı usulca sakladığı gizemlerin üzerine kapandı. Odadaki her şey eski haline dönmüştü.

Teyze kızı sessizce kendisini izleyen Cemo'nun yanına gelip önünde durdu. Son derece sakindi. Yüzünde kendinden ve yaptıklarından emin olan insanların kararlılığı vardı. Cemo'nun gözlerinin içine baktı; hem kendisinin hem de Cemo'nun kederlerini silip atmak istercesine gülümsedi. İçten içe kendisiyle övünüyor, hemen ardından korku kırıntıları heyecanlanmasına, kalbinin çarpıntısının artmasına neden oluyordu. Hiç bir şeye aldırıyor, umursamıyordu. Kendince olabilecek her türlü kötülüğü hesaplamış, ne olursa olsun bütün kötülükleri göğüslemeyi çoktan kafasına koymuştu.

- Seni öldürmelerine izin vermeyeceğim. Ben senin ablan sayılırım. Bu dinsiz imansızların hiç bir günahı olmayan seni ziyan etmelerine göz yummayacağım. Bu altınları neden çıkardım biliyor musun?

Cemo'nun yanıtını beklemedi. Elini göğsüne sokup mendil içindeki paraları çıkarırken, o güne kadar hiç tatmadığı garip bir heyecanla sürdürdü konuşmasını.

- Bu gece altınları ve bu paraları alıp kaçacaksın. Nereye olursa olsun kaçacaksın. Yeter ki seni bulamayacakları kadar uzak bir yer olsun.

Ansızın sustu. Sabahtan beri kafasında kurduğu planın bu kadar kısa sürede gerçekleşiyor olmasından şaşkındı. Oysa düşündüğünde hiç bitmeyecek kadar uzun, sonu gelmeyecek kadar karışık gözüküyordu her şey. Şimdi ise hepsi o kadar basitti ki.

- Gece herkes derin uykuya daldığında kapıya yakın kurduğum yataktan usulca kalkıp, bir gölge gibi sessizce süzülür, gecenin karanlığına karışıp gidersin. Artık bahtın bu gecenin karanlığı gibi zifır mı keser, yoksam güneşli bir gün gibi açık mı olur onu bilemem. Bir şey var Cemo. Kaçabilmen, sessiz ve çok hızlı hareket etmene bağlı. Anladın mı Cemo? Sadece hızlı davranacak, hiç gürültü etmeyeceksin. Bir gölge kadar sessiz olmalısın, gerisi kolay. Yatağını yaptığımda, altınlarla paraları yastığın altına bırakacağım. Buradan kurtulursan seni bir daha bulamazlar; yeter ki sabaha kadar kimselere görünmeden buradan uzaklaşmayı başar.

Sessiz ve hayret dolu bakışlarla kendisini izleyen Cemo'ya yaklaştı anaç bir

sevecenlikle.

- Yaparsın değil mi Cemo? Biliyorum, yapabilirsin ve yapacaksın. Başka çaren yok, öldürecekler seni.

Cemo'nun kaçıp kurtulacağına dair hiç inancı olmadığı gibi, gece evden çıkmaya gücünün olduğundan da emin değildi. Hem kaçsa bile nereye gidecek, gece yarısı izini, yolunu bilmediği bu şehirde tek başına ne yapacaktı.

- Duyuyor musun beni? Cemo gitmelisin...

Cemo, ağlamaktan şişmiş gözleriyle teyze kızına baktı.

- Olmaz, olamaz... Benim yüzümden seni öldürürler. Bırak ne olacaksa olsun. Ben kaderime razıyım.

Teyze kızı, Cemo'nun korkaklığı ve kolayca teslim oluşu karşısında aniden sinirlendi. Kendisine rağmen kendisi olan diğer yanını ilk kez bu kadar kararlı, bu kadar cesur görüyordu. Hem ant içmişti. “Karnıma döl düşmeye” demişti. Cemo ne olursa olsun bu gece gitmek zorundaydı.

Teyze kızı sonunda Cemo'yu sabaha karşı evden kaçıp İstanbul'a gitmeye ikna etti.

Bölüm (20)

Camın kenarındaki sandalyenin üstünde yaramaz bir kız çocuğu edasıyla duran oyuncak bebeğe sevgi ile baktı. Günlerdir evinin perdelerini açmamıştı. Kendisi ile dış dünyayı bu perdeyle ayırıyor, böylece karşı balkonu da hiç görmüyordu. Düşüncelerinden evin içine yayılan sinsi bir yangın vardı. Bu yangının kirinden, pasından, dumanından boğuluyor; boşlukta uzayıp giden zamanın içinde eriyip un ufak olmak istiyordu.

Hareketsizlikten uyuşan gövdesini kımıldatmak ona ağır geliyordu. Günlerce, haftalarca, hatta aylarca yataktan çıkmamak, ne bir kuş cıvıltısını, ne bir yaprağın yeşilini, ne de çağıldayan bir suyun sesini duymak istiyordu. İnsana ihtiyacı olmadığını düşünüyor, pencerenin önündeki sandalyeye mahkum ettiği oyuncak bebekle durmadan konuşmak, dertleşmek, içindeki zehri akıtmak istiyordu.

- Ya işte böyle Zeynep’cik. Mahkum ettiğim Müjdat’ı serbest bırakmalıyım. Bir kez olsun söylediklerime karşılık ver. Hep sessizce oturuyorsun. Saçlarını savurmaktan, ölgün ölgün bakmaktan başka bir şey bilmez misin?

Bebeğin tam karşısına geldi, ayakta bir süre durduktan sonra perdeyi tek hamlede sonuna kadar açtı. Zeynep’lerin evinin balkonunda biri vardı. Onun yaşlarında, esmer kıvrık saçlı bir adam, limona benzer ağacın yanındaki sandalyede oturmuş, elindeki sigaradan derin nefesler çekiyordu. Adam Müjdat’ın perdeyi açtığını anlamış gibi apansız başını kaldırdı. Camın önünden çekilmeye fırsat bulamayan Müjdat’la adamın bakışları havada sallanan iki ağır kılıç gibi birbirine çarptı. Adam bakışlarını çekmeden sigarasından derin bir nefes daha çekti.

Ne yapacağını, nasıl hareket edeceğini bilmeyen Müjdat perdeyi acele ile kapattı. Kendisi farkında değildi, ama camın önünde durmuş, hâlâ karşı eve bakıyordu perdenin arkasından. “Adam neden küfür eder gibi baktı. Yok canım, bakışları buluşmamıştı, bu kadar uzaktan bakışların çakışması mümkün olamazdı ki.”

Adamın bakışlarında bir şey vardı. Tam da bir zamanlar Zeynep’in durduğu yerde durmuş, bakışlarını çekmeden meydan okur gibi sigaranın dumanını ona doğru üflemişti. Korkutmak mı istiyordu? “Yaptıklarını biliyorum, hesabı sorulacak” mı diyordu. Kafasında sıraladığı sorulara yeni sorular eklerken, gözleri, yanındaki sandalyenin üzerinde duran bebeğe takıldı. Bir anda bebeği saçından kavradı “Orospu... Senin yüzünden oldu her şey. Senin yüzünden hayatım alt üst oldu. Orospu, kendini geberttin.” Bir taraftan küfrederken bir taraftan da bebeği duvara çarpıyor, sandalyeye vuruyordu. “Ben kimseden korkmam anladın mı? Allah’ın kırolarından mı korkacağım”. Bebeği bütün gücüyle duvara vurmaya devam etti. Bebeğin başı elinde kalmıştı. Elindeki başı habire duvara vuruyordu. “Ben bu şehrin kralyım anladınız mı lan?

Allah'ıyım... Kimse bana dokunamaz anasını bacısını bellediğim herifleri.” Parçaladığı bebekten kalan bir tutam saç yere fırlattı, pencereye gidip perdeyi yırtarcasına açtı. Adama “Sen kimsin ki bana böyle bakıyorsun, korkmuyorum” diye bağırarak; çok kızarsa çekip silahını onu alnının ortasından, bir nişan tahtasına ateş eder gibi nişan alarak tam on ikiden vuracaktı. Karşı balkonda o küçük ağaççıktan ve Zeynep'in öksüzü gibi duran sandalyesinden başka hiç bir şey yoktu. Adam gitmişti. Korku ile ürpermesine rağmen aceleyle sokağa çıktı, Zeynep'in bir zamanlar yaşadığı evin önüne geldi. Önce pencereye, sonra da balkona ve evin kapısına bakmaya başladı. Bir türlü hakim olamadığı öfke dolu bakışları deliceydi.

Bir kaplumbağa yavaşlığı ile yürüyor, az önce camda gördüğü adamlarla karşılaşmak istiyordu. Düşünceleri ve duyguları karmakarışık olmuştu. Balkonda gördüğü adamlarla karşılaşırca bir şekilde adamı tahrik edecek, kavga çıkaracaktı. Sevince benzer bir duygu benliğini kaplıyordu. Adam ona bu kadar kötü baktığına göre Zeynep'in başına gelenleri biliyordu. Mutlaka intikam almak isteyecek, silahını çekip onu öldürmeye çalışacaktı. Bu düşünce aklına her geldiğinde yitirdiği bir şeyi bulmuş gibi sevince boğuluyor, yüreğini ezen ağırlık hafifliyordu. Öldürülürse çektiği vicdan azabından kurtulacak, artık korku içinde yaşamayacaktı.

Evden epeyce uzaklaştıktan sonra geri döndü. Zeynep'in evine doğru yürümeye başladı. Adam ona meydan okumuştı. Korkmuyordu. Bunu kanıtlayacak, adamı gördüğü gibi mıhlıyacaktı. Onun ne suçu vardı. Zeynep gece yarısı kendiliğinden gelip koynuna girmişti. Hangi erkek kendisini sunan bir kadınla olmazdı? Hangi erkek kendiliğinden gelip koynuna giren kızı alıp kendisine kadın, çocuklarına ana yapardı? Namussuzluk Zeynep'in kanında varsa bunun sorumlusu o olamazdı. İşte sonunda Zeynep layığını bulmuş, ölüp gitmişti. Şu iki kelimeyi bir araya getiremeyen ürkek köylü dilberinin ağabeysi midir, akrabası mıdır nedir bilmiyordu, önce kızlarına sahip çıksaydı. Şimdi utanmadan ondan hesap sormaya kalkıyordu. Öyle yağma yok. O, kuru gürültüye pabuç bırakacak adam mıydı?

Evin önünde durduğunda kararsızlıkla etrafına bakındı. Kapıyı çalıp içerdeki adamı çağırmak, hemen orada, kapının önünde beynine bir kurşun sıktıktan sonra akan kanın toprağa karıştığını görmek istiyordu. Belki de adam onu öldürür, kanının akışını seyrederdi. Ölmekle öldürmek arasında gidip gelen düşüncelerinden bir an sıyrıldı, etrafına baktığında Zeynep'in saçını taradığı, rüzgarın saçlarını dağıtarak gözlerine doldurduğu balkonun altında durduğunu fark etti. Balkonun altına ne zaman ve nasıl geldiğini hatırlamıyordu. Korku ile

dönüp hızlı adımlarla evine doğru yürümeye başladı.

Eve girince, sonuna kadar açılmış perdeyi karşı balkona bakmadan kapattı. Sabaha karşı görülen, hayal meyal hatırlanan bir rüya gibi neler yaptığını anımsamaya çalıştı. Sislerin ardından seçilen siluetlerin içinden sokakta yürüyüşünü, öldürme ya da öldürülme isteğini, balkonun altındaki duruşunu hatırladı. Oyuncak bebeğin, gövdesinden ayrılan başı onu dehşete düşürdü. Zeynep'in başını gövdesinden ayırmış, bütün odanın içini kana bulamıştı. Elllerine baktı, avuçlarının içini dolduran kan parmaklarının arasından sızıyor; tıp tıp sesler çıkararak halıya damlıyordu. Koşarak banyoya gidip ellerini çeşmenin altına tuttu. Musluktan akan su ellerine değdiğinde kızılışıp lavabonun içine yayılıyordu. Daha önce sinirli bir anında yumruklayarak iki üç yerinden çatlattığı aynaya baktı. Yüzünden kan çekilmiş, gözleri bir garip bakıyordu. Suyu avuçlarına doldurarak yüzüne çarptı, aynaya yeniden baktı. Aynanın her bir çatlağından ayrı ayrı görünen yüzünün kana bulanmadığını görünce biraz sakinleşti.

Derin bir nefes alıp havayı kokladı. Salona geçti. Banyo gibi burası da kan kokuyordu. Salonun ortasında büyülenmiş gibi durdu. Ortalığı göle çeviren kan yok olup gitmişti. Zeynep'in başsız gövdesine ne olmuştu. Genzinden hırıltılara benzer sesler çıkıyordu. Yeniden havayı kokladı, kan kokusu yoktu. Yalnızca tüm bekar evlerinde var olan hafif rutubet, eşyaya sinen nikotin ve yalnızlık kokusu vardı. Gözlerinden yaş gelinceye kadar kahkahalarla güldü. Ardından sarsılarak ağlamaya başladı. Ağlamak iyi gelmiş, karmakarışık olan düşüncelerini biraz olsun toparlamasına yardımcı olmuştu. Beyninin ona oynadığı oyundan kafasında birbirine karışan hayal ile gerçeğin ağırlığı altında ezilmiş halde yorgun gözlerini kapattı, uykunun kollarına teslim oldu.

Uyandığında gözüne ilk çarpan, yerde başından ayrılmış gövdesi ile duran bebek oldu. Hiç acele etmeden yerden aldığı bebeğin baş ve gövdesini dikkatle bir gazete kağıdına sararak yatağın üzerine bıraktı. Özenle sivil kıyafetlerini giyindi. Silahını önce beline soktu. Sonra “Boş ver, buna ihtiyacım yok” diye söylenerek belinden çıkarıp başucundaki yastığın altına sokuşturdu. Elinde gazete kağıdına sarılı, başı gövdesinden ayrılmış olan oyuncak bebekle mezarlığa girdiğinde, hiç tereddüt etmeden “Kan insanı tutar oğul” diyen yaşlı kadının başında dua ettiği mezara doğru yürüdü.

(Bölüm 21)

Cemo'nun teyzesinin kızı, belli etmemeye çalıştığı bir heyecanla evin içinde oradan oraya koşturuyordu. Kadın karanlığın biran önce çökmesini, kocasının ve kaynının hemen uyumasını istiyordu. Elinden gelse hemen şimdi yatakları yere serecek, evdekileri zorla yatağa sokacaktı. Ne kadar erken uyurlarsa Cemo'nun kaçıp kurtulması o kadar kolay olacaktı.

Geçmek bilmeyen zamanı tüketmek için, Cemo'yu da yanına alıp mutfığa geçti. Az önce kocasının ve kaynının önünden topladığı çay bardaklarını plastik bulaşık leğenine bıraktı. Aniden Cemo'ya döndü “ Kız, ne yapıp ne edip bu gece kaçıp kurtulmak zorundasın. Az sonra bu itin çocuklarına yatak sereceğim. Gece etrafı iyice dinle, herkesin uyuduğuna emin ol, yavaşça çık git. Sakın ha, sakın yakalanayım deme.” Kadın derince bir soluklandı, sesini iyice kısarak gözlerini mutfak kapısına dikti. “Cemo'm, Cemile'm güzel bacım, sakın korkmayasın, sakın vazgeçmeyesin. Yoksa... yoksa... Bunlar seni öldürecek. Kaç kurtul. Gidip sokaklarda orospu ol ama yakalanma.” Kadın yeniden sustu. Karşısında bitap duran Cemo'ya baktı. Üstüne basa basa “Seni öldürecekler” derken titreyen yüreğine rağmen sesine katılık vermeye çalışıyordu. Neden bu kadar katı konuştuğunu kendisi de bilmiyordu. Eğer sabahki gibi ağlarsa Cemo'nun direncini kırmaktan korkuyordu. Kızı zaten zor bela ikna etmişti. Kapıya gözlerini yeniden dikerek konuşmasını sürdürdü “ Yakalansan ne olur ki? Bunlar öyle ya da böyle seni öldürecekler. Bu senin son şansın. Kurbanın olam ses çıkarmadan karanlığa karış.” Aniden kıza sarıldı, boğazına takılan düğümçüğü açmak ister gibi yutkundu. İkisi de ağlamaya korkuyorlardı. Sanki Delil ve ağabeyi onların mutfakta vedalaştığını

anlayacakmış gibi heyecanlanmışlardı. Birbirlerinin kollarından ayrıldıklarında gözlerini mutfak kapısına diktiler. Kimsenin görmediğinden ve dinlemediğinden emin olunca sessizce salona geçtiler.

Kadın nereye koyacağını şaşırdığı ellerine ve kime bakacağını bilmediği gözlerine hakim olmaya çalışarak, Cemo'nun yanında mindere oturdu. Evdeki sessizlik ve erkeklerin yüzündeki bilinmezlik onu sinirlendiriyordu. Kin dolu gözlerle kocasına ve kaynına baktı. Aniden yatakları hazırlama kararı aldı. Kadınca bir kurnazlık vardı aklında; kocası ile yatağa girdiği gibi cilve yapacak sevişmeye başlayacaktı. Hiç kendi isteği ile bunu yapmamış, hep utanmıştı. Cemo'nun kaçıp kurtulması için bunu yapma kararını gündüzden almıştı.

Sakin olmaya çalışarak salona bir döşek serdi. Çeyizindeki en güzel yorgani ve yastığı döşegin üzerine bıraktı. Kendi yatak odasından omuzlayıp getirdiği başka bir döşegi ise dış kapının tam karşısına gelen diğer odaya serdi. Yastığın altına boynundan çıkardığı altınları ve memelerinin arasında duran paraları bıraktı. Evlendiğinden beri doğru dürüst boynuna takmadığı altınları yastığın altına bırakırken içi sızlamıştı bir an. Koyunu, kuzusu, ineği yoktu; altınlar onun garantisiydi. “Vermese miydim acaba? Eğer Cemo yakalanırsa, altınları bulduklarında beni de öldürürler.” düşüncesi ile kısa bir süre cebelleşti. Aklından geçirdiklerinden dolayı utandı. Yüzüne sakın bir ifade vererek salona geçti.

Cemo yatağın içinde sağa sola dönüyor, en ufak bir sesi duymaya çalışıyordu. Kararsızdı. Kaçıp kurtulmak istemiyor “Öldürsünler, öldürsünler de kurtulayım” diye düşünüyordu. Ağlamaktan ve korkudan yorgun düşmüş bedenini uykunun kollarına teslim etmek istiyordu; ardından kendini astığı anı hatırlayıp yaşama istemine kapılıyor, sessizce kaçıp gitmenin planlarını yapıyordu. Boynundaki altınları avuçladı, usulca yataktan çıktı, parmaklarının ucuna basarak kapının önüne geldi. Teyzesinin kızı planına uygun şekilde davranmış; kapıyı birkaç parmak genişliğinde açık bırakmıştı. Cemo büyük bir heyecana kapıldı. Dış kapı da bu şekilde açık bırakılmıştı. Her iki kapıyı aşsa, karanlıkta yürüyürse ölümden kurtulacağına emindi.

Titreyerek odanın kapısından süzüldü, eşiği aştı. Birkaç saniye oda ile dış kapının arasındaki holde sessizce durdu, etrafı dinledi. Dizleri titriyor, birbirine vuruyordu. Aniden karar vererek dış kapıya yöneldi. Dışarısı karanlık ve bilinmezlik doluydu. Salondan gelen öksürük sesi ile kalbi deli gibi çarpmaya başladı. Gücünü toplayarak dış kapıya yürüdü. Yapamıyordu, kapıyı açıp karanlığın bağırını adımlayamıyordu. Geri dönüp odadaki döşegin üzerine attı kendini. Ne olacaksa olsundu. Ölümü bekleyecekti.

Sabaha kadar hiç uyumadı. Defalarca kapıya yöneldi, defalarca kaçmaktan vazgeçti. Yatağının üzerine oturarak başı ellerinin arasında düşünüp durdu, ne yapması gerektiğine bir türlü karar veremedi.

Onun gibi geceyi uykusuz geçiren teyzesinin kızı sabah ezanı ile uyandı,

usulca Cemo'nun uyuduğu odanın kapısını açtı. Yatağın içinde büzülmüş oturan Cemo'yu görünce dizlerinin bağı çözüldü.

Yapacak hiçbir şey yoktu; Cemo kendini katillerinin eline teslim etmişti. Kadın konuşmuyor, yemek yemiyor, evin içinde kurulmuş bir robot gibi dolaşarak günlük işlerini yapıyordu.

Kaynı nereye gideceğini söylemeden sabahın köründe evden ayrılmıştı. Kocasını ise içtiği sigaranın dumanını savurarak onu ve Cemo'yu izliyordu. "Akılsız Cemo, kaçmayı beceremedin, iyi bok yedin! Seni öldürecekler." diye öfkelenen kadına bakmaya korkan Cemo bir köşeye büzülmüştü.

İkinci vakti Delil karısına "Cemo'yu hazırla gideceğiz." dedi. Kadın ne diyeceğini bilmeden duraksadı. Gideceklerini duyan Cemo anında ayağa kalktı. Ayakta duran iki kadın gözlerini Delil'e dikip beklemeye başladılar. Delil bu kadar hızlı bir hazırlanma beklemiyordu. Bir an şaşırdı. O da ayağa kalktı, kolundaki saate bir göz attı. Daha ağabeyiyle buluşmalarına epey zaman vardı.

Kadının aklına ettiği yemin geldi. "Eğer Cemo'nun öldürülmesine izin verirsem kulağıma bebe sesi gelmeye, karnıma döl düşmeye." Demişti. Kocasını gözünün önünde Cemo'yu alıp götürüyordu. Kim bilir nerede, nasıl öldüreceklerdi. Kaşlarını çattı, Cemo'yu kolundan tuttuğu gibi kendisine doğru çekti, aniden kızın önüne geçti. Kocasına ateş saçan gözlerle bakmaya başladı. "Yukardan Allah bile inse Cemo'nun bu evden çıkıp gitmesine izin vermeyeceğim. Hele bir zorla götürmeye çalış; bağırıp çağırarak bütün mahalleliyi buraya toplayacağım, polise haber verdireceğim. Ya beni de öldürürsün ya da Cemo'yu burada bırakırsın. Cemo sizin yüzünüzü kızartacak başınızı öne eğdirecek ne yaptı ki? Erkekseniz gidin Fato'nun oğullarını öldürün. Gücünüz Cemo'ya mı yetiyor?" Delil bir süre şaşkın karısına baktı. Daha önce karısını hiç böyle kararlı, hiç böyle saldırgan görmemişti. Kadının söylediklerini yapacağını hissediyordu. Bir an kararsızlık yaşadı. Karısına aile meclisinin aldığı kararı anlatmak istedi; ardından hemen fikir değiştirdi. Zahide ve İpek onlara sorulmadan eve getirilip bırakılmıştı. Kızlar isteseler de istemeseler de artık onların namusuydu. Cemo için hep birlikte karar almışlar, kararın uygulanmasını da Delil ve ağabeyine bırakmışlardı. Karısına, günlerce süren tartışmaların, kavgalara varan didişmelerin sonucunu anlatamazdı. Namuslarını polise, askere ve köylülere hesap vermek zorunda kalmadan temizlemek zorundaydılar. Cemo'ya ne olacağını Allah hariç hiç kimse bilmemeliydi. Yeniden kalktığı mindere oturdu. Cemo ve karısı ile bakışlarını karşılaştırmamak için sigara paketi ile oynamaya başladı. Kadın kocasının tavırlarına bir anlam veremedi. Bu kadar kolay şekilde Cemo'yu ölümden kurtaramayacağını biliyordu.

Delil yatak odasına gidip karısını çağırdı. Ne söyleyeceğini bilmiyordu. Kadının kararlılığı ve öfke saçan gözleri onu çok korkutmuştu. Aniden bir hamle yaptı, karısına sarılmak ister gibi kendisine çekti. Ne olduğunu anlamayan kadının ağzının ortasına şiddetli bir tokat indirdi. Sersemleyen kadının başındaki yazmayı

çekti, ağzını sıkıca bağladı. Eli ayağı da bağlanan kadın çaresizlik içinde yatağının üstünde kıvrılırken Delil yanına Cemo'yu da alarak dışarı çıktı.

Evinden çıktığı andan beri bilinmezliklere yürüyen Cemo için apayrı bir bilinmezlik olan uçak İstanbul'a indiğinde Delil ve ağabeyi ile hala tek kelime konuşmuş değildi. Üçü de ölüm sessizliğine gömülmüştü.

Kuş gibi havada uçmanın ve bilinmezliğe gitmenin şaşkınlığını üzerinden atamayan Cemo, boğazın mavi sularını gördüğünde şok yaşadı. Nereye gittiklerini, niçin durmadan hızlı hızlı yürüdüklerini anlamadığı insan kalabalığı aklını başından aldı. Ölümü, köyünü terk edişini, Delil'i, diğer amcaoğlunu unuttu. Etrafına bakınmaya başladı. Bir rüyanın orta yerine düşmüş gibiydi. Televizyonlardaki gibi boyalı kadınlar, mini etekli kızlar, hele uzun saçlı erkekler şaşkınlığını gittikçe arttırıyordu. Kocaman camiler, göğe yükselen minareler gözlerine dolan vitrin ışıkları ile burası mor dağın yükseldiği köyünden çok farklıydı. Denizi ilk kez görüyordu. Delil, suyun ortasında yüzüyor gibi duran bir yapıya parmağını uzatmış "Burası Kız Kulesi" demişti. Kaçıp kuleye saklanmak, ölümden kurtulmak istedi. Yüzmeyi bilmiyordu. Onun yaşadığı yerde kadınlar kendilerini çılgın suya ölümle kucaklaşmak için bırakırdı.

Amcasının çocukları ona hiçbir şey anlatmıyordu. Her sabah Delil onunla kalıyor, diğer amcasının oğlu bir yerlere gidiyor, akşam karanlığında kaldıkları otel odasına dönüyordu.

Vesikalık fotoğraf için başındaki örtüyü çıkar dediler; hiç itiraz etmedi. Amcasının çocukları ile birlikte hayatında hiç görmediği kadar polisin bulunduğu emniyet müdürlüğüne gitti; imzanın ne olduğunu bilmeden kendisine verilen kağıdın üzerine kalemle eğri bögür bir çizik attı.

Günlerce, şimdi öldürüleceğim; biraz sonra gelip canımı alacaklar diye korku içinde yaşadı. Ne kadar dil döktülse, ne kadar ikna etmeye çalışılırsa da öldürülmeyeceğine bir türlü inandıramadılar. İşlemediği bir suç yüzünden mahkum edilmiş, ailesinin yüzüne kara sürmüştü. Suçluydu, cezası ölüm olmalıydı.

İstanbul'da bir viyadükten atılırsa kimse bunun bir cinayet olduğunu düşünmez, düpedüz kaza olurdu. Hem alnındaki karayla onu amca çocukları ve ağabeyleri yaşatırlar mıydı hiç?

Nüfus kağıdını bile doğru dürüst eline almamış olan Cemo, havaalanının kalabalığında elinde bir pasaportla beklerken dahi öldürüleceğine olan inancını hep korudu.

Aile büyükleri, töreler, ilk kez içlerinde bir af yarası çıkarmışlar; Cemo'nun canını bağışlamışlardı. Az sonra havalanacak uçakla birlikte kanatlanacak, bilmediği bir ülkenin semalarına doğru uçarken özgürlüğüne ve yaşamına kavuşacaktı.

Cemo affa uğramıştı. Af edenler Cemo'nun canından çok kendilerini düşünüyordular. Aile bu kadar perperişan olmuşken Cemo'nun kanını akıtarak

birinin daha tutuklanmasını göze alamıyorlardı. Cemal dört yıl önce Fransa'ya gitmişti. Siyasi sığınmacı olduğu için Türkiye'ye dönemiyordu. Kız kardeşini yanına alması hem aileyi beladan kurtaracak hem de Cemo'nun hayatını bağışlayacaktı. Cemo'yu köyde tutamazlardı. Şehirde, amca çocuklarının yanında da yaşayamazdı. Yaşadığı ülkenin hiçbir köşesinde olamazdı. Elalem durmadan dedikodu edecekti. Daha doğmamış çocuklarının bile başını eğen Cemo buralarda yaşarsa mutlaka birinin başı belaya girerdi. Kurtulmak, gözlerden uzak, gönüllerden ırak diyarlara sürmek; yalnızlığa, kimsesizliğe mahkum etmek gerekliydi. En iyi kararı vermişlerdi Fransa'ya, Cemal'in yanına göndermekle.

Cemo Paris'e doğru yol alırken, amcasının çocukları ellerini yakan patlayıcı bir maddeden kurtulmuşçasına rahatladılar. Delil'in de karısı gibi içini acıtan yaraydı Cemo. Fakat namussuz damgası yemekten, kınanmaktan korktuğu için kıza sıcak davranmamış, güzel bir söz söylemekten, yanına oturup konuşmaktan hep kaçınmıştı. Delil daha sonra Cemo'nun havaalanında avuçlarına koyduğu altınları karısına verirken, altınların neden Cemo'da olduğunu ve karısının Cemo'yu kaçırma planlarını öğrenecekti. Sesini çok kısarak, karısına önce binlerce yeminler ettirecek sonra da Cemo'nun Fransa'da olduğunu anlatacaktı. Kadın kocasına, "Eğer Cemo'nun yaşadığını birine anlatırsam, karnıma döl düşmeye ." diyerek ant içecekti.

Cemo'nun yaşadığı aile içinde sır olarak saklanacak; sorulara, imalı sözlerle hiçbir cevap verilmeyecekti. Köylüleri bu sessizliği Cemo'nun öldürüldüğüne yoracaklar; onlar da kirlenen namuslarını temizlemiş olacaklardı.

Şimdi kendisinden önce doğan ağabeyi Cemal'in yanında kalıyordu. Cemal'i anlamakta zorlanıyordu. Bazen eve girdiğinde kendisiyle şakalaşıyor, yaptığı yemekler için teşekkür ediyordu. Kimi zaman da gecenin bir yarısı geliyor, Cemo'nun varlığından rahatsız olduğunu belli eden bir yüz ifadesi ile evin içinde durmadan dolaşıyordu.

Acımasızdı. Daha geldiğinin ertesi günü ekmek fırının yerini göstermiş, ekmeği kendin alacaksın demişti. Sigarayı da kendisi almak zorundaydı. Önceleri kendi sesinin tınısından utanmış, gülünç olduğunu düşünmüştü öğrenebildiği Fransızca kelimeleri söylerken, zamanla sigara ve ekmek almayı öğrendi.

Alışveriş işi de onun üstlendiği görevlerdendi. Bunun için dil bilmesine gerek yoktu. Eline aldığı sepetin içine ihtiyaçlarını dolduruyor, kasada parayı uzatıyordu. Bir de baktı ki önce yiyecekleri koymak için poşet istemeyi, ardından yolu sormayı, metro planına göre bir yerden bir yere gidip gelmeyi öğrenmiş.

Onun gibi bu ülkede yabancı olan onlarca insana göre çok şanslıydı. Kendisini zorlamamasına rağmen dili hemen kavırıyordu. Aksanını komik bulduğu için evde devamlı Fransızlar gibi konuşmaya çalışıyor; "R" harfini "Ğ" gibi söylemeye uğraşıyordu. Evde yalnız olmasının verdiği rahatlıkla bıkip usanmadan duyduklarını tekrarlayıp duruyordu.

Cemal eve bir örgütün dergilerini getiriyor, bunları okuması için ısrar ediyordu. Heceleyerek okumaya çalıştığı dergilerden okumayı iyice ilerletti. Fakat Cemal onu rahat bırakmıyor, durmadan yeni taleplerde bulunuyordu. Ağabeyinin dergilerini getirdiği örgüt için çalıştığını biliyordu. Peki ağabeyi burada ne iş yapıyordu, neden bu kadar ısrarcıydı? Neden ona durmadan özgürlükten, özellikle kadın özgürlüğünden söz ediyordu. Kadın özgürlüğü nasıl bir şeydi? Cemal onu olduğu gibi kabul etmiyordu. Belki varlığından bile rahatsızdı. Yoksa götürdüğü yerlerde ondan uzak durur muydu? Buraya geldiğinde ağabeyi ilk iş olarak adını değiştirmiş; "Bundan sonra Cemo'yu unutacaksın, senin adın Cemre. Kimseye kardeşim olduğunu söyleme; aynı köylüyüz, anlaştık mı?" diyerek sert bir şekilde uyarmıştı.

Yürüyüşlere gitti, mitinglerde slogan attı, kadın özgürlüğünü anlatanları dinledi, kendisine verilen kitapları okudu. Fakat bir türlü Cemal'in istediği Cemre olamadı. Cemo'yu, Cemo'nun yaşadıklarını unutmaması mümkün müydü?..

Neden kadın özgürlüğü ile ilgilenenecekti ki! Kadınlar değil miydi onun hayatını alt üst edenler? Kadınlar değil miydi aydınlık gündüzleri, kurulan pembe düşleri ona haram edenler? Ağabeyi ve ağabeyinin arkadaşları durmadan onu zorluyor, kadın özgürlüğü için siyasi faaliyet yürütmesini istiyorlardı. Kadınların canı cehennemeydi! Onların rahatı için parmağını bile oynatmayacaktı. Zaten bütün kadınlardan nefret ediyordu. Erkekleri sevdiği de pek söylenemezdi. Kadın erkek el birliği ile Cemo'yu öldürüp, yerine tanımadığı Cemre'yi yaratmamışlar mıydı?..

O, kendi iç dünyasındaki savaşımın uğraşırken zaman, atını kuşanmış; soluk soluğa koşuyordu.

Cemal bir gün yanında çok şişman, gözlerinin yeşili kedilerininki gibi saydam olan, biraz şaşkınlık bir Fransız kadını ile çıkıp geldi. Ağabeyi her günkü gibi değildi. Varlığından bugün daha çok rahatsız olmuş, kapıdan girdiği gibi onu aşağılamaya başlamıştı. Mutfaka girdi, gözyaşları içerisinde ocağa çay suyu koydu.

–Ne yapıyorsun Cemre Hanım.

Cemal'in yüzüne baktığında garip bir öfkenin kendisine doğru aktığını görerek sarsıldı.

–Hiç, çay koydum.

–Kızım ne çayı be! Biz viski içeceğiz. İstersen gel, sen de bizimle birlikte iç ya da git bir yerlerde dolaş.

Anlıyordu; evde bulunmaması gerekliydi. Çantasını aldı, dışarı çıktı. Geldiğinden bu yana kimseyle arkadaşlık kurmak istememişti. İnsanlardan, özellikle kadınlardan korkuyor; içinde biriktirdiği kin yüzünden onlarla konuştuğunda iğreniyordu. Erkeklerle yaklaşması bile düşünülemezdi. Cemal bunu kesinlikle yasaklamıştı. Tek başına sokaklarda dolaşmasına, mağazalara gidip vitrinlere bakmasına karışmıyordu. Birkaç ay dil kursu almış, iki ay da İstanbul doğumlu Yahudi bir psikolog doktora tedavi görmüştü.

Sokaklarda amaçsızca dolaştı, vitrinlere baktı. Karanlık çökmesine rağmen biraz daha oyalanmak için bir kafeye girdi. Şarap içen, kahve yudumlayan, sigara dumanını birbirinin yüzüne üfleyerek sohbet eden siyah derili insanları, çekik gözlüleri, Fransız'cayı sevimli bir aksanla konuşan Portekizlileri ve daha birçok halktan, renkten insanı izledi. Gözleri zenci bir kadının üzerinde takılı kaldı. Kadın öylesine içten gülüyordu ki sanki etrafında bahar oluyor; rengarenk çiçekler türlü kokular yayıyorlardı.

“Keşke benim de derim seninki gibi kara olsaydı ama içim aydınlık olsaydı. Senin gibi candan gülmeyi o kadar çok isterdim ki” diye iç geçirerek kahveden ayrıldı. Evin kapısına geldiğinde tereddüde düştü; zili çalsa mıydı yoksa anahtarı ile mi açsaydı. Ne yapacağını bilemez şekilde bir süre kapıda bekledikten sonra anahtarı ile kapıyı açarak eve girdi.

İçtiği viskiden sarhoş olan Cemal, üstünde sadece bir külotla yalpalayarak odasından çıktı. Kadın da hemen arkasından bir şarkı mırıldanarak çırılçıplak salonun ortasına geldi.

Utanmak kelimesi Cemo'nun o an içinde bulunduğu çıkmazı tarif etmeye yetmiyordu. Elleriyle yüzünü kapattı. Korktuğu, utandığı anlarda sesi onu terk ediyor, kendisini ne kadar zorlarsa zorlasın çıkmıyordu.

Odasına gitmek için hareket ettiğinde Cemal'in konuşması ile olduğu yerde kalakaldı.

–Cemre Hanım, dışarıda biraz daha kalamadın mı? Biraz daha sabretseydin beni böyle görmeyecektin. Hem ben senin yüzünden evime kimseyi getiremeyecek miyim hiç? Utanmayı bırak kızım, burası Avrupa. Burada herkes kendi hayatını yaşar. Bundan sonra hep böyle olacak, alışsan iyi olur.

Cemal'in Fransız kadınla uzun zamandır ilişkisi vardı. Kadın onun çalıştığı dikiş atölyesinin karşısındaki kafede garsondu. Önce bakışmalarla, sonra da kahve içimlerinde tebessümlerle başlayan sohbet, zaman içinde arkadaşlığa dönüşmüştü. Daha çok kadının evinde buluşuyorlardı fakat kadının kocası bir aydır durumu anlamış, bugün de kadın evi terk etmişti.

Cemal başında Cemo'ya bunu söylemek istemedi. Hatta kadını eve getirme taraftarı bile değildi. Kadın yarısına kadar açık göğüslerini oynattığında, o çok sevdiği parfüm kokusu ile kadının teninin kokusu genzine dolmuş, gövdesinden bir ateş yükselmişti. Teninden alacağı zevkin heyecanı ile Cemo'yu unutmuş, kadını alıp eve getirmişti.

Az evvel yatakta kadınla çılgınca sevişirken bu evde kalabileceğini, kocasından boşanırsa onunla evleneceğini hiç düşünmeden söyleyen de oydu. Bunun kızgınlığı ve pişmanlığı ile Cemo şu anda ona düşman gibi görünüyordu.

–Hey, beni anladın değil mi? Bundan sonra herkes kendi başının çaresine bakacak, herkes kendi hayatını yaşayacak.

–Yani özgür olacak değil mi ağabey. Dedi.

Cemo'nun sesinde garip bir alay vardı. Bakışları ile ağabeyini küçümsüyordu. Tükürür gibi konuşmasını sürdürdü:

–Ben bu eve bir adam getirsem kızmayacaksın öyle mi?

Bu sözler ağzından nasıl çıkmıştı, kendisi bile şaşıtı; susarak ağabeyinin yüzüne baktı.

–Kardeşim olduğunu söyleme. Kürtlerden ve Türklerden kimseyi getirme de kimi getirirsen getir.

Cemo odasına gitti, bir iki dakika ayakta durarak düşündü. Gömme dolabın içinden aldığı bir ayakkabı kutusundan, geldiğinden beri ağabeyinin kendisine verdiği harçlıklardan biriktirdiği paraları eline aldı. Yeniden salona döndü.

Cemal ve kadın salondaki çekyatın üstüne uzanmış öpüşüyorlardı. Cemo, avucunda sıktığı paraları Cemal'in üstüne fırlatmak istedi. Parayı tuttuğu elini havaya kaldırdı, parayı öpüşmekte olan Cemal ve Fransız kadının üzerine savurmaktan vazgeçerek çantasına tıktırdı. Koşarak sokağa çıkarken kapıyı kırmak ister gibi çarptı.

Cemal ve kadın, dolaşıp gelir diyerek öpüşmeye devam ettiler.

Bölüm (22)

Gözlerini diktiği duvarın ne tam olarak portakal rengi olmaması, ne de sarı renk gibi görünmemesi sinirini bozuyordu. Doktor, bu rengin insanı dinlendirdiğini, ruhunu sıkmayacağını; Amerika ve Avrupa'da birçok hastanede bu rengin kullanıldığını söylemişti. Doğruluğuna inanmıyordu. O çokbilmiş doktorlar ruh sağlığını bu kadar düşünüyorlarsa, neden pencerelere demir kafesler taktırmış, burayı cezaevine çevirmişlerdi. “Hastaların güvenliği için” demişlerdi. Madem her siniri bozulan hasta deli değilse; ruh sağlığının bozulması bir nezle, bir migren kadar normal bir şeyse; akıllı başında olan birisi kalkıp kendisini camdan atar mıydı? Demek ki onun akıllı başında değildi ve demir parmaklıklarla korunmaya alınmıştı.

Günlerdir doktor görmekten, hemşirelerin asık suratlarına bakmaktan ve ikide bir iğne yemekten bıkmıştı. Yataktan sarkıttığı ayaklarını salıncaktaki bir çocuk gibi ileri geri götürüp getirdi. Hemşireleri ve doktorları hiç sevmemesine rağmen hastanede olmasının faydasını görmüştü. İğnelerin etkisiyle deliksiz uyuyor, uykularını haram eden kâbusları ise nerdeyse hiç görmüyordu. Ellerini

burnuna götürüp terli avuçlarını kokladı. Burnuna gelen kendi kokusuydu. Başını kaldırıncı hemen yanındaki yatağın üzerinde bağdaş kurmuş, onun gibi sinir hastası olan subayla göz göze geldi. Belli ki o da Müjdat'ı izliyordu. Subay yakalanmış olmaktan, Müjdat ise bir köpek gibi durmadan burnunu oynatarak havayı koklamasının görülmesinden utandı. İki eli ile gözlerini ovuşturur gibi yaparak havayı iyice kokladı. Kesinlikle ilaç kokusunun dışında bir koku duymuyordu. Kan kokusu yerine havadaki derin bir hüznün ve yalnızlığın kokusunu ciğerlerine çekti. Hastaneye getirildiği gün, başı gövdesinden kopuk oyuncak bebeği bir gazeteye sararak Zeynep'in orada gömülü olduğuna inandığı mezarlığa gitmişti. O günü hiç aklından çıkaramıyordu.

Mezarlığın kapısından içeri girdiğinde uzaklardan bir kadın sesi duydu. Sesi tanıyordu. Her gün, her an kulaklarında “Bir insanı kan tuttu mu o insan iflah olmaz oğul” çınlayan yaşlı kadının sesiydi. Daha önce defalarca gelmiş gibi kadının ağladığı mezarı hemen buldu. Elindeki gazete içinde sarılı bebeği yere bıraktıktan sonra saygı ile ellerini kaldırdı, yaşlı kadının oğlunun ruhuna bir fatiha okudu. Kadının sesini yeniden duyar gibi oldu, etrafına baktı. Ne kadın vardı, ne de “ seni kan tuttu” diyen biri. Kimsenin olmadığını, kendisine böyle geldiğini biliyordu, bir kez daha dikkatle etrafına baktı. Yalnız olduğuna sevinerek, daha önce yaptığı gibi, sırtını mezarın başucundaki taşla dayadı. Ordudan bir arkadaşı, onu böyle dağa çıkmış ve çatışmada ölmüş birinin mezarının başında görse kim bilir ne düşünürdü.

Düşünceleri rüzgarla yarışan deli taylar gibi soluklanmadan koşturup duruyordu. Ailesini, çocukluğunu, okulunu hatırlıyor; hafızasının karanlık mahzenlerinde çoktan unuttuğu hiç önemli olmayan bir çok şey aklına düşüyor, neden olmuştu niçin olmuştu diye kafasından geçen sorulara yanıt bulmaya çalışıyordu. Şimdi mezarlıkta bir mezar taşına yaslanmış otururken de uzun süre çocukluğunu düşündü. Sonra tüm düşünceleri Zeynep'e kilitlenince çevresindeki mezarları taramaya başladı. Zeynep'in hangi mezarda yattığını bulmaya çalışıyordu. Gözleri, içinde oyuncak bebek bulunan pakete takılınca aniden ayağa kalktı. Gazeteye sarılı bebeği yerden alıp sırtını yasladığı mezarın üzerine koydu. Her tarafı mermer taşla kaplı mezarın orta yeri açık bırakılmıştı. Ölünün üzerini örten toprağa; yağmuru karı emerek çürümeye terk edilen bedene ulaştırması için böyle bırakılan bütün mezarlardaki gibi; boynu bükük zambaklar ekilmişti. Müjdat zambaklardan birini tam dibinden tutarak çekti. Toprağın derinliğine kök salmış çiçeğin yaprakları parçalandı. İkinci zambakta topraktan sökülmemiş, Müjdat elinde yapraklarla kalakalmıştı. Bir sonrakinde başarılı oldu.

Zambak köküyle birlikte elindeydi. Ardından birkaç tane zambağı daha kökünden söküp attı. Çiçeklerin söküldüğü toprağı elleriyle kazmaya başladı. Toprak sertti; ufacık bir çukur açabilmişti. Mezarın üzerine bıraktığı bebeğı eline aldı. “Pis terörist, geberip gitmişsin hâlâ aynı inadınla direniyorsun. Mezarın bile sana benziyor, kazınmıyor. Allah belanı versin. Al, mezarın senin olsun.” Bir elinde gazeteye sarılı bebeğı tutarken, diğer eliyle de toprağını bir türlü kazamadığı mezarın üzerindeki birkaç çiçeğı daha hırsla yoldu. Başka bir mezarın toprağını kazımaya başladı; olmuyordu. Bu mezarda yatan her kimse, o da toprağına dokunmasına izin vermiyordu. Birkaç mezarı daha bu şekilde küfürler ederek kazımaya çalıştıysa da başaramadı.

Mezarlığın ortasından geçen yola kadar yürüdü. Yolun ortasında durarak etrafına baktı. Birkaç adım ilerisinde çok yeni olduğu hemen belli olan bir mezara yöneldi. Mezarın rutubet kokan toprağına, dizlerinin üzerine çöktü, oyuncak bebeğı mezarın ayakucuna bıraktıktan sonra hızla kazmaya başladı. Mezarın üzerindeki toprak avuçlarına kolaylıkla doldukça çocuklar gibi seviniyordu. Gözleri kanlanmış, yumuşak toprağı gömülmüş dizleri titriyor, çene kemikleri yanağının derisini yırtmak istiyormuş gibi ileri geri gidip geliyordu. Saçlarından süzülen kocaman ter damlasının gözüne girmesini engellemek için kolunu alnına doğru götürürken, yüksek akımlı elektrik yemiş gibi sarsılmaya başladı. Vücudu ileri geri gidip geliyor, nefesi kesilecek gibi oluyordu. Mezarı kazmaya başlamadan önce neden fark etmemiş, nasıl olmuştu da görmemişti. Bu mezar küçük bir çocuğı ait minicik bir mezardı. Avuçlarındaki toprakları hırsla sıkarak ileriye doğru fırlattı. “Seni hiç buralarda bırakır mıyım Zeynep, hadi gidelim.”

Gazete kağıdına sarılı oyuncak bebeğı alıp titreyen elleri ile kazabileceğı yeni bir mezar arayarak yürümeye başladı. Gözüne takılan kabarık toprak yığını görüldüğünde yalpalayan adımları birden hızlandı. O toprağı ulaşmak, hemen kazmaya başlamak istiyordu. Önüne bakmadığı için bir mezara çarparak tökezleyince paket yere düştü. Yırtılan gazeteden bebeğın başı fırladı, az ötede bulunan bir mezarın ayakucuna düştü, tam boynunun üstünde durdu.

Gazete kağıdının içinde duran bebeğın gövdesine inat, bebeğın başı “Ben buradayım. Vücudumdan beni sen ayırdın” der gibi orta yerde durmuş; toprağın üzerine yayılan kahverengi saçlarının altından ona bakıyordu. Bu bir işaretti. Müjdat biraz daha uzakta bulunan mezarı kazımayı düşünürken, bebeğın başı kendiliğinden bir mezar bulmuştu. Evet, bu kesinlikle bir işaretti. Henüz kazılmış

olan mezarın toprağı ıslaktı. Eşleyip avuçladığı toprağı hızla sağa sola savurdu. Mezarın varlığını belirten tümsek kısa sürede yerin seviyesine indi. Ne düşündüğünü o anda ne yaptığını bilmiyordu. İstedığı tek şey vardı. Kazdığı yeri bir an önce derinleştirmek. Toprağı her avuçladığında az sonra Zeynep ile karşılaşacağı hissi ile yorgunluk hissetmiyor, daha iştahla ellerini toprağa daldırıyordu. Birden omzuna vuruldu:

– Ne yapıyorsun sen? Neden mezarı açıyorsun?

Korku içinde böğürerek ayağa fırladığında, onun bir insandan çıkması olanaksız sesinden irkilen iki polis birer adım gerilediler. Hep görmeye alışık olduğu resmi kıyafetler ona mezarlığa geldiğinden beri unuttuğu kimliğini hatırlattı. Uçup giden düşünme yetisini biraz toparlamaya çalışarak, her zaman yaptığı gibi bakışlarını sertleştirip polislere baktı.

– Hey! Deli misin nesen sen? Ne istiyorsun zavallı ölülerden?

Kendisine soru yönelten, az önce omzuna dokunan polisti. Karşısındakinin ona dikleşmesine, onunla konuşurken sesini yükseltmesine hiç tahammülü yoktu. Üst rütbeli subaylar ona çıkıştıklarında sinirinden dudağı seğirir, burunlarının üstüne bir yumruk oturtmamak için kendisini zor tutardı. Kaşlarını çattı; bunlara hadlerini bildirmeliydi.

– Deli meli değilim. Sana hesap vermek gibi bir derdim de yok. Ne yapıyorsam yapıyorum.

Omzuna dokunan elin korkusunu üzerinden atamamış, bedeni hafifçe titriyordu.

– Bak sen. Demek hesap vermezsin. Ulan ben sana hesap nasıl verilir şimdi gösteririm.

Bir sivilin kendisine karşılık vermesine, hiç alışık olmadığı belli olan polisin tokadı Müjdat'ın yüzünde patladı.

– Bu Osmanlı tokadı sana kiminle konuştuğunu öğretir.

Aniden yediği şiddetli tokadın etkisi ile Müjdat yere düştü. Geldiğinden beri hiç bir şeye karışmayan öteki polis, onun kendisini toparlamasına fırsat

tanımadan bileklerine kelepçe taktı, gömleğinin yakasından tuttuğu gibi ayağa kaldırdı.

Bileklerindeki kelepçeye inanamayan gözlerle bakan Müjdat, sayısız defa kelepçelenmiş gördüğü kadın ve erkeklerin yüzlerini hatırladı. Acaba onun yüzünde de gözünün önüne gelen o insanların “Neden taktınız bu demir parçasını kollarıma, ben hiç bir suç işlemedim.” diyen ifadesi mi vardı? Üzerinde subay kıyafeti olsaydı polisler ona dokunabilir miydi? Rüştü ne kadar haklıymış. Güç kendisinde değil giydiği üniformadaymış. İçinde kocaman bir boşluk oluşturan soru işaretlerinden birisinin yanıtını bulmasına yardımcı olan, kelepçelenmesine sevindi. Farkına varmadığı bir tebessüm yüzüne yayıldı.

– Lan bu ibne harbiden tozutmuş. Herifçioğluna baksana gülüyor.

İki polis, ortalarına aldıkları Müjdat’ın koluna girdi. Müjdat, hiç sesini çıkarmadan ve onların adımlarına uyum sağlayan bir tempoda mezarlığın kapısının hemen önünde park etmiş polis arabasına yürüdü. Yüzüne yumruk atan polis arabanın kapısını açıp onu içeri itti.

– Bin ulan şu arabaya. Bu kadar işimizin arasında bir tek mezar kazan deliler eksikti, sayende o da oldu.

O güne kadar kaç kişiyi yakaladığını kendisi bile bilemeyecek olan polis birden durakladı; Müjdat’ı daha bir dikkatle baştan aşağı süzdü.

– Ulan kılığın kıyafetin, elin yüzün düzgün. Mezar hırsızlığı yapacak adama benzemiyorsun. Hoş mezar hırsız olsan bu garibanların mezarında bir bok bulamazsın. Artık altın dişin de modası geçti. Yoksa sen sapık mısın? Hani yeni ölenleri mezarından çıkarıp tecavüz eden o manyaklardan mısın?”

Müjdat hiç yapamadığı bir şeyi yaptı. Son derece sakın bir sesle polislere “Subayım ben, kimliğime bakın” Dedi. Üzerini arayıp kimliğini bulan polislerin yüzündeki şaşkınlık onu çok eğlendirmişti. Polisin onu tutuklama yetkisi olmadığı gibi, aslında tutuklanmasını, karakola götürülüp ifadesinin alınmasını gerektirecek bir suç da işlememişti. Kaldı ki suç bile işlese, en son tutuklanacak adamlardan o. Polisler özür dileyerek bileklerindeki kelepçeyi hemen çıkarttılar. Mezarlıkta gönüllü bekçilik yapan yaşlı bir adam, hemen yakındaki bir kahveden telefon etmiş; bir adamın mezarların üzerindeki çiçekleri

yolduğunu, mezarları kazdığını haber vermişti.

Polis arabasının arka koltuğunda sigara içen Müjdat, dikiz aynasından kendisine kaçamak bakışlar fırlatan polisin yüzündeki “Peki be arkadaşım orada ne işin vardı?” diye soran ifadesini izliyordu. Müjdat’ın yanında oturan polisin aklından çok başka şeyler geçiyordu o sırada. Bir subayın mezarlardaki çiçekleri koparmasına, ölülerin üzerindeki toprakları kazmaya çalışmasına hiç akıl erdirememişti. Sürekli yola bakan, arada bir yanındaki adama kaçamak bakışlar atan polis, en sonunda iki ihtimal olduğuna karar verdi. Birincisi bu adam kafayı yemiş ya da sıyırmasına az kalmış bir subaydı. Yok olmazdı, niye kafayı yesindi? İkinci düşündüğü daha doğrudu. Adam mezarlıkta görevli olarak bulunuyordu. İyi de mezar ziyaretine gelenlerin epeyce olduğu bu mezarlıkta ne demeye çiçekleri kopartmış, ne demeye mezar kazmaya kalkışmıştı? Kimsesizler mezarlığı olsa bir dereceye kadar anlardı. Çatışmada ölenler, sahibi çıkmayanlar kimsesizler mezarlığına gömülürdü. Neden orası değil de burası? Belki de ordudaki özel görevlilerden biriydi. Ne olursa olsun adam bir garipti. Müjdat şaşkınlıklarını üzerlerinden atamayan iki polisi, akıllarını kurcalayan sorularla baş başa bırakarak evine yakın bir yerde indi.

Eve doğru yürürken yüzünde polislerin şaşkınlığından arta kalan gülümsemesi vardı. Doğruca mutfağa gitti, bir gün öncesinden kalmış bayat ekmeği yavan birkaç lokmayla yedi. Yorgun adımlarla salona geçerken gözleri ağırlaşıyor, kulaklarında durmadan rüzgarın uğultusunu duyuyordu. Boş gözlerle salona şöyle bir baktı, vücudunu divana bıraktı. Uyku ile buluşmadan önce, yaşlı kadının “Seni kan tuttu, nereye kaçarsan kaç kurtulamazsın” diyen sesi kulaklarında çınlamaya başlamıştı. O kadar yorgundu ki kımıldanacak hali bile kalmamıştı Kendinden, etrafında olup bitenlerden kaçmanın tek çaresi uyku idi. Korkunç rüyalarına rağmen uyku ona şu anda bir kurtarıcı gibi geliyordu. Çok geçmeden uykunun karşı konulmaz yumuşaklığına ve karanlığına teslim oldu.

İki gün aralıksız uyuduğu için bütün bedeni uyuşmuş, göz kapakları balon gibi şişmişti. Şekersiz çayından küçük yudumlar alırken gözleri ayların alışkanlığı ile pencereye kaydı. İki gün önce karşı balkonda gördüğü adamdan korkmadığını kanıtlamak için çok sert çektiği perdenin halkalarının yarısı korniş raylarından kurtulmuş, perde çarpılarak duvara yaslanmıştı. Pencerenin önündeki sandalyenin üstü boştu. Oyuncak bebek Zeynep’i yerde aradı, orada göremeyince yatak odasına baktı, salona geri dönüp iki gün deliksiz uyuduğu divanın altını yokladı; mutfağı, banyoyu, tuvaleti kontrol etti. Bebek Zeynep yoktu. Bardağın dibinde kalan tortuyu eviyeye boşaltıp bir çay daha doldurdu, şehre döndüğü gün

bebeği koyduğu sandalyeye oturup düşünmeye başladı. Gözlerini karşı balkona dikmiş bebeği düşünüyordu. Evin içinde nasıl kaybolurdu ki. “Yer yarılıp dibine girmede ya bu Allah’ın belası.” Sihirli bir sözcük söylemiş gibi bulanık olan düşünceleri yavaş yavaş netleşmeye başladı. Bebek ile mezarlığa gidişini hayal meyal hatırladı. Doğru ya, bebeği bir mezara gömecek, ondan ebediyen kurtulacaktı. Aslında gömmek istediği oyuncak bebek değil, her gece uykularını bölen, onu gördüğu kâbuslarla deliye çeviren Zeynep’ti. Polislerin arasında mezarlıktan çıkarken bebeği kazdığı mezarın yanında bıraktığını anımsadı. Çayını ağzına götürdüğünde yine kan kokusu duydu. Bardak ağzına kadar kan doluydu, kan yudumlamıştı. İğrenerek yutmadığı çayı halının üstüne tükürdü. Duvara fırlattığı bardak param parça oldu, cam kırıkları salonun her yanına dağıldı.

Zeynep’i ikinci kez yalnız, kimsesiz ve korunmasız bırakmıştı. Başı gövdesinden ayrı duran Zeynep bebeği öyle ortalarda bırakacak kadar vicdansız olamazdı. Yeniden mezarlığa gitmeli, bebeği gömmeli, Zeynep’ten ebediyen kurtulmalıydı. İkinci ezanı okunurken mezarlığın kapısından içeri girdi. İnanıp inanmadığını bilmediği halde, çocukluğundan kalma bir alışkanlıkla, ne zaman bir mezarlığın önünden geçse mutlaka fatiha okur, orada yatan ölülerin ruhlarına bağışlardı. Sureyi okuyup bitirdiğinde, öncelikle Zeynep’in ruhuna ve aklından bir türlü çıkarıp atamadığı yaşlı kadının oğluna bağışladı.

“Allah’ım bana yardım et. Biliyorum, beni Zeynep’in kanı tuttu. O kadının oğlunu da ben öldürmüş olabilirim. Ya şimdi canımı al ya da izin ver insan gibi yaşayayım, aklım başımda kalsın. Artık elime silah almayacağıma, bilerek tek bir kuluna haksızlık yapmayacağıma yemin ediyorum. Her yerde kan görmekten, ciğerlerimi çürüten kan kokusunu duymaktan deliriyorum.”

Elleri ile yüzünü sıvazladı. Uzunca bir zaman sonra ilk defa bu kadar sağlıklı düşünmüştü. Sinirlerinin bozuk olması nedeniyle asabiyeci ikinci defa kırk günlük istirahat vermiş, memleketine gidip bir güzel dinlenmesini önermişti. Fakat o memleketine gitmek yerine burada kalmayı tercih etmişti. Gitmemesini de kan tutmasına bağlıyordu. Hemen şimdi mezarlıktan ayrılacak, doktora gidip yeni bir rapor daha vermesini isteyecek, eve dönecekti. Malulen emekli olmanın da bir yolunu bulmalıydı. Buralara dönmeyi asla düşünmüyordu. Başını sokacak bir evi, gözünün içine bakan anne babası, babasına ait mis gibi iş yeri vardı. Kararı kesindi. Artık eline silah almayacak, bir daha üniforma giymeyecekti.

Er ya da geç, şu anda bulunduğu mezarlıktaki ölüler gibi toprağın altına gireceğini düşünüp içinde yeniden Zeynep'in mezarını bulma isteği kabardı. Mezarı bulmak, orada Zeynep'in yattığından emin olmak istiyordu. Bilmesine rağmen Zeynep'in ölmüş olduğuna inanmak istemiyordu. Onun ölüsünü mutlaka görmek zorundaydı. Yoksa öldüğüne asla inanmayacak, durmadan mezarlığa gelecekti. Yönünü tekrar mezarlara döndü. Oyuncak bebeği hangi mezarın yanında unuttuğunu hatırlamıyordu. Madem Zeynep'in mezarını bulamıyor, ölü yüzünü bir kez olsun göremiyordu; oyuncak Zeynep'i bulmalı, elleri ile toprağa gömmeliydi. Böylece belki Zeynep'in öldüğüne inanacak, oyuncak Zeynep'i değil de gerçek Zeynep'i gömmüş gibi hissedecekti. Çelişkili düşünceler beyninde cirit atarken oyuncak bebeği aramaya koyuldu. Her mezarın yanına bakıyordu. Zeynep bebeği mutlaka bulmalıydı. "Seni kan tuttu. Eline yüzüne bulaştı. Bak buradasın, sen iflah olmayacaksın. Kazımaya çalıştığın mezarlardan birinin yanına mezarını aç, gir içine üstüne toprağın örtülmesini bekle." Farkına varmadan yaşlı kadının oğlunun mezarına doğru yürüyordu. İstese de geri dönemezdi. Kadının sesi onu çağırıyor, mezara yaklaştıkça ses giderek artıyordu.

Bölüm (23)

Karanlıkta yalnız başına sokak ortasında kalmıştı. Havası, yağmuru, insanı farklı olan bu ülkede ne bir tanıdığı, nede gidip sığına bileceği bir yer vardı. İnsanlar, bir yere gitmek istediklerinde arkalarında sevdiklerini, anılarını bırakırken başka sevgilere, yeni anılara varmak için otobüse, trene, uçağa, gemiye binerlerdi. Bu araçlara binmek için mutlaka gidecek bir yerin olmalıydı.

Cemo'da bütün insanlar gibi arkasında sevdiklerini, ayrılığın kederini bırakmıştı. Yanına yalnızca acılarını, çalınmış düşlerinin açtığı yaraları ve elbisesinden oluşan kefenini alarak bir bilinmezliğe doğru yola çıkmıştı. Nasıl olduğunu anlamadan dili, dini, yaşam koşulları başka; güneşin beton yığınlarının arasında doğduğu kimsesizlik denizi bu ülkeye gelmişti. Şimdi de toprağın karnını yarıp, derinliklerinde canavar gibi çılgınlıklar atarak gidip gelen metro durağında kararsızca bekliyordu. Metro denilen demir yığını duruyor, insanlar iniyor, inenlerin yerini başkaları alıyordu. Yerin karanlığına inat olsun diye yeşile boyanmış demir yığını, önünde bir yılan gibi kayıp gidiyordu. İnen binen tüm bu insanların gidecek bir yerleri vardı. Metrodan aydınlığa çıkacaklar; sevdiklerine, ailelerine kavuşacaklardı. Etrafında dört duvarın olması ona korunma hissi verdiğinden, Cemo bir saatten fazladır metro istasyonunda bekliyor, nereye gidebileceğini, ne yapabileceğini bulmaya çalışıyordu.

Uzun kirli tırnakları eğri büğrü, üzerine giydiği kazağın rengi kirden seçilemeyen orta yaşlı bir şarapçı, sigaradan ve içkiden çatallaşmış sesi ile sallana sallana yanına geldi. Adamın şarap kokan nefesi yüzünde dolaşınca yavaşça bir adım geriledi, adam da öne bir adım atarak aradaki mesafeyi korudu. Gülümsediğinde koyu kahverengi dişleri görünen şarapçı yumuşacık bir sesle konuşuyordu.

- Korkuttum sizi bayan, özür diliyorum. Bana biraz para verebilir misiniz? Karnım çok aç, lütfen biraz bozuk para verin.

Metro istasyonlarında her gün onlarca böyle şarapçı kadın ya da erkek görmek mümkündü. Zararsız olduklarını bilmesine rağmen biraz korkmuştu. Omzundaki çantanın sapını daha bir sıkı kavradı. Adam bir yanıt bekliyordu. Bu ülkenin şarapçıları bile bir garipti. Dilenirken dahi kibarlığı elden bırakmıyor, olumlu ya da olumsuz, bir yanıt almadıkları sürece insanın yanından uzaklaşmıyorlardı. Adamın gözlerindeki yalvaran ifadeye yenik düşen Cemo, evden hırsla çıktığında çantasına tıktığı paranın içinden yüz frank alıp uzattı. Şarapçının yalvaran bakışları birden öfke ile doldu.

- Bayan benimle alay etmenize gerek yok. Sadece bir ekmek parası istedim. Gönlünüz zenginse şarap parasına da itiraz etmem tabi. Zaten bu dünyada acıları dindirmenin, bu kadar kirden pislikten arınmanın tek ilacı şarap içmektir.

İstasyona gelen metronun siren sesiyle şarapçının konuşması duyulmaz olmuştu. Şarapçı Cemo'nun yüzüne bakma gereği duymadan uzaklaştı, metrodan inen genç bir adama yaklaştı, özür dileyerek ekmek parası istedi. Genç adamın sevimli yüzü birden çarpıldı, başını iki yana “hayır” anlamında sallayarak yürüyüp gitti. Şarapçı, metronun gelmesini bekleyen birkaç kişiden daha para istedi. Anlaşılan onun için kötü bir gece olacaktı. Saatlerdir ancak birkaç kuruş para alabilmişti. Şarapla beynini uyuşturamazsa bu gece geçmek bilmezdi. Hayal kırıklığı içinde uyku tulumu ile sırt çantasını bıraktığı maviye boyanmış bekleme sandalyelerinin yanına gitti. Bir iki saat sonra metro seferleri sona erecek, bütün gün koşuşturup yarınların planlarını yapan, para kazanmak için durmadan ter döken, gezip eğlenen, ağlayıp gülen bütün bu insanlar evlerine çekilecek; uykunun tamir eden, dinlendiren kudretinden yararlanmak için kendilerini yataklarının sıcaklığına bırakacaklardı. Mutlaka para bulmalı, can dostu şişesini başına dikip dünyaya, sisteme hükmeden, yöneten kimlerse hepsine küfürler savurmalıydı.

Metro istasyonunda Cemo, şarapçı ve az ileride yorgunca oturan yaşlı bir adamdan başka, kimse kalmamıştı. Cemo şarapçının içinden geçenleri anlamış gibi yavaş adımlarla adamın yanına gitti. Yüz frankı elinde tutuyordu. Aksanlı Fransızcasıyla “Al bu parayı, gerçekten sana veriyorum” dedi. Adam bu kadar yıldır gece gündüz demeden dileniyor, şarap ve ekmek parasını çıkardığında dilenmeyi bir sonraki güne bırakıyordu. Bugüne kadar bir insanın on frankın üzerinde para verdiğini görmemiş, on frank veren insanları çok cömert bulmuştu. Karşısındaki omuzları düşmüş doğulu kadın, kesin deli olmalıydı. “Bu ülkeye fakir oldukları için gelip en kötü işlerde, en ağır şartlarda çalışıyor; yemeyip içmeyip para biriktirmeye çalışmıyorlar mıydı? Kılık kıyafetinden belli ki zengin biri değil. Peki, bu kız neden yüz frank veriyor? Hem neden bu kadar zamandır aynı yerde duruyor ve gelen hiç bir metroya binmiyor. Belki de birini bekliyor. Yine de bu kızın bu kadar para vermesi doğal değil”.

Kirli elleriyle, omuzlarından beline doğru inen saçlarını düzeltmeye çalışan adamın yüzüne sevgi dolu bir ifade yayıldı.

- Ben şarapçıyım küçük kız, soyguncu değil. Verdiğin para benim için bir servet, ama istemiyorum, alamam...

Adam Cemo'nun sağ tarafında yerde bir sigara izmariti gördü. Nasıl dikkatinden kaçmıştı bu izmarit. Islık çalarak yerdeki sigarayı aldı, filtresini avucunun içine sürerek temizledikten sonra yaktı.

- Bana sadece bir şarap parası ver. Bak gece oldu hâlâ şarap alamadım. Sigarayı nasıl olsa buluyorum.

Cemo, hiç bir şey söylemeden parayı yeniden adama uzattı. Kendisi de şu anda şarapçı gibi sokakta kalmıştı. Onun parası vardı, adamın hiç bir şeyi yoktu. Adam ona göre şanslıydı, erkekti, sokakta yatabiliyor ve korkmuyordu. Parayı alması için elini neredeyse adamın gözüne sokacaktı. Fransızca yazıldığı gibi konuşulmayan, öğrenmesi gerçekten zor bir dildi. Bu ülkede yıllardır yaşadığı halde bu dili bir türlü öğrenemeyen çok insan vardı. O insanlara göre çok şanslıydı. Fransızca'yı kötü bir aksanla da olsa konuşabilecek kadar öğrenmiş olmasına rağmen, şimdi aklına söyleyebilecek tek kelime gelmiyordu. Fransızca bir cümle kurup, bu parayı isteyerek verdiğini söyleyemiyordu. Parayı adama verip hemen oradan ayrılacaktı.

Bu ülkede üzerinde değerli bir şey taşımak, yanında bulundurduğun paranın yerini belli etmek tehlikeliymiş. Ağabeyi Cemal öyle demişti. “Aman sokakta cüzdanını çıkarma sakın” diye tembihlemişti. Parayı adamın sırt çantasının üzerine bırakarak hızlı adımlarla merdivenlere yöneldi. O merdivenleri tırmanırken yeni bir metro gelmiş, kulaklarını tırmalayan çirkin düdüğünü çalarak durmuştu. Metrodan çıkan insanlarla birlikte merdivenleri tırmanıyordu. Herkesin gidecek bir yeri vardı, o nereye gidecekti!

Küçük saç örgülerinin ucuna takılan mavi boncukların omuzlarını dövdüğü zenci bir kadın, uzun boylu beyaz bir adamın elini tutmuş yüksek ökçeli ayakkabılarından tık tıklar çıkarak önünden ilerliyordu. Onların hemen ardından istasyondan çıktı. Zenci kadın ile adam, metronun çıkışındaki durakta otobüs beklerken o da yanlarında durdu, durağın camlı korunağına yaslanıp beklemeye koyuldu. Otobüsten insanlar indi, zenci kadın ve adam otobüse binip gitti. Tabelasında gideceği bölgenin numarası yazan başka bir sürü otobüs gelip geçti. Cemo hâlâ ne yapacağını düşünüyordu.

- Hey! Küçük kız... Boşuna bekleme gelmezler. Hep giderler. Senden bir şeyler alarak; sevginden, hayatından, yaşamından çalarak giderler, bir daha da dönmezler. Kışını bahara, ağlayışlarını sevinç çılgınlıklarına çevirmeyi hiç düşünmezler. Bekleme iyi kalpli, güzel gözlü küçüğüm. Evine git... Şarap için teşekkürler. Sana minnettarım. Seni seviyorum küçük kız.

Pejmürde kılıklı şarapçı şişeyi kafasına dikti, metro istasyonuna doğru yürüdü. Şaraptan büyük bir yudum daha aldıktan sonra Cemo'ya döndü.

- Heey küçük kız! İster misin? Gideni geri getirmez, ama inan bana unutturur. En azından içtiğin sürece hatırlamazsın. Küçük bir melek gelip omzuma kondu. Meleğin verdiği parayla alınan şaraptan sen de istediğin kadar içebilirsin, tabii ucuzundan içeceksin.

Şarapçı bir taraftan gülümsüyor, bir taraftan cebinden çıkardığı yedek şişeyi gösteriyordu. Cemo gözlerinden yuvarlanan yaşları eli ile silmeye çalışarak başını iki yana salladı. Adam Cemo'nun karşısında durdu, şişeyi yeniden kafasına dikti. Güneşte saatlerce kalarak kavrulmuşta, kana kana su içiyormuş gibi şarap şişesini yarılardı. Yarılanan şişeyi indirdi, koluyla ağzını sildi. Şimdi gözlerindeki sevinç gitmiş, hüznle Cemo'ya bakıyordu.

- Sen ağlıyorsun küçük kız. Kendim için bile bir şey yapamıyorum. Daha doğrusu yapmak istemiyorum. Eğer senin için yapabileceğim bir şey varsa söyle, yapayım.

Denize düşen yılanı sarılır...

- Kalacak bir otel arıyorum.
Sözleri ağzından bir çırpıda çıkıverdi Cemo'nun.
- Otel mi? Hani uyumak için para ödenen dört duvarla çevrili, sıcak suların ve sabah kahvaltılarının hiç eksik olmadığı modern hapishaneler. Onlardan mı arıyorsun? Küçük kız! Etrafına bak, her yer dört duvarla çevrili. Uyumak, tuvalete girip sıçmak, sevdiğine sarılmak, kendini eşya denilen tahta ve demir yığınlarına mahkum etmek için ev adını verdiğimiz her yer dört duvar. Ve onlara sahip olmak için para ödemek zorundasın.

Gel benimle sokakların efendisi ol diyeceğim, ama biliyorum ki

gelmezsin, gelemezsin. Korkarsın. Ayrıca korkmakta da haklısın. Sokakların efendisi olmak için sokakların dilini öğrenmek, yüreğinde adım atmayı bilmek gerek. Ben şarabın cennetinde hurilerle buluştuğumda seni koruyamam. Sokağın efendileri, melekleri, şeytanları vardır. Bir şeytanın pençelerinde kıvrandığında seni koruyamam.

Adamın gözlerindeki sevgi, söyledikleriyle şiirselleşmiş akıyordu. Cemo söylenilenlerin tümünü anlayamamakla birlikte çoğunu kavırıyor, bir sokak serserisinin bu kadar güzel konuşmasını şaşkınlık içinde dinliyordu.

- Aslında küçük kız; tanrısı, öfkesi, sevinci, isyanı, kavgası şarap olan hiç kimseden zarar gelmez. Onlar sokakların, yalnızlıkların ve yoklukların en zengin insanlarıdır. Ama dediğim gibi, sokakların şeytanları da vardır. Sen şimdi dört duvara gerçekten para mı ödeyeceksin? Yapma be küçük kız, bu büyük aptallık olur.

Susmuş, şişeden bir yudum daha almıştı.

- Şarabımın tanrıçası iyi yürekli küçük kız. Benim de dört duvarım var ve para ödemiyorum. Annemin evi. İstersen gel benim evimde kal. Korkma benden sana zarar gelmez.”

Yalpalayarak metro girişine doğru yürüdü, arkasına dönüp bakmadan merdivenlerden inip gözden kayboldu. Cemo, içinde bulunduğu çaresizlikten görüntüsü insanda hiç güven uyandırmayan şarapçıya inanmıştı. Ondan zarar gelmeyeceğini hissetmesine rağmen arkasından gitmedi, öylesine durakta beklemeye devam etti. Şarapçıyla gitse, adam nerede sabahlarsa o da onunla birlikte orada sabahlayacak, üstüne üstlük kendisini güvende hissedecekti. En iyisi bir kafeye girip otel adresi sormaktı, sokakta daha fazla kalamazdı. Nedenini bilmediği bir korku ile otele de gitmek istemiyordu, ama çaresizdi, gitmek zorundaydı.

Şarapçı, içinde yaşamını sürdürebilmesi için ona gerekli eşyalarının tümünü tıktırdığı sırt çantasının ağırlığı altında ezilmiş, yükünü zor taşıyormuş gibi hafifçe öne eğilmiş durağa doğru geldi. Bir elinde de içinde uyku tulumunun bulunduğu plastik torbayı taşıyordu.

- Hey küçük kız, geliyor musun? Şarabımın tanrıçası, bu gece bir yatakta sızma isteği uyandırdın içimde. Sakın benden korkma. Katil, hırsız,

tecavüzcü değilim.

Uyku tulumunu Cemo'ya uzattı. Kız torbayı aldı sessizce adamın arkasından yürümeye başladı. Amcaoğulları ile birlikte köyden ilk çıktığı geceki gibi bir bilinmezliğe doğru gittiğini biliyordu.

Bölüm (24)

Müjdat ucuna iliştiği sandalyede rahatsızca kımıldandı. Gözleri uzaklarda, yüreği buruk, Rüştü'yle konuşmasını sürdürdü.

– Kesin kararlıyım abi... Gidip babamın yanında çalışacağım.

Sustu. Söyleyecek bir şeyi olmadığından değil, her biri yaramaz çocuklar gibi ayrı yönlere kaçışmaya çalışan düşüncelerini toparlamak içindi bu suskunluk. Soluklanmaya ihtiyacı vardı. Babasının yanında çalışmanın dışında aklından bir düşünce daha geçiyordu. Bu düşüncesini Rüştü'ye açmadan önce emin olmak zorunluluğu duyuyordu.

– Şey ağabey... Belki burada kalır, bundan sonraki hayatımı bu şehirde tamamlarım. Ne düşüneceğimi bilmiyorum. Azgın bir nehrin sularına kapılmış yaprak misali durmadan akıyorum. Bir o yana, bir bu yana

savruluyor, kıyıya çarpınca yeniden akışa geçiyorum. Anlatılması zor bir durum benimkisi. Evime, aileme dönmek istediğimde burada kalmam gerektiğini, burada kalma kararı aldığımda ise oraya gitmem gerektiğini düşünüyorum. Burası ve benim memleketim arasında bir köprü var. Nerede yaşayacağıma karar veririm, öteki tarafa geçmemek için köprüyü yakmak zorundayım. Burada bu günüm, acılarım ve en önemlisi ben varım. Kalırsam belki içimdeki beni bulur, yüreğimi arındırırım. Orada çocukluğum, anılarım ve ailem var. Burası ile orasını birleştirdiğimde güzel olur, ama çok korkuyorum. Başaramamak...”

Sözünün gerisini getirmede Müjdat. Yeşil gözlerini kıstı. Gözlerinin altında oluşan mor halkaların içinde ince çizgiler seçiliyordu. Farkına varmadan sağ elini boynuna götürdü, derin bir soluk aldı.

- Nasıl söylesem bilemiyorum ki... Ağabey kafamı mezarlığa taktığımı biliyorsun. Bu yüzden az daha delirecektim, belki de delirdim. Yani burada yaşarsam yeniden mezarlığa giderim diye korkuyorum. O yaşlı kadının sesini duymak düşüncesi bile beni çıldırtabilir. İnan ağabey, günlerce, aylarca kan kokusu duymak, uykularından ‘Seni kan tuttu’ sesiyle ya da ölüme giden bir insanın attığı çığlıkla uyanmak korkunç bir şey. Bilemezsin ne çektiğimi. Rüştü ağabey öyle garip ki; burada yaşama kararımı aldırılan da, buradan kaçmamı söyleyen de aynı ses. Burada doğmuş, yaşamış ve sonunda da burada ölecekmişim hissinden istediğim halde bir türlü kurtulamıyorum.

Diliyle dudaklarını yaladıktan sonra üst üste yutkundu.

- Doktor buradan uzaklaşmamı öneriyor. Mezarlığa gidip gelmemin kendi kendimi cezalandırmak olduğunu, kendi kendimi kan tutmuş olduğuma inandırdığımı, çünkü böyle olmasını istediğimi. Depresyonların her insanda görülebileceğini, zaman içinde hepsini atlatacağımı söylüyor. Ancak içimde, çok derinlerde bir şey var. Ne olduğunu bilemediğim o şeyi mezarlıkta bulacağımı düşünüyorum.

Bakışlarını yere indirdi. Konuşmaktan değil yaşadıklarından yorgun; küçülmek, yok olmak ister gibi olduğu yerde iyice büzüldü. Müjdat’ın yere dönük bakışlarından kendisinden çok uzaklara, yaşadığı acılara doğru yürüdüğünü anlayan Rüştü, O’nu dalmak üzere olduğu dünyasından çekip almak

için normalden yüksek bir ses tonu ile konuşmaya başladı. Böylece Müjdat'ın yeniden bu odaya, bu konuşma ortamına döneceğini ummuştu.

- Sana bir anımı anlatmak istiyorum. içinde bulunduğun durumla fazla bir bağlantısı yok gibi görünebilir, lakin ben bir bağlantı kurdum. Dinlemek ister misin?

İmdat isteyen gözleri bir süre Rüştü'nn dudaklarında takılı kaldı.

- Elbette ağabey, , anlat...
- Anlatacağım; sandığın gibi kendi askerlik anım değil. Babamın bir askerlik arkadaşının başına gelenler, bunları anlatırken babamın yüzündeki ifadeyi sana tarif etmem mümkün değil.

Nereden ve nasıl başlayacağını bilmeyen Rüştü gözlerini yumdu. Babasının sesi o günkü gibi sıcak ve iten kulaklarını okşamaya başladı.

“Askerliği denizci olarak yaptığımı biliyorsun oğlum... Ama anlatması pek kolay bir askerlik anısı değil... Bitirdiğimde sen de anlayacaksın... Dedim ya denizciyiz... Bilirsin; sivildeyken evinden, ailesinden çok fazla ayrı kalmamış olanlar askerlikte birbirlerine daha sıkı sarılırlar, adeta kardeş gibi olurlar. Bu dostluklar bazen bölgelere, şehirlere göre şekillenip gelişir. Bir bölgedeki veya şehirdekiler öteki bölge ve şehirlerden gelenleri kabullenmez, sevmezlerdi.

Ben gençliğimde de insan ayrımı yapmazdım. Askerdeyken de her şehirden arkadaşım oldu. Böyle dediğime bakma Rüştü, nasıl olduğunu şimdi hatırlamıyorum, ama ben de beş kişilik bir grubun ayrılmaz adamı olmuştum. Her birimiz farklı şehirlerin ocuklarıydık. Anamıza, bacımıza, evimize olan hasretimizi; sıcak yataklarımızın, mutfağımızda pişen aşımızın, askerlik dönüşü kuracağımız hayatımıza ait düşlerimizin her anını paylaşırdık.

Bu beşliden birisi de Nusret'ti. Hani taşı sıktı mı suyunu çıkarır denilen cinsinden babayığit, gözü pek bir ocuk. Türkçesi bozuk olduğu için diğer tertipler arasında alay konusu olur; Nusret bunların ağzını burnunu kırmak için hareketlendiğinde, iimizden hangimiz yanındaysak engellerdik. Bir gün bütün bölüğün önünde yüzbaşı ona ‘orospu çocuğu’

dedi. Bu çok kullanılan bir sözdü. Birçoğumuz bu sözü işittik, ama hiç üzerinde durmazdık; hatta öyle ki bazıları ‘Anama dua etti komutan’ diye işi alaya bile alırdı. Fakat Nusret’e “orospu çocuğu” denildiğinde bölükte oluşan sessizlikle sanki zaman dondu. Bütün bölük yanındaki arkadaşına bakmaya bile cesaret edemiyordu. Hepimiz gözlerimizi komutana çevirmiştik.

Benim gözlerim de yerinden çıkacaktı neredeyse. Hemen yanımda hizada duran Nusret’ baktım. Yüzünün aldığı şekli sana tarif etmeme imkan yok oğlum. Hâlâ o anı tam olarak hatırlayamam. Nusret’in yüzündeki kaslar mı oynadı, yoksa konuştu mu, yoksa komutan gel filan demeden ileri mi çıktı bilmiyorum. Yüzbaşı ‘Buraya gel’ dedi. Nusret omuzları dimdik komutana doğru yürümeye başladı. Gözlerini görmüyordum, ama bakışlarıyla komutana küfrettiğinden emindim. Yüzbaşı önünde hazır ol da duran Nusret’e iki tokat attı. Çıkan ses herhalde bölüğün en arkasından bile rahatça duyulmuştu. Sessizliğin ortasına düşen bir bomba gibi patlamıştı tokat.

Neyse, o günden sonra Nusret içine kapandı. Ne konuşma, ne şakalaşma hiç bir şey yapmıyor; onunla ne kadar ilgilenmeye çalışsak o bizden o kadar uzaklaşıyor, etrafına görünmeyen duvarlar örüyordu. Anlatmaya başlarken söylediğim gibi, onun dik duruşunu, fevri çıkışlarını ve gözü pekliğini kabullenmeyen; Türkçesinin bozukluğu ile alay edenler, bu tokat olayından sonra onun üzerine daha çok gitmeye başladılar. En küçük bir şeyden parlayan Nusret değişmiş; pısırık, her söylenilene eyvallah diyen biri olup çıkmıştı. Yakın arkadaşları olarak onun herkesin alay konusu olmasına, suskun kalmasına sinir olmaya başlamıştık. Aramızda ‘kalıbının adamı değilmiş’ diye konuşur olmuştuk. Nusret, başında kendisine hayran olan bizlerin kendisinden uzaklaşması ile iyice yalnızlaştı. Ben de onu terk etmiştim. Şişirilmiş balon gibi sönmesini bir türlü hazmedemiyordum.

Olay unutuldu gitti haliyle. Hepimiz askerlikten bir gün daha yemiş, yüzünün akıyla bitirip dönecek olmanın telaş ve neşesiyle günlük işlerle uğraşıyorduk. Nusret’te de hiç bir değişiklik yoktu. Konuşmuyor, sessiz sakın denileni yapıyor, askerliğini yalnızlıklar içinde sürdürüyordu. Bir gün, bölük yine içtima için dizilmişti. Hepimiz hizada, taş gibi kımıldamadan yüzbaşının teftiş etmesini bekliyorduk. O gün her nasılsa

yüzbaşı çok neşeliydi. Kimimizle şakalaşıyor, kimimize takılıyor “hadi artık benden kurtuluyorsunuz” diyordu. Nusret, aniden Yüzbaşı’nın karşısına dikildi. Hepimiz şaşırmiştık. Yüzbaşı “Öne çık” filan dememişti. Önce Nusret’in o bozuk Türkçesiyle bağırıldığını duyduk, sonra da kurşun seslerini. “Ulan benim anamın namusuna dil uzatanı yaşatır mıyım sandın sen? Orosu çocuğu”... Tak, tak, tak, tak... Kimse ne olduğunu anlamamıştı. Nusret kendini denizin mavi sularına bıraktı, suyun içine yağmur gibi kurşun yağıyordu. Ayak patırtıları ve telaş arasında Yüzbaşı’nın ölümü anında her yere ulaştı. Lafı uzatmayayım, Nusret yargılandı, idama mahkum oldu.

Nusret’in idam kararı onu sevmeyenleri bile derinden sarstı. Nusret’in idam edileceği gün kimin gözlerinin içine baktıysam hüznün, üzüntü, keder görüyordum. Onunla alay edenlerden birisinin söyledikleri hiç aklımdan çıkmıyor. “Yahu bu adam komutanımızı öldürdü, suçlu. Onu sevdiğimi de kimse söyleyemez. Ama vicdanım hiç rahat değil. Acaba alay etmekle, onun bu cinayeti işlemede ben de etkili oldum mu?” ve bu arkadaş epey bir zaman içini, çekerek ağlamıştı.

Neyse... Nusret kelepçeli olarak bir çadırda bekliyor. O gece idam edileceğinden haberi yok. Nöbetçi arkadaşlardan biriyle hemşeriydiler. Nasıl olmuş hiç bilinmedi, nöbetçi Nusret’e idam edileceğini, kaçmasını söylüyor. Nusret nasıl kaçtı, nöbetçi ne derecede yardım etti, yardım eden başkaları da oldu mu bilinmiyor. Bunu hiç öğrenemedim...

Yıllar sonra Nusret’le karşılaştığımda kansere yakalanmıştı. Eski günlere gittik, kaçış olayını anlatmak istemedi, ben de üstelemedim.

Son gördüğümde Nusret, firarını anlatmadı ama kaçışını anlattı. İnsanoğlu isterse başaramayacağı şey yok. Üç ay boyunca gece yürüyor, gündüz saklanıyor. Yollarda ne bulursa onu yiyor. Tabii üstü başı perişan, insan kılığından çıkıp bir yabaniye dönüyor. Büyük çileler çektikten sonra köyüne yakın bir mezraya geldiğinde açlıktan ölmek üzereymiş. Köyde bir kadından yiyecek istiyor. Bu arada askerler her yerde onu aradıkları için ve o dönemde kaçaklar, eşkıyalar her tarafta kol gezdiğinden, yemek veren kadın Nusret’i oyalarken kocası jandarmaya haber veriyor. Anlayacağın yine yakalanıyor. O zamanlar idam edileceği gün firar eden mahkumun cezası ömür boyu hapse çevriliyordu. O da ömür boyu hapis almış. Hücrede prangalara mahkum geçirdiği yıllarla birlikte toplam on üç yıl

yattıktan sonra tahliye olmuş. Karşılaştığımızda saçları bembeyaz, sesi gırtlakını saran kanserin etkisi ile kalınlaşmış. Kapkara kocaman gözlerindeki hüznün kalıcılığına sahipti.”

- İşte Müjdat kardeşim. Babamın asker arkadaşının başına gelenler. Babam anlatırken çok etkilenmişim. İnsanoğlunun hafızası zayıftır, ya da işine gelmediği için unuttur gider. Nedense seninle konuşurken babamın anlattığı olayı hatırladım. Seni babamın arkadaşı Nusret’e benzetiyorum.

Müjdat, soru dolu bakışlar ve sert bir ifadeyle Rüştü’ye baktı.

- Yahu ağabey, ne ilgisi var bu hikayenin benimle. Nusret olayı ile ilişkilendirilecek ya da benzeşecek tek şey bulamadım.”
- Var Müjdat, var... Gözüm, eğer dinlersen sana bu bağı hemen anlatırım.

Müjdat Rüştü’nün boş konuşmayacağını biliyordu. Demek ki insanların en akli başında olanı bile ne söylediğini bilmeden konuşabiliyordu. “Bu kez saçmaladın” diyen bakışlarını Rüştü’den kaçırdı.

- Peki ağabey... Bağlantıyı kur bakalım. Dinliyorum seni...
- İlk bakışta anlattığım öykü sana alakasız geldi, bunun farkındayım. Eskiden idam etmenin bile bir şerefi varmış. Azrail’e dur daha yaşayacağım demeyi becerdin mi, ölümden bir kez kaçtın mı; ömür boyu zindana mahkum edilsen bile yaşama hakkın iade ediliyormuş. Oysa bu ülkede on yedi yaşında çocuklar asıldı. Azrail’den kaçma fırsatı, son isteğini söyleme şansı tanınmadan boyunlarına yağlı ilmik geçirildi.

Yakın tarihte yaşanan o acı dolu yıllara dalıp gitmişti Rüştü. Müjdat anlamaz bakışlarla onun konuşmasını bekliyordu.

- Neyse asıl konumuz bu değil, affedersin Müjdat. İdam söz konusu olunca babamın değil, benim yaşadığım tarihte boynundaki ipin ucunda sallanan insanlar gelir gözlerimin önüne.

Artık Müjdat’a bakmadan sürdürüyordu konuşmasını:

- Nusret’in idama mahkum edilmesi gibi sen de kendini sürekli gittiğin o

mezarlığa mahkum ettin. Hep duyduğunu söylediğin “Seni kan tuttu sözü”, kadının kulaklarında çınlayan sesi, senin kendi vicdanında kendini mahkum ettiğin idam kararındır. İnsanları kan tutar mı bilemem, ama şu bir gerçektir ki cinayet işleyen birçok insan, mutlaka cinayet mahalline döner; gerçekten öldürdüğüne emin olmak istermiş. Emin olmak istermiş diyorum. Asıl neden, katilin olaydan sonra ben nasıl böyle bir şey yaptım? Kanı, canı olan dimdik ayakta duran birini öldürmeyi nasıl başardım? diye kendisini sorgulaması ve birini öldürmüş olduğuna asla inanmamasıymış. Sende Zeynep’in öldüğüne, senin yüzünden öldüğüne, hiç inanmadın. Kabul etmek istemedin bu gerçeği. Mezarlığa gidişin bu yüzden.

Kadının oğluna gelince... Söylediğin gibi, çatışmada karşı karşıya gelmiş olmanız ihtimaliniz elbette var. Sonuç olarak, ruh sağlığın bozuldu, delirme noktasına geldin, tedavi gördün. Nusret’in idamdan kurtulması gibi sen de delirmekten kurtuldun. Bana göre senin durumun Nusret’inkinden daha zor. Cezası infaz edilseydi O bir kez ölecekti. Oysa yavaş yavaş delirmek, kendi kendine delirmek için çaba sarf etmek bin kez ölmek gibidir.

Nusret hapisten çıkınca yeni bir yaşam kurmuş, çoluk çocuğa karışmış. Yüzbaşı’yı öldüren Nusret’in geceleri yatağından sıçrayarak kalkmadığını, özgürlüğüne vurulan prangaların izlerini bütün yaşamı boyunca taşımadığını düşünmemiz doğru olmaz. Sen delirmekten, belki bir akıl hastanesinde ömür boyu yaşamaya mahkum olmaktan kurtuldun. Bundan sonra önünde yeni bir yaşam var Müjdat. Zeynep kronikleşmiş bir astım hastalığı gibi hep nefesini kesecek. Bilirsin, astım hastalarının öksürük nöbetleri vardır. Genellikle geceleri tutar, saatlerce nefessiz bırakana kadar ciğerlerini parçalanırcasına öksürtür. Zeynep rüyalarını bölecek, sevinçlerini yarım bırakacak.

Bence senin bir avantajın var. Vicdanınla hesaplaştın. Bir insanın kendisi ile hesaplaşabilmesi önemlidir. Bu, insan yanlarının ölmediğinin işaretidir. Ölmeyen, insan kalan yanlarını iyice beslemek; sevgiyle, anlayışla bezemek ya da tamamen öldürmek sana kalmış. Alacağın karar geleceğini belirleyecek.

Rüştü, konuşmasına devam edecekti...

- İyi de ağabey, ben vicdanımla hesaplaşmayı bitiremedim ki. Bitirebileceğimi de pek sanmıyorum. Zeynep’in saçları boynuma geçmiş idam ipi, mezarlık alınan idam kararı ve “seni kan tuttu” diyen yaşlı kadın hakkımda idam kararı veren olarak hep beynimin içindeler. Onlardan kurtulmayı başaramıyorum. O bebekle mezarlıkta ne yaptığımı biliyor musun?

Rüştü’nün soru sormasına fırsat vermedi. Bezgin, yılgın biraz da korku dolu bir sesle oyuncak bebekle mezarlıkta ne yaptığını, hastaneye nasıl düştüğünü anlatmaya başladı.

Bölüm (25)

Şarapçı kapının anahtarını çevirdiğinde, korku sırtında taşıdığı bir buz kalıbı gibi Cemo’yu dondurdu. Geri dönüp kaçmak aklının duvarlarını zorluyordu. Hareketsiz bedenine muhalefet eden tek yeri, biri birine çarpan çenesiydi.

Yolda birinci şişeyi bitirip, ikinci şişenin dibinde sadece bir iki yudum şarap bırakan adam, açtığı kapıdan içeriye yalpalayarak girdi. Alışık, ancak titreyen ellerle giriş kapısının hemen yanındaki elektrik düğmesine dokundu. Sırtındaki çantayı bir omzundan kaydırırken, titrek elleriyle öbür omzundaki kayışı itti. Biran önce altında ezildiği ağırlıktan kurtulmak istiyordu. Omuzlarından kurtulan askıları özgürlüklerine kavuşturmak istercesine iki kolunu arkaya doğru hafifçe uzatınca çanta hızla sırtından kayarak yere düştü. Çanta beton zemine çarptığında içinde bulunan bütün eşyaların sesi biri birine karıştı. Şarabın uyuşturduğu; dünyayı, hatta kendisini unutturduğu adam içkinin değil, çantadan gelen sesin etkisiyle aniden sersemledi.

Anarşist simgeleri ve küçük rozetler ile neredeyse kumaşı hiç görünmeyen çantasının ağzını sıkı sıkıya kapatan ipi sıkıştıran plastik düğmeyi hızla çekti... Metal parçalarla eski püskü birkaç kazak ve süveterin hemen altındaki kırık bir keman sapını çabucak aldı, sanki kırılmasından korkuyormuş gibi büyük bir özenle döşemeye bıraktı.

Neler yoktu ki çantanın içinde. Sürekli bakılmaktan naylon kabı yırtılmış küçük bir albüm; İspanya'dan aldığı üzeri işli, deri ile kaplı çok güzel iki matara; Amerika'da Kızılderili sokak satıcısından aldığı iki kartal tüyünü içinde barındıran dik dörtgen bir mücevher kutusu; her yanı yırtık pırtık parmaksız bir sürü eldiven; çöplerden topladığı ve ne işe yaradığı belirsiz bir sürü öteberi, en az kartal tüyleri kadar değer verdiği porselen bir mumluk. Aynı yöne uçmaya çalışan iki kuş düz bir zemin üzerine oturtulmuş; sonsuzluğa ve özgürlüğe uçmak için açtıkları kanatlarının tam ortasına da mumun durabilmesi için yuvarlak bir çukur yapılmıştı.

Hayatta her şeye boş veren şarapçı; malı, mülkü maddi her şeyi küçümseyen kir, pas içindeki bu adam; çantanın içinde barındırdığı dünyasına kendi elleriyle zarar vermiş olmaktan o kadar korkmuştu ki, adeta ayılmıştı. Gözlerindeki sevinçle başını kaldırıncı Cemo'yu gördü. Onun şarap tanrıçası, bir elinde içinde uyku tulumu bulunan plastik torba, öteki elinde yolda gelirken aldıkları şarap poşeti bulunan Cemo'nun kapının önünde onu izlediğini gördü.

– Heey! Şarabımın tanrıçası... İçeri gir. Bak hiç bir şey kırılmamış.

Cemo'nun içeri girip girmediğine bakmadan, uzun tırnaklarının arasına giren kirlere ve çöpleri karıştırırken cam parçacıklarının kestiği iltihaplı deriye rağmen zarif duran titrek elleriyle porselen mumluğunu aldı, okşamaya başladı.

– Şarabımın tanrıçası, kapının önünde durma, içeri gir. Kalmak istemiyorsan, korkuyorsan git. Nasıl olsa korkuyu aldığın nefes gibi hep yanında taşıyacaksın. Gerçekten gitmek istiyorsan uyku tulumumla şarabımı bırak. Sen, gecenin içinde hayatının belirsizliğine giden adımlarla yürü; ben de beynimin karanlıklarına renk veren şarapla yürüyeyim.

Adam Cemo'ya doğru bakma gereği bile duymuyor, porselen mumluğunu bir sevgilinin saçlarına dokunur gibi usulca okşayarak konuşmasını sürdürüyordu.

– Küçük kız... Şarabımın ve gecemin tanrıçası; asıl tecavüz bedene değil insanın yüreğine, beynine, hayallerine ve düşlerine yapılandır. Benden korkma. Bir kadının bedenini zorla sahiplenecek kadar aşağılık biri değilim. Aslında... Aslında küçük kız, ben sadece kendi hayatıma tecavüz ediyorum. Katil değilim.

Şarapçı sustu, elindeki porseleni okşamayı bırakarak gözlerini Cemo'ya çevirdi. Acı vardı bu gözlerde.

- İnsan yaşamına kıymak hem çok kolay, hem de çok zordur. Çok acı çektiirmeden; bıçakla, tabancayla vurarak, zehirleyerek ya da başka bir biçimde birinin hayatına son verdiğinde, karşıdaki insana vereceğin acı bir anlıktır.

Bu tükenmiş gibi görünen adamın yüzü burulmuştu. Yanından hiç ayırmadığı köpeğinin metronun raylarında parçalanarak can verişini anımsamıştı. Gözlerindeki buğu yanaklarında iki damla yaş olarak süzülürken, sisli bakışları ile şarap şişesini aradı. Cemo'nun elindeki poşetin içinde duran, en eski ve alacak parası olduğu sürece onu hiç terk etmeyen tek dostu olan şarabı özlemle arzuladı. Elini yalvarırcasına Cemo'ya uzattı.

- Hadi şarabımın tanrıçası... Gidiyorsan git, kalıyorsan kal, ama önce bir şişe şarap ver. Ne diyordum... Karşıdaki insanın, canlının ruhu uçup gittikten sonra geriye kalan bedeni acı çekmez. Oysa ruh bedeninde kıpır kıpırken ölmek en acısıdır. Karanlık bir zindanda unutulmaya benzer. Yaşarken ölürsen, geriye kalan bedeni korumanın ne anlamı vardır. Ölen sadece tense, korkunun da ölümün de üstüne gitmek lazım.

Cemo son sözleri duyduğunda, ani bir kararla içeri girdi. Eli havada şarap bekleyen adama şişeyi uzattı, sonra dönüp kapıyı kapatmıştı. “Ölecek olan sadece tense” sözünü, onun diğer söylediklerinin hepsinden iyi anlaması bir tesadüf müydü? Adamın gözlerinde okuduğu “Bunlar son sözlerim. Gideceksen git” ifadesinden sonra artık karar vermesi gerektiğini biliyordu. Bu sözü Cemo'yu çok etkilemişti. Şu ana kadar o uğursuz günün sisli karanlığından bir türlü çıkamamıştı. Ruhu, hayalleri, geleceği her şeyi, ama her şeyi o gün orada, o çeşmenin başında katledilmişti. Uçakla, otobüsle kaçak mal gibi gizli gizli tanımadığı bu memlekete getirilen teni değil miydi?

Ya ağabeyi... Ölümünden kurtardığı bu teni şimdi sokaklara terk etmemiş miydi? Öte yandan kendisinin bu tenden beklentisi neydi? Ölseydi, kurtulmuş olmayacak mıydı? O halde bir sokak köpeği gibi başıboş gezerken bulduğu bu ayyaş adam haksız mıydı? Kaybedeceği sadece teniydi, korkmasının hiç bir gereği yoktu.

İtalyan sitili eski koltuklar ile dolu salondaydı. Üzerinde boş şarap şişelerin, plastik bardakların olduğu masaya dikmişti gözlerini. Mumun alevi, kırmızı kadifeden olduğu hayal mayal seçilen perdenin üzerinde gölgeler oluştuyordu. İsa ikonu, gözlerinin önünde durmadan dönüp duruyordu. Şarapçının çoktan sızdığından habersiz büzüştüğü koltukta uyuya kaldı.

İçtiği şarapların etkisiyle susayan adam, gözlerini açtığında nerede olduğunu anlayamadı birden. Uzun zamandır bu kadar sessiz, bu kadar sakin bir ortamda uyanmamıştı. Demirleri dişlerinin arasında öğüten bir canavar gibi uğultular çıkaran metronun çığlığı ile uyanmaya öyle alışık ki, kendi evinde olduğunu ancak bir süre etrafına baktıktan sonra anlayabildi. Sokaklarda uyandığı zamanlardaki gibi elini sağına doğru uzattı, sırt çantasının hemen üstünde duran su şişesini alıp başına dikmek istedi. Boşlukta ileri geri giden eli halıya değince yeniden etrafına baktı ve koltukta uyuyan Cemo'yu fark etti. Ağzının içi kupkuruydu, önce su içmesi gerekiyordu. Sessiz adımlarla mutfığa girdi, musluktan akıttığı suyun biraz soğumasını bekledi; sonra tezgahın üzerinde duran boş şarap şişesini iki defa doldurarak sonuna kadar içti.

Öğleden önce uyandığı görülmüş şey değildi. Mutfağın tam karşısında duran kendi odasına ve ne zamandır yatmadığı yatağına girip uyumak için can atıyordu. Uyumazsa, zamanın işkence edercesine akacağını çok iyi biliyordu. Hem gündüz uyanık olması için bir nedeni de yoktu. Aptallar ve o aptalları çalıştıranlar bu saatlerde uyanık olurlardı. Yalpalayarak çıktığı mutfağın kapısının hemen yanında dizili duran şarap şişelerini çarpıp devirince, büyük bir şangırtı koptu. Hiç aldırış etmeden yatak odasına doğru yürürken, Cemo'nun korkuyla koltuktan fırladığını gördü. Cemo da şarapçı gibi ilk anda nerede olduğunu bilememenin şaşkınlığını yaşıyordu. Bakışları şarapçı ile buluştuğunda nerede olduğunu hatırlamıştı.

Şarapçı uyuyamamıştı. Titreyen elleri ile bir sigara sarıp, yaktıktan sonra Cemo'ya uzattı. Sert tütünün dumanını içine çeken Cemo'nun başı dönmeye, midesi bulanmaya başladı. Aç karnına sigara içmeye alışık değildi. Cemo'nun ne halde olduğunu farkında bile olmayan şarapçı, bitirdiği sigarasının izmaritini sehpanın yanında duran boş şarap şişesinin içine atıp yerinden doğruldu.

- Küçük kız, şarabımın tanrıçası. Hâlâ param var. Şimdi çıkıp ekmek alıp geleceğim. Akşamki şarabımın parasını nasıl olsa dilenerek çıkarabilirim. Seninle şöyle güzel bir kahvaltı edelim, Çikolata, kahve bir de tereyağı. Ne

dersin?

Adamın evden çıkması için dua eden cemo, olur anlamında başını salladı. Tuvalete gitmesi gerekliydi; utandığı için kendisini sıkıp duruyordu. şarapçı, antrede duran sırt çantasını yüklenip gitti. Aceleyle yerinden kalktıp, aralık olan banyo kapısına yöneldi. Aynası ve lavabosu kirden renk değiştirmiş banyo da iğrenerek ellerini yıkadı. Salon da oraya buraya atılmış şişeleri toplamaya başladı. şarapçıyı beklerken yapacağı en iyi iş buydu. Mutfağa girdiğinde iğrenme hissi artmıştı. Bu kadar pisliğin içinde kahvaltı edemezdi. Epey zamandır evden ayrılan şarapçı dönmemişti. İçeride; içilen tütünün isinden ve dışarının tozundan sokağı görünmez kılan camdan baktı. şarapçının gelişini görmek istiyordu fakat baktığı camdan sadece bir park olduğu anlaşılan yeşillik alanı görebildi. Camdan bakmayı bırakıp eski elbiseleri, sigara izmaritlerini toplayıp bulabildiği naylon poşetlere doldurdu. Açlık iyice dayanılmaz bir hal aldığında evden çıkmaya karar verdi. Hem zaten gitmesi gerekiyordu, anlaşılan şarapçı gelmeyecekti. Kapının kilidinde sallanan anahtarı alıp dışarı ıktı. Bir kafede karnını doyurduktan sonra ne yapacağını, nereye gideceğini dşnmeye başladı.

Cemo'nun gidebileceği tek yer ağabeyinin eviydi. Başka nereye gidebilir, kime sığınabilirdi. Ne demişti şarapçı. “Kaybedeceğin sadece teninse ve ruhun ldrldyse korkmaya hiç gerek yok.” Hayır, dönmeyecekti, bir daha asla Cemal'in evine adımını atmayacaktı. şarapçı, şu sokakların adamı, elin gavuru hiç tanımadığı halde ona evini amış, güzel sözler söylemişti. şarapçıyı düşününce birden aklına geldi. Anahtarı alıp çıkmıştı. Ya şarapçının başka anahtarı yoksa. O zaman adamı saatlerdir kapıda bekletiyordu. Hesabı ödeyip fırladı, eve doğru koşar adımlarla gitmeye başladı.

şarapçı ortalıklarda yoktu. Ne o akşam, ne de ondan sonraki günler şarapıdan ses seda çıkmadı. Başkasının da olsa, artık kendisinin gibi hissettiği bir evde kalıyordu Cemo. Her gün bir daha dönmemek üzere evden çıkıyor, gidecek başka yeri olmadığı gerçeği balyoz gibi beynine indiğinde yeniden eve dönüyordu.

Eve her dönüşünde, karnını doyuracak bir şeylerle birlikte bazen bir temizlik malzemesi, bazen de eksikliğini hissettiği ufak tefek şeyler alıyordu. Evde hiç bir iş yapmadan oturduğunda ya da ayaklarını sürüyerek zorla eve dönerken “Bir garip oldum ben” diye kafasından geçiriyordu. Her gün, özellikle de geceleri, şarapçının gelmesini beklerken, bir taraftan da içinden “Allah'ım ne olur gelmesin” diye dua ediyordu. Aslında pek boşta da kalmıyordu. Yıllardır kadın eli değmemiş evi toparlayıp temizlemek sanıldığı kadar kolay değildi.

Zaten acelesi de yoktu, yapacak başka bir işi de. Aradan bir süre geçtikten sonra ev rahatlıkla oturulur hale gelmiş, Cemo evi iyice benimsemişti.

İstese ve arasa şarapçıyı onunla ilk karşılaştığı metro istasyonunda bugün olmazsa yarın bulabileceğini biliyordu. Ne var ki Cemal'in de her gün o metro hattını kullandığını bilmesi, gidecek yerinin olmaması şarapçıyı aramasına engel oluyordu. Şarapçıyı bulmasa bile çekip gidebilirdi. Baştan aşağı temizlediği bu evde kendini güvende hissediyor, şarapçının ona zarar vermeyeceğini bilmenin rahatlığı ile olsa gerek, kalmaya devam ediyordu.

Zaman, keserle hiç dövülmemiş bir çivi gibi paslandırarak, dününü ve bugününü acımadan cayır cayır yaktığı ateşin üzerini ince küllerle örterek görünmeyen pençelerini Cemo'nun yüreğine geçirmişti. Metroda şarapçının ardına takılıp bu eve geldiğinden beri zamanın nasıl geçtiğini anlamamıştı. Günler hızla geçiyordu...

Gözlüklü tıknaz fırıncıyı gördüğü gün; O'nun hayatının dönüm noktası olacağını bilmiyordu. Fırıncı kısa boyu, gülüşü ve sevecen bakışları ile tıpkı Nubar Terziyan'a benziyordu. Nubar Terziyan hiçbir zaman Cemo'nun ona minnettar olduğunu duyup bilmeyecekti. Ama Cemo, babacan görünüşlü, güler yüzlü aktöre minnettar kalacak; yüzünde taşıdığı babacan ifade için ona teşekkürünü, İstanbul'da Ermeni mezarlığına gidip dua ederek dile getirecekti.

Kim bilir belki de dünyada Nubar Terziyan'a benzeyen tüm insanların gerçekten altın gibi kalpleri vardı. Yürelerinde hep babalık duygusu, sürekli koruma, gözetme hissi yatıyordu. Öyle olmasa, bir haftadır şarapçının evinde kaldığını bilen; günde tek bir ekmekten başka hiç bir şey almayan, sürekli yere bakan ve korkak adımlarla yürüyüp ürkek etrafı süzen Cemo'yu izleyen fırıncı onunla ilgilenir miydi?

Köydeki çeşme başında yaşadığı o korkunç olaydan, o uğursuz günden sonra onun varlığını ilk kez biri hissediyor; bir kaplumbağa gibi kendi içine saklandığı, küçülüp bir toza dönerek yok olmaya çalıştığı dünyasından çekip çıkarıyordu. Allah yüzüne gülmüş olmalıydı. Şansın bu kadarı, tesadüfün böylesi başka türlü olamaz denilen cinstendi fırıncının Ermeni olması.

Kırk yıldır Fransa'da yaşayan fırıncının karısı da Cemo'nun dalgınlığından, ürkek bir ceylana benzeyen bakışlarından etkilenmişti. Karı koca gözlerinden hüznün akan Cemo'ya bir sabah Türkçe günaydın dediler. Cemal'in evinden ayrıldığından beri Türk usulü çay içmeyen Cemo, fırının arkasındaki

bölmede çayını yudumlarken, “Burası Avrupa Herkes istediği gibi yaşar” diyen ağabeyi ile aralarında geçenleri bir çırpıda anlattı. Utanmıyordu, hatta anlatırken ağabeyini teşhir etmiş olmaktan garip bir haz bile duyuyordu. Bir oğluyla kızı Kanada’da yaşayan yaşlı karı koca, şarapçının evinden ayrılıp yanlarında çalışmasını önerdiklerinde Cemo hiç düşünmeden kabul etti. Zaten parası da bitmek üzereydi. Bu yaşlı karı kocadan bir zarar gelmezdi, hem de aynı dili konuşabiliyordu. Üstüne üstlük yanlarında çalışmasının karşılığında para da alacaktı.

İkinci ayın sonlarına doğru, Nubar Terziyan’a benzeyen yaşlı Ermeni fırıncı, bütün hayatını değiştirecek bir öneride bulundu. Eğer kabul ederse, bundan sonra fırıncının çok eski dostu olan yaşlı bir Fransız’a bakacak, karşılığında fırıncının verdiğinden çok daha fazla para kazanacağı gibi taştan yapılı kocaman bir evde yaşama imkanına sahip olacaktı. İlk önce itiraz etti, onların yanından ayrılmayacağını söyledi. Babacan fırıncıyla, kocaman kalçaları yürürken durmadan sallanan şakacı karısını çok seviyordu. İçinden adamın önünde diz çöküp yalvarmak, onu fırından göndermemesi için merhamet dilemek geliyordu. Yapamadı. Fırıncı gitmesini istediğine göre, onu evinde de iş yerinde de görmek istemiyor demektir. İstenmediği yerde durmazdı. Fırıncı ile birlikte üç katlı taş binanın bahçesini adımlarken, bu kaçınıcı evim, bu hayata kaçınıcı yeniden başlayışım diye düşünüyordu.

Bölüm (26)

- Polisler beni mezarlıktan yaka paça aldılar, subay olduğumu öğrenince evin yakınlarında bir yerde bıraktılar. İki gün ölü gibi uyumuşum. Uyandığımda aklıma oyuncak bebeğin mezarlıkta başı ve gövdesi birbirinden ayrı ortada kaldığı geldi.

Bakışlarını karşısındaki duvara asılmış kırmızı siyah zemin üzerine beyaz çiçeklerin bulunduğu halıya sabitleyen Müjdat, artık fısıltıyla konuşuyordu. Mezarlıkta geçirdiği o günü bedeninde ürpertiler duyarak yeniden yaşıyordu.

Mezarlığa geldiğinde yaşlı kadının sesi onu bir mıknatıs gibi çekmiş, Müjdat kendini, kadının oğlunun mezarı başında bulmuştu. Gözleri ile etrafı kolaçan etti, kadını aradı. Her gece uykularını bölen sesin sahibi kadına karşı nefretle karışık bir sevgi duyduğunu bilmenin öfkesi ile kadını görme isteği bütün benliğini kaplamış, dayanılmaz hale gelmişti. “Kaşarlanmış orospu, yaşlı cadı! Senin doğurduğun çocuktan ne hayır gelir?” diye küfür ederken bile gözleri mezarların ardına saklanmış kadını arıyordu. Kadın saklandığı yerden çıkarsa, bunca gecedir uykularını haram etmesinin hesabını soracaktı. Çok garipti. Hesap soracağım dediği anda içinde kadına karşı bir sevgi belirliyor, tam olarak adlandıramadığı bir duyguya kapılıyordu. Kadının sesinde, gözlerinde sevgi görmüş, akan gözyaşlarında merhamet yakalamıştı. Bundan emindi, kadın sevgi doluydu.

“Oğlunu ben öldürmedim, beni rahat bırak” dese kadın onu bağışlar, bir daha uykularını bölmezdi. “Ya öldürdüysem. Beni o zaman da yine bağışlar mı?” diye düşünürken yeniden kadının sesini duydu. “Seni kan tuttu. Nereye gidersen git kurtulamazsın. Eline yüzüne bulaştı kan. Dönüp dolaşıp buraya geliyorsun, kurtulamayacaksın.”

Korkudan titremeye başladı. Anlamıştı artık, kadın onu asla bağışlamayacak; hep böyle gizlenerek seslenecek, gece yarıları uykularını bölecek, aklını kaçıran kadar peşini bırakmayacaktı. Neden saklanıyordu, neden ortaya çıkmıyordu bu cadı. “Oğlunu ben öldürmedim. Zeynep’i de öldüren ben değilim. Neden bana inanmıyorsun. İkisi de ölmeyi seçtiler”. Korkudan yüksek sesle bağırıyor, mezar taşlarının ardına gizlenen kadını kaçırmaya çalışıyordu. Bağırıp tehdit etmesi bir sonuç vermeyince kadına yalvarmaya başladı. “Hadi ortaya çık, beni bağışlaaaaa” Birden çıldırdığını zannetti. Kadının sesi artık yalnızca arkasından gelmiyor, mezarlığın her yanında çınılıyordu. “Seni kan tuttuuu, seni kan tuttuuu” diye tekrarlayıp duruyordu. Olduğu yere çökerek ağlamaya başladı. Mezarlığın sessizliğini bozan tek sesin kendi hıçkırıkları olduğunu anladığında ayağa kalktı, kızarmış gözlerle yeniden kadını aradı. Geldiğinden beri unuttuğu başı gövdesinden ayrılmış oyuncak bebeği hatırlayınca kadını aramayı bıraktı. Zaten artık kadının sesini duymuyordu. Acele ile ellerini havaya kaldırıp dua okudu. Babası ile koyun koyuna yatan kadının oğluna, dua okumadan gitmek istemiyordu. Aklında sadece kadının oğlu ve oyuncak bebek vardı. Zeynep’i unutmuştu. Her an kadının sesini duymak korkusu ile mezarlığın içinde rastgele dolaşmaya başladı. Önünden geçtiği her mezarı kontrol ediyor, gövdesi ve başı ayrılmış olan oyuncak bebeği bulmak için olağanüstü bir dikkat harcıyordu. Sonuçsuz kalan aramalarına rağmen bebeği bulacağına olan inancını yitirmemişti. Mezarlığın çıkış kapısına kadar gidip durdu. Önceki gün kapıdan

girdiğin de ne tarafa doğru yönlendiğini, neler yaptığını hatırlamaya çalıştı. Hayalet gibi karanlıktan çıkmaya çalışan düşünceleri, birbirine geçmiş ipek bir yumak gibi karıştı. O gün mezarda neler yaptığını anımsamaya çalıştıkça aklı daha çok karışıyordu.

Ağır aksak adımlarla yürürken, bakışları mezarlığın hemen girişinde bulunan küçük kulübeye takıldı. Kulübenin duvarına yapılan çeşmeden, önüne konulan tenekeye su akıyordu. Dili damağı kurumuştı. Tatlı bir ses çıkararak tenekeye akan suyu bir süre seyretti. İki yıl önce bir operasyona çıktıklarında görüp hayran olduğu o kocaman şelaleyi hatırlamıştı. Subaylardan biri “Gerillalar bu şelalenin arkasından geçiyorlar” dediğinde; kızlı erkekli bir gurup insanı gözünde canlandırmış, bir karış genişliği bile olmayan kaya parçalarını geçit olarak kullanan bu insanların deli olduğunu düşünmüştü. Yok be! Ne delisi, sihirbaz bunlar. Başka kim keçi gibi kayalarda yürüyerek bu azgın suyun arkasından dolanarak kaçmaya çalışır ve de başarırdı.

Gönüllü olarak mezarlığın bekçiliğini yapan yaşlı adamla göz göze geldi. Eprimiş gömleği, başında dantel takkesi, gri kıvrıcık sakalıyla gözlerini kısmış kendisine bakıyordu. Bu adam da, kendi şehrindeki büyük caminin bahçesinde tespih, namazlık ve kuran satan adamlar gibi misk kokuyordu. Çocukken ne zaman dedesi yanına yaklaşırsa aldığı bu kokuyla midesi bulanır, geri çekilerek dedesinin kendisini öpmesini engellemeye çalışırken “Dede, sen cami kokuyorsun” derdi. Tuhaf şey. Orada da, burada da aynı şeye inananların kokuları, bakışları hiç değişmiyordu. “Seni kan tuttu oğul” diyen kadının bakışı ile annesinin bakışı ne kadar birbirine benziyordu. Sıcacık bakışları, yürekleri, kaygıları, çocuklarına olan sevgileri hep aynıydı. Annesinin boyalı saçına şampuan, ellerine sabun ve yemek kokusu sinmişti. Kadının da saçından kına, ellerinden tezek ve tereyağı kokusu geliyordu. Ama o çok bildik, çok tanıdık ve hiç değişmeyen kokuyu hiç bir şey değiştiremiyordu. Her iki kadın da anne kokuyordu.

– Selamın aleyküm evlat.

İyi ki kendisine seslenmişti ihtiyar. Adamın sesi, onu yuvarlanmakta olduğu dipsiz kuyudan çekip çıkaran bir el gibi kulaklarında çınladı. Bakışları adamın gri kıvrıcık sakalında, boğuk bir sesle “Aleyküm selam” derken, “Seni kan tuttu” diyen kadının hemen arkasında durduğunu düşünerek ürperdi. Birkaç saniye önce kadın annesi ile birlikte gözlerini dikmiş ona bakıyordu. İki kadının gözleri birbirine karışmıştı. Hangisi kadının, hangisi annesinin gözleriydi ayırt edemiyordu. Yine aynı koku çarptı burnuna. Havayı kokladı, bütün mezarlık

anne kokuyordu.

- İyi misin evlat? Benzin sapsarı, gözlerin bir tuhaf bakıyor. Başına güneş mi geçti yoksa? Hadi çeşmede yüzünü yıka. Kulübe serin, gir içeriye biraz dinlen istersen.

Alt dudağı sürekli dişlenmekten kanamaya başlamıştı. Haline acıyan yaşlı bekçi, musluğu açtı, Müjdat’a başını suya sokup serinlemesini söyledi. Küçük bir çocuk gibi onu elinden tutup eğilmesini söyleyen adama karşı koymadı. Ne yapacağını iyi bilen ihtiyar adam Müjdat’ın başını musluğun altına iyice soktu, ensesine su akması için omzundan tutarak ilerliye doğru itti.

- Omzumu bırak amca.

Müjdat kafasını musluğun altından çıkarmadan seslenmişti. Duvardan otuz kırk santim ileri doğru uzanan borunun ucuna takılmış musluğun altında bir süre öyle durdu. Sonra ayaklarını yan yan atarken, öne eğdiği gövdesini de yarım ay çizecek şekilde sürükledi. Sonunda, vücudunun baldırının yanından neredeyse beline kadar olan kısmını duvara dayamayı başardı. Musluktan akan su saçlarının arasından, ensesinden süzülüp yere akarken ağzına, burnuna giriyor, nefes alışını zorlaştırıyordu. Baş hâlâ musluğun altında, yavaş yavaş duvarın dibine çömeldi, elleri ve ayaklarından güç alıp aheste aheste sırtını duvara doğru çevirdi. Öne doğru uzanan borunun tam altına geldiğinde çenesi dizlerinin üstündeydi, başını da dikmişti. Çeşme suyu alnının üstüne, saçların bittiği yere akıyor, burnunun üzerinde kavisler yaparak dizlerine doğru süzülüyordu. Sırtını duvarda sürükleyerek başını musluğun altından çekmeden bedenini ileri verdi, çömelir vaziyetten, öne eğik duruma geçti. Harekete başladığı pozisyona dönüş yapınca başını çeşmenin altından çıkardı. Suya atılmış, sonra da kıyıya çıkmış bir kedi gibi bütün vücudunu titretti. Suları etrafına saçarken bir taraftan da bağıyordu:

- Başardım, başardım!

Soğuk suyun bedeninde yarattığı titremeyi soran gözlerle bakan mezarlık bekçisinin varlığı daha da arttırdı. Yaşlı adam nereden bilecekti ki Müjdat’ın çağıldayan şelalenin altından geçerek kendilerinden kurtulmayı başaran kızılı, erkekli gerilla gurubunun başardığı şeyi, otuz santimlik çeşme borusunun altından geçerek başarmaya çalıştığını. Onun ciğer gibi kızaran gözlerinden, ısırarak patlattığı dudağının kenarından sızan kandan ve anlamsız bir şekilde

verde sürünmesinden ürken, yaşlı adamın yüreği sızladı. “Vah zavallı çocuk, biraz kaçık galiba” diye hayıflanırken, bir taraftan da kulübeye girip biraz dinlenmesi için ısrar etti.

Bekçi onu bırakıp, elinde su dolu tenekeyle mezarlığın içlerine yürürken Müjdat kulübenin önünde dikiliyordu. Çeşmenin altından geçmek için verdiği uğraşın farkına varmış, elinde olmadan kendi halini gözünde canlandırıp gülmeye başlamıştı. Ancak gülüşü pek bir garipti. Mecalsiz bir iki adımla kulübenin içine girdi, kahvelerde kullanılabilecek benzeyen plastik beyaz sandalyeye oturdu. Üşüyordu. Baş ellerinin arasında öylece otururken titremesi giderek arttı.

Aklındaki bütün düşünceler silinmiş, boş gözlerle çimento zeminin üzerindeki çizgilere bakıyordu. İlkokul çocuklarının çizdiği ağaç resimlerine benzeyen çizgilerde seyahate çıkmış gibiydi. Her yeni çizginin bitiminde başka bir çizgi başlıyordu. Harfler vardı, bunları bir araya getirip kelime türetmeye çalışıyordu, ama kelimeleri unutmuştu.

Mezarlık bekçisinin içeri girdiğini duymadı. Adam elindeki boş tenekeyi yere bıraktığında çıkan takırtı ile yerinden sıçardı. Nerede olduğunu anlamak istercesine çevresine baktı. Daracık kulübeye sığan tek eşya sandalyeydi. Bir adım ötesinde, köklerini koruyan toprağı bir poşetle bağlanmış olan küçük bir çam fidesi; onun hemen yanında yoğurt kasesine dikilmiş, ancak bakımsızlıktan kurumuş bir çiçeğin ince çubukları andıran kalıntısı duruyordu. Üst üste konulmuş iki teneke, ziyaretçiler çok olduğunda mezarları sulamak için içlerine su doldurulmasını bekliyordu. Kulübeyi aydınlatmak üzere açılmış pencere oyuğu, köy evlerinin duvarlarında öteberi koymak için yapılan deliklere benziyordu.

Etrafını süzün gözleri deliğe benzeyen camda sabitlendi. Dudakları binlerce karınca tarafından ısırılmış gibi uyuşturmuştu, beyni keçeleşti, eli ayağı titremeye, üst dudağı seğirmeye başladı. Baş gövdesinden ayrılıp iki parça olan Zeynep bebek pencere girintisinde duruyordu. Güneş bebeğin saçlarının arasında ısıldıyor muydu, yoksa o mu öyle görüyordu bilemiyordu. Plastik saçların üzerinde binlerce parıltı ısıldıyordu. Gözlerini kırıştırdı; giderek artan üst dudağının seğirmesini engellemek için bir eli ile ağzını kapattı. Ayağa kalktı, iki adım da pencere girintisine ulaştı. İşaret parmağını bebeğin parıldayan saçları arasına sokarken, orta ve başparmaklarıyla da bebeğin kolunu kavradı. Mezarlık bekçisine döndüğünde bir eliyle ağzını kapatmış; öbür elinin parmaklarının arasından da bebeğin vücudu ve başı sarkıyordu. Müjdat’ın yerinden fırlamış gözleri, iki yanağını yırtıp dışarı çıkacakmış gibi ileri geri gidip gelen çene

kemikleri yaşlı adamı korkuttu. Kendisini kötülüklerden koruması için yirmi bir defa besmele çeken adam başına gelecekleri sezmiş gibi kapıya doğru geriledi. Tam kapıya erişmiş çıkmasına bir adım kalmışken, Müjdat'ın eli gri sakallarını bir mengene gibi kavradı.

- Dur lan Hizbullahçı. Zeynep'e tecavüz edeni yaşatır mıyım sanıyorsun? Vicdansız... Nasıl kıydın kıza, başını gövdesinden ayırırken hiç için acımadı mı?

Bekçi şaşkınlık ve korkudan ağzı bir karış açık, korkudan büyüyen gözlerle Müjdat'a bakıyordu. Sakalını kökünden yolacakmış gibi büyük bir hırsla çekiştiren bu deli adam, öbür elindeki bebeği sımsıkı tutmaya devam ediyordu. Bekçi dehşet içindeydi.

- Bırak... Ne yapıyorsun sen, bıraksana sakalımı.

Müjdat adamın feryat etmesine daha çok sinirlendi. Sakalından çekiştirerek dışarı sürükledi.

- Yürü Hizbullahçı... Zeynep'i hemen şimdi gömeceğiz. Mezarlıkta bekçiymiş. Sen onu benim külahlıma anlat. Anasını avradını bellediğim katili, öldürdüğünüz insanları buraya gömüyorsunuz değil mi? Kaç adam gömdün ibne?

Kendinden iyice geçen Müjdat, acıdan gözlerinden yaş fışkıran adam, yalvardıkça daha hızlı sürüklüyor, arada acımasız tekmeler savuruyordu. Sakalının çekilmesine, bedenine indirilen tekmelerin acısına dayanamayan adam sendeleyip yere düştü. Müjdat'da adamla birlikte yere düşmüş, bu sırada oyuncak bebek elinden fırlamıştı. Yaşlı adam can havliyle ayağa kalktı. Yirmili yaşlarda bir delikanlı gibi hareketlenmişti. Uzağa fırlayan bebeği almaya uğraşan Müjdat'a yakalanmamak için, çıkış kapısına doğru koşmaya başladı.

- Sana kanun namına dur diyorum Hizbullahçı... Dur yoksa ateş ederim.

Elini beline atan Müjdat, evden çıkarken tabancasını almadığının farkında bile değildi. Mezarlığın kapısından ok gibi fırlayan yaşlı adamı kovalarken durmadan “Hizbullahçı duuur... Zeynep'i gömecek bir yer göster bana” diye bağırıyordu. “Hizbullah” ve “Kanun namına dur” sözleri yoldan gelip geçenleri ürkütmeye yetmişti. Bazıları sağa sola kaçışırken, bazıları da bir kuytuya, bir

ağacın arkasına sinip ne olduğunu anlamaya çalışıyordu. Bekçi yolun karşısındaki kahveye ulaşmak üzereyken Müjdat yetişti. Nefes nefese kalan ihtiyar adamı tekrar sakalından tutarak sürüklemeye başladı. Bir taraftan da bağıırıyordu.

- Zeynep’i gömmeden elimden kurtulacağını mı sandın şerefsiz hizbullahçııı.

Kahvedekiler daha ne olduğunu anlamadan, polise haber taşıyan ispiyoncular çoktan haberi uçurmuşlardı. “Mezar bekçisi Hizbullahçıymış. Adamın biri onu kovalıyor, kahvenin önündeler.” Bekçiyi tanıyanlar kahveden fırladıklarında; yüzü, konuşması, bakışları kendilerine hiç benzemeyen Müjdat’a önce kuşkulu gözlerle baktılar. Ne olur ne olmazdı. Ortalık sivil kaynıyordu. Durup dururken başlarına bela almanın bir anlamı yoktu.

Müjdat'ın tekmeleri altında yere düşen bekçiyi ortada bırakmaya razı gelmeyen birkaç kişi Müjdat'ın üzerine yürürken, içlerinden biri bağırdı. “Lan bu adam hiç bir bok değil be. Elinde oyuncak bebek var, gözleri deli gibi bakıyor.”

Zembereği boşalmış saat gibi öfkesini Müjdat’a kusan kalabalığı, polis arabasının yaptığı acı fren bile durduramadı. Polis bir kaç kişiyi tartaklayarak kalabalığı dağıtırken; yüzü gözü kan içinde kalan Müjdat, hâlâ oyuncak bebeğin gövdesini elinde sıkı sıkı tutuyordu. Ekip otosundaki polislerden birisi arkadaşının kulağına eğildi. “Lan bu önceki gün mezarlıktan aldığımız subay değil mi?”

Telsizle istenen polis minibüsü kavga anında orada olan olmayan herkesi toparlayıp yola çıktığında, hemen arkasındaki polis arabasında bulunan Müjdat “Hizbullahçııı... Zeynep’i ortada bıraktın alçak herif” diyerek elindeki oyuncak bebeğin başsız gövdesini göğsüne bastırırken polislerden birinin “Bu iyice sıyırmış. Bakırköy yolcusu” dediğini duymadı.

Bölüm (27)

Kararını vermişti. Kendisini, ölümün bütün pislikleri temizleyen, acıları silip süpüren kollarına bırakacaktı. Yatak odasında, karyolanın yanında duran şifonyerin üzerindeki ilaçları içtikten sonra gözlerini kapatıp ölümü bekleyecekti. Azrail görevini yaptığında, ruhunun uçup babasının yanına gideceğini düşünüyordu.

Hemen önündeki sigara paketinden bir sigara alıp yaktı. Büyük bir hırsla içine çektiği dumanı aynı hırsla havaya üfledi. Dumanın odanın içine yayılışını izledi. Derin bir nefes daha çekti, masanın üzerine bıraktığı kalemle kağıda baktı. Başını kaldırdı; gözleri duvarların, halının, televizyonun üzerinde gezindi, en son kapıya takıldı. Evdeki eşyaları sanki ilk defa görüyordu; bu eve gelen bir ziyaretçi, bir yabancı gibi merakla salonu incelemeye koyuldu. Koltukların kavuniçine çalan rengi gözüne çok çirkin göründü. “Bunları neden değiştirmedim? Çoktan değiştirmiş olmalıydım. Kendim için bir şey yapmayı hiç öğrenemedim.”

İlaç kutularının hepsini yatağın üzerine fırlattı. Mutfığa gidip su şişesini aldıktan sonra yeniden yatak odasına döndü. Oldum olası ilaçlardan nefret ederdi. İlaçların kokusu, nedenini bilmediği bir tiksintiye yol açıyor, sanki çok uzaklarda kalmış, ama bir türlü anımsayamadığı kötü bir anı hatırlatıyordu.

Yatak çarşaflarına baktı. Kirli ve buruşuk olan çarşafları hiç sevmedi. İlaçları alıp yeniden şifonyerin üstüne bıraktı; dolaptan tertemiz beyaz çarşaf takımlarını çıkartarak yatağa serdi. Öyle kirli çarşafların üzerine uzanmak istemiyordu. Aklına gelen şeyle gülümseyip şifoniyerin çekmecesinden aldığı fırçayla saçlarını fırçalamaya başladı. Çirkinliğe tahammülü yoktu; kimse onu zavallı ve çirkin görmemeli, cansız bedenini bulanları uyur gibi karşılamalıydı. Aynadan beline doğru akan saçlarına son bir kez baktı. Belki de ilk kez kendine bu kadar dikkatli bakıyor, güzel bir kadın olduğunun farkına varıyordu. Her gece gördüğü kâbuslarla çılgık çılgıya uyanıp banyoya koşar; yüzünü yıkadıktan sonra uzun uzun aynaya, gözlerinin içine bakardı. Her seferinde deliliğin izlerini arardı. “Deli gibi bakıyor muyum?” diye yüzünü aynaya iyice yaklaştırır, göz bebeklerini izlerdi. Sayısız kâbuslu gecelerde, banyoya koşup kendine gelmek için yüzünü yıkadıktan sonra aklına her gelişinde böyle yapmıştı.

Metroya binmekten nefret ediyordu. Kocaman demir yığını uğultular, takırtılar çıkartarak toprağın karnına giriyor, Cemo’nun tüyleri diken diken

oluyordu. Mecbur kalıp metroya her binişinde bedeni depreme tutulmuşçasına titriyor, ağzı kuruyor, etrafındaki insanlara korku ile bakıyordu. Öylesine bir korkunun pençesine düşüyordu ki, metroda bulunanların az sonra ona saldıracaklarını, üstünü başını parçalayacaklarını sanıyor; delirdiğini düşünüyordu. Yanından hiç ayırmadığı aynayı çantadan çıkartıp gözlerine bakıyor, deliliğin izlerini arıyordu. Aynaya onun kadar sık bakan belki de hiç yoktu. Deliliğe özgün bakışlar nasıl olurdu hiçbir fikri yoktu. Delilerin göz bebeklerinde neler yatar, neler akıp giderdi hiç bilmiyordu. Bilmediği için her seferinde “Henüz delirmedim” diyerek sakinleşiyor; kendisiyle çelişip “Belki de ben delirim, deliliğin ne olduğunu bilmediğim için farkında değilim” diye düşünüyordu.

Yeniden iri siyah gözlerine, babasından aldığı kalkık küçük burnuna baktı. Çenesinin hemen üstünde, yanağının bitimindeki siyah kocaman bene parmaklarıyla dokunup sevgiyle okşadı. Annesinin de aynı yerde beni vardı. İçindeki korkuyu, ikircikliliği ve sonra ne olacak düşüncelerini atmaya çalıştı kafasından. “Ne olacağı var mı? Öleceğim. Bu dünyaya hiç gelmemiş, hiç yaşamamış olacağım, adım sanım unutulacak, bedenim toprak altında çürüyüp gidecek. Yılanlar, çıyanlar, kurtlar çürüyen etlerimle beslenecekler.”

Midesinde bir sıkışma hissetti, aynanın karşısından ayrıldı. Şifonyerin üzerindeki ilaç kutularını alıp kararlı bir şekilde yatağa oturdu, kutuları açtı. Oturduğu yerden uzanıp su şişesini almaya çalışırken gözü yeniden aynadaki görüntüsüne takıldı. Üzerindeki geceliği çıkartıp yeni bir gecelik giymesi gerektiğini düşündü. Telaşla yataktan inip çekmecedan en güzel geceliğini alarak aynanın karşısında soyundu. Koltuk altındaki tüyleri görünce dehşete kapıldı. “Böyle mi öleceğim! Beni kıllı bulacaklar”. Geceliği yatağın üzerine fırlatarak banyoya gitti. Türk bakkaldan aldığı çam sakızını mutfakta ısıttı. Bacaklarını, koltuk altlarını ağdayla temizlemeli, tüylerden kurtulmalıydı. Çeşme başındaki o korkunç günde olduğu gibi bacak arasında, bedeninde kıllarla bulunmamalıydı. Tertemiz olmalı, görenlerde hayranlık uyandırmalıydı. Onu bulanların acı çekmelerini; “Bu kadar güzel ve temiz bir kadın nasıl olur da ölür?” diye hayıflanmalarını istiyordu. Ölümüyle insanlardan intikam almak, onlara; “Hepiniz suçlusunuz! Bir ömür boyu vicdan azabıyla yanıp tutuşun. Suçluluğun ağır yükü altında ezilip durun” demek istiyordu.

Banyoda ağda yapmayı sürdürürken düşünceleri de daldan dala atlıyordu. Kendini ölümün rüzgarına bırakmış, Azrail’i gülerek kucaklamak için elinden geleni yapıyordu. Azrail mi gelip “Tükendi ömrün, bilinmezliğe yolcusun” diyecekti; yoksa kendisi mi Azrail olmuştu? Ölümü kutsarken kurtulmak

istediği kendisi miydi yoksa güçsüzlüğü, yalnızlığı mıydı bilmiyordu. Bildiği tek bir şey vardı; ölmek istiyordu... Ağdası bitmek üzereyken aklına gelen düşünceyle donup kaldı. Onu bulduklarında pırıl pırıl olmak istiyordu, gülümser gibi, uyur gibi. Peki ama yalnız yaşıyordu; onun öldüğünden kimin haberi olacaktı. Belki haftalar sonra bulacaklardı cesedini, belki de aylar sonra. Yani cesedi kokmaya başlayıp koku kapıları, camları aşır, kapıcının ya da komşuların burnuna ulaştığında polise haber verdiklerinde bulunacaktı. Peki nasıl bulacaklardı? Herhalde tüm bedeni çoktan çürümüş, her yanında kurtlar, böcekler oynuyor olacaktı. Bedeninde dolaşan kurtları bir an hisseder gibi oldu, ürperdi, saçlarının dibine ter bastı, çıplak bedeni tüyü yolunmuş tavuk gibi kabardı. Banyonun soğuk taşlarına oturup düşünmeye başladı. Cesedi mutlaka sabahleyin bulunmalıydı. “Kapıyı aralık bırakırım.” Hemen bu fikrinden vazgeçti. İntihar ettiğine kimse inanmaz, polis cinayet diye kuşkulanırdı. Başka bir yol bulmalıydı.

Gülümseyerek yerinden kalkarken “Aferin sana akıllı kız, bak bu iyi fikir” diye kendisini kutladı. Telefonun telesekreterine kayıt bırakmak için ayar yaptı. Telefon çaldığında kimse cevap vermezse arayan telesekretere bağlanacaktı. “Her kimsen ben şu anda yaşamıyorum. Bu bir şaka değil, kendi isteğimle ölümü seçtim, yani intihar ettim. Polise haber ver.” Aklına ilk gelen bu sözleri heyecanla, sesi titreyerek kaydetti. Bedeni kokup şişmeyecek, etleri çürümeyecek, üzerinde kurtlar böcekler gezinemeyecekti. Heyecanı birden arttı; ölmek için bütün hazırlıklarını tamamlamıştı. Yatak odasına geçti, geceliğini giymek için elini uzattı, ama aklına bir şey gelince almadan yeniden banyoya yöneldi. Ağdadan sonra bacakları, koltuk altları yapış yapış olmuştu. Duş alması, hatta iyi bir banyo yapması gerekiyordu.

Her zamanki gibi tertemiz tuttuğu küvetin deliğine tıpayı yerleştirip suyu açtı. Su şırıltılarla akarken, biraz geri çekilip küvetin doluşunu izledi. Suyun akışı Cemo’yu çok gerilere götürmüş, yüzünü buruşturmasına neden olmuştu. “Bütün hayatımı, hayallerimi alt üst eden sen değil misin? Senin yüzünden babam öldü, ağabeylerim cezaevine girdi. Kışın donup buz oldun, yazın buharlaşıp uçtun, parmak inceliğinde aktın. Sana lanet olsun...” Küvete yeteri kadar su dolmuştu. Sıcak suyun içine uzandı, ağdanın yapış yapış yaptığı yerleri bir güzel sabunladı, ovaladı. Su çok eski düşmanıydı; onu bir değil bin kez öldürmüş, parçalara ayırdıktan sonra hoyrat rüzgarlar da savurmuştu. Ölüm şimdi daha bir çekici, daha bir güzel göründü gözüne. Bedeninden sular damlatarak küvetten çıktı, banyo dolabından jilet alıp yeniden küvete girdi...

Bölüm (28)

Rüştü, “Bir şehri tanımanın ve onunla bütünleşmenin en güzel yolu, o şehirde kayıp olmaktan korkmamaktır. Bir şehirde önce kayıp olursun, yolunu ararken birde bakmışsın ki o şehri tanımış, yabancı değil en eski dostu oluvermişsin” demişti. Kendini kayıp ettiği, ruhunu, yüreğini, düşlerini yitirdiği şehrin sokaklarını adımlarken Rüştü’nün ne kadar doğru söylediğini düşünüyordu. Bu şehirde kendini bulacaktı; çöp, tezek, korku ve isyan kokan sokakları ile barışacak, yittiği noktada yeniden hayata dönecekti.

İnsanların bakışlarından eskisi gibi rahatsızlık duymuyordu. Üniformasıyla sokaklarda dolaştığında, nefret dolu bakışları üzerinde hisseder, huzursuzlaşır nereye bakacağını, elini kolunu nasıl hareket edeceğini şaşırırdı. Nefret ve küfür dolu bakışların onda yarattığı huzursuzlukla kendisine olan güveni kaybolur, saldırganlaşır; öfke ile ona bakan insanı dövmeye kalkışırdı. Hiç tanımadığı sokaklarda yürüyordu. Kimse küfür eder gibi bakmıyor, onu görünce yolunu değiştirmiyordu. Ara sıra, soru dolu bakışları yakalamıyor değildi. “Bize benzemiyor, bizim gibi yürümüyor, bizim gibi bakmıyorsun. Mit, ajan ya da başka bir şey değilsen burada işin ne?” diye sorgulayan bakışlardı bunlar.

Birlikte çalıştığı arkadaşlarının bakışları da soru doluydu. Kendi aralarında, “Bu Müjdat deli meli değil. Depresyonmuş! Madem öyle, niye memleketine gitmiyor? Bu işte bir iş var, herif buraya yerleşme kararı aldı. Bu ibne tekin değil, bir dolaplar çeviriyor.” dediklerini biliyordu. Hiç bir yere ait değildi. Arkadaşları ondan kuşkuluyor bu şehir bu şehrin insanları ona güvenmiyordu. Ortada kalmıştı. Fakat kararlıydı asla geri dönmeyecekti. Kalacak, bu topraklara kendisini kabul ettirecek, insanların değil; bu toprağın istediği gibi biri olacaktı. Soluklandı, adımlarını daha bir yavaşlattı. Küçük çocukların çığlıklarına, gelen at arabasının gürültüsü karışıyordu. Tozlu sokakta yürürken kapı önlerinde yün didikleyen, halı, kilim yıkayan kadınlar gördü. Halka halinde oturmuş bir gurup kadın, ellerindeki bıçaklarla hızlı hızlı patlıcan kesiyorlardı. Kadınların önlerine yığıldıkları patlıcanın fazlalığına şaşırıp kalmıştı. Sonradan Rüştü’den öğrenecekti, burada insanlar kiloyla, kasayla değil; kamyonla patlıcan alır. Dolmalıkların içini oyar, yemeklik olanları kare şeklinde keser, kızartmalıkları yatay doğrar, kavurucu güneşte kurumaya bırakırlardı. Acılarını, yokluklarını, korkularını paylaşan, sırlarını kendileriyle toprağa götüren kadınlar, biri birileriyle dayanışarak günlük

olarak bir evin patlıcanını kışa hazırlardı.

Biraz daha ilerledi, karşıdan gelen bir kadın onu görünce örtüsünü burnuna kadar çekti, bakışlarını yere indirdi. Kadın Zeynep'e benziyordu, kadına bakmamak için kendini zorlayarak ilerledi.

Hasan'ın sözlerini tekrarlardı, "Bu topraklar kendisini seveni, kendisi için savaşıp kazananı hiçbir zaman reddetmedi. Hep bağrını açtı, çocuğunu kucaklayan bir ana gibi kollarının arasına aldı. Kavimleri, medeniyetleri kabul eden, koruyup bu güne taşıyan o toprak seni reddetmeyecektir." Yüzünün kasları gevşedi Hasan'ı anımsamak onu mutlu etmişti.

Otobüste konuşmamak için direndiği ve tanıyınca çok sevdiği Hasan'ın kız kardeşi ile nişanlanacağını tahmin bile edemezdi. Her şey yatağında akan bir nehrin hızlılığı ile gelişmiş, Hasan ailesinden biri gibi olmuştu. Annesi, babası saygılı ve çok itinalı olan Hasan'ı evlatları gibi kabullenmiş bilgisine hayran kalmışlardı.

Yerleşmeye karar verdiği şehirde ne iş yapacağını, düşünmesine son veren Hasan'ın kıvrak zekasıydı. "Aman abi ne düşünüyorsun? Ben senin memlekette kitapçı dükkanı açtım, sende git benim memleketimde bu işi yap. Bilgi köprüsünün bir ayağı sen ol, diğeri de ben, bu iş çok zevklidir. Durmadan öğreniyor, öğrenmek isteyen insanları tanıyorsun.

Rüştü'nün antikacı dükkanının bulunduğu sokağın başında, bir aya kalmadan boşalacak olan iş yerini şimdiden kiralamıştı. Ne iyi adamdı bu Rüştü. Dükkan sahibiyle konuşmuş, kimseye vermesin diye daha kiracı içindeyken yeri Müjdat için kiralamıştı.

Taşınacak olan kiracı: "Yok ağam, buraların tadı tuzu kalmadı. Varı yoğu satıp İstanbul'a göçüyorum. Taşı toprağı altın mı olacak, yoksa el attığımız her şey toprağa dönüşüp, yüzümüze gözümüze dolarak bizi pişman mı edecek bilmiyorum." demişti. Adam çocukları için kaygılanıyor, köşe başlarında kol gezen ölümden kaçıyordu. Müjdat için sorun değildi. Yeteri kadar ölüm görmüş, öldürmüştü. Uykularını bölen çığlıkları, yaşlı kadının sesini bırakıp gidemiyordu. Kalacaktı; kendisiyle rüyalarıyla barışacaktı.

Düşüncelerin seli içinde sokağı geride bırakmış, mahallelinin düzlük dediği alanına çıkmıştı. Etrafına bakınarak hangi yöne doğru gideceğini kestirmeye çalıştı. Elinde siyah bir poşet, ağır aksak adımlarla ona doğru gelen kadını görünce birden ürperdi. Gelen "Seni kan tuttu" diyen kadının ta kendisiydi. Olduğu yerde karma karışık duyguların esiri olmuş bekliyordu.

Kadın aheste ve yorgun adımlarla yanına kadar geldi. Yüzüne hiç bakmadan, daldığı dünyasına diktiği gözlerini, yerden kaldırmadan geçip gitti. Müjdat, kadının o an oğlunu ve kocasını düşündüğüne emindi. İçinde bir ateş yükseldi, karın kaslarında gerildi. Aylardır kadını arıyor, onunla konuşmak af dilemek için dayanılmaz bir istek duyuyordu. Kadın yanından geçip gitmişti.

Kadının ardından bir iki adım yürüdüğü sırada ikirciklik yaşıyor, ne söyleyeceğini bilmemenin şaşkınlığı ile geriliyordu. Yine o hiç yenemediği öfkesi bedenine ve beynine hakim olmak için, şakaklarında zonkluyor, yumruk yaptığı elini sıkarken avuçlarını acıtıyordu. “Ana, ana dur bekle, seninle konuşmam lazım.” Kadın duymadı, yeniden “Ana” diye seslendi. Kendisine çok şaşırdı “ana” sözünü bu topraklarda duymuştu. Sözcük, kendi annesine seslenen bir çocuğun doğallığı ile dudaklarından dökülüvermişti. Koşarak kadının yanına gitti.

Kendisini durduran adamın yüzünde tanıdık çizgiler arayan kadın, eli ile anında biriken teri sildi. Konuşmadan Müjdat’ın yüzüne bakmaya devam etti. Karşılıklı susmuş, biri birilerinin gözlerinin içinde sorulmamış, dile getirilememiş soruların yanıtlarını arıyorlardı. Kadın Müjdat’ın o çok korktuğu sesi ile “Dur hele dur, bildim seni. Kabristanda karşılaşmıştık değil mi?” Sesi yumuşak ve yorgundu.

Müjdat, af dilemeden önce zaman kazanmak, söyleyeceklerini kafasında toparlayabilmek için kadının hatırını sordu. Havanın sıcaklığının insanı ne kadar bunalttığını anlattı. Karşısında durmadan kıvranan Müjdat’ın, kendisine bir şey söylemek istediğini sezen kadın, “He oğul, hava çok sıcak. Sen, şimdi de bakalım diyeceğini.”

Müjdat’ın yüreğinde hapsettiği bütün duygular bentlerini yıkmış, gözlerinden yaş olarak akmaya başlamıştı. Bir mucize olmuştu. “Seni kan tuttu” diyen kadın sakinleşmesi için dil döküyor; ana kokusunu yayan sözlerle yüreğini okşuyordu. Kadına, gördüğü rüyaları, durmadan duyduğu sesi anlattı. Karşısında duran küçücük zayıf kadının omuzlarının birden daha da çöktüğünü, gözlerinden akan yaşı örtüsünün kenarıyla sildiğini görünce ne yaptığıнын farkında bile olmadan çömelip toprak yere oturdu. Kadında karşısında oturup, sırtını ağacın gövdesine yasladığında titreyen bir sesle adeta fısıldadı.

– Ana ben subayım

Kadın çok sakindi. Müjdat’ın gözlerine bakıyordu.

– Biliyorum oğlum, daha o gün kabristanda anlamıştım.

Müjdat kendisini şaşkınlığa düşüren kadının, gözlerinde kızgınlık, öfke, kin, küfür aradı. Yoktu annelere özgün sıcaklık, hüznün ve bağışlayıcılık ifadelerini gördü. İçindeki acı daha da büyüdü, altında ezildiği kocaman bir kaya parçasına dönüştü. Kadının kendisine öfke ile bakmasını, kızmasını, hakaret etmesini istiyordu. Böylece çektiği acıyı kendi öfkesi ile bastıracak daha az acı çekecekti.

- Ana bir şey daha var, nasıl söylesem bilmiyorum.

Eli ile toprağı okşadı. Üst dudağı yine seğirmeye başlamıştı.

- Ana çatışmada oğlunla karşı karşıya gelmişsem, oğlunu senden alan kurşunu ben sıkılmışsam, diye hiç düşünmüyor musun? Belki de bu yüzden her gece rüyama giriyor, gittiğim her yerde arkamdan “Seni kan tuttu” diye bağıryorsun.

Kadına Zeynep’ten hiç söz etmedi.

- Devamlı mezarlığa gidiyor oğluna fatiha okuyor, gördüğüm dilencilere oğlunun ruhu için sadaka veriyorum. Oğluna kurşunu sıkanın ben olduğu düşüncesi aç bir kurt gibi beynimi kemiriyor. Onun gibi ölmek istiyorum, ölemiyorum.

Yaşlı kadın karşısında büzülerek, adeta yok olmak istercesine oturan Müjdat’a baktı. Ağlamaklı sesiyle:

- Allah belasını versin, her kim ki bu çocukları böyle per perişan ediyorsa, yüce rabbim her iki dünyada da cezasını versin. Bu çocuğun elime yüzüme bulaştı dediği kan, dönüp dolaşıp onların eline yüzüne bulaşsın. Tıpkı İbrahim’i ateşe attıran zalim nemrut gibi böğüre böğüre can versinler. Nemrut’un burnuna giren sinek gibi, masum insanların kanı da bu çocukları ziyan zebil edenlere musallat olsun. Yüce rabbim zalimin perişanlığını bana göster.

Kadın yakarışını bitirdiğinde, gözlerinde biriken yaşların akmasına engel olmak için, göz kapaklarını kırpmamaya çalışıyordu.

- O gün kabristanda karşılaştığımızda senin bir asker olduğunu anlamıştım. Oğluma kurşun sıkılmış olabileceğini düşünmedim mi sanıyorsun? Düşündüm düşünmesine ya, kızamadım. Neden dersen çarşıya çıktığımda, köyde kapının önünde oturup bakışlarımı oğlumun öldüğü dağlara diktiğimde hep askerlerle, subaylarla karşılaşıyorum. Yüreğimin bir yarısı

onlara beddua ediyor, gelişiniz oldu inşallah dönüşünüz olmaz diyor ama hemen arkasından pişman oluyorum. Onlarında seninde yolunuzu gözleyen bir ananız, yariniz, bacınız var. Dönüşü tabutla olan evladın acısını yaşadım, ve hiç unutmadım. Yüreğimin diğer yarısı o gencecik çocukların günahı ne ki diyor. Anlayacağın oğul, ben yüreğime, yüreğim de bana söz geçiremiyor.

“Diyorsun ki ana beni affet.” Seni Allah affetsin; ben seni çoktan affettim. Ama bilesin ki güzel gözlü yavrum; aha bu dağ taş, kurt kuş yavrumu ölüme sürükleyenleri affetse, dünya alem onlara destelerle gül sunsa ben affetmeyeceğim.

Kadın başını kaldırdı onları kavurucu güneşten koruyan ağaca baktı.

- Bizi güneşten koruyan ağaç mıdır, yoksa bu ağaç henüz küçücük bir fide dalıyken alıp buraya getiren midir? Bana göre, ağacı getiren her kimse şu an güneşin önüne elini koymuş, ikimizin de kavrulmasını engelliyor. Gözlerinin gülüşünü çok özlediğim ciğer paremi benden alıp giden kurşunu sıkan sen olsan ne değişir, olmasan ne değişir. Bak, burçların ötesine değin uzanıp giden gök kubbenin altında insanlar karınca gibi durmadan gidip geliyor. İnsanların üzerine o kurşunları sıktıranları affetmemek lazım. Ben çocukluğumda at terslerinde arpa tanelerini temizleyip ağızıma attım. Yine her yerde kurşun sesleri vardı; yüzümüzü gözümüzü ise hayvan fışkısına buluyorduk ki bu kızılca kıyametin ataşında bizi fark etmesinler, çocukluktan gençliğe henüz yürüyen bedenimizi kirletmesinler. Babam gardaşım, kocam kaçağa giderdi mayın patlar, kurşunlar kan kusardı. Gözümü açtım kurşun sesleri, bir ayağım çukurda; gözümü kapatacağım yine kurşun sesleri olacak. Seni affettim oğul.

Ayağa kalktı, bir elini yerde oturan Müjdat'ın omzuna koydu. Dudakları titredi söyleyeceği şeyi yutkundu yönünü evine çevirerek yürüdü gitti.

Müjdat oturduğu yerde ağaca bakarken ağacı buraya dikenin mi? yoksa ağcın mı kendisini güneşten koruduğunu düşündü.

Sevinç ve acıyı aynı anda yaşıyordu. Kadın onu bağışlamıştı; daha doğrusu ona “sen ateşin ortasında yanan herhangi bir ağaçsın. Yaş ya da kuru olman fark etmiyor. Benim seninle işim yok. Ben ateşi tutuşturanları, durmadan harlatarak etrafa sıçratanları affetmiyorum.” demişti. Çektiği vicdan azabını

katmerleştirmişti. “Zeynep’in anası affeder miydi? Ya kendi annesi, oğlunun yaptıklarını duysa affettim seni diyebilir miydi?” Yaşlı kadının gittiğı yöne baktı, kadın çoktan gözden yitmişti.

Seviniyordu. Artık kadının sesi onu izlemeyecekti. Hem utanmasına, hem de sevinmesine yol açan bir düşüncesi vardı ki, bunu kendisine bile itiraf etmekten korkuyordu.

Birkaç gün sonra yeniden memleketine gidecek, kız kardeşi ve arkadaşı Hasan’ın nişan törenlerinde yanlarında olacaktı. Hasan’ı hatırlayınca gülümsedi, insanoğlu çok karmaşık bir mekanizmaydı dün inatla olmaz dediğı şeye bu gün sevinç duyarak evet diyebiliyordu. Eskiden olsa Hasan’ın kız kardeşi ile evliliğini asla kabul etmez, gerekirse Hasan’ı anasından doğduğuna pişman ederdi. Hasan, “Biliyor musun abi, bende dağ a gitmeyi hep düşledim” demiş, bir yığın şey anlatmıştı üstelik “Valla ben Marxistim” diyerek gülmüştü. Gülüşü doğal ve içtendi.

Telefonda annesi “Hasan’la kardeşin evlenmek istiyorlar” dediğinde tarif edilmez bir sevince boğulmuş, kardeşinden önce Hasan’ı arayıp tebrik etmiş, evliliklerinin onu çok mutlu edeceğini bildirmişti. Kendisine itiraf edemiyordu fakat Zeynep’in yerine kız kardeşini bedel olarak verdiğini düşünüyordu.

Ağaca yeniden baktı “Seni eken mi, yoksa sen mi koruyucusun” dedi. Düşünceleri dingin ama bedeni yorgun, şehrin sokaklarında kayıp olmak; şehre ve “sen kimsin, bizden değilsin” diyen bakışlara kendini kabul ettirmek için düzlükte yürümeye başladı.

Bölüm (29)

Küvette bedenini ılık okşayışlarla sarmalayan suya tiksintiyle baktı. Bileklerini kestiğinde suya kanının karışmasını istiyordu. Su yıllar önce onun kanını akıtmış, önüne katıp buraya kadar sürüklemişti.

Hırsla elindeki jileti suya çarptı; suyun içinde duran diğer elini aheste aheste kaldırıp gözünün hizasına getirdi. Parmaklarını kapatıp açtı, elini gözünün önüne getirdi bileğine baktı. Diğer elinde tuttuğu jileti bileğinin üstüne getirdi. Korkuyla suyun içinde kıpırdadı midesi bulandı. Karar anıydı, bileğinin incecik derisinin üstünde olan jileti bir kez ileri geri götürüp getirse her şey olup bitecekti. Jilete ve bileğine yeniden baktı jiletin ucunda bir koruyucu vardı. Koruyucu yüzünden bileğini derin kesip damarını kopartamazsa, sadece derisini kesmiş olacak, ölmeyecekti.

Ani bir hareketle jileti duvara fırlattı. Ayağa kalktı suyu tekmeledi, iki eliyle küvetin içindeki sulara aralıksız bir şekilde vurdu. Sular etrafa saçılmış banyonun kapısından koridora kadar her yer ıslanmıştı. Korkaklığı sinirlerini bozuyor, intihar şeklinde karar kılamıyordu. En iyisi hapları içmek diye düşündü.

Küvetten çıkarak aynanın karşısın da durdu. Çıplak bedenini izlerken ölmek isteyip istemediği konusunda yine ikirciliğe düştü. Jiletle bileğini kestiğinde ne kadar çok acı duyacağını düşündükçe ürperiyordu; bir an akan kanın banyonun içine yayılışını hayal etti. Yapamayacaktı, kan görmeye dayanamıyordu. Aynada baktığı gözlerinde, yıllardır aradığı delice bakışları yakalasa, intihar etmesi daha kolay olacaktı. Aniden aynanın karşısından çekilerek geceliğini giyindi. Biraz önce ölmek isteyen o değilmiş gibi banyoyu kurutmaya başladı. Yaşam ile ölüm arasında çok ince bir çizgi vardı. Cemo kendisini bir yol ayrımın da hissediyor hangi yöne yürüyeceğine bir türlü karar veremiyordu. Korkusunu ve kararsızlığını bastırmak için bir türkü mırıldanmaya başladı.

Çalan dış kapının zili ile irkildi; bir suç işlemek üzereyken yakalanmış gibi panikleyerek etrafına bakındı. Kapının zili, ısrarla yanıt almayı bekliyor çalmaya devam ediyordu. Banyoya girip eline jileti aldığı andan itibaren birinin gelmesini, ona dur demesini beklemişti. Dış kapının önünde duranın kim olduğunu bilmiyor fakat büyük bir sevinç hissediyordu.

Diafonun ahizesini kulağına götürdü. Fransız'ca "Kim o" diye sordu. İçtiği şaraptan dili peltekleşen ziyaretçi;

– Aç şarabımın tanrıçası benim Jean Paul.

Otomatiğe bastı. Jean Paul'un yukarı çıkmasını beklerken, girişteki aynada saçlarını düzeltti. Asansörün geldiğini ve kapısının açıldığını işitti. Dairesinin

kapısını hemen açtı, yalpalayarak gelen adama gülümsedi.

- Ne o şarabımın tanrıçası, benim geleceğimi bildiğin için mi güzel bacaklarını ve diri göğüslerini ortalara seren bu geceliği giydin.

Jean Paul'ün hiçbir konuşması Cemo'yu rahatsız etmiyordu. Kendini yanında güvende hissettiği tek kişi sokaklarda yaşayan, herkesin tiksintiyle, acımayla ve korkuyla baktığı bu adamdı. "Sana değil Azrail'e hazırlandım." demek istedi, boğazına bir şey düğümlendi. Jean'a iyice sokuldu, kendisine yabancı gelen bir sesle:

- Evet, hep başkalarına mı göstereceğim. Birazda sen gör...
- Jean yeniden gülümsedi, kömür gibi olmuş dişleri göründü.

Salona geçtiklerinde Jean, kirden görünmeyen pantolonuyla koltuğa oturmaya çekindi. Ayakta durup Cemo'ya baktı. Cemo'nun içinde bayram çocuklarına özgün bir sevinç vardı. Bu sevinçle taşan sesiyle, adama gülümsedi.

- Otursana Jean

Adam, başını iki yana sallayarak eli ile pantolonunu gösterdi. Pantolon gerçekten çok kirliydi. Gece şarabı çok kaçırmış, sızdığı yerde işlemişti. Sabah uyandığında pantolonunun hala ıslak olduğunu gördü. İnsanın midesini bulandıran bir sidik kokusu etrafa yayılmaya başlamıştı bile. Adam kapıdan girer girmez bu kokuyu alan Cemo, hiç orali değildi. Jean, hep böyle kokardı. Adama koltuğu yeniden gösterdi.

- Boşver koltuğu hiçbir şey senin kadar temiz, senin kadar güzel olamaz.

Bunu sen istedin dercesine Cemo'ya bakan adam, koltuğun ucuna ilişerek Cemo'nun diri bedenine saklamaya gerek görmeden bakmaya başladı. Tam bir şey söylemeye hazırlanırken, ikisini de irkilten telefonun zilini duydular. Cemo büyük bir telaşla koştu, telefonun ahizesini kaldırıp niç konuşmadan yerine bıraktı, sonra da çok doğal bir hareketle gidip telefonun fişini çekti.

- Ooo! Şarabımın tanrıçası, ben varken telefona bile cevap vermiyorsun. Sen ne zaman bana aşık oldun? Neden bundan benim haberim yok?

Bunları gülerek söyleyen şarapçı, bir elini Cemo'ya uzatmıştı.

- Kusura bakma, benim tek aşkım var; O da şarap, hadi bakalım bana şarap

paramı ver gideyim.

Cemo yalnız kalmak istemiyordu. Jean giderse, yatak odasında duran hapları içmekten korkuyordu. Ölmekten de yaşamaktan da korkuyordu. Kararsız ruh hali içinde debelenirken yalnız kalmak istemiyordu. Bakıcılığını yaptığı yaşlı adamla evlendiğinde; korku dolu gecelerinde yalnız kalmayacağını sanmış, kâbus gördüğünde yanında kendisine sarılacak, teselli ederek koruyacak biri olacağına sevinmişti. Kocası kötü bir adam değildi. Ara sıra göğüslerini okşamanın dışında ona hiç elini sürmemişti. Zaten yaşlı adam istese bile Cemo'yla sevişemez, bir erkek gibi cinsellik yaşayamazdı. Gece birlikte kocaman yatağa girerlerdi. Bazen Cemo'nun göğüslerini tutar, işaret parmağı ile üzerine daireler çizer gibi oynar ve uykuya daldı. Evlendiklerinin üzerinden çok fazla geçmemişti. Kocası bir gece yine göğüslerini okşayıp işaret parmağıyla daireler çizerken ona şöyle demişti; “İstedğin erkekle yatabilirsin. Sana ne kızarım ne de engel olurum.” Kocasına, iğrenerek ama belli etmemeye çalışarak bakmıştı. Yaşlı da olsa, gavur da olsa o kocasıydı, nasıl böyle bir şey söyleyebilirdi. Kocası hayattayken kimseyle yatmamıştı. Bir süre sonra adam öldü. Her gece gördüğü, bir türlü baş edemediği kâbuslar yüzünden, yanında yatan birisi olsun istiyordu. Kocasının bütün mirasını ona bıraktığını öğrenen bazı uyanık erkekler etrafında cirit atmışlar, ama Cemo hiçbirine yüz vermemişti. İçinde karşı koyamadığı bir öfke, yenemediği bir intikam hırsı vardı.

O’nu çeşme başında soyan, orasına keser sapı sokarak dünya aleme rezil eden kadınlardan nefret ediyordu. Sadece o kadınlardan değil, bildiği, tanıdığı ve tanımadığı bütün kadınlardan nefret ediyordu. Uykularını bölen, dünyayı ona zindan eden kâbusların nedeni kadınlar değimliydi? O halde yatağı boş kalmamalı, kâbus gördüğünde onu teselli edecek birileri olmalıydı.

Tanıdığı, görüşüp evine gittiği kadınların kocalarını yatağına sokmakla intikam almaya başladı. Gündüz kâbus görmediğine göre yanında onu koruyacak birine ihtiyacı yoktu. Yalnız gecelerinde, evine aldığı erkeklerin yediği yemek, içtiği içki, onu rahatsız ediyordu. Parasının bir centini bile, hayatını karartan kadınların kocalarına gitmesini istemiyordu. Etrafında cimri olarak tanınmıştı. Hiç kimse Cemo'nun birçok şarapçıya para dağıttığını, kiliseye bağışta bulunduğunu, Noel’de kimsesiz çocuklara hediyeler aldığını bilmiyordu. Sözleri ile ya da gözleri ile bu gece benimle ol diyor ve gözüne kestirdiği erkeği yatağına alıyordu. Birlikte olmak istediği erkeklere ya açık açık konuşarak, ya da gözleriyle mesaj vererek “Bu gece benimle ol” diyordu. Öyle, bir gecelik ilişkileri kabul etmeye yanaşacak biri değildi. Gözüne kestirip koynuna aldığı adamla aylar süren

birliktelik yaşıyor; karısıyla arasının açıldığına emin olunca da onu terk ediyordu. Başka bir alışkanlık daha edinmişti. İlişkiye girdiği adamların karılarıyla bir yolunu bulup arkadaşlık kuruyor, evlerine akşam yemeklerine gidiyordu. Kadınların yanlarında kocalarıyla şakalaşüyor ve bundan büyük zevk alıyordu.

Gördüğü kâbusun korkusu ile uyandığında, yanında yatan adamın sıcaklığını duymak, adamın başka bir kadına ait olduğunu düşünmek, o nu sakinleştiriyordu. Yanında biri olmazsa delireceği saplantı haline gelmişti. Yatağını paylaştığı erkeklere karşı ne bir arzu hissetmiş, ne de sevgi duymuştu. Apış arasını açtığı erkekler onun için yalnızca kâbusla uyandığı gecelerde delirmesini önleyen kuklalar idi.

– Bu gece gitme burada kal, gitme. Yalnız kalmak istemiyorum.

Jean şaşkınlıkla Cemo'ya, baktı. Gözlerinden yaşlar akıyordu, bir süre sonra kendisini toplayıp, koluyla gözlerinden akan yaşları sildi. Ardından kahkahalarla gülmeye başladı. Buruk bir sesle;

- Şarabımın tanrıçası benim yatağım banklar, aşkımda şaraptır. Bu kadar temiz ve güzel evde kalmak bana iyi gelmez. Hadi bırak oyun oynamayı. Biraz şarap parası ver de gideyim.
- Jan korkuyorum anlamıyor musun? Burada kalmalısın. Yoksa...

Sustu, donuk bakışlarla şarapçıya baktı. Ayağa kalkıp şarapçının önüne dikildi, bir süre hareketsiz kaldıktan sonra adamın kirli ellerinden tuttu.

– Jean, kendimi öldürmekten korkuyorum. Anlasana.

Elinden çekip ayağa kaldırdığı adamı sürükleyerek yatak odasına götürüp ilaçları gösterdi.

- İyi, Kendini öldür şarabımın tanrıçası. Böyle bir karar vermişsen buna ben nasıl engel olurum? Engel olsam bile, yarın yanında kimse olmayacak, o zaman seni kim önleyecek. Hem yaşam hakkın olduğu kadar ölüm hakkın da var. Ver benim şarap paramı da gideyim. Ben şarabın uyuşturan, unutturan dünyasını adımlarken sen de ölüm bahçesine koş.

Şarapçı Cemo'nun avuçlarında terleyen elini çekti. Çatlamış ve yamuk bir şekilde kırılmış uzun tırnaklarının arasında simsiyah bir kir tabakası vardı.

- Şarabımın tanrıçası. Öbür dünyada ki bütün şarapçılara benden selam söyle. Onların yanına gitmek için acele etmediğimi bilsinler. Bir de köpeğime onu çok sevdiğimi, asla unutamadığım tek dostum olduğunu söyle.

Adam daire kapısına ulaştığında Cemo çığlık gibi çıkan sesiyle “Jean dur” dedi. Dilenerek şarap ve yemek parasını bir türlü denkleştiremeyen şarapçının gözlerinde bir parıltı yanıp söndü. Şarap parası arkasından geliyordu. Cemo yeniden adamın elini tutmuştu.

- Kal jan ne olur kal.

Sadece sözleriyle değil bakışlarıyla da yalvarıyordu Cemo. Hayal kırıklığı yüzünün çizgilerinde okunan şarapçı, elini koparırcasına çekti.

- Sende herkes gibisin, yıllardır bana şarap parası verdin diye şimdi karşılığını istiyorsun. Beni bu acımasız dünyanın gerçeklerinde boğmak, kendi güçsüzlüğüne ortak etmek için kalmamı istiyorsun. Kalmıyorum işte gebert kendini. Kimin umurunda sen yaşamışsın ya da ölmüşsün. Neden bu kadar zalimsin? Ha söyle neden?

Sana hiçbir borcum yok. Unutma, sokakta kaldığın gece senin için evde yattım. Ben mi dedim kapının üzerine gittiğin yerin adresini yaz diye. Neymiş, şarabımın tanrıçası anahtarımı verecekmiş. Kullanmadığım bir evin anahtarını taşısam ne olur, taşımasam ne olur. Bencilsin anladın mı, bencil. Seni bulmamı istedin. Çünkü karşılığını ödeyecek, borç altında kalmayacaktın. Bugüne kadar hep bunu yaptın. Söylesene... Bunu bana iyilik olsun diye mi yaptın, yoksa kendin için mi yaptın? Elbette kendin için yaptın. Yoksa şimdi karşılık olarak burada kalmamı ister, beni bu gece şarapsız kalmaya zorlar mıydın?

Öfke taşan gözleri Cemo’nun gözlerinin taa içine bakıyordu.

- Evde şarap var mı?
- Hayır.

Son bir ümitte sorduğu soruya aldığı hayır cevabıyla içine düştüğü hayal kırıklığı gözlerine yansıyan şarapçı çılgın gibi olmuştu.

- Artık hiçbir güç beni burada tutamaz.

İnsanların şarap içmeden bu dünyayı, dünya üzerinde olup biteni nasıl kabullendiklerini anlamasına olanak yoktu. Şarap içtiğinde kendisine ve hayata yukarıdan bakıyor, çok yükseklerde kurduğu yuvasından aşağılara bakan yırtıcı bir kuş gibi her şeyi uzaktan izliyor, daha az acı çekiyordu. Kapıyı açmaya çalışırken son bir kez Cemo'ya ve Cemo'nun avucunda sıkıldığı kirli eline baktı. Cemo şarapçının avucundaki elini bırakmadan öteki eliyle dizlerinin üzerinde kalan geceliğinin eteğine attı, yukarıya sıyırdı. Çok hızlı hareket ediyordu. Göğüsleri açığa çıktığında geceliğin askısından kolunu geçirerek boynundan sıyırdı. Öbür askı şarapçının elini bırakmadığı için sıyrılıp düşmemiş, ellerinin birleştiği noktada takılıp kalmıştı.

Uzun yıllardır içki içmenin etkisiyle dünyaya ve hayata sislerin ardından bakan şarapçı, soğuk düşün altına girmişçesine o anda ayıldı. Bir kadını çıplak görmeyeli çok zaman olmuştu. Kadın teninin sıcaklığını, kokusunu unutmuş, çocukluk düşleri kadar uzakta bırakmıştı. Bazen metrodan inen güzel bacaklı kadınlara bakıp iç çekerdi. Kadınların güzelliklerini uzaktan izleyerek yetinmeye alışmıştı. Zaten hangi kadın onunla sevişmek isterdi. Bir keresinde kendisi gibi şarapçı olan bir kadınla sabahtan dilenmeye başlamışlardı.

Bir şişe şarap parasını çıkardıkları gibi koşup şarap alıyor, sırayla kafalarına dikerek hemen bitiriyorlardı. Bütün günü dilenerek ve belli aralıklarla şarap alıp içerek geçirmişler, gece için hatırı sayılır miktarda yiyeceklerle şarap almışlardı. Uyku tulumlarını yan yana serip içine girdiklerinde hala ellerinde şişe tutuyorlardı. O an Jean kadını bir şişe şarap kadar arzuladı.

Geçmiş günlerden kalan bir alışkanlıkla elini uzattı, kadının saçına dokundu. Gülümsedi, belki sevgi sözcükleri sarf etmiş iltifatta bile bulunmuştu tam hatırlamıyordu. Kadının cevabı buz gibi soğuk, bıçak kadar keskindi. “Çekil başımdan pis ayyaş, lağım gibi kokuyorsun. Ayakta duracak halin bile yok beni nasıl becereceksin.” Sokaklarda yatmaya küfre, reddedilmeye alışkındı. Güldü o gün şarapçı kadının yüreğinde açtığı yara kabuk bağlamadı, hala kanıyordu.

Cemo Jean'ın memelerinden karnına karnından dudaklarına gidip gelen bakışlarını bakışlarındaki şaşkınlığı ve arzuyu izlerken bundan sonra nasıl bir adım atacağını düşünüyordu. Kendiside en az Jean kadar şaşkındı. Duyguları Jean'ın bakışlarını yakaladığı andan itibaren ikiye bölünmüştü. Daha önce para, şarap ve jambonlu sandviç verdiği de Jean'nın yüzünde gezinen mutluluğu bu gece bedenini sunarak yeniden görmek istiyordu.

İlk anda yalnız kalmamak için Jean'la yatmayı düşünmüştü. Şimdi ise ne

olduğunu bilmediği bir duygunun pençesine düşmüş, adamın eli avucunda kapının arkasında kala kalmıştı. Jean'ın ona dokunmaya cesareti yoktu. Bunu titreyen dudaklarından, şaşkın bakışlarından okuyordu. Cemo, boşta kalan eli ile Jean'nın elini tutup göğsünün üstüne götürdü. Jean “Şarabımın tanrıçası” dediğinde; Cemo daha fazla konuşmasını engellemek için dudaklarını Jean'nın şarap kokan ağzına dayadı.

Unuttuğunu sandığı duygular Jean'ın bedeninde ürpertiye yol açtı. Kasıklarında tutuşan duygular ellerini harekete geçirmişti. Kendisini usul ve zarif hareketlerle okşayan Cemo'yu istese de artık geri çeviremezdi. Şarap kadar kadına ve sevgiye de susamıştı. Sokaklar ve bilinmezlikler Jean'ın ruhunda barındırdığı zerafeti çalamamıştı.

Tenine sinen sidik ve şarap kokusunu şehvetin ve yıllardır bilincinin derinliklerine gömdüğü sevginin kokusu bastırmış, dudaklarının her aralanışında tiksinti veren dişleri görünmez olmuştu. Yatakta yan yana uzandıklarında Jean bir yudum şarabın özlemi ile kavruluyor; bu arada Cemo'nun ne düşündüğünü merak etmekten kendisini alamıyordu.

Dilenirken, sokaklarda erkeklik organını çıkartıp işlemeye, küfretmeye utanmayan Jean, kendisine bedenini sunan bu genç kadının yanında utanıyordu. Sidik, şarap ve kir kokusunun sindiği teni sevişirken terlemiş, temiz çarşafın üzerinde kir gölgelerinin oluşmasına yol açmıştı. Cemo'ya döndü

- Şarabımın tanrıçası, çarşafın ve yastığın üzerinde gezinen küçük böcekler görürsen sakın korkma

Cemo'nun yüzüne bir garip baktığını görünce;

- Sen hiç bit diye bir şey duymadın mı?

Gülümsedi dişleri göründü.

- Sen ve sadaka verenler beni doyuruyorsunuz, bende saçma, kıyafetlerime yuva yapan bitleri doyuruyorum.

Sesinde bir kırgınlık gözlerinde mahcubiyet vardı. Cemo hiç rahatsızlık duymadı gülümsedi.

- Biti iyi tanırım, suyun kıt olduğu köyümüzde çok sık bitlenirdik. Sen

rahatına bak şimdi geliyorum. dedi.

Cemo yatak odasından çıktı. Jean'ın kıyafetlerinin hepsi renk değiştirmiğti. Bir paçası nerdeyse dizine kadar yırtık olan pantolonu; çöplerden bularak üzerine giydiği birkaç gömlek ve param parça eldivenler evin girişinde duruyordu. Genç kadın hiç iğrenmeden kıyafetleri topladı. Mutfağın duvarında bulunan çöp atma deliğinden aşağı bıraktı. Sonra aceleyle banyoya geçti, küvetin deliğini tıkayıp suyu açtı. Yatak odasının kapısından girerken tatlı bir su sesi arkasından onu izliyordu. Çarşafı, yastık yüzlerini, yorgan kılıfını birlikte çıkarıp banyoya girdiklerinde ikisi de hala çıplaktılar. “Sabaha kadar bütün bitlerinin saçlarımda dolaşmasını istemiyorsan hemen küvete gir”

Jean direnmedi. Cemo'nun eline geçirdiği kese ile tenini kaplayan kirleri çıkarışını izlerken; vücudunu okşayan suyun ılıklyęı ile hafıflediğini duyumsuyordu. Cemo Jean'ın saçlarını, bedenini, tırnaklarını büyük bir titizlikle arındırdı. Küçük bir çocuk gibi uysallaşıp, kendisine teslim olan Jean'ın saçlarındaki bitler suya döküldükçe rahatlıyordu. Adamın değil de kendi içinin kirinden, ruhunun karanlığından kurtuluyormuş hissi duyuyordu. Banyodan sonra Cemo kadar Jean'da aynadaki görüntüsünü tanımakta zorluk çekti. Keçeleşen kısımlarını kestikleri uzun saçları, koyu mavi gözleri ile başka bir adam oluvermiğti.

Metroyu, şarap içmeyi arzuladıkça seviştiler. şarap içme istemi dayanılmaz olduğunda terliyor, bedenini titreme alıyordu. Hele geceleri bir yudum bile olsa şarap içmeyi çok istiyordu. Uykunun kollarına kendini bıraktığında sayıklıyor, yüksek sesle bağırıyor ve sıçrayarak uyanıyordu.

Cemo bir gölge gibi kendisini izleyen korkularından ve kâbuslarından nereye giderse gitsin kurtulamayacağını artık anlamıştı. Geceleri Jean'ın çığlıklarıyla uyanıyor, ağlayan adamın gözyaşlarını silerken kendi korkularını düşünüyordu. Bazen, Jean'ın göz bebeklerine bakıyor, yıllardır aynalarda aradığı deliliğin bakışlarını yakalamaya çalışıyordu.

Jean ve Cemo evcilik oynayan iki çocuk gibi evin içinde dolaşıyor, şakalaşarak yemek yiyor, durmadan konuşuyorlardı. İkisinin de korkuları baş edemedikleri kaçışları vardı. Aynı anda uyuyor belki de aynı anda kâbus

görüyorlardı. Cemo yine aynı rüyayı görüyordu, aniden karanlıktan çıkıp gelen ağaç gövdesi fırıl fırıl döndü tam göbek deliğinin üzerine kapaklanırken çığlık atarak uyandı. Jean uyumamıştı bedeni, beyni, şarap istiyordu. Yatakta büzülmüş bir yaprak gibi titriyor durmadan ter atıyordu. Cemo uyandığında banyoya koşmadı; sadece elini uzattı kan göremeyeceğini bildiği halde çarşafı yokladı. Bakışları Jean'la buluştuğun da içinde ılık bir şeylerin aktığını hissetti. Adama sarıldı, kendi korkusunu unutmıştı.

Oysa bu güne kadar birçok erkeğin yanında çığlık atarak uyanmış, hemen banyoya koşup gözlerinde deliliğin izlerini aramıştı. Yatak odasına tekrar döndüğünde; onun çığlıklarını duymayan, onunla birlikte banyoya koşmayan erkeğe bakıyor sınırları alt üst oluyordu. Yatağındaki erkeği dövmek, canını yakıp hemen sokağa atmak istemine kapılıyordu. Korkusunu yenmek için evine ve yatağına aldığı erkeğin, onun ruhunda kopan fırtınalardan habersiz olması içini acıtıyordu.

Jean başkaydı onun gibi kimsesiz ve yalnızdı. Şaraba sığınan bu adamın da en az onun kadar korkuları ve kâbusları vardı. Yataktan heyecanla çıktı. Eğer kendi gözlerine bakabilseydi ne kadar kararlı olduğunu görecekti.

– Jean ben ölmek istemiyorum.

Alkolü özlemiş olan Jean'ın yüzünde çok büyük bir acı vardı.

– Ben ölüyorum. diye fısıldadı.

Cemo aynı heyecanla yatağa oturdu adama sarıldı...

– Hayır. Jean yaşayacağız.

– Ölüyorum şarabımın tanrıçası ölüyorum. Sadece bir yudum şarap ne olur sadece bir yudum şarap ver bana.

Cemo birden sinirlendi adamı illeri doğru iterek bağırmaya başladı.

– Allah belanı versin. Bir yudum şarap için mi ölüyorsun? Allah belanı versin.

Yataktan fırladı. Koşarak banyoya gitti.

– Bak nasıl ölüyor sana göstereceğim.

Bağırarak dolaptaki jileti aldı. Odaya döndüğünde Jean hâlâ yatağın üstünde titriyordu. Cemo'nun gözlerinde delice pırıltılar oluşmuştu. Yatağın başucunda ayakta durdu. Umursamaz gözlerle onu izleyen adamın, burnuna değecek şekilde kolunu uzatıp jileti derinin üzerine koydu. Bağırıyor, bakışlarıyla odayı ve etrafı taramıyordu. Gözleri bileğindeydi. Jean'ın da gözleri Cemo'nun bileğindeydi.

Girdiği alkol krizine rağmen Cemo'nun ne yapacağını kestirmeye çalışıyor, kararlı olup olmadığı konusunda bir sonuca varamıyordu. Umursamaz bir sesle;

- Kesemezsin! Yıllardır intihar etmeye çalıştığını, hep vazgeçtiğini söyleyen sen değimsin? Kesemezsin!

Cemo aniden bileğinin üzerindeki jileti kendisine doğru çekiverdi. Şarapçının titreyen eli, onun bileğini yatağa doğru eğmekte geç kalmış, kırmızı sıvı çarşafın üzerine damlalar halinde dökülmüştü. Adam Cemo'yu bileğinden akan kana aldırmadan yatağın üzerine çekti. İstese de yerinden kalkamıyordu. Çarşafın üzerine damlayan kırmızı sıvı titremesini daha çok artırmıştı. Kızın bileğini titreyen elleriyle sıkıyor, kanın akmasını engellemeye çalışıyordu.

Cemo'nun korktuğu zamanlar da sesinin hiç çıkmadığını, istemesine rağmen bağırmadığını Jean nerden bilebilir di ki. Cemo'nun tepkisizliğine, canının yanmasına rağmen bağırnamasına şaşırdı. “Sen manyaksın anladın mı kadın, sen manyaksın.” dedi. Ağlamaya başladı. Ne yapacağını bilmemenin güçsüz olmanın acısıyla hıçkırarak ağlıyordu. Cemo'nun bileğini iyice yüzüne yaklaştırmış, derinin üzerinde bir şey arar gibi bakıyordu. Gözlerindeki yaşlar kızın kesilen bileğinin üzerine düşüp kanla karışıyordu.

Cemo'nun bileğini sıkmaya devam ederek yataktan indi. Tepkisiz olan kızı diğer eliyle tutarak çekmeye başladı. Cemo bu esnada kendisine gelir gibi oldu. Jean'ın sıkıldığı bileğinde müthiş bir acı hissetti. Tıpkı çeşme başında ki gibi “Baba” diye bir çığlık attı. Ne yaptığını kavrayarak panikledi. Kendisini sürüklemeye çalışan Jean'a yardım etmek istemiş gibi hemen yataktan indi.

“Kanıyor Jean bileğim kanıyor gördün mü bak kestim kanıyor.” diye bağırmaya başladı. Jean'ın onu banyoya götürecek gücü yoktu. Biri birlerine yaslanarak, banyoya düşse kalka gelebildiler. Kesilen bileği önce suyun altına tuttular, su Cemo'nun bileğine değdikçe lavabonun içine bir kırmızılık yayılıyordu. Jean sakinleşmiş gibiydi. Kızı hırsıyla kendine doğru çekti hemen bulduğu havluyu bileğine bastırdı. “Merak etme şarabımın tanrıçası ölmeyeceksin. Sadece deriyi kesmişsin.” dedi Cemo'nun bileğini sardıklarında ikisi de çok yorgundu.

O gecedен sonra Jean, Cemo'nun her an kendisini öldürebileceği korkusuyla evden hiç ayrılmadı. İkisi de gecelerce kâbus görmeye devam etti. Yataktan korkuyla uyanıyor, biri birlerine sarılarak konuşuyorlardı. Cemo kendi iç dünyasında netleşme yaşarken; Jean'da hayatının bundan sonrasını değiştirme

yolunda kararlar alıyor ve şarabı özlüyordu. İki kuşkanadını açmış, aynı yöne uçmaya çalışıyordu. Jean'ın çok sevdiği porselen mumluktu bu; titreyen elleriyle beyaz porseleni sehpanın üzerine bıraktığı gün, bir daha şarap içmeme kararı aldı. Artık o da Cemo'yla aynı yöne uçacak, korkularının ve kâbuslarının üzerine birlikte gideceklerdi.

Bölüm (30)

Yolculuk için hazırladığı küçük valizini kapattıktan sonra fermuarını çekti. Uçak akşam saatlerinde havalanacaktı. Hava alanına gitmeden önce Rüştü'yle görüşmek, dükkanı yeniden kontrol etmek için bolca zamanı vardı. Valizini alarak evden ayrıldı.

Müjdat'ın memleketine gitme telaşı içinde olduğu bu saatlerde; Cemo hava alanında pasaport kontrolünü çoktan geçmiş kâbusları ve geçmişi ile yüzleşmek için uçağın merdivenlerini tırmanıyordu. Koltuğa oturduğunda hostesin kemerlerinizi bağlayın koltuğunuzu dik hale getirin anonsunu beklemeden kemerini bağladı. El çantasının içinde duran kırmızı kutuyu çıkardı. Kutuda

Jean'ın yıllar önce bir Kızılderili'den satın aldığı kartal tüyünün bir tanesi vardı. Diğ r eşi Jean'da kamıştı. “Şarabımın tanrıçası... Hayır, şarabımın değıl; yeniden doğışumun var oluşumun tanrıçası. Bu kartal tüyünü al, öteki bende kalacak. Bu t y leri taşıyan dostlar biri birilerinden ne kadar uzakta olurlarsa olsunlar yürekleri hep birilikte olurmuş. Yüreğimin senin yanında olduğunu bilmen için ve k buslarının üzerine korkusuzca gitmen için sana uğır getirsin.”

Beyninden ve bedeninden atmaya çalıştığı şarabın tahribatı ile elleri titremiş kutuyu bir  ocuk masumluğıyla Cemo'ya uzatmıştı. “Burası çok güzelmiş tanrı am, bilseydim daha önce bu merkeze gelir tedavi olurum. Baksana hemşirelerin bacakları sütun gibi, duşum, televizyonum, bilgisayarım, özel odam, cep telefonum ve kitaplarım var. Tek eksik şarap.” Gözlerini Cemo'nun gözlerinden kaçırarak “birde sensin.” demişti.

Kendisini Jean'ın bu saatlerde neler yaptığını d ş nmeye zorluyordu. Gideceğı yeri, orada onu nelerin beklediğini düşünmek istemiyordu. Jean ne demişti? “Hiç bir şeyi şimdiden düşünme, oraya git ne yaşayacaksan o an yaşa. İnan bana tanrı am böyle yaparsan daha mutlu olursun. Ben alkol  damarlarımdan ve beynimden atacak mıyım diye d ş nmeyeceğim. Senin yokluğunda dişlerimi fır alayacak, kitap okuyacak ve doktorların  okta işe yaramayan reçetelerine uyacağım. Kızma tanrı am sana söylememiştim değıl mi? Ben Sosyolog Pedagogum. Kendime ancak kendimin yardım edebileceğini biliyorum. Kim bilir belki bir şarapçıyı, metro altında ezilerek can veren köpeğini ve tanrıçasını anlatan bir kitap yazarım.”

U ak havalandığında, elindeki kartal tüyünü dudaklarına dokundurarak tekrar yerine koydu. Jean'ın ailesinden kalma dairelerini, bankadaki parasını ve dilenerek yaşamını s rd r ş n  düşünmekten kendisini alamadı.

Düzeni ve hayatın acımasızlığını öylesine reddetmişti ki, devletin sokaklarda yaşayanlara bağıladığı parayı bir kez olsun almamış, bu para birikerek küçük bir servet oluşturmuştu. “Ailemden kalan parayı bile nereye harcayacağımı bilmiyorum. Sokaktaki yaşamımın birikimi olan bu paranın hepsini sokaklara harcayacağım.” derken ne kadar i ten ve kaygısızdı.

İstanbul aktarmalı olan u ağı havalandığında, Jean'ın söylediğini yapmanın ne kadar zor olduğunu anladı. Bütün hayatını, hayatına dair acıları yeniden yaşıyor, en olmadık anıları gözünde canlanıyordu. Annesini, Zahide'yi, İpek'i, kız kardeşi Herdem'i düşülüyor, onu gördüklerinde yüzlerinde oluşacak ifadeyi canlandırmaya çalışıyordu.

Uçaktan indiğinde çoktandır özlemini çektiği havayı derin derin soludu. Jean'ı hatırladı, aklından köyüne gittiğinde neler olacağına dair olan bütün düşünceleri sildi. Omuzları dik, başı yukarda hava alanının dışına çıktı. Köye gittiğinde nasıl karşılanacağını, geçmişini geçmişte bırakıp bırakamayacağını bilmiyordu. Valizlerini taksiye götüren kara gözlü çocuğun arkasına takıldı.

Açık bıraktığı uzun saçları savruluyordu. Karşıdan gelen genç bir adamın büyülenmiş gibi ona baktığını görünce başını iyice dikleştirdi. Tanıdık biriye utandığını sansın istemiyordu. Kendisini daha önce örtüsüz hiç kimsenin görmediğini unutmuştu. Annesinin bile ilk anda onu tanıyamayacağını, “Kapıya gelen bu kadın, ebe mi?” diye düşüneceğini bilmiyordu.

Müjdat, beyninin ona yine bir oyun oynadığını düşündü, gözlerini kırıştırdı. Hayır, bu hayal değildi. Zeynep'in saçları rüzgarda savruluyor, saçları gözlerine doluyordu. Gelen Zeynep'in ta kendisiydi.

Cemo yüzüne doğru gelen saçlarını eli ile geri itti. Müjdat'la aralarında birkaç adım kalmıştı, az sonra biri birilerini geçip gideceklerdi. Yan yana geldiklerinde, Cemo bir an adamın yeşil gözlerinin içine baktı. Ve yürüdü...

Aniden bir silah patladı. Cemo korku ile dönüp arkasına baktığında, saçları yüzüne gözüne doldu. Az önce gözlerinin içine baktığı adamın bedeninden kan akıyordu. Adam ayaktaydı Cemo'ya doğru bir adım attı, adamın hemen karşısında elinde silahla duran bir genç, iki kez daha ateş etti.

Müjdat yere düşerken valizleri taşıyan çocuk, Cemo'yu kolundan çekti. “Yürü abla polise şahitlik edip boşu boşuna başımızI belaya sokmayalım” dedi.

“Namusumuzu kirleteni yaşatır mıyız” diyen Zeynep'in erkek kardeşi yeniden silahın tetiğine bastığında; Müjdat'ın ölmeden önce gördüğü son şey Zeynep zannettiği Cemo'nun saçlarını savurarak yürüyüp gittiğiydi.